

2021–2027 m. ES fondų investicijų programa Lietuvai

CCI	
Pavadinimas anglų k.	Programme for the EU funds' investments in 2021–2027
Pavadinimas nacionaline (-ėmis) kalba (-omis)	2021–2027 m. ES fondų investicijų programa
Redakcija	
Pirmieji metai	2021
Paskutiniai metai	2027
Tinkama finansuoti nuo	2021
Tinkama finansuoti iki	2029
Komisijos sprendimo numeris	
Komisijos sprendimo data	
Valstybės narės sprendimo dėl keitimo numeris	
Valstybės narės sprendimo dėl keitimo įsigaliojimo data	
Nedidelis lėšų perkėlimas (19 straipsnio 5 dalis)	Taip / Ne
NUTS regionai, kuriuose vykdoma programa (netaikoma EJŖŽF)	Sostinės regionas Vidurio ir Vakarų Lietuvos regionas
Susijęs fondas	☒ ERPF
	☒ Sanglaudos fondas
	☒ ESF+
	☐ EJŖŽF

TURINYS

1. PROGRAMOS STRATEGIJA: PAGRINDINIAI PLĖTROS UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS	
2. PRIORITETŲ APRAŠYMAS	41
1 Prioritetas. Pažangesnė Lietuva	41
Konkretus uždavinys – 1.1. Stiprinti mokslinių tyrimų ir inovacinius pajėgumus ir diegti pažangiąsias technologijas	41
Konkretus uždavinys – 1.2. Pasinaudoti skaitmeninio teikiama nauda piliečiams, įmonėms ir vyriausybėms	48
Konkretus uždavinys – 1.3. Stiprinti MVĮ augimą ir konkurencingumą	52
Konkretus uždavinys – 1.4. Ugdyti pažangiajai specializacijai, pramonės pereinamajam laikotarpiui ir verslumui reikalingus įgūdžius	56
2 Prioritetas. Žalesnė Lietuva	61
Konkretus uždavinys – 2.1. Skatinti naudoti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones ir mažinti šiltnamio dujų išmetimus	61
Konkretus uždavinys – 2.2. Skatinti naudoti atsinaujinančiąją energiją	66
Konkretus uždavinys – 2.3. Kurti pažangiąsias elektros energijos sistemas ir tinklus, taip pat energijos kaupimo vietos lygmeniu sprendimus už TEN-E ribų	71
Konkretus uždavinys – 2.4. Skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos, rizikos prevenciją ir atsparumą nelaimėms, atsižvelgiant į ekosistemomis pagrįstus metodus	75
Konkretus uždavinys – 2.5. Vandens prieinamumo ir tvaraus vandens išteklių valdymo skatinimas	80
Konkretus uždavinys – 2.6. Skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir tausiai išteklius naudojančios ekonomikos	85
Konkretus uždavinys – 2.7. Skatinti biologinę įvairovę, žaliąją infrastruktūrą miesto aplinkoje ir mažinti taršą	89
3 Prioritetas. Geriau sujungta Lietuva	95
Konkretus uždavinys – 3.1. Kurti tvarų, atsparų klimato kaitai, pažangų, saugų ir įvairiarūši transeuropinį transporto tinklą	95
Konkretus uždavinys – 3.2. Kurti tvarų, atsparų klimato kaitai, pažangų, saugų ir įvairiarūši nacionalinį, regiono ir vietos judumą, įskaitant geresnes galimybes naudotis (TEN-T) bei tarpvalstybinį judumą	99
4 Prioritetas. Socialiai atsakingesnė Lietuva	104
Konkretus uždavinys – 4.1. Suteikti daugiau galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims, visų pirma jaunimui ir ilgalaikiams bedarbiams, taip pat neveikliems žmonėms, propaguoti savarankišką darbą ir socialinę ekonomiką	104
Konkretus uždavinys – 4.2. Didinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę ir rezultatyvumą	109
Konkretus uždavinys – 4.3. Didinti švietimo prieinamumą sudarant vienodas galimybes gauti kokybiškas ir įtraukias švietimo ir mokymo paslaugas	113
Konkretus uždavinys – 4.4. Skatinti lanksčias kompetencijų kėlimo, kvalifikacijos įgijimo ir persikvalifikavimo galimybes	118
Konkretus uždavinys – 4.5. Gerinti švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą kiekvienam paslaugas tobulinant infrastruktūrą	122
Konkretus uždavinys – 4.6. Kultūros vaidmens stiprinimas vystant ekonomiką, socialinę įtrauktį ir socialines inovacijas (ERPF)	128
Konkretus uždavinys – 4.7. Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą	133
Konkretus uždavinys – 4.8. Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškų ir tvarių paslaugų; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, siekti, kad būtų socialinės apsaugos galimybių ..	139
Konkretus uždavinys – 4.9. Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą (ERPF)	144
Konkretus uždavinys – 4.10 Gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, rezultatyvumą ir tvarumą	150
Konkretus uždavinys – 4.11. Užtikrinant vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis plėtojant infrastruktūrą, įskaitant pirminę sveikatos priežiūrą	157
5 Prioritetas. Piliečiams artimesnė Europa	163
Konkretus uždavinys – 5.1. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą miestų teritorijose	163
Konkretus uždavinys – 5.1. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose	170
6. Specialus prioritetas. Inovatyvūs sprendimai	178
Konkretus uždavinys – 6.1. Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškų ir tvarių paslaugų; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, siekti, kad būtų socialinės apsaugos galimybių ..	178

7 Specialus prioritetas.....	182
Konkretus uždavinys – 7.1. Gerinti skaitmeninį junglumą.....	182
8 Specialus prioritetas.....	187
Konkretus uždavinys – 8.1. Skatinti darnų įvairiarūšį judumą miestuose	187
3. FINANSAVIMO PLANAS	193
3.1 Perkėlimai ir įnašai	193
3.2 Teisingos pertvarkos fondas: asignavimas programoje ir perkėlimai	193
3.3 Finansiniai asignavimai pagal metus	194
3.4 Visi finansiniai asignavimai pagal fondus ir nacionalinis bendras finansavimas.....	195
4. Programos institucijos	197
5. Partnerystė.....	197
6. Komunikacija ir matomumas	199

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS IR TERMINAI

ADRP – aktyvios darbo rinkos politika
AIE – atsinaujinančių išteklių energija
ATLPS - apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema
APV – aukšta pridėtinė vertė
BIVP – bendruomenės inicijuota vietos plėtra
BJR – Baltijos jūros regionas
BJRS –Baltijos jūros regiono strategija
BU – Bendrasis ugdymas
BVP – Bendrasis vidaus produktas
EGADP – Europos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (angl. Recovery and Resilience Facility)
EIB – Europos investicijų bankas
EIŠ – Europos inovacijų švieslė
EK – Europos Komisija
ES – Europos Sąjunga
ESF – Europos socialinis fondas
ES fondai – ESF, ERPF ir SaF
ETBT – Europos teritorinis bendradarbiavimas
EVT – Europos Vadovų Taryba
EŽŪFKP – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai
GMP – Greitosios medicinos pagalba
IRT – informacinės ir ryšių technologijos
IT – informacinės technologijos
ITI – integruotos teritorinės investicijos
LSD – Lietuvos statistikos departamentas
MSI – mokslo ir studijų institucijos
MTEP – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra
MTEPI – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra ir inovacijos
MTI – moksliniai tyrimai ir inovacijos
MVĮ – mažos ir vidutinės įmonės
NEET jaunimas – nedirbantis, nesimokantis ir praktikos neatliekantis jaunimas
NGA – naujos kartos prieiga
NPP – 2021–2030 metų nacionalinės pažangos programa, patvirtinta
NVO – nevyriausybinės organizacijos
PRC – Pedagogų rengimo centras
Programa – 2021–2027 m. ES fondų investicijų programa
PSP – Pirminė sveikatos priežiūra
RPT – Regiono(-ų) plėtros taryba(-os)
S3 – Sumaniosios specializacijos strategija (konceptija)
SaF – Sanglaudos fondas
SVV – smulkusis ir vidutinis verslas

ŠESD – šiltnamio efektą sukeliančios dujos

TEN-T – transeuropinis transporto tinklas

TUI – tiesioginės užsienio investicijos

TVG – tarptautinės vertės grandinės

VGPP – verslumo galimybių paieškos procesas (angl. Entrepreneurship Development process)

VKS – valdymo ir kontrolės sistema

VVG – vietos veiklos grupės

VVL – Vidurio ir Vakarų Lietuva

1. PROGRAMOS STRATEGIJA: PAGRINDINIAI PLĖTROS UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS

Sanglaudos politika yra laikoma vienu pagrindinių Lietuvos narystės ES privalumų, o ES fondų investicijos yra pripažįstamos svarbiu Lietuvos ūkio ekonomikos varikliu.

Svarbiausi iššūkiai Lietuvai: netikėtai ištikusios krizės dėl COVID-19 pandemijos pasekmių šalinimas bei ekonomikos ir socialinių sistemų atsparumo krizėms didinimas, lėta Lietuvos ekonomikos transformacija link aukštesnės pridėtinės vertės, socialinė atskirtis ir nelygybė, kuri pandemijos metu tapo dar gilesnė, netolygi švietimo kokybė, lėtas švietimo skaitmenizavimas, prasti Lietuvos gyventojų bendros sveikatos rodikliai, ekonominiai ir socialiniai regioniniai skirtumai, nepakankamas TEN-T junglumas ir saugumas, spartėjanti klimato kaita, taršus transporto sektorius.

Ekonominės raidos scenarijuje numatoma, kad 2020 m. Lietuvos ekonomika dėl su **COVID-19 viruso krize** susijusio šoko susitrauks 7%, o BVP 2021 metais augs 5,9% Vėliau BVP vidutiniškai galėtų augti po 2,6% per metus. Todėl būtina – stiprinti sveikatos priežiūros sistemą, kad ji galėtų efektyviai veikti, jeigu pasikartos panaši pandemijos situacija; transformuoti TVG, sparčiau skaitmenizuoti ekonomiką ir socialines sistemas, transformuoti švietimą, siekiant didinti visuomenės atsparumą, gaivinti verslą, ypač MVĮ, kurios turi mažesnius resursus krizėms įveikti; sušvelninti neigiamus padarinius darbo rinkoje.

Ekonomikos vystymuisi bei visuomenės gerovei iššūkių kelia ir **demografiniai pokyčiai**. 2004–2019 m. Lietuvoje santykinis gyventojų skaičiaus sumažėjimas buvo vienas didžiausių ES (nuo 3,38 mln. 2004 m. iki 2,79 mln. 2019 m.). Kinta gyventojų amžiaus struktūra, visuomenė senėja – mažėja vaikų, jaunų ir darbingo amžiaus žmonių dalis ir didėja vyresnio amžiaus žmonių dalis. Dėl jų mažėja Lietuvos investicinis patrauklumas, konkurencingumas, didėja infrastruktūros išlaikymo kaštai.

Pagal ekonominius rodiklius, pastaraisiais metais išryškėjo regioniniai skirtumai tarp Vilniaus regiono ir likusios Lietuvos. Sostinės regione 2018 m. buvo sukurta beveik pusė Lietuvos BVP. Regioniniai skirtumai ypač ryškūs yra inovacijų kūrime ir diegime, verslo produktyvume, sveikatos paslaugų teikime, kokybiško švietimo prieinamume, taip pat yra nemaža skaitmeninė atskirtis. Siekiant tolygiau vystyti regionus, 2016 m. Lietuva buvo padalinta į du regionus: Sostinės regioną, kuriame BVP vienam gyventojui pasiekė beveik 112% ES vidurkio bei VVL regioną, kuriame BVP vienam gyventojui regionuose svyruoja nuo 42% iki 77% Toks regionų padalinimas padės nukreipti daugiau investicijų į mažiau išsivysčiusį regioną, sumažinti ekonominius ir socialinius netolygumus, taip pat užtikrins regioninės politikos įgyvendinimo priemonių ilgalaikį poveikį tolygiai ir tvariai plėtrai.

Sostinės regione investicijos bus koncentruojamos į MTEP bei inovacijų stiprinimą; specialistų persikvalifikavimą sumanosios specializacijos srityse. Tačiau pažymėtina, kad Sostinės regione yra silpniau išsivysčiusios savivaldybės, kurių ekonominė ir socialinė plėtra lėtesnė. 2019 m. skurdo rizikos gylis Sostinės regione (27,4 %) buvo didesnis už skurdo rizikos gylį visoje Lietuvoje (26 %), darytina išvada, kad skurdo riziką patiriančios asmenų grupės Sostinės regione yra sunkiau integruojamos. Registruoti bedarbiai Sostinės regione sudaro beveik trečdalį visų Lietuvoje registruotų bedarbių, jaunimo tarpe nedarbas irgi didesnis šiame regione. Bendras pajamų lygis ir pragyvenimo kaštai Sostinės regione, lyginant su VVL regionu, didesni apie 48 %, tad realus skurdo riziką patiriančio Sostinės regiono gyventojų skurdo gylis yra didesnis už skaičiuojamą statistiškai. Programa šiame regione remia bazinių viešųjų paslaugų išdėstymo optimizavimą, skatins aktyvią įtrauktį, didins įsidarbinimo galimybes ir investuos į darnią miesto plėtrą.

VVL regione investicijos bus koncentruojamos į verslo konkurencingumo didinimą, energijos vartojimo efektyvumo skatinimą, prisitaikymo ir gyvenimo kokybės priemones su investicijomis

augimui skatinti regionuose, socialinės atskirties mažinimą, sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą. Regione taip pat svarbu skatinti MTEP vykdymą ir MTEP rezultatų ir inovacijų diegimą ir taikymą, siekiant sumažinti atotrūkį tarp VVL ir Sostinės regionų, atrasti potencialius inovatorius regionuose bei perorientuoti juos į aukštesnės pridėtinės vertės gamybą ir rinkas.

Atsižvelgiant į išvardintus iššūkius, ES fondų investicijos po 2021 m. bus koncentruojamos į ES Bendrųjų nuostatų reglamente nustatytus **5 politikos tikslus**. Tikslų įgyvendinimas aprašomas šioje **Programoje**. Jos rengimo metu buvo įvertintos Lietuvai skirtos **Tarybos** rekomendacijos, atsižvelgta į Nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano iššūkius, siekiant energetikos ir klimato tikslų, rengiant naują Lietuvos augimo modelį, nustatant investicijų poreikį žaliosioms technologijoms ir darniems sprendimams. Taip pat numatoma siekti bendro ES tikslo – 25 % ES fondų išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti.

Lietuva siekia užtikrinti ES fondų ir kitų finansavimo šaltinių **veiklos koordinavimą, papildomumą ir suderinamumą**, kad būtų išvengta veiklos dubliavimo planavimo ir įgyvendinimo etapuose. Investicijų suderinamumas bus vykdomas planuojant naujos **REACT-EU** iniciatyvos, skirtos iššūkiams, susijusiems su COVID-19 pandemijos sukelta krize įveikti, rengiantis žaliajam, skaitmeniniam ir atspariam ekonomikos atgaivinimui, lėšas. Taip pat vertinamos reformų finansavimo galimybės iš EGADP. Numatoma vykdyti koordinavimą su ETBT programomis, EIB ir nacionaliniais finansavimo šaltiniais. Suderinamumas tarp ES fondų ir ES bei tarptautinių programų ir instrumentų, remiasi nuosekliu konkrečios srities vystymu ir siekiamo pokyčio įgyvendinimu, įvertinus tų programų ir instrumentų teikiamas galimybes bei tinkamumo reikalavimus.

Siekiant pirmojo politikos tikslo „Pažangesnė Europa“, ES fondų investicijomis bus skatinama **Lietuvos ekonomikos transformacija į aukštesnės pridėtinės vertės ekonomiką, jos konkurencingumas ir skaitmeninis junglumas**. Numatoma **siekti NPP tikslų 2030 m.**, kad pagal suminį inovatyvumo indeksą Lietuva (Europos inovacijų švieslentė) pakiltų į 12 vietą (2018 m. užėmė 21 vietą) ir pagal DESI subindeksą (skaitmeninio junglumo infrastruktūros indeksas) Lietuva pakiltų į 5 vietą (2018 m. užėmė 26 vietą).

Šalies proveržį stabdo 3 esminiai inovacijų sklaidos iššūkiai: žemi MVĮ inovacijų absorbciniai pajėgumai (ypač regionuose); nedidelis skaičius aukštą pridėtinę vertę kuriančių įmonių ir žemas verslo investicijų į MTEP santykis lyginant su BVP; menkas verslo ir mokslo tarptautiškumo (dalyvavimo tarptautiniuose projektuose, tinkluose) lygis.

Remiantis EIŠ rezultatais, Lietuvos inovacijų sistemos augimas ilguoju 2011–2018 m. laikotarpiu buvo didžiausias ES (25,7 % pagerėjimas). Dėl ilgą laiką buvusio žybaus atsilikimo, Lietuva dar atsilieka nuo ES vidurkio (pagal suminį inovatyvumo indeksą siekia 75 % 2018 m. ES vidurkio). Investicijų į MTEP rodiklis 2018 m. sudarė 0,94 % BVP ir išlieka daugiau nei dvigubai mažesnis už ES vidurkį, kuris sudarė 2,18 % Vis tik verslo investicijos nuo 2012 m. stabiliai auga. Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indekse (DESI) 2019 m. Lietuva užėmė 14 vietą tarp 28 ES valstybių narių, atvirųjų duomenų srityje Lietuva užima 25 vietą tarp ES šalių narių, o labiausiai taisytina reitingo komponentė – žmogiškųjų išteklių skaitmeniniai įgūdžiai. Lietuva pagal darbo našumo augimą yra viena sparčiausiai augančių ES valstybių narių – per du dešimtmečius Lietuvos darbo našumas per vieną dirbtą valandą išaugo daugiau nei dvigubai (apie 103 %), o per tą patį laikotarpį ES valstybių narių – 21 procentu. Kita vertus, nors ir augo, pagal perkamosios galios paritetą darbo našumas Lietuvoje 2018 m. siekė tik 75,8 % ES vidurkio. Išsėmus augimo šaltinius ir neužtikrinus žiniomis grįsto augimo, Lietuvai gresia pakliūti į vidutinių pajamų spąstus.

Lėtą Lietuvos ekonomikos transformaciją į aukštesnės pridėtinės vertės ekonomiką sąlygoja struktūrinės ūkio problemos. Pirma, didelė dalis šalies ekonomikos remiasi tradiciniais ūkio sektoriais, o augimas grindžiamas sąlyginai pigia darbo jėga. Trūksta paskatų pagrindiniams ekonomikos veikėjams persiorientuoti į inovacijomis grįstą augimą, o jaunoms inovuojančioms

įmonėms – steigtis. Brangstant esminiems gamybos veiksniams (technologijoms, žaliavoms, darbo jėgai) mažėja tokių įmonių konkurencingumas. Todėl ir tradiciniuose sektoriuose yra potencialių inovatorių. Antra, Lietuvos inovatoriai yra sąlyginai maži, silpnai bendradarbiaujantys, todėl jų potencialas sukurti didelio poveikio inovacijas yra palyginti žemas dėl kritinės investicijų masės stokos. Todėl svarbu stiprinti inovatorių bendradarbiavimą ir kritinę masę. Trečia – silpni gebėjimai viešajame sektoriuje (MSI) komercinti kuriamas žinias ir jas perduoti privačiam sektoriui. Išlieka aktualūs kiti MTEP veiklos vykdymo MSI iššūkiai: aukšto tarptautinio lygio MTEP rezultatų stygius; ribotos Lietuvos tyrėjų dalyvavimo apimtys tarptautinėse MTEP programose ir infrastruktūrose; neišplėtoti MSI „trečiosios misijos“ (verslumo, žinių ir technologijų perdavimo) pajėgumai; nepakankamas tyrėjų karjeros patrauklumas bei žemas Lietuvos MTEPI sistemos patrauklumas tyrėjams iš užsienio bei tyrėjų versle skaičius.

Situaciją apsunkina ir nepakankamai išvystyta IRT infrastruktūra. Nors Lietuva padarė nemažą pažangą ir pasiekė aukštą 4G aprėptį (100 % namų ūkių), o judriojo plačiajuosčio ryšio skverbtis (abonentų skaičius 100 gyventojų) Lietuvoje siekia 103 % ir yra didesnė nei visoje ES, pastebima reikšminga stagnacija fiksuoto plačiajuosčio ryšio aprėptį, kuri yra labiausiai neišvystyta kaimo vietovėse, kur tokios infrastruktūros diegimas privatiems investuotojams yra nerentabilus.

Siekiant Lietuvos ūkio **transformacijos į aukštos pridėtinės vertės ekonomiką**, Programa investuos į MSI skatinimą kurti ir komercinti žinias, į įmones, esančias skirtingose MTEPI veiklos stadijose, palydinti iki galutinio produkto komercinimo, į inovacijų diegimą įmonėse ir viešajame sektoriuje. Atlikti vertinimai parodo, kad nepakankamai išnaudojamas **skaitmenizavimo** teikiamų galimybių potencialas **versle ir viešajame sektoriuje**, kurio poreikis dar labiau išaugo COVID-19 pandemijos metu. Siekiant didinti ekonomikos ir viešojo sektoriaus skaitmenizavimą, Programa finansuos MVĮ ir viešųjų paslaugų skaitmeninimą, į paklausą orientuotų mokslo duomenų atvėrimą ir viešojo sektoriaus duomenų naudojimą, užtikrinant kibernetinį saugumą ir DI panaudojimą. Siekiant **didinti ekonomikos konkurencingumą**, Programa investuos į verslo tarptautiškumą, pažangiausių technologijų diegimą, pasaulinio lygmens procesų ir vadybos diegimą, užtikrinant darbo jėgos gebėjimus ir atsparumą. Perėjimą prie naujų technologijų Lietuvoje vis dar stabdo žemi arba netinkami MVĮ darbuotojų gebėjimai. Atsižvelgiant į tai, Programa investuos į **sumaniajai specializacijai, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingus įgūdžius, identifikuotus nuolatinio VGPP metu**. Dėmesys bus skiriamas mokslinių tyrimų institucijų pajėgumui tikslingiau nukreipti savo tyrimų darbotvarkes į rinkos poreikius, skatinti geresnį žinių perdavimą ir technologijų komercinimą. Siekiant **spartaus ekonomikos skaitmenizavimo** investicijos bus telkiamos į naujų technologijų, užtikrinančių itin sparčią plačiajuosčio ryšio greitaveiką ir diegimą.

Atsižvelgiant į tai, kad Sostinės regiono konkurencingumas 33 % viršija Lietuvos vidurkį ir didžioji dalis inovacijų yra sukuriama šiame regione, be investicijų inovacijų pasiūlai ir paklausai skatinti, išskirtinai VVL regione yra numatomos investicijos, skirtos konkurencingumui didinti, pramonės MVĮ transformacijai, netechnologinių inovacijų plėtrai ir startuolių ekosistemai kurti. Taip pat S3 bus išskirti didžiausią potencialą regionų plėtrai turintys prioritetai Sostinės regione ir VVL regione.

Šios investicijos prisidės prie **Tarybos rekomendacijų dėl inovacijų skatinimo įgyvendinimo**. Siekiant pagerinti Lietuvos inovacijų ekosistemos veikimą, tęsiami darbai konsoliduojant mokslo, technologijų ir inovacijų sistemą. Iki 2022 metų pradžios planuojama įsteigti inovacijų agentūrą, joje konsoliduojant inovacinės veiklos skatinimo funkcijas. Mokslinių tyrimų sistemos fragmentacija lemia žemą mokslinių tyrimų kokybę, todėl ES lėšos bus investuojamos tik įgyvendinus švietimo ir mokslo reformą, kuri apims aukštųjų mokyklų misijų išgryninimą, doktorantūros studijų vykdymo ir valstybės finansuojamų studijų vietų planavimo modelio sukūrimą, universitetinių studijų (siekiant jų tarptautiškumo, technologinių inovacijų diegimo, studentų mobilumo) atnaujinimą, dalyvavimą tarptautinėse programose, kt.

Įgyvendinant Tarybos rekomendaciją dėl nuoseklios mokslo ir verslo bendradarbiavimo sistemos sukūrimo, bus remiamos sisteminės paskatos skatinančios mokslininkus kurti daugiau

komercinamų žinių, o taikomųjų mokslinių tyrimų vykdymas kartu su įmonėmis, pritraukiant jų kapitalą, prisidės prie ekonomikos transformacijos sukūrimo ir realizuojant tarptautinėje rinkoje konkurencingus produktus bei MTEPI ir BVP santykio padidėjimo.

Siekiant kryptingo mokslo ir verslo bendradarbiavimo, MTEP ir inovacijų veiklos bus koncentruojamos į nacionaliniu lygiu patvirtintas atnaujintas sumaniosios specializacijos sritis, o šalinant mokslo ir verslo bendradarbiavimo trukdžius, bus stiprinami mokslo vadybos ir žinių komercinimo gebėjimai. Reaguojant į prastus Lietuvos dalyvavimo Europos Horizonte programoje rodiklius, bus stiprinamos mokslininkų ir tyrėjų kompetencijos dalyvauti tarptautinėse programose ir vadovauti konsorciams darnoje su EAGDP investicijomis. Riboti šalies žmogiškieji ir finansiniai ištekliai bus koncentruojami prioritetingose srityse, kurios pasižymi potencialiai didžiausiomis mokslo ir verslo bendradarbiavimo galimybėmis. Siekiant šalies pažangos inovacijų srityje, kuriant komercinę vertę turinčias žinias ir atsižvelgiant į verslo bei visuomenės poreikius, bus skatinamas į misijas orientuotas mokslo ir verslo bendradarbiavimas pasitelkiant ir EAGDP investicijas. Siekiant įgyvendinti **Tarybos rekomendaciją dėl skaitmeninės ekonomikos transformacijos skatinimo** ypatingas dėmesys Programoje skiriamas MVĮ skaitmeninimui.

Siekiant antrojo politikos tikslo „**Žaliesnė Europa**“, ES fondų investicijomis bus skatinamas perėjimas prie švarios ir teisingos energetikos, žaliosios investicijos, žiedinė ekonomika, prisitaikymas prie klimato kaitos, ekstremalių klimato reiškinių rizikos prevencija bei jos valdymas.

Nepaisant Lietuvos spartaus ekonomikos augimo, yra fiksuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) išmetimų mažėjimas – 1990–2017 m. laikotarpiu BVP paaugo 45 %, o ŠESD išmetimas sumažėjo 58 %. Daugiausia ŠESD susidaro energetikos sektoriuje, 2017 m. susidarė 55,5 % viso ŠESD kiekio. Antras pagal išmetamų ŠESD kiekį – žemės ūkio sektorius, kuriame iš viso susidarė 21,3 % bendrai išmesto ŠESD kiekio. Pramonės procesų ir pramonės produktų naudojimo sektoriuje – 17,6 % viso išmetamų ŠESD kiekio, o Atliekų sektoriuje 2017 m. susidarė 5,1 % ŠESD. Su klimato kaita susiję tiesioginiai ekonominiai nuostoliai 2018 m. Lietuvoje sudarė 0,08 % BVP. Iki 2030 m. siekiama, jog išmetamų į atmosferą ŠESD kiekio pokytis ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (ATLPS) dalyvaujančiuose sektoriuose, palyginti su 2005 m. lygiu sumažėtų 43 %, o ne ATLPS sektoriuje – 9 %.

Lietuvoje sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekiai vis mažėja: 2015 m. – 54 %, o 2018 m. – 25 %. Komunalinių atliekų paruošimas pakartotiniam naudojimui ir perdirbimas 2018 m. siekė 52,5 % (2015 m. – 45,5 %). Taip pat 2017 m. apie 15 % komunalinių atliekų buvo sudeginta. Iki 2030 m. siekiama, jog sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis siektų 5 %, o paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų komunalinių atliekų dalis sudarytų 60 %. Ekologinių inovacijų indeksas 2018 m. siekė 89 balus, o iki 2030 m. siekiama jį pagerinti iki 133 balų. 2018 m. tik 28 % Lietuvos gyventojų prisidėjo prie aplinkos saugojimo, todėl iki 2030 m. bus siekiama, kad pusė Lietuvos visuomenės (50 %) sąmoningai prisidėtų prie geros aplinkos kokybės bei, kad 75 % Lietuvos gyventojų būtų užtikrintas perspėjimas apie ekstremalius įvykius.

Lietuvoje tik 53 % (2015 m.) paviršinių vandens telkinių yra geros ar labai geros būklės. Didžiausią neigiamą poveikį jiems daro tarša iš žemės ūkio ir iš kitų nenustatytų taršos šaltinių, kaip netinkamai tvarkomos individualios nuotekos. Tik 77,6 % Lietuvos gyventojų nuotekos tvarkomos centralizuotai. Siekiant sumažinti taršą, būtina didinti centralizuotai surenkamų nuotekų kiekius ir tinkamai jas valyti, todėl yra užsibrėžtas strateginis 2030 m. tikslas pasiekti, jog 95 % gyventojų gautų centralizuotai teikiamas nuotekų paslaugas, o 90 % – būtų aprūpinti geriamojo vandens tiekimo paslaugomis. Taip pat, siekiama, jog visi (100 %) Lietuvos vandens telkinių būtų geros būklės.

Dėl nedarnios urbanizacijos ir priemiesčių plėtros, aplinkos taršos, neracionalaus gamtos išteklių naudojimo, invazinių rūšių plitimo ir klimato kaitos veiksnių kinta šalies kraštovaizdis, nyksta biologinė įvairovė, didėja buveinių ir rūšių populiacijų fragmentacija ir sutrinka ekosistemų

funkcijos bei jų paslaugų teikimas. Lyginant 2019 m. duomenis su 2013 m. pastebėta, jog Lietuvoje aptinkamų 5 % Europos Bendrijos svarbos rūšių apsaugos būklė pagerėjo, o 9 % buveinių – pablogėjo. Tai kelia pavojų ir visuomenės gerovei ir sveikatai, daro žalą ekonomikai ir jau šiandien reikalauja didelių išlaidų, todėl siekiama, kad tiek rūšių, tiek buveinių situacija iki 2030 m. būtų pagerėtų bent 30 %

Į aplinką išmetamų teršalų kiekis kasmet mažėja, tačiau toliau išlieka svarbios investicijos, kuriomis mažinamas neigiamas oro taršos poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai. Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekis iki 2020 m. neviršijo nacionalinių ribų, tačiau yra reali grėsmė neužtikrinti Lietuvai nustatytų oro taršos mažinimo tikslų 2020–2029 m. ir 2030 m., miestų oro kokybė Lietuvoje nėra gera – vos penktadalyje Lietuvos miestų neviršijamos Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) kietųjų dalelių normos. Siekiant mažinti išmetamų teršalų kiekį ir koncentraciją aplinkos ore, didžiausias dėmesys skiriamas energetikos, transporto ir žemės ūkio sektoriams. 2030 m. siekiama, jog 40 % miestų nebūtų viršijama PSO rekomenduojama kietųjų dalelių KD_{10} koncentracija.

Lietuvoje atnaujinimo laukia apie 35 000 neefektyvių daugiabučių (iš jų 4000 yra renovuoti) bei apie 700 viešųjų pastatų. Energijos vartojimo efektyvumas galėtų būti dar labiau didinamas, modernizuojant pastatų šilumos apskaitos, šilumos valdymo bei reguliavimo sistemas, karšto vandens apskaitos sistemas, siekiant turėti apskaitos prietaisus su nuotolinio nuskaitymo funkcija. Nuo 2020 m. iki 2030 m. siekiama sutaupyti 27 279 GWh galutinės energijos.

Didinant šalies energetinę nepriklausomybę svarbiomis išlieka investicijos, didinančios energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI), dalį elektros ir centralizuotai tiekiamos šilumos gamyboje bei visame energijos balanse. AEI dalis sudaro 24,4 % galutiniame energijos vartojime ir apie 70 % centralizuotai teikiamos šilumos gamyboje. Išlieka didelis poreikis labiau išnaudoti AEI potencialą, diegiant atsinaujinančių išteklių energiją naudojančias ir kaupiančias technologijas elektros ir šilumos sektoriuose. Lietuvai, siekiant klimato neutralumo tikslo iki 2050 m., itin svarbu toliau skatinti energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir AEI dalį galutiniame vartojime ir ypač transporto sektoriuje. Įgyvendinant **Tarybos rekomendaciją dėl energijos ir išteklių naudojimo efektyvumo** didinimo, numatomi veiksmai, spartinant pastatų renovaciją, atnaujinama ir tobulinama energetikos infrastruktūra, labiau integruojami ir daugiau naudojami AEI energijos gamybai. Iki 2030 m. siekiama, jog 50 % elektros energijos būtų pagaminti iš AEI ir kad 45 % AEI būtų galutiniame energijos suvartojimo balanse. Be to, pastarieji veiksmai prisidės prie energetinio skurdo mažinimo. 2016 m. paslėptą energetinį skurdą patyrė 14,9 % Lietuvos namų ūkių.

Pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, taršių pramonės šakų išmetamą ŠESD kiekį numatoma mažinti naujojo **Teisingos pertvarkos fondo** lėšomis. Mažinant ŠESD kiekį, tuo pat metu reikės sušvelninti galimą neigiamą socialinį ir ekonominį šios pertvarkos poveikį. Atlikus situacijos analizę, investicijos bus nukreiptos į tuos regionus, kurie patiria didžiausius aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius iššūkius dėl ES perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos iki 2050 m. Programa ir Teritorinis teisingos pertvarkos planas nustato prioritėtines investicijas, kuriomis būtų kuriami ir diegiami inovatyvūs efektyvios ir švarios gamybos ir energijos vartojimo sprendimai regionuose.

Lietuvoje didžiausiomis taršaus transporto problemomis išlieka neefektyvus ir senas automobilių parkas, nepatrauklus viešasis transportas, nepakankamos paskatos gyventojams naudoti mažataršius automobilius, neišplėtos darnaus judumo priemonės miestuose, infrastruktūros, reikalingos elektromobilių plėtrai, stoka, nenustatyti privalomi reikalavimai valstybės institucijoms ir transporto infrastruktūros objektų valdytojams įsigyti mažai teršias transporto priemones. Programa numato įgyvendinti Darnaus judumo planuose (*DJP*) numatytas darnaus judumo priemones miestuose ir jų funkcinėse zonose. Investicijų poreikiai yra susiję su būtinybe skatinti tvarų daugiarūšį judumą mieste. Įgyvendinant **Tarybos rekomendaciją dėl darnaus transporto plėtros**, numatytos priemonės transporto sektoriaus tvarumui didinti. Lietuva planuoja padidinti transporto priemonių

parko ir transporto sistemos efektyvumą, elektrinio mobilumo ir alternatyvių degalų naudojimą, novatoriškas transporto technologijas, taip pat komercinio transporto apmokestinimą pagal principą „teršėjas moka“. Siekiama, jog AEI dalis transporto sektoriuje 2030 m. sudarytų 15 %, o ŠESD kiekis 2030 m. laikotarpiu būtų 9 % mažesnis nei 2005 m.

Priežasčių, sąlygojančių lėtą Lietuvos žaliąjį augimą aplinkosaugos ir energetikos srityje lemia eilė tarpusavyje susijusių priežasčių. Lietuva pasižymi **neefektyviu išteklių naudojimu ir dideliu energijos intensyvumu**. Išteklių našumas tebėra mažas – nuo 2010 m. šis rodiklis nepadidėjo ir sudaro 0,8 Eur/kg, t. y. gerokai mažesnis už 2,0 Eur/kg ES vidurkį, o Lietuvos **ekologinių inovacijų** indeksas vis dar išlieka žemesnis už ES vidurkį: Lietuvos rodiklis 2018 m. – 89, ES vidurkis – 100. Gera aplinkos kokybė yra neužtikrinama, nes Lietuvos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonių valdymas yra decentralizuotas ir neefektyvus – apjungus smulkias įmones į stambesnius vienetus, įmonėse pradėtų veikti masto ekonomija, leidžianti dirbti efektyviau. Taip pat, nevykdoma pakankamai priemonių gerai Baltijos jūros, Kuršių marių ir vidaus vandenų (upių, ežerų) būklei užtikrinti. Į Kuršių marias ir Baltijos jūrą upėmis atplukdomas teršalų kiekis nuo 2001 m. nuolat auga, o didžiausią neigiamą poveikį Lietuvos paviršiniams vandenims daro difuzinė tarša. Ekosistemos ir biologinė įvairovė šalyje yra nestabili, nes trūksta pakankamai priemonių buveinių apsaugai užtikrinti, invazinių rūšių valdymui, taikomųjų tyrimų ir efektyvios stebėsenos vykdymui. Taip pat Lietuvos poveikis klimato kaitai nemažėja, o su oro tarša susiję sveikatos kaštai Lietuvoje yra didžiausi tarp EBPO šalių ir siekia 1 mlrd. Eur per metus. Lietuvos energijos suvartojimas didelis, visų pirma gyvenamųjų namų ir transporto sektoriuose. Pats automobilių parkas yra vienas seniausių ES, dominuojamas 1,5 milijono dyzelinių automobilių (~69 % viso parko). Energetikoje yra **mažas inovatyvių ŠESD mažinimo technologijų pritaikymas pramonės įmonėse bei neišnaudotas Lietuvos AEI potencialas** energijos poreikiams tenkinti. Lietuva ir toliau išlieka ženkliai priklausoma nuo importuojamos energijos. Tai geriausiai atspindi energetinės priklausomybės rodiklis, kuris 2018 m. sudarė 74,7 % ir vis dar gerokai viršijo ES vidurkį (2017 m. – 55,1 %). Pigesnė importuojama elektros energija, besiformuojantis vartotojų požiūris į klimato kaitą, vartotojų nuosavų lėšų trūkumas, riboti elektros energijos perdavimo bei skirstomųjų tinklų pralaidumai sąlygoja lėtesnius AEI plėtros tempus Lietuvoje. Neefektyviam išteklių vartojimui didelę įtaką turi energetiškai neefektyvūs Lietuvos gyventojų būstai: renovacijos atsipirkimo laikotarpis yra ilgas, nėra vieningų miestų kvartalinės renovacijos planų, o esami vartotojų elgsenos ypatumai ir įpročiai nedidina energijos vartojimo efektyvumo.

Programa reikšmingai prisidės prie išvardintų problemų sprendimo, kurios identifiкуotos **Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane 2021–2030 m.** (toliau – NEKSVP) ir **Europos žaliojo kurso** tikslų. Programa numato skatinti vandens prieinamumo ir tvaraus vandens išteklių valdymą ir biologinę įvairovę, žaliąją infrastruktūrą miesto aplinkoje ir mažinti taršą. Taip pat, Lietuva susiduria su daugeliu svarbių **aplinkosauginių aspektų** kaip efektyvus energijos vartojimas pastatuose, pramonėje, infrastruktūroje, aplinkos taršos mažinimas ir žiedinės ekonomikos vystymas, kovos su klimato kaita ir jai įtvirtinti reikalingų administracinių gebėjimų stiprinimas, todėl Programa investuos į pokyčius šiose srityse. Energetikos srityje pokyčiais siekiama **NEKSVP ir Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje** (toliau – NENS) iškeltų tikslų įgyvendinimo. Stiprinant šalies poveikį klimato neutralumui, bus investuojama į energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones, ŠESD mažinimą, AEI dalies bendrame energijos suvartojime didinimą, vietinės energijos iš AEI gamybą tiek elektros, tiek šilumos sektoriuose, į pažangiųjų elektros energijos technologijų ir ar sprendimų energetiniuose tinkluose diegimą, siekiant paskatinti decentralizuoto elektros energijos gamybos iš AEI plėtrą ir jos kaupimą bei užtikrinti sklandų jos valdymą.

Dėl energetikos ir aplinkos apsaugos sektorių specifikos regioniniu požiūriu nėra numatytos jokios specifinės veiklos išskirtinai tik Sostinės regionui, todėl intervencijos bus įgyvendinamos visoje Lietuvoje arba tik VVL regione. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir AEI plėtros tikslai yra horizontalūs, tad prie jų pasiekimo prisidedančios veiklos tokios, kaip centrinės valdžios pastatų

atnaujinimas, katilų keitimas namų ūkiuose efektyvesnėmis AEI technologijomis, efektyvumo didinimo priemonių diegimas CŠT sistemose bus įgyvendinamos visoje Lietuvoje. Dalis veiklų, įgyvendinamų VVL regione, yra susijusios su Baltijos jūra – jos krantai kenčia nuo erozijos ir audrų, o pati jūra yra ganėtinai užteršta, todėl ES investicijos sieks apsaugoti Baltijos jūrą, atsižvelgiant į valstybės ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius poreikius bei tarptautinius įsipareigojimus. Šiame regione taip pat numatyta esminė energijos vartojimo efektyvumo didinimą skatinanti veikla - daugiabučių gyvenamųjų namų atnaujinimas. Taip pat, VVL regione reikia plėsti visuomenės perspėjimo sirenomis sistemą dėl egzistuojančio regioninio atotrūkio, kadangi Sostinės regione yra pasiekiami 75 % gyventojų, lyginant su 56 % likusioje Lietuvos dalyje.

NEKSVP planuojamos politikos priemonėms įgyvendinti **reikalingos bendros investicijos siekia apie 14,1 mlrd. Eur**, iš jų viešojo sektoriaus lėšų dalis preliminariu vertinimu sudarytų apie 9,8 mlrd. Eur. Vien tik ŠESD išmetimų mažinimo priemonėms įgyvendinti bendras lėšų poreikis sudarytų 10,8 mlrd. Eur, iš kurių viešojo sektoriaus lėšų reikėtų 6,5 mlrd. Eur. Siekiant 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų, **pagrindiniai viešojo sektoriaus lėšų šaltiniai 2021–2030 m.** bus 2021–2027 m. ES fondų (Europos regioninės plėtros ir Sanglaudos fondų bei Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondas) investicijos, ES Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano lėšos, elektros ir šilumos tarifai, valstybės biudžeto (Klimato kaitos programa, Atliekų tvarkymo programa ir kt.) ir savivaldybių biudžetų lėšos, Modernizavimo fondas, Inovacijų fondas, Europos infrastruktūros tinklų priemonė (CEF), Life programa. Taip pat, bus bandoma pasinaudoti finansavimo galimybėmis iš Europos Horizonto, InvestEU, Cosme programų. Mažesne apimtimi, bet taip pat bus pritraukiami viešųjų lėšų šaltiniai, pvz., už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas gautos lėšos (VIAP lėšos), statistinių perdavimų bei Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinio mechanizmo lėšos. ES Sanglaudos politikos lėšomis bus finansuojamos tos veiklos, kurios reikšmingai prisidės prie NEKSVP numatytų tikslų siekimo.

Siekiant trečiojo politikos tikslo „**Geriau sujungta Europa**“, ES fondų investicijomis bus kuriamas **tvarus, atsparus klimato kaitai, pažangus, saugus ir įvairiarūšis transeuropinis transporto tinklas**, taip pat gerinamas **nacionalinis, regiono ir vietos judumas**, įskaitant geresnes galimybes naudotis TEN-T ir tarpvalstybinis judumas.

Numatoma **siekti NPP tikslo 2030 m.**, kad ES transporto infrastruktūros ir paslaugų švieslentėje Lietuva būtų ne žemesnėje nei 10 vietoje (2018 m. užėmė 14 vietą).

2018 m. Lietuvoje elektrifikuotų geležinkelių dalis nuo viso geležinkelių tinklo padidėjo iki 8 %, tačiau yra viena žemiausių ES. Lėtą geležinkelių elektrifikaciją lemia laikui itin imlus elektrifikacijos darbų procesas. Planuojama, kad pagal 2014-2020 m. Programos periodo investicijas 2023 metais užbaigus elektrifikaciją ruože Kaišiadorys–Klaipėda, bus elektrifikuota 22 % šalies geležinkelio. Tai sudarys sąlygas keleivių ir krovinių gabenimui elektrine trauka bei prisidės prie **ŠESD emisijos mažinimo** geležinkelio transporto subsektoriuje. Nepaisant numatytų investicijų, bendra geležinkelių tinklo elektrifikacija vis dar nepakankama. Nemaža dalis TEN-T tinklo Lietuvoje neatitinka jam keliamų reikalavimų, trūksta geležinkelių transporto infrastruktūros suderinamumo su kitomis transporto rūšimis, didžioji dalis keleivinių geležinkelių stočių ir peronų nėra pritaikyti specialius poreikius turintiems asmenims, neatitinka saugos parametrų. Viešojo transporto dalis, palyginti su ES vidurkiu (17,3 %), yra labai maža (8,9 %), nėra vieningos viešojo transporto organizavimo sistemos, o naudojimasis lengvaisiais automobiliais vis dar yra didžiausias ES. Nors Lietuvoje automobilių kelių tinklas yra vienas tankiausių Europoje, pagrindinis TEN-T kelių tinklas vis dar neatitinka jam reglamentuose nustatytų reikalavimų, trūksta aplinkkelių, prasti kelio dangos rodikliai. Situaciją apsunkina ir netolygiai išvystytas kelių tinklas regionuose, kuris reikšmingai apsunkina vietos gyventojų susisiekimą su pagrindiniais socialiniais-ekonominiais centrais. Taip pat Lietuvoje žuvusiųjų keliuose skaičius vienam gyventojui yra vienas didžiausių Europoje. Atitinkamai, būtina **kurti ir gerinti multimodalinę transporto infrastruktūrą**, kad ji

būtų integruota į ES transporto tinklą bei tolygiai išdėstyta Lietuvos teritorijoje, taip sudarant sąlygas **subalansuotai šalies regionų plėtrai** bei stiprinant Lietuvos transporto infrastruktūros **tarpvalybinių ir regioninių sujungiamumą**, toliau plėsti geležinkelių elektrifikaciją. Siekiant užtikrinti **avaringumo mažinimą ir darnų judumą**, būtinos tolimesnės investicijos į kelių techninių parametrų pagerinimą, eismo saugos ir aplinkosaugos priemonių, intelektinių transporto sistemų diegimą.

Programa reikšmingai prisidės prie išvardintų problemų, kurios taip pat identifikuotos **Lietuvos susisiekimo iki 2050 m. plėtros strategijoje** (toliau – LSPS) bei **Nacionalinėje susisiekimo 2021–2030 m. plėtros programoje** (toliau – NSPP), sprendimo ir NPP užsibrėžtų **tikslų**, kad **2030 m.** elektrifikuotų geležinkelių dalis sudarytų 35 %, o žuvusiųjų skaičius keliuose nuo 66 sumažėtų iki **33, pasiekimo**.

Siekiant užtikrinti investicijų papildomumo principą, Programos lėšomis nebus finansuojamos tos veiklos, kurios bus finansuojamos iš kitų finansavimo šaltinių. ES transporto TEN-T tinklo prioritetinio projekto Rail Baltica įgyvendinimą numatoma finansuoti CEF lėšomis. EGADP investicijomis bus skatinama įsigyti ir pakeisti viešojo sektoriaus ir verslo naudojamas kelių transporto priemonės į netaršias; gerinti netaršaus viešojo transporto paslaugų kokybę ir patrauklumą atnaujinant viešojo transporto priemones verslui bei savivaldybėse pagal 2014–2020 m. Programos periodo investicijas nerengusias DJMP; kurti transporto priemonių įkrovimo / pildymo infrastruktūrą visoje Lietuvoje, išskyrus savivaldybėse pagal 2014–2020 m. Programos periodo investicijas rengusias DJMP. Nacionalinės lėšos bus koncentruojamos į vietinių kelių, žvyrkelių tobulinimą, modernizavimą.

Siekiant ketvirtojo politikos tikslo „**Socialiai atsakingesnė Europa**“, ES fondų investicijomis bus įgyvendinami Europos socialinių teisių ramsčio principai, skatinant užimtumo, švietimo ir socialinės įtraukties politikos sričių investicijas į žmones ir sistemas. Programa numato sukurti labiau integruotą ir tvaresnį ekonomikos augimo modelį, gerinant Lietuvos konkurencingumą, sudarant geresnes sąlygas investicijoms, darbo vietų kūrimui ir socialinės sanglaudos skatinimui.

Atsižvelgiant į COVID-19 viruso sukeltas pasekmes darbo rinkai, padidėjusį nedarbo lygį, mažėjančias namų ūkių vartojimo išlaidas, Lietuvai atitinkamai reikės peržiūrėti ir pritaikyti švietimo, kultūros, socialinės apsaugos ir sveikatos sistemas, ypatingą dėmesį skiriant skaitmenizavimui.

Nepaisant aukšto bendro užimtumo lygio, išliko dalyvavimo darbo rinkoje skirtumai tarp regionų ir atskirų socialinių grupių. Sostinės regione nedarbo lygis (4,4 %) 2019 m. buvo mažesnis nei VVL regione (7,1 %). Nuo 2011 m. jaunimo (15–29 m. amžiaus) nedarbas nuosekliai mažėjo, tačiau 2019 m. jis šiek tiek padidėjo ir pasiekė 8,7 % (2018 m. – 7,5 %). Dėl COVID-19 krizės darbo rinka pradėjo smarkiai trauktis. 2020 m. liepos 1 d. bedarbių buvo 208 tūkst., t.y. beveik trečdaliu daugiau nei 2020 m. sausio 1 d. (151,5 tūkst.).

Mažėjant vietinių žmogiškųjų išteklių pasiūlai, svarbus bus palankių sąlygų visiems darbingo amžiaus žmonėms įsitraukti į darbo rinką sukūrimas. Šiems pokyčiams būtina **lankstesnė darbo rinka**: dirbančių asmenų gebėjimas prisitaikyti prie naujų sąlygų (žinių ekonomikos, skaitmenizavimo), ir darbdavių lankstumas. Įgyvendinant užimtumą didinančias priemones, bus didinamos įsidarbinimo galimybės (specialias priemones skiriant labiausiai darbo rinkoje pažeidžiamiems asmenims), verslumas ir savarankiškas užimtumas (ypač socialinės atskirties rizikos grupėse), sprendžiamos struktūrinio nedarbo problemos, įgyvendinamos karjeros planavimo ir konsultavimo priemonės, padedančios prisitaikyti prie darbo rinkos.

Žemos kvalifikacijos darbuotojai turi mažiau galimybių įsidarbinant nei kitose ES valstybėse, asmenų įgyjamo išsilavinimo ir specializacijos pobūdis neatliepia darbo rinkos poreikių. Todėl toliau bus didinama individualizuotų ADRP priemonių aprėptis, skatinamas savarankiškas darbas,

verslo steigimas, atsakingų institucijų tarpusavio ir išorės bendradarbiavimas su verslo struktūromis bei socialinio dialogo plėtojimas.

Švietimo srityje ES fondų investicijomis bus siekiama **gerinti mokinių pasiekimus ir užtikrinti didesnę įtrauktį į mokymąsi visą gyvenimą**. Numatoma siekti NPP tikslo 2030 m., kad Lietuvos pozicija tarp Europos ekonominės erdvės (EEE) šalių pagal EBPO PISA tyrimų mokinių pasiekimų vidurkius (visose tarptautinių tyrimų srityse) pakiltų į **10 vietą** (2018 m. užėmė 21–27 vietą), taip pat siekiama per paskutines 4 savaites besimokiusių asmenų (25-64 m.) dalies augimo nuo 6,9 (2019 m.) iki **15 %** (2030 m.).

2018 m. Lietuvos mokinių skaitymo, matematinio ir gamtamokslinio raštingumo gebėjimai pagerėjo, tačiau pokytis nebuvo statistiškai reikšmingas, todėl pagrindinis iššūkis – gerinti mokinių pasiekimus, ypač visų mokinių gamtamokslinius gebėjimus ir žemiausius rezultatus demonstruojančių mokinių pasiekimus. Vienas iš Barselonos tikslų (2002) – pasiekti, kad instituciniame ugdyme dalyvautų 33 % vaikų nuo gimimo iki 3 metų, o „Europa 2020“ strategijoje numatyta šalims siekti, kad ne mažiau kaip 95 % vaikų nuo 4 m. iki pradinio ugdymo pradžios dalyvautų instituciniame ugdyme (ypač gyvenantys skurdo, socialinės atskirties sąlygomis ar socialinę riziką patiriančiose šeimose). Lietuvoje instituciniame ugdyme šiuo metu dalyvauja tik apie 15 % vaikų iki 3 m. ir 91 % vaikų nuo 4 metų iki mokyklos lankymo pradžios.

Programos investicijos, remiantis EBPO parengta nacionaline įgūdžių strategija, bus nukreiptos į priemones, skirtas didinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę, siekiant gerinti mokinių pasiekimus. Taip pat bus didinama nepalankias sąlygas turinčių mokinių įtrauktis, švietimo prieinamumas, kvalifikacijos tobulinimas vieno langelio principu. EBPO nurodė, kad Lietuvoje yra 20 % mokyklų, kuriose yra iki 50 mokinių, optimizavus mokyklas ir pasiekus, kad nebūtų mokyklų, kuriose yra mažiau nei 200 mokinių, mokinių pasiekimai būtų pagerinti 9 % ir būtų sutaupoma 9,9 mln. Eur. Atsižvelgiant į tai, investicijomis bus skatinama tolimesnė mokyklų konsolidacija, investuojant į tas mokyklas, kurios turi ne mažiau nei 200 mokinių (t. y. veikia efektyviai).

2020 m. tik 5,9 %, suaugusiųjų dalyvavo **mokymosi visą gyvenimą** veiklose, o tai gerokai mažiau nei ES vidurkis – 10,9 % Suaugusiųjų švietimo sistema nereaguoja į senėjančios visuomenės iššūkius ir reikalingų įgūdžių pokyčius, susijusius su skaitmenizavimu, darbo robotizavimu ir žalių darbo vietų paklausa. ES fondų investicijomis bus siekiama, kad į mokymosi visą gyvenimą ciklą būtų įsijungiami kuo anksčiau (didėjantis ikimokyklinio ugdymo prieinamumas ir dalyvavimas jame), optimizuotas mokyklų tinklas visiems besimokantiems garantuotų adekvatų pasiekimų lygį visose esminėse kompetencijose. Svarbu įgyti įgūdžius reikalingus prisitaikyti prie kintančios aplinkos. Įgyvendinant **Tarybos rekomendaciją dėl švietimo ir mokymo sistemos gerinimo**, numatoma gerinti švietimo ir mokymo sistemos bei suaugusiųjų mokymosi kokybę ir efektyvumą, toliau vykdoma švietimo reforma ir mokymo įstaigų konsolidavimas.

Atsižvelgiant į vertinimų rekomendacijas, koncentruoti investicijas švietimo srityje, siekiant matomo pokyčio, Programos investicijos bus koncentruojamos į keturias kryptis: naujų pedagogų pritraukimas ir edukologijos išvystymas, privalomojo ugdymo ankstinimas ir ikimokyklinio ugdymo tobulinimas, pagalba mokiniams, turintiems SUP, patiriantiems socialinę atskirtį ar gyvenantiems socialinę riziką patiriančiose šeimose ir MVG, sukuriant suaugusiųjų mokymo sistemą pagal EBPO parengtą įgūdžių strategiją.

Kitas svarbus **socialinės sanglaudos** skatinimo aspektas – galimybių gauti įperkamas, tvarias ir aukštos kokybės paslaugas didinimas, įskaitant sveikatos priežiūrą ir visuotinės svarbos socialines paslaugas. 2018 m. Lietuvoje skurdo rizikoje ar socialinėje atskirtyje gyvenantys asmenys sudarė 28,3 % šalies gyventojų (ES vidurkis – 21,8 %). Ypatingą skurdo ir socialinės atskirties riziką dažniausiai patiria sunkiai integruojami į darbo rinką arba joje ilgai neišsilaikantys asmenys.

Mažinant socialinę atskirtį, toliau išlieka poreikis plėtoti socialines paslaugas, pagrindinę investicijų dalį skiriant bendruomenėje ir šeimoje teikiamų paslaugų plėtrai ir institucinės globos pertvarkos

įgyvendinimo užtikrinimui. Dėmesys bus skiriamas ir socialinei ir ekonominei marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integracijai, socialinio būsto prieinamumo gerinimui ir vaiko garantijos įgyvendinimui.

Atlikti vertinimai siūlo, plėtojant ilgalaikės priežiūros paslaugas, pirmenybę skirti paslaugų teikimui namuose, kurios yra pigesnės nei teikiamos specializuotose įstaigose. Taip pat į tokių paslaugų teikimą įtraukti bendruomenes.

Didėja socialinių inovacijų aktualumas, nes tradicinių sprendimų nepakanka sprendžiant įsisenėjusias socialines problemas ir kintančios visuomenės keliamus iššūkius. Todėl bus ieškoma novatoriškų būdų, kurie skatintų teigiamus pokyčius, didintų viešojo sektoriaus veiklos efektyvumą, išteklių taupymą ir aktyvesnį viešojo, pilietinio ir privataus sektorių įsitraukimą.

Toliau bus finansuojama BIVP, stiprinant planavimo principus „iš apačios į viršų“, grindžiamus partnerystėmis rengiant ir įgyvendinant BIVP strategijas.

Švelninti neigiamus krizės dėl Covid-19 pandemijos padarinius darbo rinkoje, mažinti socialinę atskirtį, ypač regionuose, padės **investicijos į kultūros sritį**. 2015 m. UNESCO užsakymu atliktame iki šiol plačiausios apimties Kultūros ir kūrybinės industrijos (toliau – KKI) sukuriama socialinio ir ekonominio poveikio tyrime nustatyta, kad KKI yra vienas didžiausių pasaulyje ir pats didžiausias Europoje jaunimo (16-29 m.) darbdavys, taip pat vienas atviriausių sektorių socialiai pažeidžiamoms ir jautrioms grupėms bei moterų įsitraukimui. Ateities darbo rinkos tyrimai rodo, kad KKI srityje dominuoja maži ir mikro verslai bei savarankiškai dirbantys asmenys, individualūs kūrėjai (apie 21 % užimtųjų KKI sektoriuje dirba savarankiškai, t.y. dvigubai daugiau nei bendrai šalyje (11 %) ¹). Šios grupės per Covid-19 pandemijos krizę nukentėjo labiausiai dėl priemonių, kurių buvo imtasi kovojant su pandemijos plitimu ². Daugiau kaip pusės Lietuvos privačiame ir NVO sektoriuje veikiančių KKI atstovų veikla karantino laikotarpiu buvo visiškai sustabdyta ir susidūrė su veiklos tęstinumo iššūkiais ³. Didinant KKI atsparumą panašioms krizėms, bus sprendžiami jautrių nedarbiui visuomenės grupių užimtumo iššūkiai, skatinamas darbo ir šeimos išsipareigojimų derinimas, moterų ir vyrų balansas darbo rinkoje (lankstus darbo režimas, nuotolinis darbas), tuo pačiu prisidedama prie Europos socialinių teisių ramsčių, konkrečiai aktyvaus užimtumo ir tinkamų darbo sąlygų sudarymo.

Krizės ir karantino akivaizdoje išryškėjo kultūros svarba emocinei visuomenės sveikatai, bet dar labiau atsiskleidė netolygus kultūros paslaugų prieinamumas. Remiantis 2020 m. Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimo duomenimis, kultūros paveldo objektų lankymas karantino metu sumažėjo nuo 66 % iki 14 %, muziejų, galerijų ir parodų lankymas sumažėjo nuo 40 iki 6 %. Tuo tarpu tik apie 16 % gyventojų naudojami kultūros paslaugomis ir produktais (virtualiai) internetu. Tyrimas taip pat atskleidė, jog kultūros paslaugų prieinamumo vertinimas tiesiogiai koreliuoja su gyventojų amžiumi, kuo vyresnė gyventojų grupė, tuo blogiau vertinamas kultūros prieinamumas. Bendras kultūros paslaugų prieinamumas siekia 68 %, o 60 metų ir vyresnių žmonių grupėje krenta iki 57 %, kai kurios kultūros paslaugų prieinamumui svyruojant 50 iki 55 % riboje ⁴. Neįgaliųjų įsitraukimui į kultūros veiklas labiausiai trukdo kultūros objektų infrastruktūros nepritaikymas ir individualizuotų, specialioms poreikiams pritaikytų kultūros paslaugų stoka. 2018 metais atlikta apklausa atskleidė, kad mažiau nei pusė (46,3 %) kultūros įstaigų yra visiškai pritaikytos neįgaliesiems. Siekiant didinti kultūros prieinamumą neįgaliesiems ir skaitmeninį (virtualų) prieinamumą, mažinti socialinius regionų skirtumus bus investuojama į kultūros infrastruktūrą regionuose (įskaitant paveldo objektus) ir jos

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Culture_statistics_-_cultural_employment#Self-employment

² <https://en.unesco.org/news/cutting-edge-brokering-new-future-cultural-policymaking>

³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0239_EN.html

⁴ <https://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2021/03/Gyventoju-dalyvavimas-kulturoje-ir-pasitenkinimas-kulturos-paslaugomis-2020-ataskaita.pdf>

įveiklinimą teikiant kultūros ir kitas paslaugas, taip prisidedant ne tik prie socialinės pažeidžiamų visuomenės grupių įtraukties, bet ir prie vietos ekonominės plėtros, naujų darbo vietų kūrimo, užimtumo didinimo.

Netikėtai iškilusi COVID-19 pandemija, parodė, kad **sveikatos apsaugos sektorius** nėra pasiruošęs kovoti su pandemijos pasekmėmis, todėl Programos investicijos bus nukreiptos į priemones, kurių reikia sveikatos priežiūros sistemos pajėgumų ir atsparumo didinimui reaguojant į krizes. Senstant visuomenei, mažėja vaikų, jaunų ir darbingo amžiaus žmonių. Remiantis Eurostato prognozėmis, 100-ui 15–64 metų gyventojų 2030 m. teks 45,8 vyresnių kaip 65 metų amžiaus asmenų. Išvengiama mirtingumo nuo širdies ir kraujagyslių ligų ir dėl savižudybių, daugiausia vyrų, rodiklis daugiau nei dvigubai viršija ES vidurkį. Tokiu pat mastu ES vidurkį viršija prevencijos ir sveikatos priežiūros priemonėmis išvengiamas mirtingumas. Dideles ir mažas pajamas gaunančių Lietuvos gyventojų subjektyvus savo sveikatos įvertinimas skiriasi beveik du kartus. Siekiant neutralizuoti neigiamą senėjimo pasekmių poveikį ir sumažinti sveikatos netolygumus, būtina gerinti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, kokybę ir veiksmingumą. Siekiant pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, numatomos pirminės sveikatos priežiūros (PSP) stiprinimo, diegiant labiau į asmenį orientuotą kokybiškų paslaugų modelį, ligų prevencijos, įskaitant sveikatos raštingumo didinimą, lėtinių ligų bei sunkių traumų valdymo, ilgalaikės priežiūros plėtojimo priemonės bei skaitmeninės sveikatos priemonės. Šios investicijos taip pat prisidėtų prie TR‘2019 ir TR‘2020 įgyvendinimo.

Mažinant regioninius sveikatos priežiūros netolygumus, numatoma plėtoti naujus sveikatos priežiūros įstaigų regioninio bendradarbiavimo modelius, kurie sėkmingai buvo išbandyti pandemijos laikotarpiu, ir sukurti stacionariųjų paslaugų tinklo išdėstymo modelį bei paskatas jam įgyvendinti, stiprinant pirminę sveikatos priežiūrą ir plėtojant ambulatorines paslaugas, reorganizuojant greitosios pagalbos paslaugų teikimo organizavimą.

Siekiant **penktojo** politikos tikslo „**Piliečiams artimesnė Europa**“, ES fondų investicijomis bus įgyvendinama tvari ir integruota miestų ir funkcinių zonų plėtra. ESFIP remis integruotą teritorinę plėtrą miestuose, siekiant veiksmingiau spręsti ekonominius, aplinkos, klimato, demografinius ir socialinius uždavinius, kartu atsižvelgiant į savivaldybių poreikius spręsti bendras problemas joms bendradarbiaujant funkcinėje zonoje bei mažinti regioninius netolygumus ir prisitaikyti prie demografinių iššūkių.

Nepaisant to, kad Nuo 2007 iki 2019 m. vienam gyventojui tenkantis BVP šalyje padidėjo nuo 9 tūkst. Eur iki 17,5 tūkst. (beveik dvigubai) ir užimtumo lygis 2018 m. pasiekė 77,8% (20–64 metų amžiaus grupė) ir viršijo strategijos „Europa 2020“ tikslus Lietuvai ir visai ES, tačiau regioniniu lygmeniu ekonominis augimas ir jo įtaka gyvenimo kokybei nebuvo tolygi – BVP/gyv. tarp regionų ir nuo 2007 m. iki 2019 m. nesumažėjo – vidutiniškai siekia tuos pačius 30%. Kita opi problema – gyventojų skaičiaus mažėjimas (5 % nuo 2014 m iki 2020 m.). Stabilus gyventojų skaičius išlieka tik Sostinės regione. Tuo tarpu VVL gyventojų skaičiaus mažėjimas ženkliai viršija šalies vidurkį (viršija dvigubai 7 VVL regionuose). Tai sukelia spaudimą ne tik viešosios infrastruktūros ir paslaugų efektyvumui, bet ir darbo rinkai. Šalies užimtumui įtakos turi amžiaus struktūra: dėl amžiaus struktūros apie 28% visų darbingo amžiaus gyventojų (55–64 m.) per artimiausią dešimtmetį pasieks pensinį amžių. Todėl būtina pasiūlyti tinkamas darbo vietas į darbo rinką ateinančiai kartai, užtikrinti tinkamas paslaugas jaunoms šeimoms, kurios vis dažniau renkasi gyventi atokesniuose regionuose (vertinant grįžtamosios migracijos tendenciją) ir prisitaikyti prie senėjančios visuomenės poreikių.

Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m. vertinimas parodė, kad iki šiol skirtos ES fondų investicijos nepaskatino regionų konvergencijos: nors regionų plėtros planai buvo rengiami, tačiau centralizuotu būdu taikytos regionų augimą ir patrauklumą didinančios priemonės, atskiros strategijos miestams ir regionams, formalus regionų dalyvavimas priimančiais sprendimais neleido įgyvendinti kompleksinių ir individualizuotų sprendimų. Todėl įgyvendinant regionų plėtros planus

vykdomos investicijos buvo fragmentuotos ir nepaskatino didesnį poveikį turinčių ir kelių savivaldybių teritorijoms svarbių sprendimų. Siekiant teritorinės sanglaudos tikslų ir atsižvelgiant į ankstesnę patirtį, ESFIP investicijomis numatoma:

Visų pirma, Investuoti į miestus visuose regionuose, nes jie **atlieka pagrindinį vaidmenį telkdami gyventojus, investicijas, viešąsias paslaugas ir darbo vietas.**

Antra – koncentruoti investicijas tam, kad panaudoti **funkcines zonas sudariusių savivaldybių bendrų veiksmų potencialą** vietos lygmeniu sprendžiant atskirties, viešųjų paslaugų prieinamumo problemas ir mažinti regionų vidinius ekonominius netolygumus.

Pilotinių vietos plėtros strategijų (Tauragė+, Šalčininkai+) sukurtas ir išbandytas bendros veiklos modelis rodo, kad decentralizuotas ir savivaldybių bendradarbiavimu pagrįstas teritorijų vystymas užtikrina įtraukią vietos partnerystę ir lyderystę, siekiant spręsti bendras problemas, savivaldybių išteklių (finansų, žinių, infrastruktūros ir kt.) sutelkimą, inicijuojant ir įgyvendinant projektus, pritraukiant privačias investicijas, efektyviau teikiant viešąsias paslaugas, o taip pat efektyvesnį visų finansavimo šaltinių investicijų valdymą (kai visa strategija gali būti įgyvendinama integruotai).

Siekiant investicijų į regionų plėtrą efektyvumo, integralumo ir tvarumo, 5-ajam politikos tikslui pasitelkiamas remiantis pilotinių vietos plėtros strategijų patirtimi patobulintas ITI mechanizmas: koncentruojamos tvarios miestų plėtros, viešųjų paslaugų prieinamumo užtikrinimo (ypač atokiausiuose regionuose, reaguojant į demografinius pokyčius), regionų ekonominio gyvybingumo didinimo ir šiems veiksams įgyvendinti reikalingų kompetencijų stiprinimas ir tinklaveika.

Lietuva ir toliau planuoja skatinti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones pastatų, energetikos bei pramonės (verslo) sektoriuose, taikant subsidines, praktikoje išbandytas ir pasiteisinusias finansines priemones ar jų derinius, siekiant maksimizuoti energijos vartojimo efektyvumo naudas, didinti energijos efektyvumo didinimo apimtį, spartinti siekiamų rodiklių įgyvendinimą. Tam tikrose srityse finansinių priemonių taikymas, išnaudojant privataus kapitalo potencialą, pasiteisino, kaip puiki galimybė padidinti ribotų valstybės biudžeto bei ES fondų investicijų grąžą ir efektyvumą. Pažymėtina, kad šiuo metu rinkos finansavimo trūkumas verslo finansavimo individualių garantijų priemonių įgyvendinimui susidaro 675 mln. EUR, MTEPI veikloms – 756 mln. EUR, socialiniam verslui – 800 tūkst. EUR pastatų renovacijai 11 mlrd. Eur.

Iki 2019 m. pabaigos buvo įsteigta dešimt fondų, kuriems skirta 1,1 mlrd. EUR, o valstybės investuota 2 mlrd. EUR, privataus kapitalo pritraukta už 2,5 mlrd. EUR, pakartotinai investuota už 528 mln. EUR. Be to, renovuota beveik 60 tūkst. namų, sutaupyta 616 GWH energijos, CO₂ sumažinta 143 667 T, suteikta 9508 paskolų/garantijų SVV, suteikta 100 investicijų į rizikos kapitalą bei 5404 garantijų žemė ūkio subjektams. Finansinės priemonės jau nuo 2008 m. efektyviai įgyvendinamos pasiteisinusios daugiabučių namų renovavimo, SVV veiklos pradžios, vykdymo ir plėtros srityse, o nuo 2015 m. finansinių priemonių įgyvendinimas plečiamas į kitas sritis, tokias kaip centrinės valdžios ir viešųjų pastatų atnaujinimo didinant energijos vartojimo efektyvumą, vandentvarkos (Vandentvarkos fondas), komercinės alternatyvių degalų ir transporto sektoriaus AEI srityse. 2021–2027 m. numatoma finansines priemones pradėti taikyti ir CŠVT sektoriaus efektyvinimui bei didesniai AEI naudojimui CŠVT sektoriuje.

Vadovaujančioji institucija skatins strateginę viešųjų pirkimų naudojimą, įgyvendinant numatytus politikos tikslus. Paramos gavėjai bus skatinami naudoti daugiau su kokybe ir gyvavimo ciklu susijusių išlaidų kriterijų. Kur įmanoma, aplinkosaugos ir socialiniai aspektai, taip pat naujovių skatinimo priemonės turėtų būti įtrauktos į viešųjų pirkimų procedūras.

Administraciniai gebėjimai ir supaprastinimai

Administracinių gebėjimų srityje pagrindiniais iššūkiais 2021–2027 m. laikotarpiu bus kokybiškų ir į pokyčius orientuotų intervencijų stiprinimas, naujų sistemos dalyvių savalaikis įtraukimas,

integravimas ir jiems reikalingų gebėjimų užtikrinimas, turimų kompetencijų išlaikymas, naujų pritraukimas, administracinės naštos mažinimas.

Vykdam **strateginio planavimo sistemos pertvarką** ir kuriant naujus 2021-2027 m. ES fondų administravimo procesus, siekiant juos optimizuoti, atskirti lėšas skirtas valstybės funkcijoms užtikrinti nuo lėšų, skirtų pažangai atitinkamose srityse pasiekti, bus peržiūrimi ir įvertinami esami procesai, **eliminuojant juose perteklinius** žingsnius. Naujiems procesams planuojama nustatyti tikslus ir rodiklius, pagal kuriuos periodiškai bus vertinamas procesų efektyvumas.

Siekiant skatinti suinteresuotųjų pusių įsitraukimą įvairiais VP rengimo ir įgyvendinimo ciklo etapais pagal vykdomą strateginio valdymo pertvarką **socialiniai ekonominiai partneriai bus dar aktyviau įtraukiami į intervencijų planavimo ir stebėsenos procesą** tiek identifikuojant problemas, tiek ieškant sprendimų bei kuriant priemones joms spręsti, taip pat jų įgyvendinimo pažangai vertinti. Siekiant kokybiškos partnerystės, bus plečiamos socialinių ekonominių partnerių gebėjimų stiprinimo galimybės, atsižvelgiant į konkretų poreikį ar išylančias problemas.

Šiuo metu rengiamo administracinių gebėjimų stiprinimo bei žmogiškųjų išteklių valdymo žemėlapyje pagalba identifikavus sistemos tobulintinas sritis, bus parengtas veiksmų planas ir pradėtos įgyvendinti atitinkamos veiklos skirtos sustiprinti VKS institucijų, bei kitų suinteresuotųjų šalių, dalyvaujančių investicijų planavime ir įgyvendinime, administracinius gebėjimus.

2021-2027 m. ir toliau daug dėmesio bus skirta **žmogiškųjų išteklių ir organizacijų valdymo tobulinimui, vadovų lyderystės** stiprinimui, **planavimo ir analitinių** kompetencijų tobulinimui, mokymosi galimybių gerinimui, metodikų ir pagalbinių įrankių (pvz. priemonių ir projektų naudingumui vertinti) kūrimui ir efektyviam panaudojimui, o taip pat priemonių, padedančių pritraukti ir išlaikyti talentus, paieškai (pvz. bendradarbiavimas su universitetais).

Naujai sukurtos regioninės politikos institucinės sistemos pagrindiniam dalyviui (regionų plėtros taryboms) bus būtina stiprinti bazinius gebėjimus (žmogiškųjų išteklių ir finansų valdymo, strateginio planavimo) ir gebėjimus reikalingus kokybiškai įgyvendinti naujus procesus ir priemones pagal pasikeitusią strateginio valdymo sistemą. Projektų vykdytojams bus reikalingos kompetencijos ir specifiniai gebėjimai įgyvendinant naujas veiklas (pvz. poveikio aplinkai vertinimo, bendruomenės įtraukimo, kt.). Šias veiklas ketinama finansuoti iš 5 VP prioriteto.

Ir toliau planuojama **intensyviai taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą** bei pasinaudoti galimybe supaprastintai apmokamų išlaidų dydžius nustatyti Programoje. Tai užtikrintų paprastesnį atsiskaitymą tarp Lietuvos ir EK procesą.

Siekiant efektyviau organizuoti viešuosius pirkimus ir užtikrinti didesnę konkurenciją pirkimuose, įgyvendinamas Viešųjų pirkimų profesionalumo stiprinimo planas, pagal kurį yra rengiamos rekomenduojamos pirkimų specialistų mokymo programos, mokymų medžiaga ir nuotolinio mokymo moduliai.

ES Baltijos jūros regiono strategijos įgyvendinimas

Rengiant Programą įvertintos galimos sąsajos su ES BJRS bei jos atnaujintu veiksmų planu, taip pat finansavimo sritimis, kurios gali prisidėti prie šios strategijos įgyvendinimo. Lietuva mato didelį potencialą stiprinti MTI pajėgumus ir pažangiųjų technologijų naudojimą bendradarbiaujant su kitomis šalimis ir vadovaujantis ES BJRS politine kryptimi „Inovacijos“, taip pat identifikuojant naujas eksporto rinkas ir skatinti MVĮ dalyvavimą bendradarbiavimo tinkluose ir tarpregioniniuose klasteriuose. Kita svarbi bendradarbiavimo sritis yra prisitaikymas prie klimato kaitos, rizikos prevencija, todėl svarbu skatinti koordinuotus ir bendradarbiavimu grindžiamus prevencinius veiksmus tarp Baltijos jūros valstybių.

1 lentelė

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
1. Pažangesnė Europa	1.1. Stiprinti mokslinių tyrimų ir inovacinius pajėgumus ir diegti pažangiąsias technologijas	<p>Šio konkretaus uždavinio veiklos tiesiogiai įgyvendina S3, kurioje numatyta spręsti šias esmines problemas: fragmentuota, verslui nepatraukli ir sudėtinga prieiga prie viešųjų MSI paslaugų bei jų infrastruktūros; didelė MTEP veiklų rizika versle ir nepakankama jų mažinančių priemonių visuma.</p> <p>Sprendžiant žemo MVĮ inovacijų absorbcinių pajėgumų, nedidelio aukštą pridėtinę vertę kuriančių įmonių skaičiaus, žemo verslo investicijų į MTEP bei verslo ir mokslo bendradarbiavimo ir tarptautiškumo iššūkius, uždavinio investicijomis bus prisidedama prie investicijų į MTEPI didinimo, komercinamų žinių kūrimo ir jų perdavimo. Bus siekiama NPP tikslo, kad visos MTEP išlaidos, palyginti su BVP 2030 m. sudarytų 2,2 % BVP.</p> <p>Atliktas vertinimas rodo, kad nors 2014–2020 m. investicijos į MTEPI yra tinkamos, tačiau turi iššūkių. Didelius MTEPI projektus pajėgus įgyvendinti itin ribotas įmonių skaičius, įmonės neskatinamos rizikuoti, joms trūksta idėjų, todėl pasiekama mažai inovatyvių įmonių ir paskatinta mažai naujų MTEPI veiklų. 2021–2027 m. didesnis dėmesys bus skiriamas antrenerystės kultūros ugdymui MSI, stiprinant jų vidinių padalinių MTEP rezultatų komercinimo vadybos kompetencijas (MTEP rezultatų licencijavimas, IN valdymas, marketingas ir t.t.), mokslui imlaus verslo partnerių paieškai, sukurtų MTEP produktų bei paslaugų pristatymui, aktyvesniam VGPP įgyvendinimui. 2021–2027 m. bus investuojama ne į viešąją infrastruktūrą, o į jos įveiklinimą, MTEPI rezultatų komercinimo veikoms vykdyti reikalingos įrangos įsigijimą MSI, į protų pritraukimą vykdyti MTEPI, MTEPI tarptautiškumą ir viešojo sektoriaus, vykdančio MTEPI veiklas, gebėjimų komercinti kuriamas žinias stiprinimą.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – daliai veiklų įgyvendinti toliau planuojama naudoti rizikos kapitalo investicijas į MTEPI. Kitoms veikloms būtų taikomos arba finansinės priemonės arba subsidija dėl jos skatinamojo poveikio ir veiklų pobūdžio (kai veiklos negeneruoja pajamų, pasižymi didele rizika).</p> <p>Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų, bus sukurtos inovacijų ir verslumo ekosistemos, pagrįstos sumaniaja specializacija.</p>
	1.2. Pasinaudoti skaitmeninimo teikiama nauda piliečiams, įmonėms ir vyriausybėms	<p>Šio konkretaus uždavinio veiklos netiesiogiai prisideda prie S3 įgyvendinimo.</p> <p>Investicijomis prisidedama prie MVĮ ir viešojo sektoriaus skaitmeninimo. Siekiama, kad Lietuva pagal Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksą (DESI) iki 2030 m. pakiltų iš 14 į 7 vietą.</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>Vertinimai rodo, kad neišnaudojamas atvirų duomenų potencialas kurti pridėtinę vertę versle ir viešajame sektoriuje. Todėl 2021–2027 m. laikotarpiu numatoma ypatingą dėmesį skirti į paklausą orientuotų mokslo duomenų atvėrimui ir atvirųjų viešojo sektoriaus duomenų naudojimui, duomenų prižiūrėtojų ir tvarkytojų tinklo kūrimui ir stiprinimui viešajame sektoriuje, finansinių paskatų verslui naudotis atvirų duomenų sprendimais kūrimui.</p> <p>Tik 25 % įmonių planuoja investicijas „Pramonė 4.0“ srityse, todėl 2021–2027 m. laikotarpiu dėmesys skiriamas MVĮ e-verslo modelio ir produktų skaitmeninimui, diegiant pažangiausias technologijas.</p> <p>Kuriant viešąsias e. paslaugas bus taikomas visuminis požiūris, t. y. bus siekiama skaitmeninti ne tik vartotojų prieigą prie viešųjų paslaugų, bet ir su jų teikimu susijusią institucijų veiklą, atsisakyti „popierinių“ vidaus procesų. Bus stiprinama e. paslaugų orientacija į vartotojų poreikius, jų pasitenkinimą sukurtomis paslaugomis, užtikrinant paslaugų kokybę, sąveikumą ir platesnį prieinamumą, nepriklausomai nuo to, kuriame Lietuvos regione ji teikiama.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, nes yra numatomos viešųjų institucijų įgyvendinamiems projektams arba skirtos MVĮ „minkštomis“ skaitmeninimo veikloms, todėl joms taikyti finansinių priemonių neplanuojama. Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų ir tobulinant verslo aplinką, būtina visapusiškai išnaudoti skaitmeninės ekonomikos ir inovacijų diegimą, sudarant vienodas priėjimo galimybes MVĮ ir vartotojams prie skaitmeninių rinkų visame BJR bei stiprinti bendradrabiavimą kuriant Europos skaitmeninę ekonomiką.</p>
	1.3. Stiprinti MVĮ augimą ir konkurencingumą	<p>Šio konkretaus uždavinio veiklos netiesiogiai prisideda prie S3 įgyvendinimo. Investicijomis prisidedama prie MVĮ produktyvumo ir konkurencingumo didinimo.</p> <p>Darbo našumas Lietuvoje 2018 m. siekė tik 75,8 % ES vidurkio. Šalies įmonės daugiausiai konkuruoja žemos pridėtinės vertės veiklose. Iššūkį stiprina neigiamos demografinės tendencijos, kvalifikuotos darbo jėgos, inovacijų bei investicijų stoka, augantys darbo kaštai. Finansavimo, reikalingo inovacijoms diegti ir veiklai plėsti, trūkumas yra pagrindinė kliūtis, aktuali 1 iš 8 Lietuvos MVĮ. Toks rodiklis dvigubai didesnis nei vidutiniškai ES. Dėl to svarbu investuoti į inovatyvaus verslo plėtrą, skatinti pradedančiųjų SVV subjektų akseleravimą ir plėtrą, MVĮ tarptautiškumą bei įsitraukimą į TVG. Šio tikslo investicijomis siekiama, kad Pasaulio konkurencingumo indekse Lietuva iki</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>2030 m. pakiltų iš 39 vietos į 30 vietą. Atsižvelgiant į žemą verslumo lygį VVL regione, investicijos bus telkiamos šiame regione. Taip pat bus investuojama į naujų užsienio rinkų paiešką bei esamų plėtrą, įskaitant Sostinės regioną. Įvertinus mažo tarptautinio konkurencingumo ir žemo darbo našumo problemas, MVĮ bus skatinamos investuoti abejuose regionuose į skaitmeninimo technologijų diegimą. Pasirenkama finansavimo forma VVL – subsidija dėl skatinamojo poveikio ir veiklų, kurios negeneruoja pajamų, pobūdžio. Tačiau bus naudojamos pasiteisinusios 2014–2020 m. finansinės priemonės, skirtos finansinių šaltinių prieinamumui užtikrinti pradedantiems SVV subjektams. Veikloms „Skatinti trumpų vertės kūrimo grandinių formavimąsi ir plėtrą tarp MVĮ VVL regionuose“, „Skatinti pramonės MVĮ gamybos procesų automatizavimą ir skaitmeninimo technologijų diegimą (pramonės skaitmeninimas)“ ir „Skatinti aukštą pridėtinę vertę kuriančių pramonės MVĮ gamybos procesų skaitmeninimą“, kurios 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu buvo įgyvendinamos subsidijos forma, tačiau pasižymi atsiperkamumu vidutinės trukmės periodu (nors ir yra sąlyginai brangios), taip pat planuojama taikyti finansines priemones. Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų, bus skatinamas verslumas ir stiprinamas MVĮ augimas.</p>
	<p>1.4. Ugdyti pažangiajai specializacijai, pramonės pereinamajam laikotarpiui ir verslumui reikalingus įgūdžius.</p>	<p>Šio konkretaus uždavinio veiklos įgyvendina S3. Siekiant spręsti iššūkius ir problemas, kylančius Sumanios specializacijos prioritetuose ir identifikuotus VGPP metu, susijusius su pramonės transformacija, ypatingas dėmesys skiriamas skaitmeninių įgūdžių ugdymui ir tobulinimui. Tai sąlygos tvarų, inovacijomis grįstą ekonomikos augimą. Siekiant paskatinti perėjimą prie žiniomis grindžiamos ir didesnės pridėtinės vertės ekonomikos, bus investuojama į tas VGPP metu (reikiamų įgūdžių sąrašas parengtas, pasikonsultavus su VGPP dalyviais, prioritetų vadovais, išdiskutavus grupėse, atlikus rezultatų analizę) identifikuotas Sumaniosios specializacijos sričių darbuotojų kompetencijas ir įgūdžius, kurie yra reikalingi MVĮ (dominuojančioms pramonės struktūroje). Taip pat bus stiprinami ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų darbuotojų gebėjimai įgyvendinti S3. Planuojama investuoti į įvairesnių įgūdžių rinkinį, apimantį visą inovacijų vadybos ciklą (nuo planavimo iki kontrolės). Siekiant stiprinti žinių ir technologijų perdavimo grandį, bus skatinamas MSI atžalinių (angl. <i>spin-off</i>) įmonių kūrimas: numatomos MSI atžalinių įmonių vystymui skirtos akceleravimo priemonės, pagal kurias teikiama kompleksinė pagalba, mentorystės, preakselravimo įrankiai studentų ir tyrėjų idėjų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	Specialus prioritetas: Gerinti skaitmeninį junglumą	<p>vystymui iki naujų mokslui imlių įmonių kūrimo) Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos dėl savo specifikos nėra tiesiogiai susijusios su ekonomine veikla ir pelno siekimu. Kadangi investicijos nukreipiamos į žmogiškųjų išteklių kompetencijų ugdymo veiklas, kurios negeneruoja tiesioginių pajamų, todėl neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>IRT lemia ūkio augimą, inovacijas ir skatina produktyvumą, turintį poveikį visoms šios Programos investavimo sritims, tačiau kai kurie gyventojai vis dar negali pasinaudoti skaitmeninės ir technologinės pertvarkos nauda: namų ūkių, patenkančių į sparčiojo fiksuoto plačiajuosčio ryšio aprėptį, procentinė dalis yra mažesnė nei ES vidurkis (atitinkamai 69 % ir 86 %). Tik 68 % namų ūkių Lietuvoje yra užsisakę fiksuotojo plačiajuosčio ryšio paslaugą kai ES vidurkis šiuo metu siekia 78 % Miesto ir kaimo atskirtis pagal fiksuoto plačiajuosčio ryšio įdiegimą didelė: tik 87 % kaimo namų ūkių turi prieigą prie interneto, kai tuo tarpu ES – vidurkis 92 %</p> <p>Atsižvelgiant į tai, didžiausias dėmesys skiriamas skaitmeninio junglumo gerinimui, investicijas telkiant teritoriniams skirtumams mažinti, kibernetiniam bei fiziniam saugumui užtikrinti bei itin didelio pralaidumo viešųjų tinklų plėtrai, prioritetą teikiant vietovėms, kuriose tinklų diegimas nėra ekonomiškai naudingas, kad užtikrintų tolygią elektroninių ryšių tinklų plėtrą.</p> <p>Svarbu pastebėti, kad investicijų poreikis Vilniaus regione yra taip pat reikšmingas. Naujos kartos interneto prieigos neturinti namų ūkių dalis yra plačiai pasiskirsčiusi didelėje teritorijoje ir nepadengtose, koncentruotose kelių kaimų ar gyvenviečių ar ryšio bokšto teritorijose yra likę ne daugiau kaip po 30-40 namų ūkių, išskyrus teritorijas daugiausia Vilniaus regione, kur yra nepadengtų teritorijų su 100 ir daugiau namų ūkių.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, dėl jos skatinamojo poveikio.</p> <p>Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų, itin svarbus informacinių ryšių technologijų (IRT) bei bendros skaitmeninės rinkos gerinimas. Prioritetas turėtų būti teikiamas prieigos prie didelės spartos ryšio užtikrinimui, kad visuomenei, verslo bei mokslo organizacijoms būtų sudarytos sąlygos sklandžiam informacijos srauto perdavimui, bendradarbiavimui, mainams, e. paslaugoms.</p>
2. Žalesnė Europa	2.1. Skatinti naudoti energijos vartojimo efektyvumą didinančias	Šis uždavinys prisideda prie NENS, NEKSVP strateginių tikslų įgyvendinimo energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityje, siekiant kad iki 2030 m. pirminės ir galutinės energijos intensyvumas būtų 1,5

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	priemonės ir mažinti šiltnamio dujų išmetimus	<p>karto mažesnis negu 2017 m. bei dera su EK Renovacijos bangos strategijos iniciatyvomis ir įgyvendina naująją Lietuvos ilgalaikę pastatų renovacijos strategiją.</p> <p>Uždavinys ir jo veiklos atspindi daugumą NEKSVP 3.2 skirsnyje „Energijos vartojimo aspektas“ nurodytų esamų ir naujų politikos priemonių, kurių visuma turi užtikrinti Lietuvai nustatyto įpareigojimo – sutaupyti 27,28 TWh galutinės energijos – įgyvendinimą. Uždavinys yra atsakas į fundamentalias šalies problemas – imlumą energijai, priklausomybę nuo energijos importo, nepakankamus energetinio intensyvumo ir energijos produktyvumo rodiklius (atitinkamai 1,72 karto didesnius ir 43 % mažesnius nei ES vidurkis), aplinkos (oro) kokybės, energetinio skurdo, visuomenės sąmoningumo ir kt. socialinius aspektus.</p> <p>Programoje numatytos energijos efektyvumo didinimo veiklos leis sutaupyti apie 17,7 TWh energijos arba įgyvendinti 65 % nustatyto tikslo. Numatoma didinti energijos vartojimo efektyvumą viešajame sektoriuje, renovuojant centrinei valdžiai priklausančius viešuosius pastatus, efektyvinant CŠT tinklus, gyvenamajam sektoriui, renovuojant daugiabučių pastatus, namų ūkiuose keičiant neefektyvius šilumos gamybos įrenginius efektyvesnėmis AEI technologijomis, pramonės sektoriuje – diegiant energijos efektyvumą didinančias priemones pramonės MVI. Tai padės taupyti finansinius išteklius viešajame ir namų ūkių sektoriuose, padės didinti įmonių konkurencingumą, mažinti išmetamų ŠESD kiekį ir gerinti aplinkos oro kokybę. Mažėjant būtinosios energijos poreikiui, bus prisidedama prie gyventojų, susiduriančių su energetinio skurdo problema.</p> <p>Energetinio efektyvumo didinimo veiklos bus vykdomos subsidijų ir (ar) finansinių priemonių pagalba.</p> <p>ES BJRS politikos sritis „Energetika“ sukurs papildomas galimybes gilinti Baltijos jūros regiono šalių regioninį bendradarbiavimą energijos efektyvumo srityje.</p>
	2.2. Skatinti naudoti atsinaujinančiąją energiją	<p>Lietuva iki 2030 m. siekia, kad AEI dalis elektros energijos gamyboje sudarytų 50 % ir 45 % - bendrame galutiniame elektros energijos suvartojime.</p> <p>Uždaviniu didžiąja dalimi skatinamas AEI naudojimas decentralizuotai elektros energijos ir šilumos gamybai namų ūkiuose,. Taip pat, alternatyvių degalų iš AEI naudojimą, išigyjant tam pritaikytas transporto priemones ir didinant biodegalų vartojimo apimtį. Be to, siekiama ir toliau didinti AEI panaudojimą šilumos ir vėsumos gamybai CŠVT sektoriuje bei užtikrinti elektros energijos skirstymo infrastruktūros modernizavimą ir išmanizaciją, pritaikant ją sparčiai</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>augančio AEI ir kaupimo įrenginių kiekio integracijai bei valdymui. Numatytos AEI plėtros veiklos turės teigiamos įtakos ne tik aplinkos kokybei ir klimato kaitos švelninimui, bet ir NENS bei NEKSVP numatytam tikslui - vietinės energijos gamybos padidinimui iki 70 %, t.y. didesnei energetinei nepriklausomybei.</p> <p>Siekama iki 2030 m. turėti 30 % vartotojų, kurie patys savo poreikiams gamintų elektros energiją. Todėl lygiagrečiai AEI plėtrai didelis dėmesys bus skiriamas ir iššūkiams, susijusiems su elektros tinklais.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – AEI plėtrai energijos gamybai namų ūkiuose bus taikoma McGrąžinamoji subsidija, o komercinės alternatyvių degalų infrastruktūros plėtrai, AEI naudojančių komercinio transporto skatinimui planuojama taikyti finansinę priemonę. Investicijoms į AEI naudojimą CŠVT sektoriuje planuojama taikyti kompleksinį finansavimą, derinant subsidiją su finansine priemone. Subsidijos būtų taikomos įgyvendinant bandomuosius projektus CŠVT sistemose.</p> <p>Šis uždavinys prisidės prie ES BJRS politinės srities „Energetika“ įgyvendinimo – siekiant padidinti AEI dalį Baltijos jūros regiono valstybės.</p>
	2.3. Kurti pažangiąsias elektros energijos sistemas ir tinklus, taip pat energijos kaupimo vietos lygmeniu sprendimus už TEN-E ribų	<p>NEKSVP ir NENS nustatytas tikslas – iki 2030 m. siekti, kad AEI dalis elektros suvartojimo balanse būtų bent 45 % – reikalauja kompleksinių sprendimų tiek elektros perdavimo, tiek elektros skirstomajame tinkle. Siekiant 2030 tikslų, numatoma, kad AEI bendras galių priaugis elektros sektoriuje 2021–2030 m. bus daugiau nei 2000 MW. Siekiant 2030 m. Lietuvoje turėti apie 500 tūkst. elektros energiją sau gaminančių vartotojų, skirstomojo tinklo modernizavimas, diegiant išmanių sprendimus yra būtinas. Uždavinio sėkmingas įgyvendinimas reikšmingai prisidės prie AEI tikslo įgyvendinimo, sudarydamas sąlygas naujų gaminančių vartotojų atsiradimui, jų ir rinkos teikiamų paslaugų integracijai į elektros skirstomuosius tinklus bei jų patikimam valdymui.</p> <p>Šio uždavinio veikloms įgyvendinti planuojama taikyti McGrąžinamosios subsidijos finansavimo formą. Veiklos prisidės prie ES BJRS politinės srities „Energetika“ įgyvendinimo, siekiančio, jog tinklo nariai plėstų AEI pajėgumus ir tvariai integruotų juos į rinką bei būtų sudarytos palankesnės techninės sąlygos vartotojams tapti aktyviais energijos rinkos dalyviais.</p>
	2.4. Skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos, rizikos prevenciją ir atsparumą nelaimėms, atsižvelgiant į	<p>Klimato kaitos poveikis pastebimas jau dabar ir prognozuojama, kad jis taps vis akivaizdesnis. Klimato kaita Lietuvoje grėsmingiausiai pasireiškia per ekstremalius meteorologinius ir hidrologinius reiškinius, kurie daro poveikį įvairiems ūkio sektoriams. Klimato kaitos sukelti nuostoliai siekia 0,8 % BVP per metus – pavyzdžiui, 2018 m. tokia suma siektų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	ekosistemos pagrįstus metodus	<p>~364 mln. Eur. Ypač tą pajaučia prie jautriausių klimato kaitai Lietuvoje priskiriami žemės ūkio, visuomenės sveikatos, energetikos, pramonės, transporto ir komunikacijų, miškininkystės sektoriai. Taip pat, klimato kaitai ypatingai jautrios ekosistemos, biologinė įvairovė, kraštovaizdis ir vandens ištekliai, pajūrio zona ir urbanizuotos teritorijos.</p> <p>NEKSVP bei NPP yra įtvirtintas siekis sumažinti gamtinių ekosistemų ir šalies ūkio sektorių pažeidžiamumą bei sustiprinti jų atsparumą, gebėjimą prisitaikyti ir reagavimą į klimato kaitos pokyčius, kartu siekiant užtikrinti palankias visuomenės gyvenimo ir ūkinės veiklos sąlygas darniam vystymuisi.</p> <p>2018 m. Lietuvos nacionalinių rizikų analizėje nustatyta, jog Lietuvos aplinkai, klimatui, ekonomikai ir gyventojų sveikatai ir socialinei gerovei labai didelę riziką kelia stichiniai, katastrofiniai hidrologiniai ir meteorologiniai reiškiniai, epizootijos, potvyniai, epidemijos ir pandemijos ar didelės pramoninės avarijos tikimybė. Taip pat, dėl progreso stokos auga miškų gaisrų tikimybė.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma subsidijos, tačiau pasikeitus rinkos sąlygoms gali būti numatyta taikyti ir finansines priemones.</p> <p>Prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir atsparumo nelaimėms veiklos prisidės prie ES BJRS politikos tikslo „Saugumas“, kuria siekiama sustiprinti krizių prevenciją ir valdymą. Taip pat, prie „Nutri“, sprendžiant taršos patekimo į aplinką ir Baltijos jurą problemas.</p>
	2.5. Vandens prieinamumo ir tvaraus vandens išteklių valdymo skatinimas	<p>Vienas iš Europos žaliajo kurso tikslų yra siekiamybė apsaugoti, išsaugoti ir sustiprinti ES gamtinį kapitalą bei atkurti natūralias požeminio ir paviršinio vandens funkcijas. Darnus geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas reikšmingai prisideda prie šių siekių įgyvendinimo.</p> <p>Didžiausią neigiamą poveikį Lietuvos paviršiniams vandenims daro išsklaidytoji tarša, kurią labiausiai sukelia žemės ūkis, taip pat netinkamai tvarkomos individualios nuotekos. Lietuva yra jautri zona azoto ir fosforo atžvilgiu. Per didelis maistmedžiagių kiekis neigiamai veikia vandens telkinių būklę ir sukelia eutrofikaciją visuose vandens telkiniuose. Atsižvelgiant į tai, svarbu imtis priemonių vandens telkinių būklės atstatymui.</p> <p>Lietuvos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės yra nerentabilios, todėl planuojama įgyvendinti vandentvarkos sektoriaus įmonių reforma. Jos metu vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės bus konsoliduojamos, siekiant mažinti paslaugų kainų skirtumus, efektyviau planuoti infrastruktūros plėtrą ir mažinti aplinkos teršimą nuotekomis.</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>Pagrindinis NPP tikslas iki 2030 m. pasiekti, jog visi vandens telkiniai būtų geros būklės. Siekiant šios ambicijos reikia padidinti nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą iki 95 % šalies gyventojų (+17 proc. p., lyginant su 2018 m.), o geriamojo vandens srityje – iki 90 % (+8 proc. p., lyginant su 2018 m.).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros modernizavimui ir plėtrai – finansinės priemonės ir subsidijos derinys – Vandentvarkos fondas. Kitos veiklos bus subsidijuojamos.</p> <p>Darnios vandentvarkos veiklos tiesiogiai prisideda prie ES BJRS politinės srities „Nutri“, siekiančios mažinti taršos patekimą į vandens telkinius bei turės netiesioginę įtaką sritims „Pavojai“ bei „Sveikata“.</p>
	2.6. Skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir tausiai išteklius naudojančios ekonomikos	<p>Augant gyventojų skaičiui ir BVP kartu auga ir žaliavų paklausa bei susidaranti atliekų kiekis. Europos žaliajame kurse įtvirtintas siekis skatinti žiedinę ekonomiką, kurioje stengiamasi kuo ilgiau išlaikyti produktų, medžiagų ir išteklių vertę ekonomikos cikle, atveriant galimybes esamą linijinę ekonomiką visiškai pertvarkyti, padidinti tvarumą ir konkurencingumą.</p> <p>NPP užfiksuotas strateginis tikslas užtikrinti gamtos išteklių naudojimo darną bei švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai. Išteklių produktyvumas 2030 m. turi siekti 1,1 Eur/kg, o ekologinių inovacijų indeksas 133 balus, atgautų medžiagų panaudojimas padvigubėti – iki 10,6 %. Taip pat, paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų atliekų kiekis siektų 60 % komunalinių atliekų kiekio, o sąvartynuose būtų šalinama ne daugiau 5 % komunalinių atliekų.</p> <p>Konkrečios priemonės įtvirtintos NEKSVP, siekiant, kad žiedinė ekonomika Lietuvoje vystytųsi pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eilėskumo principus bei būtų atsižvelgta į bendruosius aplinkos apsaugos aspektus – atsargumą, tvarumą, technines galimybes ir ekonominį pagrįstumą, išteklių apsaugą, taip pat į bendrą poveikį aplinkai. Manoma, jog didinti išteklių produktyvumą ir atgautų medžiagų panaudojimą galėtų padėti ekologinės inovacijos.</p> <p>Pasirinkta žiedinės ekonomikos veiklų finansavimo forma – subsidijos, tačiau planuojama taikyti ir finansines priemones, atsižvelgiant į išankstino (ex ante) vertinimo rezultatus.</p> <p>Įgyvendinamos žiedinės ekonomikos veiklos leis siekti ES BJRS politinės srities „Pavojai“ ir horizontalios srities „Klimatas“ tikslų, siekiant sąmoningo visuomenės ir verslo prisidėjimo prie atliekų prevencijos ir žiedinio išteklių naudojimo.</p>
	2.7. Skatinti biologinę įvairovę, žaliąją infrastruktūrą	Pastaraisiais dešimtmečiais stebima itin intensyvi žmonijos ekonominė ir socialinė raida, sąlygojanti klimato kaitą, taršą, nedarnią urbanizaciją, neefektyvų

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	miesto aplinkoje ir mažinti taršą	<p>gamtos išteklių naudojimą ir invazinių rūšių plitimą, kelia grėsmę biologinei įvairovei. Bioįvairovė yra neatsiejama Europos žaliojo kurso dalis, o jos dėka vyksta daug svarbių gamtos procesų, užtikrinančių bendrą žmonijos gerovę ir ateitį.</p> <p>Lietuvoje dėl nedarnios urbanizacijos ir priemiesčių plėtros, aplinkos taršos, neracionalaus gamtos išteklių naudojimo, invazinių rūšių plitimo ir klimato kaitos veiksnių kinta šalies kraštovaizdis, nyksta biologinė įvairovė, didėja buveinių ir rūšių populiacijų fragmentacija ir sutrinka ekosistemų funkcijos bei jų paslaugų teikimas. Tai kelia pavojų ir visuomenės gerovei ir sveikatai, daro žalą ekonomikai.</p> <p>NPP siekiama iki 2030 m. pagerinti 30 % buveinių ir rūšių būklę. Šiai ambicijai realizuoti planuojama įgyvendinti priemones nustatytas „Natura 2000“ prioritetinių veiksmų programose. Prioritetas bus skiriamas kompleksiniams taikomiesiems tyrimams ir efektyviai stebėsenai.</p> <p>Pasirinkta finansavimo forma subsidijos, tačiau pasikeitus rinkos sąlygoms gali būti numatyta taikyti finansines priemones.</p> <p>Biologinės įvairovės veiklos prisidės prie ES BJRS politinis srities „Pavojai“ realizavimo, siekiančioms padėti efektyviau kovoti su tarša bei „Bioekonomika“, atkuriant natūralią žmogaus pažeistos aplinkos struktūrą ir didinant ekosistemų atsparumą klimato kaitai.</p>
	Specialus prioritetas: Skatinti darnų įvairiarūši judumą miestuose	<p>Atsižvelgiant į didėjančią populiacijos koncentraciją miestuose ir aplinkinėse teritorijose bei atliepian Europos žaliojo kurso prioritetus, investuojant Programos lėšas prioritetą bus teikiamas aplinką tausojančioms bei efektyvioms miesto transporto sistemoms funkcinėse zonose bei aktyvioms judėjimo rūšims skatinti. Socialinės infrastruktūros trūkumai, nesusietos viešojo transporto sistemos bei judumo sunkumai riboja tiek šalies gyventojų mobilumo galimybes, tiek šalies patrauklumą naujoms investicijoms.</p> <p>Siekiant spręsti iššūkius, su kuriais susiduria miestų ir priemiesčių gyventojai, taip pat keičiant žmonių keliavimo įpročius ir prisidedant prie nustatytų NEKSVP klimato kaitos tikslų, bus įgyvendinami DJMP, o investicijos kreipiamos į darnų, pažangų, saugų bei atsparų klimato kaitai įvairiarūši judumą. Tokiu būdu bus užtikrinama visų transporto rūšių integracija ir subalansuoto judumo sistemų plėtra, kuri apimtų viešąjį ir bemotorį transportą, eismo saugą ir saugumą, modalinį pasiskirstymą, eismo organizavimo valdymą, transporto sistemos visuotinumą, žmonių, turinčių specialiųjų poreikių, įtrauktį, aplinką mažiau teršiantį transportą ir intelektines transporto sistemas. Taip pat bus toliau investuojama į viešojo transporto</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>priemonių parko atnaujinimą, išigyjant AEI ir elektra varomas transporto priemonės bei plėtojant AEI ir elektros įkrovimo stotelių infrastruktūrą autobusų parkuose ir į viešąją elektromobilių įkrovimo infrastruktūrą miestuose.</p> <p>Pasirinkta finansavimo forma darnaus įvairiarūšio judumo veikloms įgyvendinti yra subsidijos, nes numatoma kurti viešąją infrastruktūrą, kuri negeneruos pajamų.</p> <p>Atsižvelgiant į ES BJRS prioritetinės srities „Transportas“ tikslus, turėtų būti siekiama sumažinti transporto poveikį aplinkai, gerinti eismo saugą, optimizuoti infrastruktūros naudojimą, didinti jos atsparumą stichinėms ir žmogaus sukeltoms nelaimėms.</p>
3. Geriau sujungta Europa	3.1. Kurti tvarų, atsparų klimato kaitai, pažangų, saugų ir įvairiarūšį transeuropinį transporto tinklą	<p>Nors Lietuva per pastaruosius metus pasiekė reikšmingą pažangą tobulinant pagrindinį TEN-T kelių tinklą Lietuvos teritorijoje, tačiau jo baigtumo rodikliai vis dar yra žemesni negu kitų ES šalių vidurkis, ir neatitinka TEN-T techninių parametrų, nes trūksta būtinų infrastruktūros komponentų, tokių kaip aplinkkeliai, atskiros TEN-T tinklo jungtys su regionais, pagrindiniais miestais ir ekonominiais centrais, o kelių transporto IT sistemos neatitinka ES modernių transporto informacinių sistemų lygio, 20,35 %, todėl Programa tęs investicijas į TEN-T tinklo kelių transporto infrastruktūros modernizavimą ir plėtrą, kelių transporto eismo saugos - parametrų didinimą, TEN-T tinklo kelių, su jais susijusių privažiuojamųjų ir tiesioginių jungiamųjų kelių rekonstrukciją ir plėtrą, intelektinių kelių transporto sistemų diegimą.</p> <p>Lietuvos TEN-T geležinkelių sektorius taip pat patiria didelių iššūkių. Geležinkelių elektrifikacijos mastas išlieka labai mažas ir yra vienas žemiausių Europos Sąjungoje.</p> <p>TEN-T kelių ir geležinkelių tinklas Lietuvoje yra mažiausiai išvystytas. ES transporto duomenų suvestinėje Lietuva užima 21-ą vietą. NSPP ir LSPS atlikta tarptautinio junglumo problematikos analizė atskleidė didžiausius TEN-T tinklo iššūkius.</p> <p>Investuojant Programos lėšas į TEN-T tinklą, bus užtikrinama, kad TEN-T pagrindinio tinklo dalis, atitinkanti ES reikalavimus nuo 7 % 2016 m. padidėtų iki 100 % 2030 m.</p> <p>Investicijos į Lietuvos TEN-T tinklo plėtrą yra numatytos NSPP ir LSPS.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, nes yra numatomos viešųjų institucijų įgyvendinamiems projektams, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	3.2. Kurti tvarų, atsparų klimato kaitai, pažangų ir įvairiarūšį nacionalinį, regiono ir vietos judumą, įskaitant geresnes galimybes naudotis TEN-T ir tarpvalstybinį judumą.	<p>Siekiant ES BJRS politinės srities „Transportas“ tikslų, būtina spręsti šiuos dėl globalizacijos, skaitmeninimo ir didėjančio mobilumo kylančius iššūkius: kelių spūstys, aplinkos tarša, triukšmas, eismo sutrikimai, pavojingų krovinių judėjimas, tinkamos mobilumo paslaugos senėjančiai visuomenei.</p> <p>Šalies vidaus susisiekimo sistema yra vienas iš esminių veiksnių, lemiančių tvarų regionų centrų ekonomikos augimą ir turinčių didelę reikšmę Lietuvos ekonominei ir socialinei raidai. Darni susisiekimo infrastruktūra yra regioninės plėtros ir junglumo pagrindas.</p> <p>Siekiant geresnio miesto ir kaimo vietovių junglumo ir geografiškai subalansuotos regionų ekonominės plėtros, Programos investicijos bus skirtos valstybinės reikšmės kelių plėtrai, gerinant jų techninius parametrus. Taip pat plėtojama savivaldybių susisiekimo infrastruktūra, diegiamos intelektines transporto sistemos ir inovatyvūs sprendimai. Daugiau nei 30 % valstybinės reikšmės krašto kelių suminio kelio dangos būklės indekso (DBI) reikšmė viršija leistinas ribas. Siekiant pagerinti valstybinės reikšmės kelių techninius parametrus, daugeliu atveju regionuose bus tobulinami ir rekonstruojami keliai, tuo pačiu užtikrinant eismo saugą (įrengiant eismo saugos priemones), mažinant „juodųjų dėmių“ skaičių keliuose, užkertant kelią naujų „juodųjų dėmių“ atsiradimui, įrengiant transporto priemonių ir pėstiesiems skirtą infrastruktūrą, eliminuojant vieno lygio kelių ir pėstiesiems skirtos infrastruktūros susikirtimus su geležinkeliu, diegiamos aplinkosaugos priemonės (triukšmo mažinimo priemonės, priemonės gyvūnų apsaugai).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, dėl jos skatinamojo poveikio.</p> <p>Siekiant ES BJRS prioritetinės srities „Transportas“ tikslų, svarbu ne tik spręsti tvarios plėtros, mobilumo, įvairiarūšio transporto logistikos, miestų mazgų integravimo, intelektinių transporto sistemų diegimo, švaraus kuro skatinimo, saugos didinimo klausimus, bet ir ieškoti bendrų sutartų tarpvalstybinių veiksmų, skirtų visuomenei teikti veiksmingas, į ateitį orientuotas, aukštos kokybės transporto paslaugas</p>
4. Socialiai atsakingesnė Europa	4.1. suteikti daugiau galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims, visų pirma jaunimui ir ilgalaikiams bedarbiams, taip pat	<p>Prieš COVID-19 pandemiją dalyvavimas darbo rinkoje buvo aktyvus, o nedarbo lygis žemas, tačiau dėl krizės kilo naujų iššūkių.</p> <p>2020 m. Tarybos pateiktoje rekomendacijoje skatinama švelninti krizės poveikį užimtumui. Didinti ADRP priemonių finansavimą bei aprėptį ir skatinti gerinti įgūdžius.</p> <p>Siekiant padėti bedarbiams kuo anksčiau grįžti į darbo</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	neveikliems žmonėms, propaguoti savarankišką darbą ir socialinę ekonomiką	rinką, reikia didinti ADRP priemonių ir kitų priemonių , skirtų darbo jėgos kvalifikacijai keisti ir kelti, aprėpti. Taip pat siekiant užtikrinti prasmingą ir nepavėluotą socialinių partnerių dalyvavimą rengiant išėjimo iš krizės ir atsigavimo procesą, svarbu stiprinti jų gebėjimus. Investicijos bus skiriamos didinti ADRP priemonių aprėptį, gerinti galimybes įsidarbinti, siekti darbo jėgos pasiūlos atitikties darbo rinkos poreikiams ir naujiems „Pramonė 4.0“ iššūkiams bei skatinti savarankišką užimtumą ir darbo vietų kūrimą, atskirai skiriant dėmesio neįgaliųjų ir vyresnio amžiaus asmenų užimtumui. Be to, bus investuojama į darbo vietų kokybės didinimą, stiprinant socialinį dialogą bei užtikrinant saugią ir sveiką darbo aplinką. Planuojama finansavimo forma – subsidijs . Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.
	4.2. Didinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę ir rezultatyvumą	Žmogiškųjų išteklių trūkumas bei dažnai nepakankama ir šiuolaikinių iššūkių ir dinaminių aplinkos pokyčių neatitinkanti jų kvalifikacija yra vienas pagrindinių veiksnių, darančių neigiamą įtaką švietimo sistemos kokybei ir veiksmingumui. Prie to prisideda ir netolygus ugdymo prieinamumas, lemiantis ir regioninius mokinių pasiekimų skirtumus. EK yra pabrėžusi, kad būtina gerinti švietimo ir mokymo sistemos kokybę ir veiksmingumą , todėl sprendžiant šias problemas labai svarbu investuoti į žmogiškuosius išteklius švietimo sistemoje ir jų atnaujinimą bei kokybiško ankstyvojo, priešmokyklinio, ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo prieinamumą mažinant regioninius skirtumus. Siekiant pagerinti švietimo kokybę ir sumažinti ugdymosi rezultatų atotrūkį būtinas mokslininkų įsitraukimas, kompleksinių longitudinių mokslo tyrimų analize ir mokslinėmis įžvalgomis grindžiamas švietimo politikos formavimas ir sprendimų priėmimas skatinant duomenimis grįstos politikos plėtotę, todėl svarbu stiprinti edukacijos tyrimus ir jų taikymą, gerinti edukologijos doktorantūros studijų kokybę. Numatoma šio tikslo investicijomis siekti, kad vaikų nuo 3 metų iki privalomo ugdymo amžiaus, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose, dalis padidėtų nuo 88,9 % (2017) iki 95 % (2030) . Pasirenkama finansavimo forma – subsidijs, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.
	4.3. Didinti švietimo prieinamumą sudarant vienodas galimybes gauti kokybiškas ir įtraukias švietimo ir	Ikimokyklinio ir bendrojo lavinimo sistemos efektyvumas ir mokinių pasiekimų rezultatai išlieka gana žemi. EK yra pastebėjusi, kad tarp miestų ir kaimiškų vietovių yra didelių skirtumų, susijusių su kokybiškų švietimo paslaugų prieinamumu ir su mokymosi rezultatais. Todėl kaip viena iš aktualiausių

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	mokymo paslaugas	<p>problemų išlieka nepakankama specialiųjų poreikių turinčių vaikų integracija į BU mokyklas (didelei daliai jų skiriant mokymą namuose) bei švietimo pagalbos ir kokybiškų visos dienos mokyklos paslaugų teikimas asmenims patiriantiems atskirtį.</p> <p>Mokymosi ir švietimo pagalbos prieinamumo užtikrinimas įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams skatins bendrosios paskirties ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas kurti įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams tinkančias ugdymo organizavimo, mokymosi ir švietimo pagalbos teikimo sąlygas klasės (grupės) lygmeniu, kurios atitiktų universalaus dizaino ugdyme ir įtraukties švietime principus. Numatoma šio tikslo investicijomis siekti NPP tikslo, kad negalia turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose, dalis padidėtų nuo 48,6 (2019) iki 90 % (2030). Taip pat prisidės prie mokinių pasiekimų skirtumas tarp mažiausių (iki 3 tūkst. gyventojų) ir didžiausių (per 15 tūkst.) gyvenviečių (didžiausias iš visų PISA tyrimų tiriamų sričių) mažinimo nuo 67,68 (taškų) (2018 m.) iki 30 (taškų) (2030 m.).</p> <p>Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir mažai atstovaujамų studentų grupių galimybes studijuoti yra ribotos. Studijų prieinamumo didinimui reikalingos papildomos priemonės, kurios padėtų aukštosiose mokyklose sukurti prie studentų specialiųjų poreikių pritaikytas darbo vietas, speciali įranga, padedanti studentams gauti ir įsisavinti studijų medžiagą, taip pat aukštųjų mokyklų atstovų mokymai, skirti stiprinti jų dalykines kompetencijas darbe su specialiųjų poreikių studentais.</p> <p>Mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių grupių dalyvavimą profesiniame mokyme riboja nepakankama parama bei aprūpinimas mokymui reikalingomis priemonėmis, kas gali tapti iškritimo iš švietimo sistemos priežastimi. Todėl siekiant užtikrinti galimybę mokiniams iš nepalankias sąlygas turinčių grupių įgyti profesiją svarbu tobulinti ugdymo procesą profesinio mokymo įstaigose, remti socialiai jautrių grupių mokinius, tobulinti profesinio mokymo įstaigų pedagogų, švietimo pagalbos specialistų kvalifikaciją.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.</p>
	4.4. Skatinti lanksčias kompetencijų kėlimo, kvalifikacijos įgijimo ir persikvalifikavimo galimybes	Lietuvoje daug iššūkių kelianti sritis yra beveik nedidėjantis MVG rodiklis (2020 m. sudarė 5,9 %, o ES vidurkis – 10,9 %), kuri įtakoja nepakankamas suaugusiųjų išitraukimas į MVG veiklas ir teisingų visuomenės nuostatų MVG srityje nebuvimas. Lietuva yra viena iš 20 % ES valstybių su didžiausiais įgūdžių darbo rinkoje neatitikimais, kas atskleidžia profesinio

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>orientavimo sistemos trūkumus, nepakankamą mokymo paslaugų pritaikymą ateities poreikiams. Demografinė kaita lemia mažėjančius žmogiškuosius išteklius ir tokiu būdu didina poreikį keisti ar lavinti darbingo amžiaus žmonių bei žemos kvalifikacijos suaugusiųjų kompetencijas.</p> <p>Atsižvelgiant į keliamus iššūkius, numatoma sukurti inovatyvų MVG modelį, apimančią įvairias profesinio orientavimo, mokymosi, kompetencijų ir kvalifikacijų pripažinimo galimybes besimokantiems, dirbantiems ir nedirbantiems asmenims. Mokymosi galimybės bus sudaromos atliepiančios šalies ekonominės raidos poreikius (papildomą dėmesį skiriant aukštos pridėtinės vertės kompetencijų ugdymui) taip pat remiantis Žmogiškųjų išteklių sistemos informacija. Planuojama skirti daug dėmesio žemos kvalifikacijos suaugusiųjų asmenų, migrantų, pabėgėlių ir kt. suaugusiųjų įgūdžių tobulinimui, siekiant didesnės jų atitikties aktualioms darbo rinkos poreikiams.</p> <p>Numatoma šio tikslo investicijomis siekti NPP tikslo, kurio siekiama per paskutines 4 savaites besimokiusių asmenų (25–64 m.) dalies augimo nuo 6,9 (2019 m.) iki 15 (2030 m.).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.</p>
	4.5. Gerinti švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą kiekvienam paslaugas tobulinant infrastruktūrą (ERPF)	<p>Dalis įvairias negalias turinčių vaikų negali gauti kokybiškų ir jų poreikius atitinkančių švietimo paslaugų, nes tik vos pusės švietimo įstaigų aplinka yra pritaikyta/iš dalies pritaikyta įvairias negalias turintiems asmenims. Numatoma investuoti į efektyviai veikiančių mokyklų aplinkos pritaikymą įvairias fizines negalias turinčių vaikų, jų tėvų/globėjų, mokyklų personalo poreikiams.</p> <p>Vaikų dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme mastas mieste ir kaime labai skiriasi. Viena iš skirtumų priežasčių yra nutolusios ikimokyklinio ugdymo paslaugos kaimiškose vietovėse. Numatoma siekti didinti vaikų dalyvavimą ikimokykliniame ugdyme gerinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą kaimo vaikams.</p> <p>Visos dienos mokyklų steigimas siejamas su geresniais mokymosi rezultatais, individualia mokymosi pažanga, socialine įtrauktimi ir lygiomis galimybėmis. Švietimo pagalbos centre būtų koncentruojamos tokios švietimo pagalbos funkcijos, kaip individualių ugdymosi poreikių vertinimas, rekomendacijų mokykloms teikimas, mokyklų konsultavimas, aprūpinimas metodinėmis ir individualiomis mokymosi priemonėmis.</p> <p>Lietuvos mokinių skaitymo gebėjimai, matematinis ir gamtamokslinis raštingumas yra statistiškai reikšmingai žemesni už EBPO vidurkį. Pasiekimų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>4.6. Kultūros vaidmens stiprinimas vystant ekonomiką, socialinę įtrauktį ir socialines inovacijas</p>	<p>patikrinimo rezultatai labai skiriasi pagal gyvenamosios vietovės dydį. Tam didelę įtaką turi ugdymo aplinkos skirtumai. Tik apie trečdalis BU mokyklų turi gamtos ir tikslųjų mokslų laboratorijas, o dalis esamų laboratorijų yra nešiuolaikiškos. Nedidėjantis MVG rodiklis (2019 m. sudarė 6,9 %), kuris yra dar mažesnis kaimo vietovėse (3,4 % 2017 m.), nes silpnas žemos kvalifikacijos suaugusių asmenų, migrantų, pabėgėlių ir kt. įsitraukimas į darbo rinką, žymūs riboto profesinio mobilumo ir kvalifikuotų specialistų trūkumo keliami iššūkiai, todėl reikia aprūpinti praktiniam profesiniam mokymui regionuose reikalinga įranga ir priemonėmis. Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.</p> <p>Siekiant kompleksiskai spręsti 2020 m. Tarybos įvardytus pagrindinius šalies iššūkius ir pateiktas rekomendacijas gerinti galimybes įsidarbinti ir skatinti socialinę ekonomiką, skatinti aktyvią įtrauktį ir paslaugų prieinamumą, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms, būtina išnaudoti kultūros sektoriaus potencialą, jo kuriamą vertę ir šio sektoriaus siūlomus veiksmingus sisteminių problemų sprendimo būdus.</p> <p>Ateities darbo rinkos tyrimai rodo, kad KKI darbams ir įgūdžiams dėl padidėjusio skaitmeninimo bei sektoriaus struktūros, kurioje dominuoja maži ir mikro verslai bei savarankiškai dirbantys, individualūs kūrėjai, kyla mažiausia perkėlimo rizika, galimas lankstus darbo režimas, palankiau derinami darbo ir šeimos įsipareigojimai, todėl KKI tampa strategine sritimi jaunimo ir socialiai jautrių grupių užimtumui. COVID-19 pandemija sustabdė KKI sektoriaus plėtrą, padidino nedarbą, ypač pažeidžiamiausiose grupėse, tokiose kaip jaunimas, savarankiškai dirbantieji ir mažos įmonės, didžioji dalis KKI sektoriaus kūrėjų ir mažų įmonių susidūrė su veiklos tęstinumo iššūkiais (išankstiniai Europos Komisijos skaičiavimai rodo, kad dėl COVID-19 pandemijos 2020 m. kūrybos bei kultūros sektorių ekosistemų apyvarta sumažėjo 50-80%).</p> <p>Pandeminė situacija itin sumažino kultūros paslaugų prieinamumą (dėl kultūros objektų priklausomybės nuo fizinio lankytojų srauto), ypač pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir išryškino galimybių pasinaudoti paslaugomis iššūkį nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ar turint tam tikrų apribojimų (amžiaus, negalios ir pan.).</p> <p>Atsižvelgiant į nurodytus iššūkius, didžiausias prioritetas teikiamas priemonėms, kuriomis siekiama: 1) platesnio kultūros potencialo panaudojimo socialinių iššūkių sprendimui ir</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>4.7. Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą</p> <p>4.8. Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškų ir tvarių paslaugų; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, siekti, kad būtų socialinės apsaugos galimybių</p>	<p>socialinio-ekonominio tvarumo stiprinimui; 2) kultūros sektoriaus, įskaitant KKI, gyvybingumo ir atsparumo didinimo, didinant kultūros prieinamumą ir socialinę įtrauktį, tvarų užimtumą.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – daliai veiklų įgyvendinti planuojama subsidija (dalinė subsidija) dėl skatinamojo poveikio pobūdžio ir toms veikloms, kurios susijusios su viešųjų paslaugų teikimu ir negeneruoja grynujų pajamų; kitai daliai veiklų būtų taikomos finansinės priemonės.</p> <p>2019 m. Tarybos pateiktoje rekomendacijoje raginama mažinti pajamų nelygybę, skurdą ir socialinę atskirtį, be kita ko, gerinant mokesčių ir socialinių išmokų sistemos struktūrą.</p> <p>Lietuvos skurdo rodikliai yra vieni didžiausių ES, todėl turi būti užtikrinama pagalba tiems, kurie yra jautresni socialiniams, ekonominiams iššūkiams bei rizikoms – socialiai pažeidžiamiems, socialinę atskirtį ar riziką patiriantiems asmenims, atskirą dėmesį skiriant mažiau galimybių turintiems jaunuoliams, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų asmenims, benamiams. Lyčių lygybės indekso duomenimis, Lietuvoje nuo 56,8 (2017 m.) iki 55,5 (2019 m.) sumažėjo lyčių lygybės indeksas. Be to, iš 28 ES valstybių Lietuva užima pakankamai žemą 23 vietą. Svarbu skatinti moterų ir vyrų lygybę ir mažinti smurto apraiška artimoje aplinkoje, siekiant gerinti žmogaus teisių padėtį ir šalinti seksizmo padarinius.</p> <p>Dalyvavimas savanoriškoje veikloje Lietuvoje yra mažiau paplitęs nei ES. 2019 m. duomenimis, savanoriškoje veikloje dalyvavo 15 % Lietuvos gyventojų. Todėl svarbu stiprinti savanoriškos veiklos organizavimą ir jos poveikį socialinės rizikos ir atskirties mažinimui, sukuriant savanoriškos tarnybos modelį. Į aktualių gyventojų skurdo ir atskirties problemų sprendimą įtraukti vietos bendruomenės.</p> <p>Planuojama finansavimo forma – subsidija. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>2020 m. Tarybos pateiktoje rekomendacijoje raginama užtikrinti minimalios socialinės apsaugos sistemos aprėptį bei adekvatumą.</p> <p>Minimalios socialinės apsaugos sistema turėtų būti išplėsta, kad būtų remiamos visos gyventojų grupės.</p> <p>Nuo 2014 m. Lietuvoje įgyvendinama tėvų globos netekusių vaikų bei intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčių asmenų institucinės globos pertvarka, tačiau pertvarka išlieka iššūkiu vidutiniu laikotarpiu. Reikia plėtoti nestacionarias ir bendruomenines paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams, jaunuoliams, kuriems buvo teikta socialinė globa institucijoje, vaikams ir jaunuoliams, turintiems elgesio ir emocijų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>sutrikimų bei skatinti vaikų globą ir įvaikinimą šeimoje, nes nuo 2020 m. sausio 1 d. ilgalaikė socialinė globa vaikams, netekusiems tėvų globos, negali būti pradama teikti stacionariuose socialinės globos namuose. Reikia įgyvendinti intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčių asmenų perėjimą nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų plėtojant šeimoje ir bendruomenėje teikiamas paslaugas ir joms reikalingą infrastruktūrą.</p> <p>Vaiko teisių užtikrinimas ir apsauga Lietuvoje yra prioritetinis klausimas. Aktuali išlieka vaikų skurdo, vaikų socialinės atskirties problema. Lietuvoje vaikų, kuriems gresia skurdo ir (ar) socialinės atskirties rizika rodiklis viršija ES28 vidurkį ir 2019 m. siekė 26,5 % Todėl svarbu užtikrinti tinkamą visų vaikų visų teisių įgyvendinimą, kurti palankią aplinką tiek vaikui, tiek šeimai aktyviai įsitraukti į visuomenės gyvenimą, mažinti skurdo bei socialinės atskirties riziką.</p> <p>Socialinių paslaugų prieinamumas bei kokybė Lietuvoje išlieka nepakankamas. 2020 m. pradžioje gauti socialines paslaugas laukė beveik 2,3 tūkst. asmenų, kuriems buvo priimtas sprendimas skirti socialines paslaugas.</p> <p>Alkoholio, kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimas ir priklausomybių paplitimas yra opi Lietuvos problema (Lietuva yra viena iš lyderių pagal alkoholio suvartojimą).</p> <p>Siekiant padidinti ne viešojo sektoriaus socialinės ekonomikos dalį bei paskatinti pilietiškumą ir padidinti visuomenės pasitikėjimą institucijomis, įtraukiant visuomenę į sprendimų priėmimo procesus, yra numatyta dalies socialinių paslaugų teikimą perduoti nevyriausybinėms ir bendruomeninėms organizacijoms. NPP numatyta iki 2030 m. NVO ir bendruomenėms perduoti 30 % paslaugų (dabar 7 % paslaugų socialinėje srityje).</p> <p>Planuojama finansavimo forma – subsidijs. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>
	4.9. Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir	<p>Reikia stiprinti pagrindinių socialinių paslaugų teikimo ir aprūpinimo socialiniu būstu pastangas, kad paramą gautų tie, kuriems jos reikia.</p> <p>Lietuvoje socialinis būstas suteikiamas mažiausiai ekonomiškai pajėgiems asmenims ir šeimoms. Socialinio būsto poreikis išlieka didelis.</p> <p>Intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčių asmenų institucinės globos pertvarka šiuo metu vykdoma šešiuose (iš dešimties) Lietuvos regionuose, tačiau visiškai įgyvendinta bus tik Tauragės regione, todėl svarbu tęsti institucinės globos pertvarką kuriant infrastruktūrą devyniuose Lietuvos regionuose.</p> <p>Savivaldybėse nepakankamai išplėtotas socialinių</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>socialinių paslaugų teikimą (ERPF)</p> <p>4.10. Gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, rezultatyvumą ir tvarumą</p>	<p>paslaugų infrastruktūra socialinę riziką patiriantiems ir pažeidžiamiems asmenims. Krizių centrai veikia tik apie pusėje savivaldybių. Trūksta infrastruktūros psichologinės ir socialinės rehabilitacijos bei pagalbos ir palaikymo paslaugoms priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenims bei iš įkalinimo įstaigų išėjusiems asmenims. Dalis šių asmenų priversti glaustis nakvynės namuose (2019 m. juose gyveno 66 asmenys iš laisvės atėmimo vietų, 44 – po rehabilitacijos). Nepakankamai išplėtotas atvirų jaunimo centrų tinklas. Vis dar yra poreikis bendruomeninių ir (arba) nestacionarių paslaugų socialiai pažeidžiamoms asmenų grupėms infrastruktūros plėtrai. Planuojama finansavimo forma – subsidija. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>Dėl COVID–19 pandemijos sveikatos priežiūros sistemai kilo papildomas spaudimas ir dar labiau išryškėjo struktūriniai iššūkiai, be kita ko, lėta pažanga gerinant paslaugų kokybę, nepakankamas investavimas į pirminę sveikatos priežiūrą. Todėl būtina sutelkti išteklius, kurių reikia siekiant įveikti dabartinę krizę ir ateityje padidinti sveikatos sistemos atsparumą, kad ji galėtų nuolat tęsti veiklą, imti veikti optimaliai ir pasirengti naujiems sukrėtimams.</p> <p>2020 m. Tarybos pateiktoje rekomendacijoje skatinama didinti sveikatos sistemos atsparumą, be kita ko, sutelkiant adekvatų finansavimą ir sprendžiant sveikatos priežiūros darbuotojų ir svarbių medicinos reikmenų trūkumo problemą.</p> <p>Tai pat siekiant įgyvendinti TR‘2019 ir TR‘2020, numatoma prisidėti prie pirminės sveikatos priežiūros stiprinimo, diegiant labiau į asmenį orientuotą kokybiškų paslaugų modelį, integruotas sveikatos priežiūros paslaugų (onkologijos, kardiologijos, neurologijos ir kitose srityse) teikimo modelius bei plėtojant visuomenės sveikatos paslaugas, įskaitant sveikatos raštingumo didinimą bei ilgalaikės priežiūros paslaugas.</p> <p>Specialistų poreikio ir pasiūlos disbalanso problemai spręsti reikalinga kompleksinė (sisteminė) profesijų ir įgūdžių prognozavimo priemonė, taip pat siekiant spręsti pasiskirstymo netolygumus, reikalingos investicijos į sveikatos priežiūros darbuotojų pritraukimo (išlaikymo) į viešąsias paslaugas teikiančias įstaigas priemones.</p> <p>Pažymėtina, kad Lietuva patiria sunkumų, susijusių su užkrečiamų ligų ir lėtinių ligų kontrolės ir valdymo kokybe, efektyvumu, veiksmingumu, psichikos sveikatos priežiūros prieinamumu, pirminės sveikatos priežiūros kokybe ir veiksmingumu, vis dar didelė</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>4.11. Užtikrinant vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis plėtojant infrastruktūrą, įskaitant pirminę sveikatos priežiūrą (ERPF)</p>	<p>mirtingumo dėl savižudybių dalis, didelis alkoholio vartojimas.</p> <p>Lietuvai esant viena sparčiausiai senėjančių valstybių ES, daugėja gyventojų, kuriems reikalinga ilgalaikė priežiūra. Tam svarbu užtikrinti reikiamą ilgalaikės priežiūros specialistų skaičių, profesinę ir kvalifikacinę struktūrą. Be to, svarbu plėtoti paslaugas bei neformalią pagalbą suteikiant reikiamų žinių ir gebėjimų asmenims, prižiūrintiems artimuosius ar bendruomenės narius.</p> <p>Planuojama finansavimo forma – subsidijs, nes planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>2019 m. Tarybos pateiktoje rekomendacijoje skatinama gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.</p> <p>Lietuvoje sparčiai augant vyresnio amžiaus žmonių skaičiui, o tuo pačiu ir poliligtumo rodikliams (IS Sveidra duomenimis, 2016 m. daugiau nei dviem lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis 50 – 65 m. amžiaus grupėje sirgo beveik 37 % gyventojų, vyresnių kaip 65 m. – 63 %) planuojama, kad bus būtina plėsti ekonomiškai efektyvių asmens sveikatos priežiūros paslaugų formų apimtį. Maža pažanga pritaikant ligoninių tinklą, kad jis taptų efektyvesnis ir labiau atitiktų poreikius, todėl reikia tęsti ligoninių pertvarką. Investicijas numatoma skirti sveikatos sistemos prieinamumui, efektyvumui ir kokybei gerinti, kad ji galėtų geriau reaguoti į dažnesnių lėtinų sveikatos sutrikimų, senėjimo ir įsisenėjusių sveikatos netolygumų iššūkius. Šiuo atžvilgiu itin svarbi pirminė sveikatos priežiūra ir skaitmeninės sveikatos plėtra.</p> <p>2021–2030 m. vykdant stacionariųjų aktyviojo gydymo paslaugų konsolidavimą (SAGPK) GMP tarnybai bei skubiosios medicinos pagalbos skyriams teks didesnis krūvis, siekiant užtikrinti pacientų, kuriems reikalinga skubi stacionarinė priežiūra, transportavimą į šią priežiūrą teikiančias ligonines, tarp jų ir pacientų su ūmiomis kraujotakos ligomis – į specializuotus centrus bei skubios pagalbos suteikimą.</p> <p>Lietuvoje mirštamumui nuo kraujotakos sistemos bei onkologinių ligų išliekant ženkliai didesniu už ES vidurkį, būtina šiose srityse didinti prevencinių ir gydymo priemonių veiksmingumą bei rezultatus, atnaujinant prevencinių programų vykdymui reikiamą infrastruktūrą.</p> <p>Siekiant sukurti ir išplėtoti ilgalaikės priežiūros paslaugų tinklą, būtini infrastruktūriniai pokyčiai, kurie apimtų šias paslaugas teikiančių tarnybų bazių įrengimą, paslaugoms teikti reikalingos infrastruktūros plėtrą, transporto priemonių, skirtų pacientų lankymui namuose, įsigijimą, inovatyvių technologijų diegimui</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>ir plėtrai, mobilios įrangos įsigijimui, techninės pagalbos priemonių įsigijimui. Planuojama finansavimo forma – subsidija, planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>
	Specialus prioritetas: Inovatyvūs sprendimai	<p>Siekiant efektyviau spręsti įsisenėjusius arba naujai išskylančius iššūkius socialinėje, švietimo, sveikatos bei kitose srityse, planuojama stiprinti paslaugų ir pagalbos sistemas, investuojant į paslaugų kokybę, įvairovės didinimą, individualius poreikius atitinkančių bei novatoriškų problemų priežasčių identifikavimo ir sprendimo būdų paiešką.</p> <p>Remiantis 2021 m. Europos inovacijų švieslentės duomenimis, Lietuvoje vykstantys pokyčiai yra palankūs inovacijų skatinimui (įvertinta 92,08 balais iš 100⁵), tačiau veiksmai daugiausia nukreipti į aplinkosaugos ir skaitmenizavimo inovacijas. Šalies investicijos į inovacijas turi būti nukreiptos spręsti svarbiausias problemas ir sudaryti sąlygas tvariam vystymuisi, pasitelkiant inovacijas ateities iššūkių sprendimui, kaip senėjanti visuomenė, sparčiai kintanti darbo ir darbingų kompetencijų rinka, kintančios visuomenės normos.</p> <p>Lietuvoje didėja socialinių paslaugų poreikis. Socialinių paslaugų sistema yra menkai orientuota į asmens (šeimos) ar bendruomenės socialinių sunkumų sprendimą. Siekiant užtikrinti paslaugų kokybės tolygumą plečiantis paslaugų gavėjų ir paslaugų tiekėjų ratui, bei orientuoti paslaugas į geresnį asmens (šeimos) ar bendruomenės poreikių atliepimą, atsiranda poreikis apibrėžti tam tikrus paslaugų standartus bei kelti kokybės reikalavimus paslaugų tiekėjams.</p> <p>Lietuvos inovacijų plėtros 2014-2020 metų programoje teigiama, kad investicijų, padedančių spręsti socialinius iššūkius, diegimas viešajame sektoriuje bus viena iš svarbių ateities inovacijų politikos sričių. Poreikis ieškoti kūrybingų, individualizuotų ar nedidelėms grupėms pritaikomų sprendimų bei derinti tradicinės socialinės politikos priemones ir socialines inovacijas kyla dėl įsisenėjusių socialinių problemų (pvz., darbo rinkos poreikius atitinkančio švietimo kokybė, pažeidžiamų grupių integracija į visavertį socialinį gyvenimą, gebėjimas prisitaikyti prie kintančios visuomenės poreikių ir kt.) bei kintančios visuomenės poreikių (pvz., kintantys darbo rinkos kompetencijų poreikiai, ilgėjantis darbingo amžiaus terminas, globalizacijos pokyčiai visuomenei, jos grupėms ir kt.).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų</p>

⁵ [European and Regional Innovation Scoreboards Edition 2021 \(interactivetool.eu\)](https://interactivetool.eu)

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
5. Piliiečiams artimesnė Europa	5.1. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą miestų teritorijose.	<p>paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų</p> <p>Siekiant teritorinės sanglaudos tikslų miestai atlieka pagrindinį vaidmenį telkdami gyventojus, investicijas, viešąsias paslaugas ir darbo vietas, todėl užtikrinant tvarią miestų plėtrą ypač svarbūs yra 10 miestų (regionų centrų), kurie dėl savo dydžio, ekonominio potencialo ir geografinės padėties funkcionuoja kaip administraciniai, ekonominiai, paslaugų teikimo centrai, peržengiantys savo savivaldybės ribas.</p> <p>Praėjusių finansavimo laikotarpių ES fondų investicijos buvo koncentruotos 10-yje miestų. Visgi, tikslinėms paramos priemonėms 2007–2013 m. taikytoms 5-ių mažesniųjų apskričių centrų, o 2014–2020 m. 5 didžiausių miestų viešųjų erdvių tvarkymui, gyvenamosios aplinkos gerinimui, kultūros infrastruktūros, transporto, ekonominės infrastruktūros plėtrai, trūko nuoseklaus požiūrio į visų regionų centrų vaidmenį, prisiimant ir sprendžiant ir miesto, ir regioninio masto problemas.</p> <p>Augantis miestų aktyvumas, inovacijos ir didėjantis piliečių išitraukimas į viešųjų reikalų sprendimą lemia tai, kad miestai tampa pagrindiniais veikėjais sprenddami viešųjų paslaugų prieinamumo, aplinkos taršos ir saugumo problemas, mažindami teritorinius ekonominių, verslo sąlygų, skurdo ir atskirties netolygumus.</p> <p>Uždavinio investicijos koncentruojamos sprendžiant specifinius miestų plėtros iššūkius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - miestų (išskyrus Vilnių) gyventojų skaičius mažėja, darbo vietų skaičius ir atitinkamai į miestą kasdien atvykstančių gyventojų skaičius auga, todėl miestai nebepajėgia spręsti vis didesnės teritorijos problemų užtikrinant darbo vietas, viešąsias paslaugas ir infrastruktūrą, susiduria su tvarumo iššūkiais (triukšmu, tarša, viešųjų erdvių nesaugumu, ŠESD). - nevienodas miestų investicinis patrauklumas, verslo aplinka lemia regioninius socialinius ir ekonominius skirtumus. <p>Tvari miestų plėtra užtikrinama bendrais veiksmais visais valdžios lygmenimis.</p> <p>Uždavinys įgyvendinamas kaip ITI dalis, sudarant galimybę miestų plėtros strategijoms naudoti ir kitų 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos (ESFIP) prioritetų investicijas, užtikrinant jų sinergiją.</p>
	5.2. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos	<p>Grižtamosios migracijos tendencija, nuosekliai augantis gyventojų vidinis mobilumas (tiek į miestus, tiek ir iš jų), vykdoma kryptinga valstybės paskatų politika būsto įsigijimui regionuose, COVID-19 poveikis, ekonominė transformacija, visuomenės senėjimas ir naujos darbo formos reikalauja vietos poreikiais ir potencialu paremto atsako, individualaus</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose	<p>požiūrio, derinant prisitaikymo prie demografinių pokyčių ir gyvenimo kokybės gerinimo priemones su investicijomis ekonominiam augimui skatinti.</p> <p>Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m. vertinimas parodė, kad anksčiau taikytos ES fondų investicijos turėjo tik ribotą poveikį sprendžiant kompleksinius iššūkius – dėl sektorinio planavimo buvo neįmanoma apjungti kelių sričių investicines, reguliacines ir komunikacines veiklas.</p> <p>Todėl kilo poreikis tobulinti planavimo ir įgyvendinimo koordinavimo mechanizmą. Bandomosios Tauragė+ strategijos patirtis parodė funkcinių zonų planavimo mechanizmo privalumus, lyginant su anksčiau taikytomis priemonėmis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • įtraukia vietos partnerystę ir lyderystę, siekiant spręsti bendras problemas. • savivaldybių išteklių (finansų, žinių, infrastruktūros ir kt.) sutelkimą, inicijuojant ir įgyvendinant projektus, pritraukiant privačias investicijas, efektyviau teikiant viešąsias paslaugas. <p>Uždavinio investicijos koncentruojamos siekiant panaudoti funkcines zonas sudariusių savivaldybių bendrų veiksmų potencialą vietos lygmeniu sprendžiant atskirties, viešųjų paslaugų prieinamumo problemas ir mažinti regionų vidinius ekonominius netolygumus.</p> <p>Uždavinys įgyvendinamas kaip ITI dalis, sudarant galimybę funkcinių zonų plėtrai naudoti ir kitų 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos (ESFIP) prioritetų investicijas, užtikrinant jų sinergiją.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidija. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>

2. PRIORITETŲ APRAŠYMAS

1 PRIORITETAS. PAŽANGESNĖ LIETUVA

Konkretus uždavinys – 1.1. Stiprinti mokslinių tyrimų ir inovacinius pajėgumus ir diegti pažangiąsias technologijas

Igyvendinamos veiklos

Uždavinys įgyvendina **S3**. Prisidedama prie investicijų į MTEPI didinimą, komercinamų žinių kūrimą ir perdavimą, atliepian visuomenės ir verslo poreikius.

Žemas šalies aktyvumas tarptautinėse mokslo iniciatyvose sąlygoja nepakankamą šalies mokslo tarptautiškumo lygį, todėl sprendžiant šį iššūkį bus skatinamas jų įsijungimas į tarptautines mokslinių tyrimų infrastruktūras, MSI įsijungimas į tarptautines organizacijas, jų tinklus, konkurencingas dalyvavimas tarptautinėse MTI programose. Siekiant didinti tyrėjų kritinę masę ir jų karjeros patrauklumą, nacionaliniu tiubulinamas nacionalinis reguliavimas, bus investuojama į tyrėjų pritraukimą, jų gebėjimų stiprinimą ir protų cirkuliaciją didžiausią potencialą turinčiuose S3 prioritetuose. MSI gebėjimai tarpininkauti su verslu, teikti žinių perdavimo/komercinimo paslaugas neišplėtoti, todėl bus investuojama į šių gebėjimų stiprinimą, siekiant, kad ilguoju laikotarpiu MSI inovacijų ir technologijų perdavimo centrai save išlaikytų ir generuotų finansinę grąžą.

Šalyje veikia nedaug APV kuriančių įmonių, todėl, sprendžiant ūkio poslinkio link APV produktų gamybos, paslaugų iššūkį, bus investuojama į palankių sąlygų sudarymą startuoliams kurtis, augti ir išsilaikyti ir į MVĮ (pramonės) transformaciją į APV VVL regione. Siekiant didinti privačias investicijas į MTEP, bus skatinama inovacijų pasiūla ir paklausa. Didinant inovacijų pasiūlą, įmonės, esančios skirtingose MTEP stadijose, bus palydimos iki galutinio produkto komercinimo, o mažiau žinioms imlioms VVL regione MVĮ, papildomai bus suteikiamos inovacijų paramos ir konsultavimo paslaugos. Taip pat bus stiprinami viešojo sektoriaus gebėjimai vykdyti ikiprekybinius pirkimus, o MVĮ skatinamos kurti viešajam sektoriui reikalingus inovatyvius produktus. Lietuvai atsiliekan nuo kitų regiono šalių pagal šalyje sukauptų TUI dalį nuo BVP, TUI pritraukimas į MTEPI prisidės prie privačių investicijų į MTEP augimo ir technologijų perdavimo mažiau žinioms imlioms VVL regiono MVĮ. Stiprinant verslo pozicijas TVG, bus investuojama į MVĮ dalyvavimą tarptautinėse MTEPI iniciatyvose.

Įvertinus Sostinės bei VVL regionų potencialą diegti inovacijas ir vykdyti MTEP veiklas, S3 išskirti didžiausią potencialą regionų plėtrai turintys prioritetai Sostinės ir VVL regionams.

Uždavinio tikslams pasiekti, bus siekiama pasitelkti tokius šaltinius: EH programa, InvestEU, EGADP ir EK tiesiogiai finansuojamomis programomis ir instrumentais.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant sumaniaja specializacija grįstos ekonomikos transformacijos į APV:

Skatinti vykdyti taikomuosius MTEP (nuo TRL4), siekiant komercinamų žinių kūrimo: bus skatinamas tarpinstitucinis, mokslo ir verslo bei tarptautinis bendradarbiavimas įgyvendinant MTEP veiklas (išimtiniais atvejais, ir komercinį potencialą kuriančius fundamentinius mokslinius tyrimus (TRL 1-3) kai jie atitinka S3 ir konkrečius verslo ir visuomenės poreikius); teikiamos subsidijos MTEP veikloms MSI. Siekiant mažinti veiklų fragmentaciją, numatoma finansuoti didesnės apimties ir ilgesnės trukmės MTEP veiklų projektus bei skatinti rengti bendras mokslo ir verslo publikacijas. Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose;

Didinti mokslo tarptautiškumo lygį: skatinti dalyvauti tarptautinėse MTEP programose, tinkluose ir infrastruktūrose, dengiant išlaidas, susijusias su dalyvavimu (dalyvio ar narystės mokesčiai, kelionės išlaidos nefinansuojami), stiprinant MSI gebėjimus dalyvauti MTEP programose ir vadovauti tarptautiniams konsorciumams (dalyvavimas Twinning, Teaming, Europos partnerystėse, BJR ir kt. iniciatyvose, tarptautinėse MTEP infrastruktūrose, tikslinės paskatos dalyvauti tarptautinėse programose (pvz., ilgesnės trukmės „seal of excellence“ gavusių projektų finansavimas (EGADP lėšomis finansuojami trumpesnės trukmės projektai)), informacijos sklaidos ir interesų atstovavimo tinklų (pvz., NCP, LINO) stiprinimas. Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose.

Žinių perdavimo ir komercinimo sistemos stiprinimas: MSI kuriamų žinių perdavimo ir komercinimo skatinimas, stiprinant MSI inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklas valdyti intelektinę nuosavybę, teikti paslaugas verslui, identifikuoti ir remti komercinį potencialą turinčių prototipų rengimą ir kt. (pvz., per verslumo, žinių perdavimo ir komercinimo fondus ir programas), integracija į tarptautines antreprenerystės ekosistemas. Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose;

Tyrėjų karjeros patrauklumo didinimas ir protų cirkuliacijos skatinimas: podoktorantūra, tyrėjų mokslinės išvykos iš Lietuvos ir į Lietuvą; užsienio tyrėjų pritraukimas vykdyti MTEP veiklas Lietuvoje, Lietuvos tyrėjų tarptautinio ir tarpsektorinio (doktorantūra su verslu, podoktorantūrinės stažuotės versle) mobilumo iniciatyvos. Siekiant užtikrinti tęstinį investicijų poveikį, užsienio tyrėjus priimančios MSI turi būti pasirengusios juos priimti. Veiklos vykdomos Sostinės ir VVL regionuose;

Skatinti startuolių vystymą, akceleravimą ir plėtrą: veiklos bus nukreiptos į didelio poveikio startuolių ekosistemos plėtrą, sudaromos sąlygos startuoliams Lietuvoje kurtis, akceleruotis ir vykdyti plėtrą („*scale up*“). Išskirtinis dėmesys – produkto idėjos vystymui (hakatoni, inkubavimo ir akceleravimo veiklos), verslo modelio ir strategijos rengimui, sąlygų sudarymui investicijoms į (ne)materialųjį turtą, apyvartinį kapitalą, pardavimų/rinkodaros veiklas pagal startuolių brandos lygį. Prioritetas teikiamas naujų idėjų plėtojimui pasitelkiant mentorius, verslo angelus ir inovacijų paramos tinklą. Bus užtikrintas startuolių palydėjimas nuo idėjos iki jos komercializavimo, suteikiant darbo erdves („*soft landing*“) ir užtikrinant prieigą prie pradinio kapitalo. Veikla įgyvendinama VVL regione“, tačiau Siekiant balanso ir įvertinus regiono potencialą, EGADP lėšomis bus investuojama į startuolių ekosistemos plėtrą ir tikslinių sričių startuolių akceleravimą Sostinės regione;

Skatinti inovacijų pasiūlą: investuojama į naujų APV produktų kūrimo veiklas (kai produktas kuriamas siekiant MVĮ perorientavimo – investuojama pagal veiklą „sudaryti sąlygas tvariai MVĮ pramonės transformacijai“), apimančias nuo naujo produkto idėjos vystymo, koncepcijos parengimo iki prototipo sukūrimo, jo komercinimo. Bus sudarytos sąlygos tyrėjų dalyvavimui įmonių MTEPI veiklose juos įdarbinant, skatinamas intelektinės nuosavybės kūrimas, apsauga ir licencijavimas, ankstyvoji naujai sukurtų produktų bandomoji gamyba, parengimas rinkai. Prioritetas – naujų produktų komercinimo, specializuoto konsultavimo (MTEPI partnerių paieškos, žinių/technologijų perdavimo, MTEPI veiklos skatinimo ypač pramonės transformacijos kontekste) veikloms, atsižvelgiant į įmonių vykdomų MTEPI veiklų stadijas, palydint jas iki galutinio produkto komercinimo, sudarant sąlygas ir užtikrinant atitinkamus finansavimo modelius produkto įvedimui į rinką. Skatinamas bendradarbiavimas ir (ar) technologijų perdavimas tarp įmonių (taip pat tarp didelių įmonių ir MVĮ) MTEPI srityje. VVL regione papildomai numatoma stiprinti įmonių gebėjimus įgyti MTEPI veikloms reikalingų žinių, teikti inovacijų paramos ir konsultacinę pagalbą skatinant ilgalaikių įmonių vystymosi planų, kuriuose identifikuojamas įmonės inovacinis potencialas, rengimą, idėjų vystymą vykdyti ir plėtoti MTEP veiklas, ypač pramonės transformacijos kontekste. Siekiant verslo ir mokslo bendradarbiavimo skatinimo, papildomai EGADP lėšomis bus finansuojama tik iš MSI ir verslo sudaryto konsorciavimo misijoms įgyvendinti numatyta MTEPI veikla;

Sudaryti sąlygas tvariai pramonės MVĮ transformacijai: skatinamas inovatyvių skaitmeninių ir aplinkai draugiškų technologijų kūrimas, demonstravimas ir diegimas MVĮ, veikiančiose sumaniosios specializacijos srityse, nustatytoje VGPP metu. Prioritetas – investicijoms į ekoinovacijas, tvarių „žiedinių“ produktų kūrimą ir gamybą. Sukuriant paskatas įmonėms demonstruoti savo sukurtas skaitmenines ir aplinkai draugiškas (ekoinovacines) technologijas jas potencialiai galinčioms įsidiesti MVĮ, sudaromos sąlygos MVĮ susipažinti su šių technologijų nauda, pranašumais. Skaitmeninių technologijų, didinančių darbo našumą, diegimas pramonės MVĮ, numatomas 1.3 uždavinio pramonės MVĮ skaitmeninimui skirtomis veiklomis. Veikla įgyvendinama VVL regione, išskiriant MVĮ, kurias labiausiai paveiks pramonės pereinamas laikotarpis. Ši veikla, kartu su subsidijomis ne pramonės srityje veiklą vykdančioms SVV subjektams žaliųjų inovacijų vystymui, finansuojamomis EGADP lėšomis, užtikrins tvarią MVĮ transformaciją;

Skatinti netechnologinių inovacijų plėtrą: bus skatinamos investicijos į prekės ženklų, įmonės proceso (išskyrus skaitmeninių technologijų diegimą, nurodytą 1.2 uždavinijoje) inovacijas, dizaino ir (arba) organizacines inovacijas, ypatingai tvarių ir didinančių integraciją į TVG verslo modelių, siekiant efektyvesnio verslo išteklių atžvilgiu, plėtrą. Veikla įgyvendinama VVL regione, išskiriant MVĮ, kurias labiausiai paveiks pramonės pereinamas laikotarpis;

Skatinti inovacijas viešajame sektoriuje (ikiprekybinius pirkimus): bus kuriamos paskatos verslui, ypač MVĮ, kurti naujus produktus, reikalingus viešojo sektoriaus poreikiams tenkinti. Skatinant viešojo sektoriaus

investicijas į naujų produktų kūrimą, bus stiprinami perkančiųjų organizacijų gebėjimai inicijuoti ir vykdyti ikiprekybinius pirkimus, sudarytos paskatos (čekiai) verslui, ypač MVĮ, dalyvauti ikiprekybiniuose pirkimuose Sostinės ir VVL regionuose. Šios veiklos kartu su inovatyvių viešųjų pirkimų skatinimu EGADP lėšomis (konsultacijos, paskatos perkančiosioms organizacijoms) sinergiškai skatins inovacijas;

Skatinti MVĮ dalyvavimą tarptautinėse MTEPI iniciatyvose: siekiant stiprinti verslo pozicijas TVG, skatinama įmonių tarptautinė tinklaveika, įsitraukimas į MTEPI partnerystės tinklus, stiprinamas APV parentų brandžių klasterių augimas, skatinamas bendrų strategijų ir produktų kūrimas, dalyvavimas tarptautinėse programose (išskyrus programą Europos Horizontas, kuriai pasirengimas ir dalyvavimas joje bus skatinamas EGADP lėšomis), įsitraukimas į BJR, kitų tarptautinių MTEPI projektų rengimą/dalyvavimą juose. Prioritetas – prieigos prie užsienio rinkų didinimui, įsitraukimui į MTEPI klasterius ir TVG, projektų BJR vykdymui, įskaitant įsijungimą į ES strategines vertės grandines, ypatingai šias veiklas skatinant VVL regione;

Skatinti TUI pritraukimą: skatinamos APV TUI paieškos ir pritraukimo veiklos, bendradarbiavimas ir (ar) technologijų perdavimas tarp didelių įmonių ir MVĮ technologijų ir inovacijų srityse. Prioritetas – investicijoms, prisidedančioms prie integracijos į ES strategines TVG, tvarių „žiedinių“ ir didelio poveikio technologijų ir produktų kūrimui. Veikla įgyvendinama VVL regione.

Pagrindinės tikslinės grupės

MVĮ, didelės įmonės, kai bendradarbiauja su MVĮ, mokslininkai ir kiti tyrėjai, viešojo sektoriaus specialistai, inovacijų ir technologijų perdavimo centrai, LINO biuro personalas, NCP tinklo nariai (nacionaliniai kontaktiniai asmenys).

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus MTI veiklose. Kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą bus taikomi universalaus dizaino principai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Tarpregininiai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie ES BJRS įgyvendinimo, inicijuoti bendras BJR šalių programas tam, kad būtų sudarytos sąlygos bendriems BJR MTEPI projektams vystyti ir įgyvendinti. Išskirtinį dėmesį numatome skirti klasterių bendradarbiavimui BJR. Bus skatinamas tarptautinių projektų vykdymas ETBT MTEPI programose. Siekiant mokslo ir studijų institucijų ir verslo įmonių konkurencingumo augimo, skatinamas šių subjektų dalyvavimas Europos Horizonto ir kitose EK tiesiogiai finansuojamose programose, bus skatinamas mokslo ir studijų institucijų ir įmonių įsijungimas į TVG, išskirtinį dėmesį skiriant įmonių dalyvavimui ES strateginės vertės grandinėse. Planuojama stiprinti mokslo ir studijų institucijų gebėjimus dalyvauti tarptautinėse MTEP programose ir vadovauti tarptautiniams konsorciams, skatinant dalyvavimą Twinning, Teaming, Europos partnerystėse ir pan. iniciatyvose bei dalyvavimą tarptautinėse MTEP infrastruktūrose.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Šiam uždaviniui įgyvendinti toliau planuojama taikyti rizikos kapitalo investicijas į MTEP, nes tokio pobūdžio finansiniai instrumentai pasiteisino 2014–2020 m. periodu šioje srityje. Taip pat išnaluotos galimybės finansines priemones taikyti naujoms veikloms – startuolių vystymo, akceleravimo ir plėtros VVL regione, MTEP vykdymui Sostinės regione, MVĮ (pramonės) transformacijos skatinimo (technologinių inovacijų diegimo) VVL regione dėl šių veiklų generuojamos grąžos.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.1	ERPF	Sostinės regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	8	93
			VVL regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	172	1434
			Sostinės regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	4	42
			VVL regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	148	1158
			Sostinės regionas	RCO 03	Paramą finansinėmis priemonėmis (FP) gavusios įmonės	Įmonės	7	72
			VVL regionas	RCO 03	Paramą finansinėmis priemonėmis (FP) gavusios įmonės	Įmonės	7	74
			VVL regionas	RCO 04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	44	443
			VVL regionas	RCO 05	Paramą gavusios veiklą pradėnančios įmonės	Įmonės	84	839
			Sostinės regionas	RCO06	Paramą gavusiose mokslinių tyrimų įstaigose dirbantys mokslininkai	Metiniai visos darbo dienos ekvivalentai	39	195
			VVL regionas	RCO06	Paramą gavusiose mokslinių tyrimų įstaigose dirbantys mokslininkai	Metiniai visos darbo dienos ekvivalentai	250	1 250
			Sostinės regionas	RCO07	Bendruose mokslinių tyrimų projektuose dalyvaujančios mokslo tiriamosios institucijos	Mokslo ir studijų institucijos	0	15
			VVL regionas	RCO07	Bendruose mokslinių tyrimų projektuose dalyvaujančios mokslo tiriamosios institucijos	Mokslo ir studijų institucijos	0	5
			Sostinės regionas	RCO08	Nominalioji mokslinių tyrimų ir inovacijų įrangos vertė	Eurai	2 288 288	11 441 440
			VVL regionas	RCO08	Nominalioji mokslinių tyrimų ir inovacijų įrangos vertė	Eurai	3 714 512	18 572 560
			Sostinės regionas	RCO10	Su mokslinių tyrimų institucijomis bendradarbiaujančios įmonės	Įmonės	8	48
			VVL regionas	RCO10	Su mokslinių tyrimų	Įmonės	14	95

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
					institucijomis bendradarbiaujančios įmonės			
			Sostinės regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų gautų MTEP užsakymų skaičius	Skaičius	16	80
			VVL regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų gautų MTEP užsakymų skaičius	Skaičius	30	130
			Sostinės regionas	Specialusis	Įgyvendinti MTEP projektai	Skaičius	0	30
			VVL regionas	Specialusis	Įgyvendinti MTEP projektai	Skaičius	0	45
			Sostinės regionas	Specialusis	Į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas pritraukti tyrėjai iš užsienio	Skaičius	12	62
			VVL regionas	Specialusis	Į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas pritraukti tyrėjai iš užsienio	Skaičius	11	55
			Sostinės regionas	Specialusis	Į užsienį tobulinti profesinių žinių išvykę tyrėjai	Skaičius	110	550
			VVL regionas	Specialusis	Į užsienį tobulinti profesinių žinių išvykę tyrėjai	Skaičius	55	385
			VVL regionas	RCO 103	Paramą gavusios didelio augimo potencialo įmonės	Įmonės	84	839

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
			VVL regionas	RCR 01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	Darbo vieta	0	2021	420	Projektai	
			Sostinės regionas	RCR 02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	EUR	0	2021	94 436 839	Projektai	
			VVL regionas	RCR 02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	EUR	0	2021	195 847 153	Projektai	
			VVL regionas	RCR 03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios MVĮ	Įmonės	0	2021	117	Projektai	
			VVL regionas	RCR 04	Rinkodaros ar organizacines inovacijas diegiančios MVĮ	Įmonės	0	2021	272	Projektai	
			VVL regionas	RCR 05	Inovacijas vietoje diegiančios MVĮ	Įmonės	0	2021	443	Projektai	
			Sostinės regionas	RCR06	Pateiktos patentų paraiškos	Patentinės paraiškos	0	2021	46	Projektai	
			VVL regionas	RCR06	Pateiktos patentų paraiškos	Patentų paraiškos	0	2021	77	Projektai	
			Sostinės regionas	RCR08	Remiamų projektų leidiniai	Publikacijos	0	2021	420	Projektai	
			VVL regionas	RCR08	Remiamų projektų leidiniai	Leidiniai	0	2021	710	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų MTEP užsakymų skaičiaus padidėjimas	Procentai	0	2021	20	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų MTEP užsakymų skaičiaus padidėjimas	Procentai	0	2021	20	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	MTEP veiklos produktas	Skaičius	0	2021	8	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	MTEP veiklos produktas	Skaičius	0	2021	10	Projektai	
			Sostinės regionas	RCR 102	Investicijas gavusiose įmonėse sukurtos tyrėjų darbo vietos	Metiniai visos darbo dienos ekvivalentai	0	2021	92	Projektai	
			VVL regionas	RCR 102	Investicijas gavusiose įmonėse sukurtos tyrėjų darbo vietos	Metiniai visos darbo dienos ekvivalentai	0	2021	163	Projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.1	009 - Labai mažų įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką (pramoniniai tyrimai, eksperimentinė plėtra, galimybių studijos)	14 592 806,00
		VVL regionas			45 583 495,00
		Sostinės regionas		010 - MVĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką	35 214 736,00
		VVL regionas			139 461 637,00
		Sostinės regionas		011 - Didelių įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką	8 083 684,00
		VVL regionas			14 184 548,00
		VVL regionas		024 - MVĮ ir MVĮ grupėms skirtos pažangios paramos paslaugos (įskaitant valdymo, rinkodaros ir projektavimo paslaugas)	7 092 274,00
		VVL regionas			50 000 000,00
		Sostinės regionas		026 - Parama inovacijų klasteriams, be kita ko, tarp įmonių, mokslinių tyrimų organizacijų ir valdžios institucijų bei verslo tinklų, kas visų pirma naudinga MVĮ	10 000 000,00
		VVL regionas			11 863 810,00
		VVL regionas		028 - Technologijų perdavimas ir bendradarbiavimas tarp įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir aukštojo mokslo sektoriaus	36 276 820,00
		VVL regionas			25 246 700,00
		Sostinės regionas		030 - Įmonių vykdomi mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo procesai, technologijų perdavimas ir bendradarbiavimas, daugiausia dėmesio skiriant žiedinei ekonomikai	33 758 881,00
		VVL regionas			113 250 208,00
				012 - Viešųjų mokslinių tyrimų centrų, aukštojo mokslo įstaigų ir kompetencijos centrų mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką (pramoniniai tyrimai, eksperimentinė plėtra, galimybių studijos)	

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.1	01 - Dotacija	14 000 000,00
		VVL regionas			250 935 084,00
		VVL regionas		02 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: nuosavas arba kvazinuosavas kapitalas	33 000 000,00
		Sostinės regionas			53 891 226,00
		VVL regionas		03 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	45 774 200,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.1	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	67 891 226,00
		VVL regionas			329 709 284,00

Konkretus uždavinys – 1.2. Pasinaudoti skaitmeninio teikiama nauda piliečiams, įmonėms ir vyriausybėms

Igyvendinamos veiklos

Šio uždavinio veiklos **netiesiogiai prisidės prie S3** įgyvendinimo. Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš verslo inovatyvumo trukdžių – gana žema įmonių skaitmeninio branda, o viešajame sektoriuje kyla el. paslaugų sąveikumo iššūkių, uždavinio investicijomis bus prisidedama prie MVĮ ir viešojo sektoriaus skaitmeninio. Ekonomikos struktūros pokyčiai sąlygoja darbo vietų automatizavimą, poreikį keisti šiuo metu neefektyvias ir energijai imlias gamybos technologijas, todėl ypatingas dėmesys turi būti skiriamas MVĮ verslo modelio ir produktų skaitmeninimui, pažangiausių technologijų diegimui. Viešajame sektoriuje kyla iššūkių dėl viešųjų el. paslaugų, jų sąveikumo ir prieinamumo. Šiuo metu nėra sukurta pakankamai bendro naudojimo technologinių (IT) įrankių ir sprendimų, kurie užtikrintų patogų ir prieinamą naudojimąsi skaitmeninėje erdvėje teikiama is privalumais visoje šalyje ir visoms vartotojų grupėms. Taip pat nėra sukurta elektroninės atpažinties priemonių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų rinka, dėl ko nėra plačiai pasiekiamos elektroninės atpažinties patikimumo užtikrinimo paslaugoms reikalingos priemonės visiems vartotojams. Todėl bus siekiama stiprinti el. paslaugų orientaciją į vartotojų, esančių tiek Sostinės regione, tiek atokiausiuose VVL regionuose, poreikius, paslaugų prieinamumą, platesnį naudojimą ir į vartotojų pasitenkinimą sukurtomis paslaugomis.

Siekiant skaitmenizavimo transformacijos, bus investuojama į kompetencijas didelio našumo skaičiavimo, DI, kibernetinio saugumo taikymo srityse. Atsižvelgiant į iššūkius, su kuriais susiduria Sostinės regionas ir VVL regionas, investicijos numatomos abiejuose regionuose, įvertinus konkretaus regiono problemas mastą ir specifiką. Siekiant skaitmeninės transformacijos mokslo srityje bei padidinti mokslo rezultatų tarptautinį matomumą, numatoma investuoti į mokslo duomenų atvėrimą bei integraciją į Europos atvirojo mokslo debesį.

Uždavinio tikslams pasiekti bus siekiama pasinaudoti tokių šaltinių galimybėmis: „Digital Europe“ programos, EGADP ir kitomis EK tiesiogiai finansuojamomis programomis ir instrumentais.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant didinti ekonomikos skaitmenizavimą, įmonių bei viešojo sektoriaus dinamiškumą ir skaitmeninę transformaciją:

Skatinti skaitmeninių kompetencijų plėtrą didelio našumo skaičiavimo, DI, kibernetinio saugumo taikymo srityse, finansuojant Europinių skaitmeninių inovacijų centrų, pretenduojančių į finansavimą pagal „Digital Europe“ programą, iniciatyvas teikti konsultavimo ir finansavimo paslaugas MVĮ, prioritetą teikiant skaitmeninio ir technologijų perdavimo paslaugoms. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione ir VVL regione. Siekiant kryptingo, konkurencingo ir darnaus technologijų, produktų ar paslaugų vystymo, šią veiklą papildys EGADP lėšomis numatomas įkurti verslo paslaugų centras.

Skatinti MVĮ skaitmeninimą prioritetą teikiant tokių e-komercijos modelių diegimui, kurie leistų MVĮ persiorientuoti į produktų (jos gaminamų gaminių ir (ar) teikiamų paslaugų) skaitmeninimą, produktų elektroninę prekybą ir pristatymą. Investicijas numatoma skirti e. pardavimo sandorių sudarymo sprendimų diegimui, paslaugų ir produktų konfigūravimui ir vizualizacijai. Ši veikla įgyvendinama Sostinės regione pagal S3 ir VVL regione tradiciniam verslui priklausančiose MVĮ.

Kurti naujus, inovatyvius įrankius ir technologinius sprendimus, kurie užtikrintų visiems šalies gyventojams ir verslui galimybes naudotis internetu, prioritetą teikiant tokių bendro naudojimo informacinių technologijų (IT) sprendimų ir įrankių finansavimui, kurie sudarytų sąlygas lengvai pasiekti bet kokio formato ir apimties skaitmeninį turinį ar gauti paslaugas, įskaitant ir įrankius socialiai pažeidžiamų grupių žmonėms. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione ir VVL regione. Siekiant intervencijų darnos ir sprendimų sąveikumo, EGADP investicijomis bus kuriamos duomenų bazės, metodikos, sudarysiančios sąlygas kurti aukščiau minėtus naujus įrankius ir technologinius sprendimus.

Kurti inovatyvius technologinius sprendimus, prioritetą teikiant tiems, kurie padės atsirasti rinkoje neegzistuojančioms arba labai mažai naudojamoms patikimumo užtikrinimo paslaugoms, kas padės plėtoti inovatyvių elektroninės atpažinties priemonių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų naudojimą, taip skatinant viešojo sektoriaus ir verslo skaitmenizavimą. Numatoma investuoti į tokius sprendimus ir įrankius, kurie sudarytų sąlygas teikti tokias kvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas kaip elektroninių parašų

ilgalaikės apsaugos, elektroninių spaudų ilgalaikės apsaugos, interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų kūrimo, elektroninio registruoto pristatymo pasaugas. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione ir VVL regione.

Skatinti viešųjų institucijų atvirųjų duomenų, orientuotų į paklausą, naudojimą inovatyviems sprendimams ir skaitmeninėms paslaugoms kurti, prioritetą teikiant įmonių veikloms, kurių metu kuriami inovatyvūs sprendimams ir (ar) paslaugos, naudojant viešųjų institucijų atvertus duomenis, viešojo sektoriaus institucijų iniciatyvoms, organizuojančioms politikos eksperimentavimo įrankių taikymą – hakatonus, GovTech laboratorijos veiklą ir pan. Ši veikla įgyvendinama Sostinės regione ir VVL regione.

EGADP investicijos į duomenų prieinamumą, jų atvėrimą, valstybės duomenų struktūros modelio parengimą, duomenų mainų priemonių sukūrimą sudarys sąlygas atvirųjų duomenų naudojimas ir pritaikomumas versle.

Įsijungti į Europos atvirojo mokslo debesį, atveriant ir sutvarkant mokslinių tyrimų duomenis pagal FAIR principus (*angl. findable, accessible, interoperable, reusable; liet. surandami, pasiekiami, sąveikūs, perpanaudojami*). Investicijos skiriamos MSI personalo gebėjimų duomenų valdymo srityje stiprinimui nacionalinio atvirosios prieigos prie mokslinės informacijos tinklo sukūrimui, duomenų saugyklų ir MTEP infrastruktūrų pritaikymui duomenų atvėrimui ir jų integracijai į Europos atviro mokslo debesį (European Open Science Cloud). Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione ir VVL regione.

Pagrindinės tikslinės grupės

MVĮ, žmonės su specialiaisiais poreikiais, neurbanizuotų vietovių (nutolusių nuo centrų) gyventojai, viešojo sektoriaus darbuotojai; viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos, gyvenantys ir dirbantys užsienyje asmenys; MSI padaliniai, kaupiantys ir saugantys duomenis (bibliotekos, duomenų archyvai), MSI padaliniai, generuojantys duomenis.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti priėjimą prie kuriamų produktų ir paslaugų skaitmeninę atskirtį patiriantiems žmonėms, pritaikyti kuriamas skaitmenines paslaugas ir produktus įvairių negalią turintiems žmonėms.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant uždavinio veiklas, numatomos investicijos, būtinos įgyvendinti išpareigojimams, nustatytiems Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamente 2018/1724. Šių investicijų dėka bus užtikrintas tinkamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir paslaugų pasiekiamumas tarpvalstybiniu lygiu.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, nes yra skirtos viešosioms institucijoms ir jų įgyvendinamiems projektams, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių. Veiklos skirtos MVĮ skaitmeninimui yra „minkštos“ pagal savo pobūdį ir gražos tiesiogiai negeneruoja.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.2	ERPF	Sostinės regionas	RCO 13	Įmonėms, sukurtų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų vertė	EUR	13 882 528	46 275 095
			VVL regionas	RCO 13	Įmonėms, sukurtų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų vertė	EUR	22 411 991	74 706 636
			Sostinės regionas	RCO 14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	Viešosios institucijos	140	472
			VVL regionas	RCO 14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	Viešosios institucijos	80	314

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
1. Pažangesnė Lietuva	1.2	ERPF	Sostinės regionas	RCR11	Naujų viešųjų skaitmeninių paslaugų ir taikomųjų programų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	295 273	2020	602 356	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	RCR11	Naujų viešųjų skaitmeninių paslaugų ir taikomųjų programų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	295 273	2020	602 356	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			Sostinės regionas	RCR12	Įmonių sukurtų naujų skaitmeninių produktų, paslaugų ir taikomųjų programų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	0	2020	66 113	Projektų ataskaitos, LSD	
			VVL regionas	RCR12	Įmonių sukurtų naujų skaitmeninių produktų, paslaugų ir taikomųjų programų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	0	2020	114 998	Projektų ataskaitos, LSD	
			Sostinės regionas	RCR13	Aukštą skaitmeninio intensyvumo lygį pasiekusios įmonės	Įmonės	0	2020	3 130	Projektų ataskaitos, LSD	
			VVL regionas	RCR13	Aukštą skaitmeninio intensyvumo lygį pasiekusios įmonės	Įmonės	0	2020	5 053	Projektų ataskaitos, LSD	
			Sostinės regionas	Naujas rezultato rodiklis	Duomenų bazių duomenų įrašų skaičiaus padidėjimas (socialinių – humanitarinių mokslų)	Procentai	0	2021	80	MIDAS, COD apžvalga	
			VVL regionas	Naujas rezultato rodiklis	Duomenų bazių duomenų įrašų skaičiaus padidėjimas (socialinių – humanitarinių mokslų)	Procentai	0	2021	80	LiDA, CLARIN-LT apžvalga	
			Sostinės regionas	Naujas rezultato rodiklis	Duomenų bazių duomenų įrašų skaičiaus padidėjimas (fizinų, biomedicinos ir technologijų mokslų)	Procentai	0	2021	40	MIDAS, COD apžvalga	
			VVL regionas	Naujas rezultato rodiklis	Duomenų bazių duomenų įrašų skaičiaus padidėjimas (fizinų, biomedicinos ir technologijų mokslų)	Procentai	0	2021	40	LiDA, CLARIN-LT apžvalga	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.2	013 - MVĮ skaitmeninimas (įskaitant e. prekybą, e. verslą ir tinkle vykdomus verslo procesus, skaitmeninius inovacijų centrus, gyvąsias laboratorijas, interneto verslininkus ir IRT startuolius, B2B)	27 220 644
		VVL regionas			43 945 080
		Sostinės regionas			28 287 288
		VVL regionas			28 287 288
		Sostinės regionas			1 480 604,00
		VVL regionas			4 912 127,00
016 - Vyriausybės IRT sprendimai, e. paslaugos, taikomosios programos					
018 - Informacinių technologijų paslaugos ir taikomosios programos, skirtos skaitmeniniams įgūdžiams ir skaitmeninei įtraukčiai					

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.2	01 - Dotacija	19 717 957,00
		VVL regionas			114 861 837,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.2	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	19 717 957,00
		VVL regionas			114 861 837,00

Konkretus uždavinys – 1.3. Stiprinti MVĮ augimą ir konkurencingumą**Igyvendinamos veiklos**

Šio konkretaus uždavinio veiklos **netiesiogiai prisidės prie S3** įgyvendinimo. Investicijos prisidės prie MVĮ produktyvumo ir konkurencingumo didinimo.

Siekiant sumažinti skirtumus tarp Sostinės ir kitų šalies regionų, šio uždavinio investicijomis bus numatoma pagerinti sąlygas verslui kurtis ir augti VVL regione: skatinamas verslą pradedančiųjų SVV subjektų pre-akseleravimas, akseleravimas, inkubavimas ir plėtra, ypač finansinių šaltinių prieinamumas, ir trumpose vertės kūrimo grandinėse dalyvaujančių MVĮ verslo procesų modernizavimas.

Mažo tarptautinio konkurencingumo ir žemo darbo našumo problemos įvardijamos abiejuose regionuose, investicijos tarptautiškumo skatinimui ir skaitmeninimo technologijų diegimui numatomos abiejuose regionuose, tačiau Sostinės regione investicijos bus nukreiptos tik į aukštos pridėtinės vertės produkciją kuriančias MVĮ. Skaitmeninimo technologijų diegimas tampa ypač aktualiu dėl COVID-19 pandemijos metu išryškėjusio poreikio kurti „bekontaktę“ ekonomiką.

Uždavinio tikslams pasiekti bus siekiama pasinaudoti tokių šaltinių galimybėmis: InvestEU, COSME ir EK tiesiogiai finansuojamomis programomis ir instrumentais.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant pagerinti sąlygas MVĮ kurtis ir augti šalies regionuose, sukurti naujas darbo vietas, paskatas šalies eksporto struktūros pokyčiams, padidinti MVĮ našumo augimą ir sumažinti jo atotrūkį nuo ES šalių vidurkio:

Skatinti pradedančiųjų SVV subjektų kūrimąsi, augimą ir plėtrą: siekiant paskatinti naujų verslų atsiradimą regionuose, bus vykdomos veiklos, nukreiptos į pre-akseleravimo programų kūrimą ir vystymą, SVV subjektų akseleravimą, inkubavimą ir plėtrą, išnaudojant jau įsteigtų skaitmeninių inovacijų centrų,

verslo inkubatorių, bendradarbiavimo centrų „Spiečius“ potencialą. Ypatingas dėmesys bus skiriamas veikloms, užtikrinančioms finansinių šaltinių prieinamumą SVV subjektų steigimui ir plėtrai, bei mentorystės veikloms, skirtoms vystyti verslo idėjas ir jų įgyvendinimo strategijas. Taip pat bus investuojama į konsultavimo paslaugas, skirtas produkto idėjos išgryninimui, vystymui ir komercializavimui, pardavimų ir rinkodaros veikloms bei darbo erdvės suteikimui. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti trumpų vertės kūrimo grandinių formavimąsi ir plėtrą tarp MVĮ VVL regionuose: investuojant į trumpose vertės kūrimo grandinėse dalyvaujančių MVĮ verslo procesų modernizavimą. Prioritetas bus skiriamas investicijoms, skatinančioms esamų darbo vietų transformaciją ir darbo vietų kūrimą MVĮ, dalyvaujančiose trumpose vertės kūrimo grandinėse, bei jau naudojamų įmonėje technologijų, kad jos labiau tausotų išteklius bei prailgėtų jų tarnavimo laikas, atnaujinimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Skatinti talentų pritraukimą į MVĮ: siekiant padidinti ir (arba) išlaikyti MVĮ pajamas ir konkurencingumą, numatoma sudaryti sąlygas MVĮ pritraukti reikiamus specialistus (antikrizinės veiklos specialistus, MVĮ veiklą optimizuojančius specialistus). Prioritetas skiriamas siekiui gerinti MVĮ absorbcinius technologinius – inovacinius gebėjimus ir įgūdžių persiliejamą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Skatinti MVĮ veiklos tarptautiškumą ir naujų eksporto rinkų identifikavimo veiklas: siekiant padidinti Lietuvos įmonių tarptautinį konkurencingumą ir vietinės kilmės prekių eksporto apimtį bus investuojama į naujų užsienio rinkų paiešką ir esamų rinkų plėtrą, įskaitant rinkų tyrimus, rinkodaros veiksmus, ryšių su strateginiais partneriais vystymą, galimybių pristatymą užsienyje, MVĮ produktų ir paslaugų sertifikavimą, eksporto vadybininko paslaugas. Prioritetą numatoma skirti MVĮ, gaminančioms inovatyvius produktus ir (arba) teikiančioms inovatyvias paslaugas. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti MVĮ aukštos pridėtinės vertės produktų ir paslaugų sertifikavimą ir pristatymą užsienio rinkose: siekiant paskatinti Sostinės regiono įmonių kuriamų aukštos pridėtinės vertės produktų bei paslaugų žinomumą ir eksportą, bus finansuojamas MVĮ ir jų aukštos pridėtinės vertės produkcijos pristatymas užsienyje vykstančiose tarptautinėse parodose. Taip pat numatoma skirti investicijas MVĮ planuojamų eksportuoti aukštos pridėtinės vertės produktų ir paslaugų sertifikavimo paslaugoms įsigyti. Prioritetas bus teikiamas MVĮ, gaminančioms aukštos pridėtinės vertės produktus ir (arba) teikiančioms aukštos pridėtinės vertės paslaugas, atitinkančias sumaniosios specializacijos strategiją. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione.

Skatinti į eksportą orientuotų, į bendrą vertės grandinę susijungusių MVĮ tinklo kūrimąsi ir augimą: siekiant paskatinti eksportuojančių MVĮ įsitraukimą į tarptautines tinklų grandines ir pozicijų jose stiprinimą, bus investuojama į MVĮ partnerystės kultūros stiprinimą, MVĮ tinklo dalyvavimo tarptautiniuose (įskaitant ir BJR) tinkluose ir klasteriuose skatinimą. Investicijas planuojama nukreipti MVĮ tinklo studijų vizitams, dalyvavimui tarptautinėse parodose ir tarptautinėse partnerystėse, rinkodaros strategijų rengimui, eksporto vadybininko paslaugų įsigijimui. Prioritetas bus teikiamas jau egzistuojančių MVĮ partnerystės įsitraukimo į tarptautines tinklų grandines veikloms stiprinti. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti pramonės MVĮ gamybos procesų automatizavimą ir skaitmeninimo technologijų diegimą (pramonės skaitmeninimas): siekiant paspartinti MVĮ darbo našumo augimą, bus investuojama į pramonės MVĮ gamybos procesų įrangos su integruotomis skaitmeninimo technologijomis diegimą, įskaitant pramonės MVĮ technologinio ir/ar skaitmeninio audito, kuris yra skirtas pramonės MVĮ gamybos procesų skaitmeninimo galimybėms ir perspektyvoms įvertinti, atlikimą ir (arba) technologinio audito nuostatų įgyvendinimo technologinę priežiūrą (technologinio konsultavimo paslaugos). Prioritetas bus skiriamas investicijoms į diegiamas integruotas skaitmeninimo technologijas, kurios atitiks S3. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti aukštą pridėtinę vertę kuriančių pramonės MVĮ gamybos procesų skaitmeninimą: siekiant spartinti ir efektyvinti MVĮ įsitraukimą į TVG, bus skatinamos investicijos į pramonės MVĮ gamybos procesų įrangos su integruotomis skaitmeninimo technologijomis diegimą. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione pagal S3.

Pagrindinės tikslinės grupės

Labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Įgyvendinant nediskriminavimo principo, MVĮ kuriant naujus ar tobulinant esamus produktus bus siekiama, kad jie atitiktų universalaus dizaino principus. Žmonėms su negalia, moterims ir vyrams bus sudaromos vienodos galimybės dalyvauti įgyvendinant veiklas.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpregininiai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie BJR strategijos įgyvendinimo. Numatoma bendradarbiauti su kitomis BJR šalimis įgyvendinant BJR strategiją, siekiant paskatinti MVĮ tarptautiškumą ir kartu konkurencingumą regione. Išskirtinį dėmesį numatome skirti klasterių bendradarbiavimui BJR.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Šio uždavinio veiklai „Skatinti pradedančiųjų SVV subjektų kūrimąsi, augimą ir plėtrą“ įgyvendinti ir toliau planuojama naudoti pasiteisinusias 2014–2020 m. laikotarpiu įgyvendintas finansines priemones, užtikrinančias finansinių šaltinių prieinamumą. Veikloms „Skatinti trumpų vertės kūrimo grandinių formavimąsi ir plėtrą tarp MVĮ VVL regionuose“, „Skatinti pramonės MVĮ gamybos procesų automatizavimą ir skaitmeninimo technologijų diegimą (pramonės skaitmeninimas)“, „Skatinti aukštą pridėtinę vertę kuriančių pramonės MVĮ gamybos procesų skaitmeninimą“, kurios 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu buvo įgyvendinamos subsidijos forma, tačiau pasižymi atsiperkamumu vidutinės trukmės periodu (nors ir yra sąlyginai brangios), taip pat planuojama taikyti finansines priemones.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.3	ERPF	Sostinės regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	58	579
			VVL regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	243	2 431
			Sostinės regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	65	652
			VVL regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	93	928
			Sostinės regionas	RCO 03	Paramą finansinėmis priemonėmis (FP) gavusios įmonės	Įmonės	31	313
			VVL regionas	RCO 03	Paramą finansinėmis priemonėmis (FP) gavusios įmonės	Įmonės	123	1 226
			VVL regionas	RCO 04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	150	1 501
				RCO 05	Paramą gavusios veiklą pradedančios įmonės	Įmonės	157	1 571

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
1. Pažangesnė Lietuva	1.3	ERPF	VVL regionas	RCR 01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	Darbo vieta	n/a	2021	169	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR 02	Privatiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	EUR	n/a	2021	55 000 000	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR 02	Privatiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	EUR	n/a	2021	62 155 917	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR 03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios MVI	Įmonės	n/a	2021	282	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			VVL regionas	RCR 03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios MVI	Įmonės	n/a	2021	189	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			VVL regionas	RCR 17	Naujos įmonės, sugebėjusios išlikti rinkoje	Įmonės	n/a	2021	1 178	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.3	021 - MVĮ verslo plėtra ir tarptautinimas, įskaitant gamybines investicijas	40 000 000,00
		VVL regionas		025 - Inkubacija, parama atžalinėms ir atskirtosioms įmonėms bei startuoliams	92.040.000,00
		VVL regionas		026 - Parama inovacijų klasteriams, be kita ko, tarp įmonių, mokslinių tyrimų organizacijų ir valdžios institucijų bei verslo tinklų, kas visų pirma naudinga MVĮ	55 593 791,00
		VVL regionas			8 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.3	01 - Dotacija	10 000 000,00
		VVL regionas		02 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: nuosavas arba kvazinuosavas kapitalas	44 408 000,00
		VVL regionas		03 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	16 025 975,43
		Sostinės regionas		05 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: dotacijos, suteiktos vykdant finansinės priemonės veiksmą	29 199 000,00
		VVL regionas			92 236 028,90
		Sostinės regionas			801 000,00
		VVL regionas			2 963 786,67

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.3	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	40 000 000,00
		VVL regionas			155 633 791,00

Konkretus uždavinys – 1.4. Ugdyti pažangiajai specializacijai, pramonės pereinamajam laikotarpiui ir verslumui reikalingus įgūdžius***Įgyvendinamos veiklos***

Šio uždavinio veiklos įgyvendins **S3**. Skaitmeninimas suteikia didžiulį potencialą didinti produktyvumą. Deja, skaitmeninės transformacijos požiūriu ypač atsilieka tradiciniai pramonės sektoriai ir MVĮ. Siekiant tvaraus, inovacijomis grįsto ekonomikos augimo, numatoma ugdyti įgūdžius didžiausią potencialą turinčiose sumaniosios specializacijos srityse. Bendrojo pobūdžio gebėjimai persiorientavimui į kitas ekonomines veiklas, žemos kvalifikacijos asmenų įgūdžių tobulinimas arba įgūdžiai skirti besimokantiems, nedirbantiems, vyresnio amžiaus asmenims ir pan. bus skatinami pagal Programos 4 prioritetą „Socialiai atsakingesnė Lietuva“.

Lietuvoje trūksta sisteminių priemonių, skirtų darbo jėgai perkvalifikuoti arba jos kvalifikacijai reikiamose srityse tobulinti, sprendžiant su ekonomikos pertvarka susijusius iššūkius, todėl ir toliau išlieka svarbios investicijos šiai sričiai. Vykstanti robotizacija ir skaitmeninimas sparčiai didina įgūdžių tobulinimo ar naujų įgijimo paklausą. Atsižvelgiant į šiuos pokyčius, pramonės įmonėms būtini tampa pažangesni ar naujesni

įgūdžiai. Pramonės transformacija taip pat reikalauja visapusiškesnio įgūdžių rinkinio, kuris apimtų ne tik mokslinius, techninius, technologinius procesus, bet ir tam tikram Sumanios specializacijos prioritetui būdingus specifinius įgūdžius. Remiantis 2019 m. EBPO „Įgūdžių perspektyva“, Lietuva dar nėra pilnai pasirengusi pasinaudoti skaitmeninio teikiama nauda, kas paskatintų darbo jėgos plėtrą ir stiprintų jos konkurencingumą.

Siekiant paskatinti perėjimą prie žiniomis grindžiamos ir didesnės pridėtinės vertės ekonomikos, bus investuojama į tas nuolatinio VGPP metu identifikuotas (reikiamų įgūdžių sąrašas parengtas, pasikonsultavus su VGPP dalyviais, prioritetų vadovais, išdiskutavus grupėse, atlikus rezultatų analizę) Sumaniosios specializacijos sričių darbuotojų kompetencijas ir įgūdžius, kurie yra reikalingi MVĮ (dominuojančioms pramonės struktūroje), ir bus stiprinami per įvairių formų ir lygių mokymus. Detalus įgūdžių sąrašas pagal kiekvieną Sumanios specializacijos prioritetą nustatytas S3 koordinuojančios ministerijos patvirtintu teisės aktu. Siekiant ugdyti ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų (pvz. mokslo, verslo ir viešojo sektoriaus organizacijų) darbuotojų gebėjimus rengti ir įgyvendinti S3, planuojama investuoti į įgūdžių ugdymą, apimančią visą inovacijų vadybos ciklą (nuo planavimo iki kontrolės), reikalingą sumanosios specializacijos ir ekonomikos technologinių pokyčių padiktuotiems uždaviniams atliepti. Tokiu būdu MVĮ galėtų tapti konkurencingesnėmis, išnaudodamos savo specializaciją ir valdymo gebėjimus, leidžiančius šioms įmonėms greitai prisitaikyti prie kintančių rinkos poreikių.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant užtikrinti Sumaniosios specializacijos prioritetų įgyvendinimui ir pramonės transformacijai pereinamuoju laikotarpiu reikalingus įgūdžius, identifikuotus VGPP metu:

Ugdyti MVĮ reikalingus darbuotojų įgūdžius, leisiančius prisitaikyti prie ekonomikos technologinių pokyčių ir pramonės transformacijos: siekiant paskatinti perėjimą prie žiniomis grindžiamos ir didesnės pridėtinės vertės ekonomikos ir spręsti iššūkius, susijusius su pramonės transformacija, planuojamos investicijos į žmogiškuosius išteklius, nukreiptos į įvairių formų ir lygių specifinius mokymus (kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas), ypatingą dėmesį skiriant MVĮ darbuotojų skaitmeninių įgūdžių ugdymui ir tobulinimui. Bus ugdomi MVĮ reikiami įgūdžiai Sumanios specializacijos prioritetuose, identifikuoti nuolatinio VGPP metu. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione ir VVL regione.

Ugdyti MVĮ ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų darbuotojų gebėjimus: siekiant paskatinti MVĮ konkurencingumo augimą, išnaudojant MVĮ specializaciją ir valdymo gebėjimus, investicijas planuojama nukreipti į VGPP dalyvaujančių subjektų gebėjimų ugdymą įgyvendinti S3 apimančią visą inovacijų vadybos ciklą (prognozavimas, planavimas, organizavimas, kontrolė), ypatingą dėmesį skiriant vadybos ir valdymo įgūdžių ugdymui. Numatoma ugdyti MVĮ ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų darbuotojų įgūdžius. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione ir VVL regione.

Mokslo vadybos ir žinių komercinimo gebėjimų mokslo ir studijų institucijose stiprinimas: mokslo vadybos ir žinių komercinimo principų diegimas MSI diegiant vieno langelio principą, mentorystės ir pre-akseleravimo programų kūrimas ir įgyvendinimas (pvz., kuriant startuolių skatinimo fondus). Veiklos įgyvendinimas siejasi su Programos 1 prioriteto konkretaus uždavinio 1.1 veikla „Žinių perdavimo ir komercinimo sistemos stiprinimas“, kurioje numatytas MSI inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos finansavimas (nurodyti centrai atliks atžalinių įmonių skatinimo fondų koordinatorių vaidmenį, skiriant lėšas konkretiems MSI studentų ir tyrėjų projektams bei organizuojant atžalinių įmonių konsultavimo ir mentorystės veiklas). Veikla bus įgyvendinama VVL regione ir Sostinės regione.

Pagrindinės tikslinės grupės

MVĮ, mokslo ir studijų institucijų inovacijų ir technologijų centrai; mokslo vadybininkai; mokslininkai ir kiti tyrėjai, siekiantys komercinti mokslo rezultatus, inovacijų paramos ir konsultavimo organizacijų darbuotojai, dalyvaujantys VGPP.

Veiksmi, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti neįgaliųjų, turinčių specialiuosius poreikius, lygias moterų ir vyrų galimybes mokytis ir persikvalifikuoti. Taip pat bus užtikrinamas nediskriminavimo principas įtraukiant švietimo ir informavimo apie nediskriminavimo principų įgyvendinimą veiklas į dirbančiųjų mokymus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie BJRS įgyvendinimo, intensyvinant bendradarbiavimą su kitų BJR šalių partneriais ir dalyvaujant bendruose projektuose, susijusiuose su specialių įgūdžių, leisiančių prisitaikyti prie ekonomikos technologinių pokyčių ir pramonės transformacijos, ugdymu ir tobulinimu, o taip pat VGPP dalyvaujančių subjektų įgūdžių ir gebėjimų ugdymu.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, todėl neplanuojama taikyti finansinių priemonių.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.4	ERPF	Sostinės regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	12	60
			VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	22	110
			Sostinės regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	12	60
			VVL regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	22	110
			Sostinės regionas	RCO05	Paramą gavusios veiklą pradedančios įmonės	Įmonės	12	60
			VVL regionas	RCO05	Paramą gavusios veiklą pradedančios įmonės	Įmonės	22	110
			Sostinės regionas	RCO 16	Suinteresuotosios šalys, dalyvaujančios verslumo galimybių paieškos procese	Institucijų dalyviai	17	171
			VVL regionas	RCO 16	Suinteresuotosios šalys, dalyvaujančios verslumo galimybių paieškos procese	Institucijų dalyviai	15	154
			Sostinės regionas	RCO 101	Į įgūdžių ugdymą sumanios specializacijos, pramonės transformacijos ir verslumą, investuojančios MVĮ	Įmonės	310	3101
			VVL regionas	RCO 101	Į įgūdžių ugdymą sumanios specializacijos, pramonės transformacijos ir verslumą, investuojančios MVĮ	Įmonės	251	2 509

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
1. Pažangesnė Lietuva	1.4	ERPF	Sostinės regionas	RCR 98	MVĮ darbuotojai, išėję mokymus sumanios specializacijos, pramonės transformacijos ir verslume (pagal įgūdžio rūšį: techninis, valdymo, verslumo, ekologijos, kitas)	Darbuotojai	0	2021	37 716	Projektai	-
			VVL regionas	RCR 98	MVĮ darbuotojai, išėję mokymus sumanios specializacijos, pramonės transformacijos ir verslume (pagal įgūdžio rūšį: techninis, valdymo, verslumo, ekologijos, kitas)	Darbuotojai	0	2021	30 839	Projektai	-
			Sostinės regionas	Specialusis	Sukurti produktų prototipai	Skaičius	0	n/a	80	Projektai	-
			VVL regionas	Specialusis	Sukurti produktų prototipai	Skaičius	0	n/a	140	Projektai	-

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.4	023 - Pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai, verslumui ir įmonių prisitaikymui prie pokyčių reikalingų gebėjimų ugdymas	14 936 367,00
		VVL regionas			39 274 211,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.4	01 - Dotacija	8 750 000,00
		VVL regionas			18 750 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.4	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	8 750 000,00
		VVL regionas			18 750 000,00

2 PRIORITETAS. ŽALESNĖ LIETUVA

Konkretus uždavinys – 2.1. Skatinti naudoti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones ir mažinti šiltnamio dujų išmetimus

Igyvendinamos veiklos

Šis uždavinys prisidės prie Ilgalaikės renovacijos strategijos (toliau – IRS) įgyvendinimo, siekiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo, kuris yra vienas svarbiausių horizontalių prioritetų iki 2030 m. visoje energijos grandinėje nuo jos gamybos iki suvartojimo pas galutinį vartotoją. Įgyvendinant uždavinį, taip pat bus mažinama pastatų priklausomybė nuo iškastinio kuro ir ŠES Demisijas, mažinama oro tarša, sprendžiamos energijos nepritekliaus problemos, sudaromos sąlygos technologinei statybos sektoriaus pažangai, kuriamos prielaidos tvarioms investicijoms ir „žaliai“ renovacijai vykdyti.

Lietuvoje pastatai suvartoja apie 40 % pirminės energijos ir yra vienas iš didžiausių šiltnamio efekta sukeliančių dujų išmetimo į atmosferą bei aplinkos, oro taršos šaltinių. Didžioji dalis (63 %) šios energijos suvartojama gyvenamosios paskirties (34 % – individualūs gyvenamieji namai, 29 % – daugiabučiai) pastatuose, todėl šiai pastatų kategorijai teikiamas didžiausias prioritetas.

Individualūs (vieno, dviejų butų) gyvenamieji pastatai – didžiausia pagal skaičių (apie 530 tūkst.) ir pagal plotą (apie 70 mln. m²) pastatų kategorija, kurioje šilumos energija iš esmės gaminama neefektyviomis technologijomis ir dar naudojant iškastinį ar kitą kietą kurą, todėl tai lemia didelį energijos vartojimą ir nemažas CO₂ emisijas. Namų ūkių sektoriuje iki 2030 m. numatyta sutaupyti apie 11 TWh energijos. Siekiant šio tikslo, preliminarieji 50 tūkst. namų ūkių neefektyvių šilumos gamybos įrenginių (katilų) turėtų būti pakeista efektyvesnėmis AEI naudojančiomis technologijomis. Tad bene didžiausias dėmesys bus skiriamas decentralizuotos šilumos gamybos namų ūkiuose efektyvumo didinimui, kaip vienam didžiausių taupymo potencialą turinčiam sektoriui, kadangi individualūs namų ūkiai daugiausia naudoja pigiausią šildymo kurą rinkoje – biomasę. Tuo pačiu katilų keitimas turės tiesioginės naudos energetinio nepritekliaus mažinimui – namų ūkiai efektyviau gamins šilumą, atitinkamai mažiau išlaidų patirs už pagamintą energijos kiekį.

Daugiabučiai gyvenamieji pastatai – tai antra didžiausia pagal plotą pastatų kategorija, kuri sudaro apie 60 mln. m², juose yra apie 900 tūkst. būstų. Didžioji dalis šių pastatų pastatyta 1960–1993 metų laikotarpiu, kuomet pastatų energinio naudingumo reikalavimai nebuvo keliami. Daugiabučiuose namuose suvartojama apie 30 % visos pastatuose suvartojamos pirminės energijos.

Vadovaujantis IRS duomenimis, valstybei ir savivaldybėms priklauso 2 % viso pastatų fondo. Siekiant sutaupyti ženkliai dalį energijos viešojoje infrastruktūroje, toliau bus skatinamas viešųjų pastatų atnaujinimas. Planuojama, kad iki 2030 m. šalyje bus atnaujinta apie 2,1 mln. m² viešųjų pastatų ploto, iš jų apie 1,2 mln. m² centrinės valdžios viešųjų pastatų ir apie 0,9 mln. m² savivaldybių viešųjų pastatų. Tai leis kasmet sumažinti energijos vartojimą šios kategorijos pastatuose apie 200 GWh. 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. ES fondų investicijomis bus renovuota bendrai apie 550 tūkst. m² viešųjų centrinės valdžios pastatų ploto ir sutaupyta energijos apie 0,44 TWh (apie 300 tūkst. m² taupančių 0,31 TWh energijos pastatų ploto 2014–2020 m. ES investicijomis ir apie 250 tūkst. m² taupančių 0,11 TWh energijos pastatų ploto 2021–2027 m. ES investicijomis) ir tai leis pilnai įgyvendinti Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos tikslą ir apie 46 % prisidės prie IRS numatyto tikslo. Likusiai pagal IRS renovuotinių centrinės valdžios viešųjų pastatų daliai ir savivaldybių viešiesiems pastatams renovuoti bus naudojamos grįžtančios 2014–2020 m. investuotų ES fondų lėšos, bus peržiūrimi esami finansavimo modeliai bei svarstomi kiti nacionaliniai bei tarptautiniai finansavimo šaltiniai.

Svarbiausias Lietuvos tikslas šilumos ūkio srityje – nuoseklus ir subalansuotas CŠT sistemų atnaujinimas ir optimizavimas. Vadovaujantis gerąja ES šalių praktika, Lietuvoje turi būti skatinamas perėjimas prie ketvirtosios kartos (4G) CŠT sistemų, integruojant saulės šviesos, žemės gelmių energiją į CŠT ir skatinant perteklinės bei atliekinės šilumos panaudojimą pastatams šildyti ir (ar) karštam vandeniui ruošti.

Visuose Lietuvos miestuose veikia gerai išvystytos CŠT tiekimo sistemos, iš kurių šiluma šalyje aprūpinama

apie 53 %, o miestuose – apie 76 % visų pastatų. Pagrindiniai centralizuoto šilumos tiekimo paslaugų vartotojai yra daugiabučiuose namuose gyvenantys gyventojai. Šilumos ir karšto vandens gamybos technologijų efektyvumas decentralizuotame sektoriuje nėra didelis, todėl ir čia galima išvelgti nemažą energijos taupymo potencialą.

Taip pat, būtina skatinti pramonę efektyviau naudoti energiją, AEI ir diegti CO₂ išsiskyrimą į aplinką mažinančias technologijas.

Didžioji dalis energijos vartojimo efektyvumo veikslių, vystytų 2014–2020 m. laikotarpiu, dėl sėkmingų rezultatų ir gerų pasiekimų bei augančių ambicijų, bus tęsiamos, siekiant 2030 m. tikslų. Veiklos tikslinamos atsižvelgiant į sparčiai tobulėjančias žaliosios renovacijos ir efektyviausias energetikos sektoriaus technologijas, pasirenkami sprendimai (įskaitant finansinių priemonių naudojimą) leidžiantys maksimaliai išnaudoti skiriamų kaštų ir energijos sutaupymų rezultatus.

Pavyzdinės veiklos, siekiant padidinti sutaupytos energijos kiekį:

Didinti energijos vartojimo efektyvumą namų ūkiuose, neprijungtuose prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklų: toliau skatinti neefektyvių biomasę deginančių katilų keitimą namų ūkiuose efektyvesnėmis AEI technologijomis (pvz.: naujausios kartos biokuro katilais, kurių teršalų išmetimai atitinka ne žemesnius nei 5 klasės efektyvumo ir išmetamų teršalų emisijų reikalavimus pagal Lietuvos standartą LST EN 303-5:2012, šilumos siurbliais ir t.t.). Namų ūkiai bus toliau skatinami, kompensuojant jiems iki 50 % naujų efektyvių šilumos gamybos įrengimų įsigijimo išlaidų. Skatinimo dėka planuojama efektyvinti daugiau nei 40 tūkst. namų ūkių, neprijungtų prie centralizuotai tiekiamos šilumos tinklų, kurie energijos taupymu beveik 27 % prisidės prie Lietuvos bendro energijos vartojimo efektyvumo tikslo 2030 m. pasiekimo ir tuo beveik 64 % įgyvendins energijos taupymo 11 TWh tikslą, nustatytą namų ūkių sektoriui bei sumažins apie 30 tūkst. t išmetamo CO₂ kiekį. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Atnaujinti daugiabučius gyvenamuosius namus, diegiant energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių naudojimo priemones, skatinti „žaliąją“ renovaciją: planuojama tęsti daugiabučių pastatų atnaujinimą. Prioritetas bus teikiamas daugiabučiams, kurie buvo pastatyti vadovaujantis iki 1993 m. galiojusiais Statybos reglamento techniniais standartais, vykdančiams „žaliąją“ renovaciją, prisidedantiems prie energetinio skurdo (nepritekliaus) problemų sprendimo, siekiantiems aukštesnės nei B pastato energinio naudingumo klasės ir diegiantiems AEI priemones (kas gali sudaryti iki 20 % projekto vertės), numatytiems gyvenamųjų kvartalų kompleksinio atnaujinimo planuose. Planuojama naudoti praktikoje išbandytas ir pasiteisinusias finansines (garantines) ir subsidines (iš kitų šaltinių) priemones. Šios investicijos prisidės prie klimato kaitos procesų švelninimo, energetinės nepriklausomybės bei vartotojų išlaidų už šildymą mažinimo ir gyvenimo sąlygų daugiabučiuose namuose gerinimo. Siekiant didinti šių pastatų renovacijos apimtį, numatoma taikyti tvarius pastatų ir su jais susijusios gyvenamosios aplinkos atnaujinimo planavimo ir įgyvendinimo instrumentus, skatinant „žaliosios“ pastatų renovacijos būdus (renovacijai naudojant iš organinių medžiagų pagamintus statybos produktus). Numatoma atnaujinti apie 4000 daugiabučių namų (apie 6 mln. m²). Taip pat bus vykdomas renovacijos bangos viešinimas, pastatų savininkų ar valdytojų informavimas ir konsultavimas, projektų įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė. Veikla įgyvendinama VVL regione ir Sostinės regione

Atnaujinti viešuosius pastatus, didinant juose energijos vartojimo efektyvumą: toliau bus skatinamas centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimas, siekiant sutaupyti ženkliai dalį energijos viešojoje infrastruktūroje. Pagal planuojamą atnaujinti Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą bus finansuojami pastatų renovacijos projektai, kuriais siekiama ne žemesnės nei B energinės klasės. Prioritetas bus teikiamas projektams, siekiantiems pastatuose aukštesnės nei B energinės klasės, apimantiems didesnę renovuojamą plotą. Taip pat bus skatinama tvari pastatų renovacija, įgyvendinama žiedinės ekonomikos principu ir renovacijai reikalingų resursų panaudojimo mažinimu, jų pakartotiniu naudojimu bei perdirbimu. Centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimo finansavimui bus taikomi 2014–2020 m. perspektyvoje veikiantys modeliai (pvz.: gražinamoji subsidija biudžetinėms įstaigoms, paskolos ir gražinamosios subsidijos kompleksinis finansavimas – viešosioms įstaigoms, centralizuotai valdomo turto valdytojui ir pan.), kurių pagalba bus galima iki 2029 m. pabaigos renovuoti apie 250 tūkst. m² centrinės valdžios viešųjų pastatų ploto, tokiu būdu kasmet sutaupant daugiau nei 20 GWh pirminės energijos ir sumažinant daugiau nei 2 tūkst. t išmetamo CO₂ kiekį. Veikla bus įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Didinti energijos vartojimo efektyvumą pramonės MVI: bus skatinama atlikti energijos vartojimo

efektyvumo auditus pramonės MVĮ. Remiantis šių auditų rezultatais, numatoma investuoti į energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir energijos vartojimo intensyvumo mažinimą, sudarant sąlygas pramonės MVĮ investuoti į naujausias ir aplinkai palankios įrangos ir technologinių sprendimų pritaikymą gamybos procesuose, užtikrinant šių gamybos procesų tęstinumą, t. y. reikiamos technologinės įrangos ir turimų technologinių procesų infrastruktūros atnaujinimą. Veikla įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Didinti centralizuoto šilumos, karšto vandens ir vėsumos tiekimo sistemų energijos vartojimo efektyvumą bei plėsti sistemas: siekiant mažinti pirminės energijos suvartojimą bei išmetamų ŠESD kieki CŠVT sektoriuje, bus skatinamas centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklų perėjimas prie 4 kartos šilumos tiekimo sistemos, kuriant integruotas centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemas, efektyviai panaudojant liekamąją ir aplinkos energiją (atliekinės šilumos ir vėsumos energiją). Siekiant sumažinti apie 12–13 % energijos CŠT tinkluose vartojimą (šilumos nuostolius) bei daugiau nei 2 tūkst. tonų kasmet išmetamo CO₂ kiekį, bus investuojama į centralizuoto energijos tiekimo vamzdynų sistemų modernizavimą ir plėtrą, diegiant žemesnės temperatūros režimus bei technologijas (pvz.: cirkuliacinius siurblius, šilumos transformavimo punktus, šilumokaičius, vamzdynus skirtus žematemperatūriui režimui, matavimo prietaisus ir kt. tinklo priklausiniai reikalingi žemos temperatūros CŠVT sistemų sukūrimui). Taip pat bus investuojama į išmaniųjų šilumos tinklų valdymo sistemas, įskaitant šilumos, karšto vandens bei vėsumos duomenų nuotolinio nuskaitymo sistemas, energijos apskaitos, vartojimo reguliavimo prietaisų ir sistemų diegimą energetikos objektuose bei pastatuose. 2021–2027 m. ES fondų investicijomis planuojama modernizuoti ne mažiau nei 100 tūkst. šilumos apskaitos ir karšto vandens prietaisų. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Namų ūkiai, neprijungti prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklų; daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkai, viešųjų centrinei valdžiai priklausančių pastatų valdytojai, centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas, energijos taupymo paslaugų teikėjai (ESCO); pramonės MVĮ, šilumos tiekėjai, karšto vandens tiekėjai.

Veiksmi, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Daugiabučių namų renovacija ir katilų keitimo namų ūkiuose veikla, skirta didinti energijos vartojimo efektyvumą namų ūkiuose, prisidės prie energetinio skurdo mažinimo per energijos sutaupymus namų ūkiui. Vykdamas visų pastatų atnaujinimo veiklas, bus taikomi universalūs dizaino principai, įskaitant ir lengvesnį žmonių su negalia patekimą į pastatus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpregininiai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas, numatoma prisidėti prie ES BJRS politikos krypties „Energetika“ veiklų įgyvendinimo. Planuojama bendradarbiauti ir dalintis gerąja praktika su kitų Baltijos jūros regiono šalių partneriais energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityje ir ypač diegiant procesus, skatinančius „energy efficiency first“ principo taikymą politikos planavimo ir finansavimo sprendimuose, tokiu būdu skatinančius prisidėti prie NEKSVP bei prie ilgalaikės pastatų renovacijos strategijos įgyvendinimo.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Uždavinio veikloms įgyvendinti planuojama taikyti gražinamąją ir negražinamąją subsidijas bei finansines priemones:

Gražinamoji subsidija, finansinės priemonės (paskolos) derinimas su gražinamąja subsidija: centrinės valdžios pastatų atnaujinimui planuojama tęsti tiek gražinamosios subsidijos taikymą, tiek ir finansinės

priemonės (paskolų) derinimą su grąžinamąja subsidija, atsižvelgiant į patikslintą Energijos efektyvumo išankstinio (ex-ante) vertinimo ataskaitą⁶.

Subsidija, finansinės priemonės (paskolos) derinimas su subsidija:

Pagal 2021 m. gegužės mėn. atliktą ex-ante vertinimą centralizuoto šilumos, karšto vandens ir vėsumos tiekimo sistemų energijos vartojimo efektyvumo didinimui bei vėsumos sistemų plėtrai planuojama taikyti finansinę priemonę (paskolą) derinant ją su subsidija ir tuo pačiu projektų finansavimui bus siekiama pritraukti privatų kapitalą.

Finansinė priemonė: daugiabučių atnaujinimo veiklai įgyvendinti planuojama tęsti nuo 2009 metų įgyvendinamas finansines priemones, skirtas daugiabučių atnaujinimo projektų finansavimui, naudoti naujai diegiamą investicijų platformą, pritraukiančią privatų kapitalą iš finansinių rinkų

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.1	ERPF	VVL regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (labai mažos, mažos, vidutinės, didelės)	Įmonės	37	367
		ERPF	Sostinės regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (labai mažos, mažos, vidutinės, didelės)	Įmonės	10	102
		ERPF	VVL regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	37	367
		ERPF	Sostinės regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	10	102
		SaF	Visa Lietuva	RCO 18	Būstai, kurių energinis naudingumas pagerintas	Būstai	6460	21534
		ERPF	Sostinės regionas	RCO 18	Būstai, kurių energinis naudingumas pagerintas	Būstai	0	25 022
		ERPF	VVL regionas	RCO 18	Būstai, kurių energinis naudingumas pagerintas	Būstai	6460	117682
		SaF	Visa Lietuva	RCO 19	Viešieji pastatai su pagerėjusiais energetiniais rodikliais	m ²	25 670	256 700
		SaF	Visa Lietuva	RCO 20	Naujai nutiesti ar modernizuoti centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklai	km	6	21
		ERPF	VVL regionas	RCO 20	Naujai nutiesti ar modernizuoti centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklai	km	6	21
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis produkto	Įrengti šilumos, vėsumos, karšto vandens apskaitos prietaisai su nuotolinio duomenų nuskaitymo funkcija	vnt.	15 428	51 428
		ERPF	VVL regionas	Specialusis produkto	Įrengti šilumos, vėsumos, karšto vandens apskaitos prietaisai su nuotolinio duomenų nuskaitymo funkcija	vnt.	15 428	51 428

⁶ https://esinvesticijos.lt/docview/?media=109762&h=f36a4&t=EEproc.20ex-anteproc.20atnaujintapro.20suproc.20daugiabuproc.C4proc.8Diais_2019proc.2009proc.2011_suproc.20santrauka

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.1	SaF	Visa Lietuva	RCR 26	Metinis pirminės energijos suvartojimas (būstuose, viešuosiuose pastatuose, įmonėse ir kitur)	MWh per metus	2 617 048	2019	1 604 946	Duomenys iš projektų	
		ERPF	Sostinės regionas	RCR 26	Metinis pirminės energijos suvartojimas (būstuose, viešuosiuose pastatuose, įmonėse ir kitur)	MWh per metus	378 966	2021	508 834	Duomenys iš projektų	
		ERPF	VVL regionas	RCR 26	Metinis pirminės energijos suvartojimas (būstuose, viešuosiuose pastatuose, įmonėse ir kitur)	MWh per metus	5 396 972	2019, 2021	3 523 853	Duomenys iš projektų	
		SaF	Visa Lietuva	RCR 29	Apskaičiuotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	176 068	2019	156 893	Duomenys iš projektų	
		ERPF	Sostinės regionas	RCR 29	Apskaičiuotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	190 260	2021	141 647	Duomenys iš projektų	
		ERPF	VVL regionas	RCR 29	Apskaičiuotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	900 198	2019, 2021	696 771	Duomenys iš projektų	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	ERPF	VVL regionas	2.1	038 - MVĮ efektyvus energijos vartojimas ir jose vykdomi parodomieji projektai, taip pat pagalbinės priemonės	82 814 162,00
	ERPF	Sostinės regionas			18 000 000,00
	ERPF	Sostinės regionas		042 - Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma esamų būstų renovacija, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės, atitinkančios energijos vartojimo efektyvumo kriterijus	68 170 192
	ERPF	VVL regionas		261 949 771	
	SaF	Visa Lietuva		045 - Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma viešosios infrastruktūros renovacija arba viešajai infrastruktūrai taikomos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės, atitinkančios energijos vartojimo efektyvumo kriterijus	62 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		41 - Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma esamų būstų renovacija, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės	41 500 000,00
	ERPF	VVL regionas		41 500 000,00	
	SaF	Visa Lietuva		055 - Didelio naudingumo kogeneracija, efektyvus centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas, kai per gyvavimo ciklą išskiriamas mažas teršalų kiekis	13 500 000,00
	ERPF	VVL regionas		13 500 000,00	

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.1	01 - Dotacija	90 300 000,00
	ERPF	VVL regionas			46 900 000,00
	ERPF	Sostinės regionas			18 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		03 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	26 700 000,00
	ERPF	VVL regionas		8 100 000,00	
	ERPF	Sostinės regionas		04 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: garantija	68 170 192
	ERPF	VVL regionas		261 949 771	

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2	SaF	Visa Lietuva	2.1	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	117 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			137 814 162,00
	ERPF	Sostinės regionas			18 000 000,00
	ERPF	Sostinės regionas		26 - Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	68 170 192
	ERPF	VVL regionas		261 949 771	

Konkretus uždavinys – 2.2. Skatinti naudoti atsinaujinančiąją energiją**Igyvendinamos veiklos**

Šis uždavinys prisidės prie AEI dalies didinimo galutiniame energijos suvartojime, tuo pačiu paskatins AEI

didesnį naudojimą elektros, šilumos, pramonės sektoriuose. Taip bus švelninamas Lietuvos poveikis klimato kaitai, sprendžiama oro taršos, efektyvaus išteklių naudojimo problema ir mažinama priklausomybė nuo energijos importo.

Lietuva ketina iki 2030 m. pasiekti tikslą – 45 % AEI turėti galutiniame energijos suvartojimo balanse, elektros energetikos sektoriuje įtvirtinti dar ambicingesni tikslai – turėti ne mažiau kaip 50 % AEI dalį bendrame elektros energijos suvartojime. Vertinama, kad iki 2030 m. vėjo energija ir toliau bus pagrindinis išteklius elektros energijos gamybai ir sudarys ne mažiau kaip 53 %, saulės energija – 22 %, biokuras – 16 %, hidroenergija – 8 %, biodujos – 1 % AEI dalies. Elektros sektoriuje, taikant tiek nacionalinius, tiek ir ES finansavimo šaltinius, bus organizuojami technologijoms neutralūs skatinimo kvotų paskirstymo aukcionai, plačiai diegiami privatiems energijos vartotojams ir bendruomenėms priklausantys atsinaujinantys energijos įrenginiai, skatinami gaminantys vartotojai diegtis namų ūkių poreikiams AEI technologijas. 2021–2027 m. ES fondų investicijos bus nukreiptos paskatinti decentralizuotą elektros energijos gamybą namų ūkių sektoriuje (gaminančius vartotojus fizinius asmenis), tuo tarpu bendruomenės ir juridiniai asmenys bus skatinami diegtis AEI technologijas iš kitų šaltinių, tokių kaip EGADP (angl. *EU Recovery and Resilience Facility*), nacionalinė Klimato kaitos programa.

Siekama, kad 2021–2027 m. ES investicijomis beveik 4 % bus prisidėta prie elektros energijos gamybos iš AEI tikslo, kuris, siekiant 50 % AEI dalies elektros energetikos sektoriuje, turi būti ne mažesnis nei 7 TWh.

Palyginti su bendru galutiniu energijos suvartojimu, tikslo siekimui daugiausia įtakos turės AEI plėtra šilumos ir vėsumos sektoriuje, kadangi šio sektoriaus įnašas į bendrą energijos suvartojimą yra didžiausias. Iki 2030 m. Lietuva siekia 90 % šilumos bei vėsumos gaminti iš AEI bei vietinių išteklių centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sektoriuje bei daugiau nei 67 % šilumos iš AEI gaminti decentralizuotai.

Bendra AEI dalis šilumos ir vėsumos sektoriuje 2020 m. siekia apie 50 %, kur pagrindinę dalį sudaro iš vietinio biokuro pagaminta šilumos energija. Planuojama, kad dėl papildomų politikos priemonių (tokių kaip saulės energijos ir šilumos siurblių diegimas, žemos temperatūros centralizuotas šilumos tiekimas, atliekinės šilumos panaudojimas), išaugus energetiniam efektyvumui ir toliau vykstant centralizacijai decentralizuotoje šilumos gamyboje, visų kuro rūšių poreikis mažės. Tikslai šilumos ir vėsinimo sektoriuje yra ambicingi, tačiau glaudžiai siejasi su energetiniu efektyvumu – tiek decentralizuoto, tiek centralizuoto šilumos tiekimo srityje iki 2030 m. energijos poreikis mažės. Didžiausią įtaką turės diegiamos naujos technologijos (šilumos siurbliai, modernūs biokuro katilai, kogeneracinės elektrinės ir kt.) bei daugiabučių namų renovacija.

Lyginant su 2014–2020 m. laikotarpiu, 2021–2027 m. ES investicijos didžiaja dalimi bus nukreipiamos gaminančių vartotojų skatinimui bei AEI plėtrai centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sektoriuje, tuo reikšmingai prisidedant prie AEI dalies galutiniame energijos suvartojime didinimo.

Pavyzdinės veiklos, siekiant padidinti AEI dalį bendrame galutiniame energijos suvartojime bei mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir energijos importo:

Skatinti elektros energijos gamybą iš AEI ir energijos kaupimo sprendimų diegimą namų ūkiuose: Lietuvai esant vienai iš didžiausių elektros energijos importuotojų ES, svarbu užtikrinti vietinės elektros energijos gamybą, plečiant vietinės elektros energijos gamybos pajėgumus. Siekiant efektyviai spręsti gamybos iš AEI ir jos naudojimo iššūkius, toliau bus skatinama gaminančių vartotojų skaičiaus didinimas, investuojant į mažos galios saulės ir vėjo elektrinių įrengimą, elektrinių galios įsigijimą iš elektrinių parkų namų ūkių elektros energijos poreikiams tenkinti; taip pat bus skatinami namų ūkiai diegti iš AEI pagamintos ir nesuvalytos elektros energijos kaupimo sprendimus. Investuojant į šią veiklą, planuojama papildomai įrengti daugiau nei 400 MW AEI pajėgumų ir kasmet sumažinti apie 200 tūkst. t išmetamo CO₂ kiekį. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti šilumos energijos gamybą iš AEI namų ūkiuose: bus skatinamas AEI šiluminę energiją gaminančių įrenginių namų ūkiuose diegimas bei iškastinį kurą naudojančių katilų keitimas AEI naudojančiomis šilumos gamybos technologijomis, pvz.: naujausios kartos biokuro katilais, kurių išmetimai atitinka ne žemesnius nei 5 klasės efektyvumo ir išmetamų teršalų emisijų reikalavimus pagal Lietuvos standartą LST EN 303-5:2012, šilumos siurbliais. Šia veikla bus apie 300 tūkst. t mažinamas kasmet išmetamo CO₂ kiekis, taip pat prisidedama beveik 2 % prie šilumos gamybos decentralizuotame sektoriuje tikslo įgyvendinimo. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti AEI diegimą pramonės MVĮ: siekiant paskatinti pramonės MVĮ didinti AEI vartojimą pagal

energijos vartojimo efektyvumo auditus, bus teikiamos investicijos AEI naudojančių energijos gamybos pajėgumų įrengimams, naujų efektyvesnio panaudojimo technologijų kūrimui ir diegimui pramonės, siekiant naudoti energiją pačių įmonių vidiniams poreikiams tenkinti, sudarant galimybę perteklinę energiją tiekti kitoms pramonės įmonėms ar perduoti į centralizuotus energetinius tinklus. Veikla įgyvendinama VVL regione.

Didinti AEI panaudojimą šilumos ir vėsumos gamybai CŠVT sektoriuje:⁷ 2020 m. AEI dalis CŠVT sektoriuje sudarė apie 70 %, tad siekiant iki 2030 metų mažiausiai 20 % padidinti AEI dalį centralizuotos šilumos ir vėsumos tiekime, planuojama diegti naujas ir (ar) modernizuoti esamas nedidelės galios AEI naudojančias technologijas (pvz.: biokuro katilai, biokuro kogeneracinės jėgainės), keisti nusidėvėjusius biokuro katilus kitomis AEI naudojančiomis technologijomis, prioritetą teikiant AEI deginančių kogeneracinių jėgainių bei didelio efektyvumo biokuro katilų su šilumos siurbliais ir talpyklom diegimui. Taip pat bus skatinamas aplinkos energijos panaudojimas CŠVT sistemose, diegiant saulės energiją naudojančias technologijas, įrengiant šilumos siurblius ir trumpalaikio bei ilgalaikio saugojimo šilumos talpyklas, kurios padės labiau išnaudoti šilumos gamybos pajėgumų potencialą; bus skatinamas liekamosios energijos (atliekinės šilumos ir vėsumos, susidaranti pvz.: pramonėje, vandenvalyje ar atliekų sektoriuje, vėsinimo sistemose ar elektrinėse), panaudojimas CŠVT sektoriuje. Investuojant į projektus, planuojama apie 50 tūkst t sumažinti kasmet išmetamo CO₂ kiekį. Prioritetas bus teikiamas toms CŠVT sistemoms, kuriose AEI dalis šilumos gamyboje sudaro mažiau nei 90 % Pirmieji saulės šilumos, šilumos siurblių, talpyklų, atliekinės energijos surinkimo, vėsumos tiekimo technologijų projektai bus įgyvendinami kaip pilotiniai projektai. Veiklos įgyvendinamos visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Namų ūkiai, ketinantys gaminti ar gaminantys elektros energiją savo poreikiams; namų ūkiai, neprijungti prie CŠT; šilumos tiekėjai, nepriklausomi šilumos gamintojai; pramonės MVĮ.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Diegiant ar atnaujinant infrastruktūrą, bus taikomi universalūs dizaino principai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas, numatoma prisidėti prie ES BJRS, ir ypač prie septintos politikos krypties „Energetika“ veiklų įgyvendinimo. Bus bendradarbiaujama su kitų Baltijos jūros regiono šalių partneriais, keičiantis gerosiomis praktikomis tokiose srityse, kaip: AEI naudojantis gaminantys vartotojai, AEI integravimas į pastatus, pramonę, centralizuoto šilumos tiekimo sektorių. Planuojama bendradarbiauti, siekiant paskatinti regiono šalis įgyvendinti nacionalinius AEI Direktyvos tikslus.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Uždavinio veikloms įgyvendinti planuojama taikyti negražinamąją subsidiją bei finansinę priemonę:

Negražinamoji subsidija: būtų taikoma skatinti elektros ir šilumos energijos gamybą bei elektros kaupimą namų ūkiuose.

Finansinės (paskolų) priemonės derinimas su subsidija: Pagal atliktą ex-ante vertinimą veiklai „Didinti AEI panaudojimą šilumos ir vėsumos gamybai CŠT sektoriuje“ gali būti taikomas kompleksinis finansavimas, subsidiją derinant su finansine priemone. Negražinamoji subsidija gali būti taikoma, įgyvendinant pilotinius AEI plėtros CŠT sektoriuje projektus.

⁷ Šiuo metu atliekamas ex-ante finansinės priemonės taikymo vertinimas

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
2 Žalesnė Lietuva	2.2	ERPF	VVL regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (labai mažos, mažos, vidutinės, didelės)	Įmonės	9	90
		ERPF	VVL regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	9	90
		SaF	Visa Lietuva	RCO 22	Papildomi AEI pajėgumai	MW	111,09	380,7
		ERPF	VVL regionas	RCO 22	Papildomi AEI pajėgumai	MW	122,879	438,8
		SaF	Visa Lietuva	RCO 105	Elektros energijos kaupimo sprendimai	MWh	3	10
		ERPF	VVL regionas	RCO 105	Elektros energijos kaupimo sprendimai	MWh	3	10
		SaF	Visa Lietuva	specialusis	Šilumos energijos saugojimo sprendimai	MWh	21,6	107
		ERPF	VVL regionas	specialusis	Šilumos energijos saugojimo sprendimai	MWh	44,2	219

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.2	SaF	Visa Lietuva	RCR29	Apskaičiuotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	283 290	2019, 2021	22 424	Duomenys iš projektų, NEKSVP	
		ERPF	VVL regionas	RCR29	Apskaičiuotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	326 426	2019, 2021	34 224	Duomenys iš projektų, NEKSVP	
		ERPF	VVL regionas	RCR 31	Visas atsinaujinančios energijos kiekis (iš kurio: elektros, šiluminės energijos kiekis)	MW/per metus	0	2021	197 100	Duomenys iš projektų	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.2	047 - Atsinaujinančioji energija: vėjas	139 871,20
	ERPF	VVL regionas		048 - Atsinaujinančioji energija: saulė	139 871,20
	SaF	Visa Lietuva		048 - Atsinaujinančioji energija: saulė	88 405 204,00
	ERPF	VVL regionas		048 - Atsinaujinančioji energija: saulė	111 328 341,00
	SaF	Visa Lietuva		049 - Atsinaujinančioji energija: biomasė	9 720 000,00
	ERPF	VVL regionas		049 - Atsinaujinančioji energija: biomasė	35 220 000,00
	SaF	Visa Lietuva		052 - Kita atsinaujinančioji energija (įskaitant geotermiņę energiją)	24 255 000,00
	ERPF	VVL regionas		052 - Kita atsinaujinančioji energija (įskaitant geotermiņę energiją)	24 255 000,00
	SaF	Visa Lietuva		053 - Pažangios energijos sistemos (įskaitant pažangiuosius tinklus ir IRT sistemas) ir susijęs kaupimas	1 645 543,80
	ERPF	VVL regionas		053 - Pažangios energijos sistemos (įskaitant pažangiuosius tinklus ir IRT sistemas) ir susijęs kaupimas	1 645 543,80

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.2	01 - Dotacija	112 521 403,20
	ERPF	VVL regionas		01 - Dotacija	146 732 971,80
	SaF	Visa Lietuva		03 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	11 644 215,80
	ERPF	VVL regionas		03 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	25 855 784,20

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2	SaF	Visa Lietuva	2.2	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	124 165 619,00
	ERPF	VVL regionas			172 588 756,00

Konkretus uždavinys – 2.3. Kurti pažangiąsias elektros energijos sistemas ir tinklus, taip pat energijos kaupimo vietas lygmeniu sprendimus už TEN-E ribų**Įgyvendinamos veiklos**

Šis uždavinys prisidės prie elektros energijos tiekimo saugumo, kuris yra vienas svarbiausių ES klimato kaitos ir energetikos politikos sudedamųjų dalių. Pastaroji apima keletą bazinių elementų, iš kurių vienas – elektros energetikos sistemos adekvatumas, pabrėžiantis būtinybę užtikrinti pakankamą pajėgumų kiekį ir tinklų pralaidumą, kurie garantuoja patenkinti vartotojų elektros energijos poreikius, įvertinant generuojančių šaltinių ir tarp sisteminių jungčių prieinamumą bei elektros energijos tinklų apkrovos charakteristikas.

2021–2027 m. laikotarpiu didžiausias dėmesys bus skiriamas skirstomojo tinklo skaitmenizavimui ir modernizavimui, sudarant technines ir rinkos organizavimo sąlygas tvariai paskirstytosios generacijos iš AEI plėtrai. Siekiant sėkmingai integruoti didesnius atsinaujinančios energijos kiekius ir didelį elektrą gaminančių vartotojų skaičių, numatoma kompleksiskai spręsti su tuo susijusius tinklo technologinius bei elektros energijos kokybės, patikimumo iššūkius. Investicijos į pažangaus elektros skirstomojo tinklo elementų, pažangių energijos sistemų diegimą, skirstomojo tinklo kokybės analizę ir stebėseną leis sukurti galimybes prijungti AEI bei integraliai užtikrins tiekiamos elektros energijos kokybę ir patikimumą esamiems ir būsimiems gaminantiems vartotojams.

Tinklo tolesnis pažangumo didinimas, nuotolinio stebėjimo ir valdymo gerinimas reikšmingai padidintų tinklo patikimumą ir AEI integravimo galimybes. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu Lietuva investavo į elektros skirstomojo tinklo modernizavimą, diegiant pažangius skirstomojo tinklo elementus bei pažangaus tinklo plėtrą. Modernizuojant tinklą, buvo investuojama į transformatorių pastočių ir skirstomųjų punktų pažangumo didinimą. Nepaisant atliktų investicijų, dalis transformatorių pastočių ir skirstomųjų punktų, svarbių AEI integravimui, likę nemodernizuoti. Todėl 2021–2027 m. perspektyvoje toliau bus didinamas tinklo automatizavimo ir nuotolinio valdymo lygis, diegiant valdymo automatiką.

skirstomuosiuose punktuose, modernizuojant transformatorių pastotes, statant valdomus transformatorius leisiančius valdyti įtampų svyravimus tvariam AEI integravimui; bus užtikrinamas realaus laiko informacijos surinkimas apie tinklo būklę, tinklo apkrautumą bei tinklo apkrautumo duomenų naudojimas tinklo optimizavimui.

Naujų technologijų plėtra skatins elektros rinkos vystymąsi, elektros energijos vartotojų aktyvumą. Naujuoju finansavimo laikotarpiu bus siekiama sudaryti sąlygas įgalinti rinką teikti naujas aukštesnės kokybės paslaugas tokiu būdu, kad vartotojai galėtų dalyvauti elektros sistemos valdyme ir lanksčių sisteminių paslaugų teikime. Tuo tikslu energetikos sektoriuje bus diegiamas atvirų duomenų modelis, kuriama atvira prieiga turinti energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazė, pavyzdžiui, *data hub*, kuriomis bus siekiama įgalinti ir didinti elektros sistemos lankstumą (tiekimą, kaupimą, telkimą, apkrovos valdymą ir kt.). Tai leis matyti apibendrinančią gamybos, vartojimo ir su klimato kaita susijusių rodiklių visumą, sudarys sąlygas modeliuoti politikos priemonių poveikį, vartotojų ir rinkos dalyvių elgesį, diegti naujus verslo modelius ir skatinti energetikos ūkio skaitmenizavimą, prisidės rengiant tvarius ir ekonomiškai naudingiausius Lietuvos perėjimo prie neutralios klimatui ekonomikos iki 2050 m. scenarijus.

Pavyzdinė veikla, siekiant didinti elektros energijos tiekimo kokybę ir lankstumą:

Diegti išmaniuosius sprendimus į elektros skirstomąjį tinklą paskirstytosios gamybos iš AEI ir energijos kaupimo integravimui ir valdymui: bus skatinama skirstomajame tinkle diegti pažangaus tinklo elementus, sprendžiančius esamus tinklo technologinius trūkumus tvariam AEI integravimui, AEI darbo režimų stebėsenos ir valdymo sprendimus, informacines sistemas, įskaitant duomenų mainų platformas, kuriomis bus siekiama sudaryti galimybes vartotojams vartoti, kaupti ir parduoti rinkai pačių pasigaminatą elektros energiją, ir kitas apkrovos valdymo paslaugas tuo prisidedant prie elektros sistemos lankstumo didinimo.

AEI plėtros užtikrinimui bus investuojama į inovatyvių ir pažangių tinklo elementų, pažangių tinklo valdymo ir automatizavimo sprendimų, tinklo elementų būklės stebėsenos sprendimų diegimą. Dėl sparčiai augančio AEI kiekio ir jo integravimo į tinklą vis aktualesniu tampa poreikis gerinti elektros energijos kokybę vartotojams. Tam bus skatinama diegti įtampos kokybės gerinimo, įtampos reguliavimo, kokybės parametrų stebėsenos ir analizės, aktyvaus sistemos valdymo (pvz.: apkrovų valdymas, paklausos valdymas ir kt.) sprendimus. Veikla bus vykdoma visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Elektros skirstomųjų tinklų operatoriai, elektros energijos vartotojai

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Netaikoma

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas, numatoma prisidėti prie BJRS politikos krypties „Energetika“ veiklų įgyvendinimo. Bus siekiama intensyvuoti bendradarbiavimą su kitų BJR šalių partneriais, įskaitant ir apsikeitimą gerosiomis praktikomis AEI integracijos į energetinę sistemą, energijos saugojimo, elektros tinklų valdymo srityse.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Finansinės priemonės uždavinio veiklai nebus taikomos. Šio uždavinio veikloms įgyvendinti planuojama taikyti negražinamąją subsidiją. Tokia finansavimo forma pasirinkta, siekiant nedidinti šalyje energetinio skurdo, t. y. nesukurti papildomos finansinės naštos gyventojams, skiriantiems ir taip didžiąją savo pajamų dalį už naudojamą energiją. Vadovaujantis teisės aktais, elektros skirstomųjų tinklų operatorių veikla yra

reguluojama ir operatorių veiklos sąnaudos traukiamos visiems vartotojams į elektros energijos kainą.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.3	SaF	Visa Lietuva	RCO23	Skaitmeninės valdymo sistemos pažangioms energetikos sistemoms	sistemos	197	1 315
		ERPF	VVL regionas	RCO23	Skaitmeninės valdymo sistemos pažangioms energetikos sistemoms	sistemos	442	2 950

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.3	SaF	Visa Lietuva	RCR 33	Prie pažangiųjų energetikos sistemų prijungti vartotojai	Galutiniai vartotojai per metus	0	2020	75 174	Duomenys iš projektų	
		ERPF	VVL regionas	RCR 33	Prie pažangiųjų energetikos sistemų prijungti vartotojai	Galutiniai vartotojai per metus	0	2020	183 362	Duomenys iš projektų	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.3	053 - Pažangios energijos sistemos (įskaitant pažangiuosius tinklus ir IRT sistemas) ir susijęs kaupimas	25 250 000,00
	ERPF	VVL regionas			56 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.3	01 - Dotacija	24 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			56 000 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.3	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	24 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			56 000 000,00

Konkretus uždavinys – 2.4. Skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos, rizikos prevenciją ir atsparumą nelaimėms, atsižvelgiant į ekosistemomis pagrįstus metodus

Igyvendinamos veiklos

Šio uždavinio veiklos padės Lietuvai prisitaikyti prie klimato kaitos, užtikrins kylančių rizikų prevenciją, didins pasirengimą klimato kaitos keliamoms ekstremalioms situacijoms, didins visuomenės sąmoningumą ir sumažins klimato kaitos sukeltus nuostolius.

Vis akivaizdžiau pasireiškianti klimato kaita Lietuvoje kelia grėsmę aplinkai, ūkinei veiklai. Didėja pavojingų gamtinių reiškinių, susijusių su klimato kaita, t. y. potvynių, stichinių ir katastrofinių meteorologinių reiškinių (uraganai, snygiai, vėtros, sausros, kaitros ir kt.), taip pat ekstremaliųjų gamtinių reiškinių pasikartojimas, trukmė ir stiprumas. Dėl dažnesnių uraganinių audrų mažėja smėlio ištekliai Baltijos jūros krante ir priekrantėje, ardomi krantai, kyla grėsmė neigiamai paveikti kraštovaizdį ir ekosistemų vientisumą.

2019 m. atliktos apklausos metu tik 32,9 % Lietuvos gyventojų manė, kad klimato kaitą daugiausia sukelia žmonių veikla, o tik apie 50 % Lietuvos gyventojų yra tinkamai perspėjami ir informuojami apie klimato kaitos keliamus pavojus. Siekiant minimizuoti neigiamas klimato kaitos pasekmes ir mažinti ekosistemų ir šalies ūkio pažeidžiamumą, Programa investuos į tyrimais ir aplinkos stebėjimais paremtos klimato kaitos duomenų bazės kūrimą, hidrologinių, meteorologinių ir ankstyvojo bei civilinio perspėjimo stočių sistemą, priemones, švelninančias potvynių ir kitų gamtos stichijų neigiamą poveikį aplinkai ir infrastruktūrai, ekonominei veiklai, žmonių sveikatai ir gyvybei. Sėkmingų rezultatų prisitaikymo prie klimato kaitos srityje padės siekti tęstinis bendradarbiavimas su kaimyninėmis valstybėmis, kuris yra vykdomas, vadovaujantis įvairiais Bendrijos ir tarpvyriausybiniiais susitarimais.

Regioniniu aspektu, kovos su klimato kaita priemonės pasiskirto netolygiai – tą iš esmės nulemia šalies geografiniai, gamtiniai ir socialiniai elementai. Didžioji dalis investicijų turi būti koncentruojamos VVL regione, kadangi čia yra Nemuno delta ir Baltijos jūra, kurioms klimato kaita daro didelę įtaką. Taip pat, hidrologiniu požiūriu Nemuno žemupyje kyla didžiausi potvyniai, yra nusausinta daugiausia šlapynių bei daugiausia pažeistų natūralių upių vagų. Taip pat, VVL regiono pasirengimas užtikrinti ekstremalių reiškinių prevenciją ir reaguoti į juos yra mažesnis nei Sostinės regiono. Kita vertus, jau visos Lietuvos mastu svarbu užtikrinti pakankamą visuomenės supratimą ir įsitraukimą į kovą su klimato kaita bei užtikrinti

meteorologinių duomenų tikslumą ir administracinius gebėjimus.

Lyginant Programos investicijas su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, daugiau dėmesio bus skiriama horizontaliai klimato kaitos keliamų sąlygų prevencijai ir atsparumui nelaimėms, o ne tiesioginėms kovos su klimato kaita pasekmėms spręsti. Taip pat prioritetizuojama žaliaji infrastruktūra, reikšmingiau vertinamas visuomenės indėlis į kovą su klimato kaita ir dominuoja horizontalus požiūris į klimato kaitą, numatant įvairiapusių kovos su klimato kaita priemonių rezultatus, tiek ŠESD absorbcijos, tiek biologinės įvairovės ir kt. srityse.

Pavyzdinės veiklos, siekiant sumažinti klimato kaitos keliamą riziką ir žalą bei padidinti atsparumą klimato kaitos pokyčiams ir atsižvelgiant į Lietuvos nacionalinę rizikų analizę:

Potvynių rizikos valdymo ir mažinimo priemonių, numatytų potvynių rizikos valdymo planuose, įgyvendinimas: siekiant mažinti potvynių grėsmę pajūrio zonoje ir Nemuno žemupyje, planuojama prevenciniais tikslais investuoti į potvynių rizikos valdymo planuose numatytų priemonių įgyvendinimą – upių krantinių erozijos mažinimo priemonės (upių krantinių sutvirtinimas), apsauginių pylimų, hidrotechnikos statinių įrengimą ir rekonstravimą, potvynių padarinių šalinimą (vagų valymo ir gilinimo darbus), pirmenybę teikiant žaliosios infrastruktūros ir ekosistemomis grindžiamo prisitaikymo prie klimato kaitos priemonėms, tokioms kaip nusausintų šlapynių ir pažeistų upių hidromorfologinių savybių atstatymas. Tokių tipinių ekosistemų funkcijų atkūrimas taip pat prisidėtų prie įvairių ekosisteminių paslaugų teikimo užtikrinimo bei biologinės įvairovės išsaugojimo. Hidrologinio režimo atkūrimas šlapynėse yra ypač svarbus prisitaikymo prie klimato kaitos didinimui, nes šios ekosistemos, kai jų būklė yra gera, atlieka svarbų vaidmenį valant vandenį, taip pat reguliuojant vandens nuotėkį ir taip sumažinant potvynių ir poplūdžių riziką, ypatingai didėjančią dėl klimato kaitos. Nemažą visų Lietuvos ŠESD emisijų dalį sudaro emisijos iš pažeistų durpynų. Hidrologinio režimo atkūrimas padėtų stabdyti durpių skaidymąsi, o tai ne tik sumažintų ŠESD emisijas, bet ir paskatintų priešingą procesą – ŠESD sugėrimą. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Krantotvarkos priemonių įgyvendinimas ir inovatyvūs tyrimai, siekiant padidinti Baltijos jūros kranto atsparumą klimato kaitos sukeltų procesų poveikiui: siekiant sumažinti klimato kaitos poveikį Baltijos jūros ir Kuršių nerijos krantui, bus įgyvendinamos gamtiniais analogais paremtos krantotvarkos priemonės, pirmenybę teikiant problematiškiausių Palangos centrinių paplūdimių ruožo kranto ir priekrantės atsparumo sustiprinimui, papildant krantą ir priekrantę atvežtiniais jūros smėliu. Sistemingas šių priemonių taikymas padeda išsaugoti kranto stabilumą ir rekreacinę erdvę nuo 5 iki 10 metų, o ateityje – išvengti jūros vandens išsiliejimo į žemyną. Taip pat žemyno ir UNESCO saugomos teritorijos, Kuršių nerijos, krante, siekiant sustiprinti apsauginio paplūdimio stabilumą, planuojama kopagūbrį tvirtinti žabtvių eilėmis ir šakų klotiniais, kas sukuria sąlygas kauptis smėliui ir taip natūraliai suformuoja klimato kaitos procesams atsparų apsauginį paplūdimio kopagūbrį, kuris audrų metu tampa barjeru, apsaugančiu nuo vandens išsiliejimo į žemyną. Taip pat, siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos keliamo neigiamo poveikio Baltijos jūrai ir Lietuvos krantams, bus skatinami moksliniai tyrimai, ieškantys alternatyvių ir inovatyvių būdų Baltijos jūros krantotvarkos politikos *status quo* padėčiai tobulinti. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Metereologinių ir hidrologinių stebėjimų, klimato kaitos poveikio vertinimo, rizikos ir galimų padarinių prognozavimo sistemos tobulinimas bei visuomenės informavimas: planuojama suformuoti fenologinių stebėjimų tinklą, siekiant prognozuoti ir laiku perspėti apie žiedadulkių poveikį visuomenės sveikatai, informuoti apie klimatologinių sąlygų poveikį atskiroms kultūroms. Ruošiantis prisijungti prie Šiaurės šalių skaitmeninio prognozavimo sistemos, planuojamas hidrometeorologinių stebėjimų sistemos atnaujinimas ir plėtra. Taip pat numatoma finansuoti administracinių gebėjimų stiprinimo ir informavimo projektus, skirtus sustiprinti visapusišką institucijų ir visuomenės sąmoningumą apie klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą, bus siekiama aktyvaus dialogo klimato kaitos keliamų iššūkių sprendimų paieškoms, įtraukiant mokslininkus, nevyriausybinės organizacijas, valstybės ir savivaldybių institucijų, pramonės, žemės ūkio ir kitų sektorių atstovus bei visuomenę. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Plėsti gyventojų perspėjimo ir informavimo infrastruktūrą: užtikrinti prisitaikymą prie klimato kaitos sukeltų nelaimių ir savalaikį perspėjimą bei mažinti klimato kaitos sukeltų ekstremalių situacijų. Planuojamos investicijos į perspėjimo apie pavojus sirenas prisidės prie 2014–2020 m. investicijų, kuriomis buvo įrengtos 56 elektroninės sirenos potvynių zonose (14-oje iš 52 VVL regiono savivaldybių), ir Norvegijos finansinio mechanizmo investicijų, kurių metu bus įrengta 215 elektroninių sirenų branduolinės grėsmės zonoje bei bus įrengta vieninga ekstremalių situacijų valdymo informacinė sistema. Įgyvendinus šiuos 2 projektus, Rytų Lietuvos (Sostinės regiono) gyventojų perspėjamumas padidės iki 75 %, o VVL

regiono gyventojų perspėjamumas sieks 62,82 %

Siekiant sukurti efektyvią ankstyvojo visuomenės perspėjimo sistemą ir padidinti Lietuvos gyventojų perspėjamumą bei informavimą apie pavojus iki 75 proc, reikia 2021-2027 m. įrengti 555 sirenas 43 VVL regiono savivaldybėse. Pažymėtina, kad jose kyla vienodai didelė rizika ekstremaliems klimatiniais reiškiniais pasireikšti, nes Lietuvos teritorija yra pernelyg maža, kad būtų galima išskirti teritorijas, kuriose patys pavojingiausi gyvybei staigūs klimatiniai reiškiniai negali pasireikšti. Veikla SaF lėšomis įgyvendinama VVL regione.

Miško gaisrų aptikimo sistemos įdiegimas: šalies mastu planuojama įkurti bendrą valstybinės miškų priešgaisrinės apsaugos sistemą, kuri apima stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrines saugos priemones, panaudojant technologinius sprendimus, signalizuojančius apie aptiktus dūmus ar kitus miško gaisro požymius. Kokybiškas miško ir jo apylinkių gaisrų kilimo vietų stebėjimas užtikrina savalaikį gaisrų kilimo vietų nustatymą ankstyvoje fazėje, dėl ko sumažėja miško gaisrų padaryti ekonominiai nuostoliai ir žala gamtai, taip pat atmosferos oro užterštumas. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gyventojai, gyvenantys pavojaus rizikos zonose; gyventojai, priklausantys sveikatos rizikos grupėms (žiedadulkėms alergiški žmonės); pajūrio juostos, potvynių rizikos teritorijų savivaldybės, už ekstremalių situacijų valdymą atsakingos institucijos; visuomenės nariai, neprisidedantys prie kovos su klimato kaita, su klimato kaita kovojančios institucijos suinteresuotos grupės ir organizacijos; VVL regionų savivaldybių gyventojai, valstybės bei savivaldybių institucijos ir jų padaliniai, kuriuose neužtikrinamas civilinio perspėjimo saugos lygis.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Informavimo ir perspėjimo sistemose bus siekiama užtikrinti lygias galimybes visuomenės grupėms, turinčioms specialius poreikius (diegiamos tiek vaizdinės, tiek garsinės informacijos teikimo priemonės). Pavyzdžiui, perspėjimo sistema vykdys visų padengiamoje teritorijoje esančių asmenų (gyventojų ir turistų) perspėjimą. Perspėjimas sirenomis vykdomas kompleksiskai su kitomis perspėjimo priemonėmis – trumpaisiais pranešimais į telefonus, radijo ir televizijos transliacijomis su tekstine informacija, todėl bus užtikrinamas paslaugos teikimas ir asmenims su negalia.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpregininiai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Vykdamas *Metereologinių ir hidrologinių stebėjimų, klimato kaitos poveikio vertinimo, rizikos ir galimų padarinių prognozavimo sistemos tobulinimo* veiklą bus prisijungta prie Šiaurės šalių ir Europos šalių ekstremalių orų perspėjimo sistemų ir taikoma bendra metodika. Taip pat vykdomos veiklos prisidės prie prisijungimo prie Šiaurės šalių skaitmeninio prognozavimo sistemos. Šių sistemų ir hidrometeorologinių stebėjimų duomenimis bus dalinamasi su kitomis šalimis, siekiant laiku reaguoti į ekstremalias hidrometeorologines sąlygas.

Lietuva tarptautiniu lygmeniu bendradarbiauja su Reagavimo į nelaimes koordinavimo centru (ERCC), Euroatlantiniu reagavimo į nelaimes koordinavimo centru (EADRCC), Jungtinių Tautų Humanitarinių reikalų koordinavimo biuriu (UN OCHA). Regioniniu lygmeniu bus dalyvaujama Baltijos jūros valstybių taryboje bei įvairiuose dvišalio bendradarbiavimo susitarimuose, todėl kartu su nuolatiniu dalyvavimu ir keitimusi informacija bei praktikomis organizacijose, numatoma sudaryti visas galimybes atlikti koordinuotus tarpvalstybinius veiksmus. Perspėjimo sistemos aktyvavimo atveju, kai vyksta didelio masto nelaimė, o padariniai gali išplisti už šalies ribų, kartu perspėjimas ryšio kanalais siunčiamas minėtiems tarptautiniams partneriams, sudarant prielaidas laiku aktyvuoti nacionalines perspėjimo sistemas užsienio

valstybėse.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Bus taikoma subsidija, nes planuojamos investicijos į viešąją infrastruktūrą, kuri negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
2. Žaliosnė Lietuva	2.4	SaF	Visa Lietuva	RCO25	Naujai įrengta arba sustiprinta pakrančių ruožų, upių ir ežerų krantų apsauga nuo potvynių	km	0	86,5
		SaF	Visa Lietuva	RCO24	Investicijos į naujas arba atnaujintas gaivalinių nelaimių stebėsenos, pasirengimo joms, įspėjimo apie jas ir reagavimo į jas sistemas	Eur	5 500 000	14 911 765
		SaF	Visa Lietuva	RCO28	Teritorija, kuriai taikomos apsaugos nuo miškų gaisrų priemonės	ha	0	1 960 784

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.4	SaF	Visa Lietuva	RCR35	Gyventojai, galintys pasinaudoti apsaugos nuo potvynių priemonėmis	Asmenys	0	2021	1 706	Duomenys iš projektų	-
		SaF	Visa Lietuva	RCR 37	Gyventojai, galintys pasinaudoti apsaugos nuo su klimatu susijusių gaivalinių nelaimių (išskyrus potvynius armiškų gaisrus) priemonėmis	Asmenys	0	2020	16 046	Duomenys iš projektų	-
		SaF	Visa Lietuva	RCR 36	Gyventojai, kuriems galintys pasinaudoti apsaugos nuo miškų gaisrų	Asmenys	0	2021	294 118	Duomenys iš projektų	-
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis rezultato	Gyventojai, kuriems taikomos nuo su klimatu susijusių stichinių nelaimių nepavojingose vietose apsaugos priemonės	Asmenys	1 103 761	2020	1 317 833	Duomenys iš projektų	Gyventojų perspėjimas VVL regione padidės nuo 62,82 iki 75 %
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis rezultato	Numatytų pavojingų, stichinių ir katastrofinių meteorologinių reiškinių dalis nuo faktinių	Procentai	87	2018	90	Duomenys iš projektų Lietuvos Hidro-meteorologijos tarnyba	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.4	058 - Pritaikymo prie klimato kaitos priemonės, su klimato kaita susijusios rizikos prevencija ir valdymas: potvyniai ir nuošliaužos (įskaitant informuotumo didinimą, civilinės saugos ir nelaimių valdymo sistemas, infrastruktūrą ir ekosistemomis grindžiamus metodus)	30 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		059 - Pritaikymo prie klimato kaitos priemonės, su klimato kaita susijusios rizikos prevencija ir valdymas: gaisrai (įskaitant informuotumo didinimą, civilinės saugos ir nelaimių valdymo sistemas, infrastruktūrą ir ekosistemomis grindžiamus metodus)	20 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		060 - Pritaikymo prie klimato kaitos priemonės, su klimato kaita susijusios rizikos prevencija ir valdymas: kita, pvz. audros ir sausra (įskaitant informuotumo didinimą, civilinės saugos ir nelaimių valdymo sistemas, infrastruktūrą ir ekosistemomis grindžiamus metodus)	21 300 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.4	01 - Dotacija	71 300 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.4.	26 - Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	41 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		30 - Salos ir pakrančių vietovės	6 300 000,00
	SaF	Visa Lietuva		31 - Retai apgyvendintos vietovės	20 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	9 500 000,00

Konkretus uždavinys – 2.5. Vandens prieinamumo ir tvaraus vandens išteklių valdymo skatinimas

Igyvendinamos veiklos

Šis uždavinys prisideda prie geros vandenių būklės bei vandens ir nuotekų paslaugų prieinamumo ir įperkamumo bei sanitarinių paslaugų kokybės ir vandentvarkos sektoriaus efektyvumo.

Lietuva yra jautri zona azoto ir fosforo atžvilgiu. Per didelis jų kiekis neigiamai veikia vandens telkinių būklę ir sukelia eutrofikaciją ežeruose, tvenkiniuose, Kuršių mariose ir Baltijos jūroje. Tik 53proc. (2015 m.) paviršinių vandens telkinių yra geros ar labai geros būklės. Upių baseinų valdymo planuose nurodoma, kad žemės ūkio tarša yra svarbiausia sąlyga dėl blogos Lietuvos vandens telkinių būklės. Tačiau tarša iš taškinių šaltinių ir iš mažesnėse aglomeracijose netinkamai tvarkomų nuotekų individualiose nuotekų sistemose

išlieka ir daro neigiamą poveikį vandens telkinių būklei. 22 % Lietuvos gyventojų nuotekas tvarko individualiose nuotekų sistemose, ir manoma, kad mažiau nei pusė jų atitinka reikalavimus. Siekiama, kad 2030 m. 95 % gyventojų nuotekos būtų tvarkomos centralizuotai. Taip pat, tvari nuotekų sistema turės teigiamą poveikį ne tik aplinkai, bet ir bus sukuriama socialinė bei ekonominė nauda Lietuvos gyventojams.

Dėl klimato kaitos Lietuvoje dažnėja trumpų, bet stiprių liūčių, dėl ko miestuose vis dažniau susidaro didelius nuostolius darantys poplūdžiai. Pagrindinė priežastis – esamos miestų paviršinių nuotekų infrastruktūros bloga techninė būklė ir sistemos išvystymo nepakankamumas, neužtikrinantis apsaugos nuo perteklinio vandens keliamos rizikos. Taip pat išlieka paviršinių nuotekų išvalymo problematika, neužkertanti kelio teršalų patekimui į paviršinius vandens telkinius. 2014–2020 m. Sanglaudos fondo lėšomis buvo padengta tik maža dalis investicijų į šią infrastruktūrą poreikio dalis.

Nors Lietuvoje gausu geros kokybės požeminio vandens, naudojamo geriamajam vandeniui tiekti, naujoji Geriamojo vandens direktyva kels naujų iššūkių, kadangi reikės užtikrinti geriamojo vandens prieinamumą ir kokybę visiems šalies gyventojams. Lietuvoje 19 % gyventojų geriamąjį vandenį gauna iš negilių šachtinių šulinių, kai kurie iš jų yra užteršti nitratais dėl intensyvios žemės ūkio veiklos. 43 % atliktų patikrinimo rezultatų juose patvirtino, jog jie neatitinka nustatytų vandens kokybės reikalavimų. Klimato pokyčiai taip pat turi įtakos sumažėjusiam šulinių vandens kiekiui dėl hidrologinių sausrų. Todėl bus siekiama iki 2030 m. vandens tiekimo paslaugų prieinamumą padidinti iki 90 % gyventojų, nes 2018 m. tokias paslaugas gavo 82 % gyventojų. Investicijos bus derinamos su vandens ir nuotekų tvarkymo sektoriaus reformos įgyvendinimu, kad būtų pagerinta vandens ir sanitarinių paslaugų kokybė, aprėptis, veiklos efektyvumas ir paslaugų įperkamumas.

Visos vandens išteklių valdymo stiprinimo ir vandens telkinių būklės gerinimo priemonės bus finansuojamos, atsižvelgiant į priemonių poreikį, nustatytą atnaujintuose (trečiuosiuose) upių baseinų valdymo planuose bei priemonių programoje, skirtoje jūros aplinkos apsaugos tikslams pasiekti (dokumentai rengiami pagal direktyvų reikalavimus). Regioniniu požiūriu investicijos į tvarią vandentvarką yra svarbios visos Lietuvos mastu, siekiant užtikrinti jog visi vandens telkiniai būtų geros kokybės bei absoliučiai didžioji dauguma Lietuvos gyventojų turėtų socialiai, ekonomiškai ir sveikatos prasme patrauklų prieinamumą prie kokybiško vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų.

Siūlomos 2021–2027 m. Programos investicijos iš esmės yra analogiškos 2014–2020 m. investicijoms, kadangi per praėjusį programavimo laikotarpį nebuvo išspręstos visos vandentvarkos sektoriaus problemos ir pašalinti egzistuojantys trūkumai, tačiau siekiant užtikrinti vandentvarkos sektoriaus tvarumą ateityje, bus investuojama tik į susistambinusias įmones (stipriausia įmonė regione prisijungia silpnąsias įmones).

Pavyzdinės veiklos, siekiant pagerinti vandens telkinių būklę ir padidinti geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų kokybę ir prieinamumą:

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros modernizavimas ir plėtra, skatinant vandentvarkos įmonių stambinimą: siekiama didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą, gerinti jų kokybę bei užtikrinti jų teikimą už prieinamą kainą, tokiu būdu mažinant gyvenimo kokybės skirtumus tarp miesto ir kaimo, bus finansuojama geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų, geriamojo vandens gerinimo ir nuotekų valymo įrenginių nauja statyba ir rekonstrukcija gyvenvietėse didesnėse nei 50 gyventojų, bus stiprinamos vandens tiekimo įmonės, optimizuojama jų veikla. Bus investuojama tik į susistambinusias (regionines) vandens įmones. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymo infrastruktūros modernizavimas ir plėtra urbanizuotose teritorijose: miestuose, didesniuose nei 10 tūkst. gyventojų, numatoma modernizuoti ir plėtoti paviršinių nuotekų surinkimo tinklus ir valymo įrenginius bei kitą infrastruktūrą, skirtą užtvindymo rizikos mažinimui, prioritetą teikiant žaliajai infrastruktūrai, kuri leis sumažinti paviršinių nuotekų prietaką į jau esamus tinklus, kas taip pat pasitarnaus, siekiant geros vandens telkinių būklės. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Vandens išteklių valdymo stiprinimas: siekiant užtikrinti efektyvų vandens išteklių valdymą, numatoma diegti modernius aplinkos būklės tyrimų ir monitoringo metodus, įsigyti tam reikalingą įrangą ir priemones, kas leis efektyviau nustatyti Baltijos jūros, kitų paviršinių ir požeminių vandens telkinių būklės pokyčius ir jų priežastis, sudarys sąlygas greičiau reaguoti ir imtis reikiamų priemonių. Numatoma diegti informacinę vandens valdymo sistemą, siekiant išnaudoti skaitmeninių sistemų teikiamomis galimybėmis efektyviau ir patogiau valdyti duomenis apie vandens telkinius ir priimti objektyviais kriterijais paremtus sprendimus, didinti sprendimų skaidrumą ir visuomenės sąmoningumą. Atsižvelgiant į tai, kad veiklos, susijusios su

vandens telkinių valdymu ir jų aplinkos apsaugos užtikrinimu, poveikio ir taršos mažinimu, apima daugybę įvairių sričių ir taikomi vis naujesni ir efektyvesni monitoringo ir tyrimų būdai būklei nustatyti, būtina užtikrinti atitinkamus žmogiškuosius resursus ir kaupti kompetencijas šioms veiklos vykdyti. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Vandens telkinių būklės gerinimas: siekiant pagerinti paviršinių vandens telkinių būklę numatoma įgyvendinti priemonės, nustatytas upių baseinų valdymo planuose, prioritetą teikiant vandens telkinių natūralaus hidrologinio režimo atkūrimo, žuvų migracijos kelių atlaisvinimo, biomanipuliacijos ir kitoms maistmedžiagių pertekliaus šalinimo priemonėms. Siekiant geros Baltijos jūros būklės planuojama vykdyti dumblių ir/ar šiukšlių Kuršių mariose šalinimo bei kitas taršos prevencijos ir mažinimo veiklas. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gyventojai negaunantys ar gaunantys nekokybiškas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas, savivaldybės, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės, paviršines nuotekas tvarkančios įmonės, aplinkos apsaugos valstybinės institucijos.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą bus taikomi universalūs dizaino principai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie BJRS ramsčio – Ekologiškai tvaraus regiono – įgyvendinimo.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Bus taikoma subsidija, nes planuojamos investicijos į viešąją infrastruktūrą, kuri negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekinytis (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.5	SaF	Visa Lietuva	RCO 30	Viešojo vandens tiekimo paskirstymo sistemų naujų arba atnaujintų vamzdžių ilgis	km	0	192
		SaF	Visa Lietuva	RCO 31	Viešojo nuotekų surinkimo tinklo naujų arba atnaujintų vamzdžių ilgis	km	0	630
		SaF	Visa Lietuva	RCO 32	Nauji arba atnaujinti nuotekų valymo pajėgumai	Gyventojų ekvivalentas	0	39 216
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis produkto	Nauji arba atnaujinti geriamojo vandens ruošimo pajėgumai	m ³ /parą	0	7 451
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis produkto	Vandens telkiniai, kuriems taikytos būklės gerinimo priemonės	vnt.	0	25

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis produkto	Investicijos į naują arba atnaujintą vandens monitoringo sistemą	Eur	0	11 764 706

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.5	SaF	Visa Lietuva	RCR 41	Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų	Asmenys	0	2021	55 882	Duomenys iš projektų	
		SaF	Visa Lietuva	RCR 42	Gyventojai, prisijungę bent prie antrinių viešojo nuotekų valymo įrenginių	Asmenys	0	2021	39 216	Duomenys iš projektų	
		SaF	Visa Lietuva	RCR 96	Gyventojai, kurie pasinaudoja su klimatu nesusijusiomis - gamtinei rizikai ir su žmogaus veikla susijusiai rizikai mažinti apsaugos priemonėmis	Asmenys	0	2021	82 353	Duomenys iš projektų	
		SaF	Visa Lietuva	RCR 95	Gyventojai, galintys naudotis nauja arba patobulinta žaliaja infrastruktūra	Asmenys	0	2021	6 275	Duomenys iš projektų	
		SaF	Visa Lietuva	Specialus rodiklis	Vandens stebėjimo sistemos efektyvumo padidėjimas	Procentas	0	2021	20	Duomenys iš projektų	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.5	062 - Žmonėms vartoti skirto vandens tiekimas (gavybos, valymo, saugojimo ir skirstymo infrastruktūra, efektyvumą didinančios priemonės, geriamojo vandens tiekimas)	54 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		065 - Nuotekų surinkimas ir valymas	175 000 000,00
	ERPF	Visa Lietuva		064 - Vandentvarka ir vandens išteklių išsaugojimas (įskaitant upių baseinų valdymą, specialias prisitaikymo prie klimato kaitos priemones, pakartotinį naudojimą, nuotėkio mažinimą)	25 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.5.	01 - Dotacija	254 000 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.5	26 - Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	229 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	25 000 000,00

Konkretus uždavinys – 2.6. Skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos ir tausiai išteklius naudojančios ekonomikos***Igyvendinamos veiklos***

Šis uždavinys prisidės prie sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio mažėjimo, pakartotinai naudojamų ir perdirbamų medžiagų kiekio augimo ir aktyvesnio visuomenės įsitraukimo į žiedinės ekonomikos veiklas. Tai lems geresnę aplinkos kokybę, išteklių vartojimo efektyvumą ir produktyvumą. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, pirminiame šaltinyje susidaranti atliekų srautas Lietuvoje 2018 m. sudarė 5,4 mln. t. 2018 m. didžioji dalis (90 %) atliekų susidarė 5 pagrindiniuose sektoriuose: chemikalų, cheminių produktų, farmacinių preparatų, guminių ir plastikinių gaminių gamybos (39,4 %), namų ūkių (25 %), paslaugų (9,5 %), statybų (10,9 %), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės (5,2 %).

Nors atliekų susidarymo vengimas / mažinimas yra aukščiausias prioritetas, tačiau 2014–2018 m. atliekų susidarymas pirminiame šaltinyje Lietuvoje vidutiniškai augo 2,7 %, iš jų komunalinių atliekų – 4,6 %. Lyginant su 2008 m. atliekų susidarymo augimu išsiskyrė statybos sektorius (51 %). Statistiniai duomenys rodo, kad atliekų prevencijos veiksmai nepakankami skatinant mažesnę atliekų susidarymą apdirbamosios gamybos, statybos sektoriuose ir namų ūkiuose.

Lietuva siekia iki 2030 m. padidinti pakartotiniam naudojimui paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį iki 60 %, o sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį sumažinti iki 5 %. Tačiau iš 2018 m. Lietuvoje susidariusių 1,3 mln. t komunalinių atliekų tik 52,58 % perdirbta (iš jų – 28,33 % sukompostuota), 12,52 % panaudota energijai gauti, o 24,64 % pašalinta sąvartyne.

Technologinis atsilikimas būdingas visam atliekų perdirbimo sektoriui. Lietuvoje 2015 m. pastatyti ir pradėti eksploatuoti modernūs regioniniai mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir (ar) biologinio apdorojimo įrenginiai, tačiau pagrindinė jų paskirtis – užtikrinti, kad į sąvartynus nebūtų šalinamos biologiškai skaidžios

atliekos, todėl nėra specialiai pritaikyti antrinių žaliavų rūšiavimui. Privataus sektoriaus antrinių žaliavų mechaninio apdorojimo įrenginiai Lietuvoje technologiniu požiūriu pasenę arba neseniai įrengti pritaikius jau panaudotą rūšiavimo įrangą, todėl dėl neefektyvaus rūšiavimo surinktų antrinių žaliavų potencialas neišnaudojamas. Perdirbti kai kuriuos atliekų srautus (pvz. tekstilės, tam tikrų plastikų, kombinuotos pakuotės) Lietuvoje trūksta ne tik inovacinių technologinių sprendimų, bet ir pajėgumų.

Siekiant mažiausiai 65 % sumažinti atliekų sektoriuje išmetamą ŠESD, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, reikia mažinti bendrą susidarančių atliekų kiekį ir biologiškai skaidžių atliekų šalinimą sąvartynuose, modernizuoti biologinio apdorojimo įrenginius.

Siekiant statybų sektoriaus atliekų prevencijos, projektuojant statinius ir jiems paskirtimi artimus užstatytos aplinkos objektus svarbu išspręsti visus projektinių sprendinių variantų analizės uždavinius. Norint gauti įvairius variantus ir atlikti visapusišką analizę, reikalinga sumodeliuoti visą statinio gyvavimo ciklą (SGC), įvertinant statinių, statybos produktų medžiagų tvarumo savybes, ilgaamžiškumą, statinių rekonstravimo, remonto ar griovimo metu susidariusių atliekų antrinio panaudojimo ir perdirbimo galimybes, poveikį aplinkai, klimato kaitai ir žmonių sveikatai. Būtinai sistemini (kompleksinis) požiūris į visas susijusias su atliekomis ir statyba sritis, sukuriant standartizuotų duomenų informacinę sistemą statinio gyvavimo ciklo modeliavimui.

Lietuvoje yra kuriama atliekų tvarkymo sistema, kuria siekiama kuo daugiau atliekų tinkamai išrūšiuoti, naudoti pakartotinai ir perdirbti, taip mažinti atliekų srautus į sąvartynus. Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas taikomas, atsižvelgiant į bendruosius aplinkos apsaugos principus – atsargumą, tvarumą, technines galimybes ir ekonominį pagrįstumą, išteklių tausų vartojimą, taip pat į bendrą poveikį aplinkai. Valstybinė atliekų prevencijos ir tvarkymo planas apima visus atliekų srautus, tačiau atliekų prevencijos srityje lėšas bus teikiamas maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimo, statybinių atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo skatinimo priemonėms.

Įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina užtikrinti sukurtos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos efektyvų veikimą, plėtojant atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, atliekų paruošimą perdirbimui, perdirbimo (įskaitant kompostavimo) pajėgumus, ypatingą dėmesį skiriant atliekų prevencijai.

Siekiant optimaliai ir efektyviai išnaudoti atliekų surinkimo, tvarkymo, perdirbimo infrastruktūrą, tolygios investicijos į žiedinės ekonomikos veiklas yra svarbios visoje Lietuvos teritorijoje.

2014-2020 m. ES investicijos buvo nukreiptos į atliekų surinkimo ir tvarkymo savivaldybėse priemones bei atliekų deginimo pajėgumų sukūrimą. Šiame laikotarpyje bus skiriamas didesnis dėmesys žiedinei ekonomikai, kuriant infrastruktūrą ir įgalinant visuomenę prisidėti prie geresnio supratimo apie žiedinį išteklių vartojimą ir kūrimą.

Pavyzdinės veiklos, siekiant mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, pakartotinai naudoti ir perdirbti kuo daugiau atliekų:

Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumus: Lietuva planuoja tęsti komunalinių atliekų rūšiuojamojo atliekų surinkimo pajėgumų plėtrą, prioritetą skiriant tekstilės, maisto bei pavojingoms atliekoms, plėtoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklą, taip pat atliekų, tinkamų paruošimui pakartotiniam naudojimui, surinkimo - dalijimosi vietų (stotelių) tinklą, priartinant prie atliekų susidarymo vietų. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Plėtoti atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus: Numatoma skirti prioritetą tekstilės, plastiko, kombinuotų pakuočių, maisto ir virtuvės, žaliųjų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų paruošimui perdirbti ir perdirbimui. Siekiant įgyvendinti žiedinės ekonomikos direktyvose numatytus uždavinius, planuojama modernizuoti ir perorientuoti esamus mechaninių biologinių atliekų tvarkymo įrenginių pajėgumus taip, kad juose būtų galima išrūšiuoti mišrias komunalines atliekas ir paruošti jas iki tinkamumo perdirbti į antrines žaliavas, taip pat tvarkyti atskirai surinktus atliekų srautus (antrines žaliavas, maisto ir virtuvės, statybų ir griovimo atliekas), kad kuo mažiau atliekų būtų pašalinama sąvartynuose ir nenukreiptos energijai gauti. Taip pat planuojama įgyvendinti priemones, skatinančias sukurti ar modernizuoti esamus pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų perdirbimo pajėgumus. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Atliekų prevencijos ir tinkamo tvarkymo namų ūkiuose, prekybos ir paslaugų bei statybų sektoriuose skatinimas. Planuojama organizuoti įvairias viešinimo kampanijas nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu namų ūkiams, prekybos ir paslaugų sektoriui atliekų tinkamam rūšiavimui ir pakartotiniam naudojimui skatinti,

maisto švaistymui ir šiukšlinimui mažinti. Siekiant statybinių atliekų prevencijos, planuojama sukurti statinių gyvavimo ciklo (SGC) modeliavimo sistemą (modelį), kurios pagalba būtų įvertinama statybinių atliekų susidarymo, antrinio panaudojimo ir perdirbimo galimybės visuose statinių gyvavimo ciklo etapuose (planavimas, projektavimas, statyba, naudojimas, griovimas). Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gyventojai, MVĮ, savivaldybės, valstybės institucijos, atliekų tvarkytojai (įmonės), gamintojai ir importuotojai, statinių projektuotojai, statinių statybos rangovai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Pritaikyti esamas komunalinių atliekų surinkimo sistemas neįgaliesiems.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui. Esant poreikiui, galimai bus vykdomas bendradarbiavimas su kaimyninėmis šalimis (Latvija, Estija, Lenkija) dėl bendrų atliekų tvarkymo įrenginių (atliekų pakartotinio panaudojimo ir perdirbimo srityje) pajėgumų sukūrimo.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Planuojama taikyti subsidijas, atsižvelgiant į ilgą investicijų atsiperkamumo laikotarpį ir siekiant paskatinti žiedinės ekonomikos plėtrą⁸.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris [5]	Rodiklis [255]	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.6	SaF	Visa Lietuva	RCO34	Papildomi pajėgumai, siekiant perdirbti atliekas	Tonos per metus	0	66 964
				RCO107	Investicijos, skirtos atskiro atliekų surinkimo pajėgumams	Eurai	0	34 352 941
				Spec. rodiklis	Įgyvendintos viešinimo kampanijos atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis	Vnt.	0	13
				Spec. rodiklis	Sukurta statinių gyvavimo ciklo (SGC) modeliavimo sistema	Vnt.	0	1

⁸ Šiuo metu atliekamas ex-ante vertinimas, siekiant identifikuoti galimybes naudoti finansinius instrumentus žiedinės ekonomikos skatinimo veikloms.

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.6	SaF	Visa Lietuva	RCR 47	Perdirbtos atliekos	Tonos per metus	0	2021	40 179	projektai	
				RCR103	Atskirai surinktos atliekos	Tonos per metus	0	2021	38 527	projektai	
				specialus	Atliekas rūšiuojančių gyventojų skaičius	Procentai	52	2019	67	Visuomenės apklausa	
				specialus	Ypatingųjų statinių projektų, parengtų naudojant statinių gyvavimo ciklo (SGC) modeliavimo metodiką, dalis nuo visų parengtų ypatingųjų statinių projektų	Procentai	0	2021	10	Projektai, "Infostatyba"	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.6	067 - Namų ūkių atliekų tvarkymas: prevencijos, mažinimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo priemonės	72 200 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.6	01	72 200 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.6	26 - Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	72 200 000,00

Konkretus uždavinys – 2.7. Skatinti biologinę įvairovę, žaliąją infrastruktūrą miesto aplinkoje ir mažinti taršą***Įgyvendinamos veiklos***

Šis uždavinys prisideda prie biologinės įvairovės, ekosistemų ir jų paslaugų kokybės bei „Natura 2000“ tinklo kokybės gerinimo bei taršos keliamo pavojaus žmonių sveikatai ir aplinkai mažinimo.

Biologinės įvairovės nykimas sutrikdo ekosistemų funkcijas, o tai neigiamai atsiliepia visuomenės gerovei ir ekonomikai. Numatoma, jog, vykstant savaiminei renatūralizacijai ir tikslingam Lietuvos miškingumo ir kitų daugiamečių augalijos plotų didėjimui, saugomų teritorijų ir gamtinio karkaso racionaliai plėtrai ir integravimui į tarptautinius ekologinius tinklus, bus apsaugota kraštovaizdžio ir biologinė įvairovė, padidės ekologinis teritorijų stabilumas.

Didžiulę grėsmę augalijai ir gyvūnijai kelia invazinės rūšys. Siekiant augalų ir gyvūnų rūšių, natūralių buveinių palankios apsaugos būklės, Programos lėšomis bus plėtojamas saugomų teritorijų ir *Natura 2000* tinklas, vykdomos priemonės, stiprinančios gamtinį karkasą, stabdančios biologinės įvairovės nykimą, ekosistemų ir jų teikiamų paslaugų kokybės blogėjimą.

Aplinkos kokybei Lietuvoje reikšmingą įtaką daro nepakankamai mažėjanti oro tarša, intensyvėjantis žemės ūkis, nepakankama, o tam tikrais atvejais ir prastėjanti vidaus vandens, ypač Baltijos jūros, vandens kokybė. Programos lėšomis bus siekiama užtikrinti visuomenės švietimą apie oro taršą bei oro taršos neigiamą poveikį sveikatai ir prevencines priemones.

Kraštovaizdžio struktūrai didžiausią neigiamą poveikį daro spartus užstatytų miestų erdvių tankinimas (žaliųjų erdvių mažėjimas), užmiesčių urbanizacijos plėtros procesai, kelių tinklo plėtra, erozijos procesai, taip pat apleistais statiniais, užterštu dirvožemiu, karjeriais ir durpynais pažeistų teritorijų plotas, kurį planuojama rekultivuoti Programos lėšomis.

Regioniniu požiūriu investicijos yra svarbios visos Lietuvos teritorijoje, kadangi dėl sąlyginai mažo valstybės ploto neigiamas poveikis aplinkai, faunai ar florai gali greitai išplisti visoje šalies teritorijoje.

Programos intervencijomis bus tęsiamos 2014-2020 m. programavimo laikotarpio investicijos ir LIFE programos projektuose nustatytos kryptys, skiriant papildomą dėmesį visuomenės sąmoningumui didinti bei

aplinkos taršos prevencijos, monitoringo ir kontrolės sistemų stiprinimui.

Pavyzdinės veiklos, siekiant išsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę, ekosistemų ir jų paslaugų kokybę pagal Lietuvos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ prioritetinių veiksmų programą⁹ bei sumažinti taršos pavojų žmonių sveikatai ir aplinkai, prisidedant prie Europos žaliojo kurso, ES Biologinės įvairovės strategijos bei ES Baltijos jūros regiono strategijos įgyvendinimo:

„Natura 2000“ teritorijų steigimas, valdymo stiprinimas ir tvarkymas: prioritetinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST) identifikavimas, naujų saugomų teritorijų steigimas, esamų saugomų teritorijų ribų koregavimas, buveinių buklės gerinimui reikalingų tyrimų atlikimas, esamų apsaugos priemonių atnaujinimas, jūrinių „Natura 2000“ teritorijų apsaugos tikslų, priemonių ir kiekybinių rodiklių nustatymas, gamtotvarkos planų, rūšių apsaugos planų ir kitų lygiaverčių dokumentų „Natura 2000“ teritorijose rengimas, taip pat palankios rūšių ir buveinių apsaugos būklės atkūrimo priemonių „Natura 2000“ teritorijose įgyvendinimas. Siekiant didinti visuomenės suvokimą ir ekologinę atsakomybę, planuojama investuoti į visuomenės informavimą ir švietimą apie saugomų teritorijų poreikius, svarbą, socialinės įtampos ir (ar) konfliktų mažinimą, komunikacijos krizių valdymą. Planuojamos kvalifikacijos kėlimo priemonės specialistams, dirbantiems su saugomomis teritorijomis, planuotojams, sprendimų priėmėjams, mokomųjų programų gamtos mokykloms parengimas ir susijusios įrangos įsigijimas. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Rūšių ir buveinių geros būklės palaikymas ir atkūrimas ne „Natura 2000“ teritorijose: planuojama finansuoti palankios rūšių ir buveinių apsaugos būklės atkūrimo darbus, tokius kaip būdingos augalijos atstatymo darbai atvirose buveinėse, kontroliuojamas deginimas, hidrologinio režimo atkūrimas pelkėse, būdingos struktūros atkūrimo specialieji kirtimai miškuose, miško pievų tinklo atkūrimas / sukūrimas ir kt.. Planuojama įgyvendinti saugomų rūšių populiacijų atkūrimo darbus pelkių, miškų, ežerų, upių ekosistemose: veisimosi vietų inventorizaciją, jų sukūrimą ir apsaugą, populiacijų gyvybingumo atkūrimą, dirbtinai veisiant ir didinant genetinę įvairovę, žiemaviečių palankios apsaugos būklės atkūrimą. Numatoma investuoti į saugomų rūšių daromos žalos prevencijos priemones, taip pat į migruojančių gyvūnų apsaugos ir ekologinių jungčių atkūrimo priemones. Taip pat planuojamas invazinių rūšių Lietuvoje (kanadinių audinių, mangutų, Sosnovskio barščio, bitinės sprigės, gausialapio lubino, uosalapio klevo, varpinės medlievos ir kt.) populiacijų gausos reguliavimo priemonių įgyvendinimas. Siekiant užtikrinti tinkamą vertybių apsaugą ir naudojimą, ketinama investuoti į priemones lankytojų srautams prioritetinėse saugomose teritorijose valdyti. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti žaliosios infrastruktūros urbanizuotoje aplinkoje plėtojimą: numatoma finansuoti gamtinio karkaso sprendinių, susijusių su žaliosios infrastruktūros plėtra urbanizuotose teritorijose, numatytų savivaldybių bendruosiuose planuose, įgyvendinimą, t. y. kokybiškų ir daugiavališkų (teikiančių įvairias ekosistemines paslaugas) viešųjų žaliųjų erdvių, želdynų (prioritetą teikiant vertingų buveinių, kaip žydinčių pievų, atkūrimui ir tvarkymui, siekiant didinti apdulkintojų populiacijas), kitų žaliosios infrastruktūros elementų kūrimą, žaliųjų jungčių mieste stiprinimą, prioritetą teikiant apleistų teritorijų sutvarkymui, sunaikintų vandens telkinių morfologinių savybių atkūrimui, kanalizuočių upelių išlaisvinimui, paverčiant šias teritorijas žaliosiomis jungtimis, rekreacijos zonomis, oro taršos mažinimo elementais, ekonominę ir socialinę naudą teikiančiais objektais. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti praeityje pažeistų ir užterštų teritorijų tvarkymą: numatoma finansuoti praeityje kasybos darbais pažeistas teritorijas (karjerus ir durpynus), prioritetą teikiant urbanizuotoms ar šalia jų esančioms (iki 2 km atstumu) ir saugomoms teritorijoms, kurios turi didžiausią potencialą tarnauti visuomenės reikmėms, t. y. po sutvarkymo tapti rekreacijai, sportui ir socialiniam gyvenimui tinkamomis erdvėmis. Atsižvelgiant į itin didelį užterštų teritorijų mastą ir siekiant mažinti neigiamą jų poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai ir užtikrinti gerą dirvožemio, grunto bei požeminio vandens cheminę būklę, numatoma investuoti į praeityje cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų (įvairių naftos produktų bazių, technikos kiemų, degalinių, trąšų ir pesticidų sandėlių, nelegalių sąvartynų / šiukšlynų ir kt.), likvidavimą (rekultivavimą), prioritetą teikiant urbanizuotų valstybinėje ir (ar) savivaldybės žemėje esančių, didesnių nei 1 hektaro ploto užterštų teritorijų, turinčių galimai didžiausią neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, tvarkymui, pirmenybę teikiant teritorijoms, kurios bus pritaikytos visuomenės poreikiams. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Stiprinti aplinkos taršos prevencijos, stebėsenos ir kontrolės sistemas: numatoma optimizuoti valstybės

⁹ http://am.lrv.lt/uploads/am/documents/files/saugom_teritorijos_kraštov/natura_2000/PAF-2019-03-27.pdf

institucijų, savivaldybių ir visuomenės dalyvavimą poveikio aplinkai vertinimo (PAV) procesuose, užtikrinti institucijų priimamų išvadų ir sprendimų skaidrumą ir viešumą, investuoti į PAV proceso skaitmenizavimą, taikant naujas technologijas, taip pat sukurti vieną informacijos, susijusios su planuojamos ūkinės veiklos PAV ir atrankos dėl PAV procesų informacijos valdymo sistemą. Taip pat planuojama atnaujinti Aplinkos informacijos valdymo integruotą kompiuterinę sistemą (IS „AIVIKS“), siekiant pritaikyti duomenų apie aplinką surinkimo, sisteminimo, kaupimo, analizės ir publikavimo procesus aplinkosaugos srities teisinės bazės pokyčiams. Siekiant operatyviai kovoti su aplinkos tarša, planuojamas valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės sistemos techninių pajėgumų stiprinimas: naujos aplinkos poveikiams atsparios techninės įrangos ir programinės įrangos, skirtos aplinkos taršos aptikimui sudėtingomis aplinkos sąlygomis įsigijimas ir pažangios išmaniosios aplinkos kokybės kontrolės informacinės sistemos, leidžiančios operatyviai nustatyti viršijamus parametrus, automatizuoti galimų pažeidėjų veiklos rizikingumo vertinimo sistemą ir kt., kūrimas ir diegimas. Taip pat numatoma šviesti ir informuoti visuomenę aplinkos taršos prevencijos ir kontrolės klausimais. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Stiprinti oro monitoringo sistemas: planuojama modernizuoti valstybinę ir savivaldybių oro monitoringo sistemas, skirtas nuolatiniam ir operatyviam oro taršos fiksavimui, biologinės kilmės (žiedadulkių) ir kitų mikrodalelių (mikroplastiko) ore stebėsenai, visuomenės informavimui apie jų gyvenamosios ar buvimo vietos aplinkos oro kokybę, oro taršos šaltinių ir taršos priežasčių identifikavimui, kurios taip pat padėtų išmetamų į atmosferą teršalų ir teršalų aplinkos ore tyrimams avarių, gaisrų ir ekstremalių situacijų atvejais. Numatoma finansuoti visuomenės informavimą apie oro taršą ir įtaką jų sveikatai. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Žemės ir miško sklypų, esančių saugomose ar jautriose teritorijose, savininkai, saugomų teritorijų institucijos, saugomų teritorijų lankytojai; gyventojai, gyvenantys šalia pažeistų ir užterštų teritorijų, kenčiantys dėl oro taršos; aplinkos apsaugos institucijos, savivaldybių administracijos.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Veiksmai nenumatomi.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpregininiai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui. Planuojama įtraukti tarptautinius partnerius vykdant tyrimus, keičiantis gerą patirtimi.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Planuojama taikyti subsidiją, nes investicijos numatytos į viešąją infrastruktūrą ir paslaugas, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
2. Žaliesnė Lietuva	2.7.	SaF	Visa Lietuva	RCO 36	Žaliosios infrastruktūra, remiama kitais nei prisitaikymo prie klimato pokyčių tikslais	Hektarai	0	118

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
				RCO 37	„Natura 2000“ teritorijų, kurioms taikomos apsaugos ir atkūrimo priemonės, plotas	Hektarai	0	7 783
				RCO 38	Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas	Hektarai	0	68
				RCO 39	Įrengtos oro taršos stebėsenos sistemos	Hektarai	0	58 824
				Specialus rodiklis	Teritorijų (ne Natura 2000), kurioms taikytos apsaugos ir atkūrimo priemonės	Hektarai	0	5 176
				Specialus rodiklis	Investicijos į aplinkos apsaugos prevencijos ir taršos kontrolės sistemas	Eurai	0	15 294 118

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis [200]	Pastabos [200]
2. Žalesnė Lietuva	2.7.	SaF	Visa Lietuva	RCR 52	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai	Hektarai	0	2021	41	projektai	
				RCR 95	Gyventojai, galintys naudotis nauja ar atnaujinta žaliaja infrastruktūra	asmenys	0	2021	576 282	projektai	
				Specialus rodiklis	Rūšių, kurių apsaugos būklė nepalanki, populiacijos dalis, kuriai taikytos apsaugos priemonės	procentai	0	2021	30	projektai	
				Specialus rodiklis	Aplinkosaugos sistemų efektyvumo padidėjimas	procentai	0	2021	20	projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.7	073 - Pramoninių vietovių ir užterštos žemės valymas	20 598 471,00
				077 - Oro kokybės užtikrinimo ir triukšmo mažinimo priemonės	10 000 000,00
				078 - „Natura 2000“ teritorijų apsauga, atkūrimas ir tausūs naudojimas	43 000 000,00
				079 - Gamtos ir biologinės įvairovės apsauga, gamtos paveldas ir ištekliai, žalioji ir mėlynoji infrastruktūros	72 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.7	01 - Dotacija	145 598 471,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.7	26 - Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	45 598 471,00
				33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	100 000 000,00

3 PRIORITETAS. GERIAU SUJUNGTA LIETUVA

Konkretus uždavinys – 3.1. Kurti tvarų, atsparų klimato kaitai, pažangų, saugų ir įvairiarūši transeuropinį transporto tinklą

Igyvendinamos veiklos

LSPS analizė ir Lietuvos junglumo su ES šalimis problematikos analizė NSPP atskleidė, jog nė vienas TEN-T geležinkelių ruožas ir didesnė dalis automobilių kelių pilnai neatitinka jiems TEN-T gairėse (Reglamentas Nr. 1315/2013) numatytų reikalavimų, todėl, siekiant atitikti nustatytus reikalavimus ir kuo labiau išnaudoti bendrą šalies susisiekimo potencialą, labiau integruotis į ES transporto tinklą, sudarant sąlygas subalansuotai šalies regionų plėtrai, būtina investuoti į nepertraukiamą transportavimo grandinę TEN-T tinkle gerinant skirtingų transporto rūšių junglumą Lietuvos teritorijoje, kuris yra pasiekiamas per transporto infrastruktūros techninių parametru gerinimą, trūkstumų grandžių ar jungčių tiesimą.

Geležinkelio elektrifikacija siekiama padidinti Lietuvos saugumą ir integraciją į ES bendrąją rinką, sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir pereiti prie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo geležinkelių subsektoriuje. Numatoma, kad įgyvendinant 2014–2020 m. Programos periodo projektus, iki 2023 m. pabaigos užbaigus ruožo Kaišiadorys–Klaipėda elektrifikavimą, elektrifikuotas geležinkelių tinklas sudarys apie 22 % viso geležinkelių tinklo Lietuvoje. Šiuo metu šalies geležinkeliais elektrine trauka varomais traukiniais vežami tik keleiviai, tačiau įgyvendinus minėtą elektrifikacijos projektą, elektrine trauka varomais traukiniais galės būti gabenami ir kroviniai. Naujajame Programos periode ir toliau planuojama vykdyti geležinkelio ruožų, priklausančių TEN-T pagrindiniam tinklui, elektrifikaciją remiantis LSPS projektų iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais ruožais. Ketinama toliau vystyti ir tobulinti geležinkelių infrastruktūrą, plėtojant intermodalinio vežimo galimybes, statant antruosius geležinkelio kelius, didinant šio transporto patrauklumą keleiviams, užtikrinant eismo saugą bei mažinant fatališkų nelaimingų atsitikimų skaičių. Be to, iki 2025 m. bus atnaujinamas geležinkelio riedmenų, varomų elektrine trauka, parkas, kurių įsigijimui bus naudojami vežėjo nuosavi finansavimo šaltiniai arba paskolos.

Kalbant apie TEN-T kelių tinklą, nors Lietuva per pastaruosius metus pasiekė reikšmingą pažangą, baigtumo rodikliai vis dar yra žemesni negu kitų ES šalių vidurkis ir neatitinka kai kurių TEN-T techninių parametru reikalavimų. Vienas kertinių TEN-T koridorių – kelias Via Baltica, jungiantis kelio E67 ruožą nuo Varšuvos iki Talino, Lietuvoje atskiruose ruožuose artėja prie pralaidumo ribos, o saugumo požiūriu yra avaringiausias magistralinis kelias Lietuvoje. Esama kelių infrastruktūra neatitinka TEN-T tinklui būtinų infrastruktūros komponentų, tokių kaip aplinkkeliai, atskiros TEN-T tinklo jungtys su regionais, pagrindiniais miestais ir ekonominiais centrais, o kelių transporto informacinių technologijų sistemos neatitinka ES modernių transporto informacinių sistemų lygio. Taip pat, 20,35 % Lietuvos TEN-T tinklo magistralinių kelių, suminio kelio dangos būklės indekso (DBI) reikšmė viršija leistinas ribas. Nepakankami projektiniai TEN-T kelių techniniai parametrai, kurie tenkintų kelių transporto apkrovimo reikalavimus, užtikrintų tinkamą TEN-T tinklo pralaidumą ir eismo saugumą.

Nors žūčių keliuose skaičius mažėja, jis išlieka didesnis nei ES vidurkis. 2018 m. Europos Sąjungos automobilių keliuose žuvo daugiau kaip 25 000 žmonių (šis skaičius prilygsta vidutinio dydžio miesto gyventojų skaičiui) ir sužeista ne mažiau kaip 1 300 000 žmonių. 2018 m. Lietuvos automobilių keliuose žuvo 170 eismo dalyvių. Nėgana to, 2018 m. duomenimis dėl visų 2018 m. įvykusių eismo įvykių Lietuvos valstybė patyrė apie 334,31 mln. EUR žalą. Atsižvelgiant į tai, Programos investicijomis bus didinamas transporto infrastruktūros saugumas ir eismo sauga, taip prisidedant prie Lietuvos valstybinės saugaus eismo gerinimo programoje „Vizija 0“ (toliau – „Vizija 0“) užsibrėžto tikslo, kad iki 2030 m. aukų keliuose sumažėtų perpus, o iki 2050 m. žūčių keliuose skaičių priartinti prie nulio, pasiekimo.

2010–2018 m. kelių transportas turėjo didžiausią socialinį-ekonominį poveikį, juo keliavo daugiausiai keleivių. Kelių transporte augant bendram eismo intensyvumui, taip pat didėja ir keliamas triukšmas, todėl modernizuojant transporto infrastruktūrą didelio eismo intensyvumo ruožuose, kuriuose viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, bus įrengtos triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės.

Atsižvelgiant į ES transporto politikos tikslus dėl daugiaryšiško skatinimo, plėtojant pagrindinį TEN-T tinklą, Lietuvai svarbu optimizuoti daugiaryšio transporto logistikos grandinių veiklą, įskaitant platesnį efektyviau išteklius naudojančio transporto rūšių naudojimą. Programos investicijos bus nukreiptos

efektyvios nepertraukiamoms transportavimo grandinėms TEN-T tinkle užtikrinti bei skirtingų transporto rūšių sąveikumui Lietuvos teritorijoje gerinti.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant užtikrinti efektyvią, nepertraukiamą transportavimo grandinę TEN-T tinkle ir gerinti skirtingų transporto rūšių junglumą Lietuvos teritorijoje bei užtikrinti, kad TEN-T infrastruktūra Lietuvoje atitiktų TEN-T gairėse (Reglamentas Nr. 1315/2013) nustatytus reikalavimus:

Tobulinti ir plėtoti TEN-T tinklo geležinkelių infrastruktūrą, diegti bei modernizuoti intelektines transporto sistemas (ITS), gerinti aplinkosauginius parametrus ir didinti eismo saugą TEN-T tinklo geležinkeliuose, užtikrinant sąveiką su kitais TEN-T tinklo koridoriais ir kitų transporto rūšių infrastruktūra. Numatoma tobulinti antrųjų kelių tinklą, pagrindinių geležinkelių linijų infrastruktūrą, toliau tęsti geležinkelių transporto elektrifikavimą, diegti ir modernizuoti intelektines transporto, modernias eismo valdymo ir eismo saugumą užtikrinančias sistemas. Numatoma modernizuoti geležinkelių transporto infrastruktūrą, užtikrinant eismo saugumą pervažose ir vieno lygio sankirtose, jas padarant saugesnėmis arba jas eliminuojant. Taip pat, siekiant sumažinti žmonių sveikatai žalingą triukšmo poveikį, numatomos triukšmo mažinimo priemonių, tokių kaip triukšmą slopinančių sienelių, geležinkelių tinkle įrengimas. Prioritetą numatoma teikti geležinkelių kelių elektrifikavimui remiantis LSPS projektų iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais ruožais bei saugos ir aplinkosaugos priemonių diegimui. Taip pat bus atsižvelgiama į TEN-T pagrindinio geležinkelių tinklo tobulinimo ir plėtros poreikį, siekiant užtikrinti, kad TEN-T pagrindinio geležinkelių tinklo infrastruktūra Lietuvoje atitiktų TEN-T gairėse (Reglamentas Nr. 1315/2013) nustatytus reikalavimus. Ši veikla bus įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Tobulinti ir plėtoti TEN-T kelių tinklą, diegti intelektines transporto sistemas (ITS), eismo saugumo ir aplinkosaugines priemones, kad būtų pasiekti TEN-T kelių techniniai parametrai, kurie tenkintų kelių transporto apkrovimo reikalavimus, užtikrintų tinkamą TEN-T tinklo eismo saugumą ir pralaidumą. Numatoma tęsti TEN-T tinklo kelių transporto infrastruktūros modernizavimą ir plėtrą intensyviausiuose ir avaringiausiuose kelių ruožuose, kelių transporto eismo saugos ir aplinkosauginių parametrų gerinimą, TEN-T tinklo kelių, su jais susijusių privažiuojamųjų ir tiesioginių jungiamųjų kelių rekonstrukciją ir plėtrą, , intelektinių kelių transporto sistemų diegimą.. Prioritetas bus teikiamas TEN -T pagrindinio kelių tinklo tobulinimui ir plėtrai intensyviausiuose, avaringiausiuose ir nepakankamų techninių parametrų kelių ruožuose remiantis LSPS projektų iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais ruožais, siekiant užtikrinti, kad TEN-T kelių infrastruktūra Lietuvoje atitiktų TEN-T gairėse (Reglamentas Nr. 1315/2013) nustatytus reikalavimus ir eismo saugai keliuose užtikrinti. Ši veikla bus įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Plėtoti skirtingų transporto rūšių (daugiarūšio vežimo jungčių) sąveikos efektyvumą didinančią infrastruktūrą, modernizuojant esamų multimodalinių terminalų jungtis, taip didinant krovinių pervežimo geležinkeliu, kaip mažiau teršiančiu transportu, patrauklumą. Ši veikla bus įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Pagrindinės tikslinės grupės

Patrauklesnio keleivinio transporto, taip pat ir krovinio transporto naudotojai, kuriems bus užtikrinta galimybė judėti ekologiškiau, tvariau ir saugiau.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Transporto infrastruktūra kuriama ir plėtojama laikantis universalios dizaino principų ir pritaikyta naudotis žmonėms su specialiaisiais poreikiais.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpreigioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui.

Via Baltica transporto koridorius, kurį numatoma plėtoti, sutampa su Europos kelio E67 ruožu nuo Varšuvos

iki Talino ir įgyvendinant bus bendradarbiaujama su kaimyninėmis valstybėmis.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Kadangi bus kuriama viešojo transporto infrastruktūra, kuri negeneruoja pajamų, numatoma naudoti subsidijas.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
3. Geriau sujungta Lietuva	3.1.	SaF	Visa Lietuva	RCO 49	Rekonstruotų arba modernizuotų geležinkelių ilgis – TEN-T	Km	0	138
				RCO 54	Naujos ar modernizuotos intermodalinės jungtys	skaičius	0	2
				Specialusis	Modernizuotos intelektinės transporto sistemos	skaičius	0	1
				RCO 45	Rekonstruotų ar modernizuotų kelių ilgis – TEN-T	Km	60,03	60,03
				Specialusis	Įdiegtos eismo kontrolės sistemos	Skaičius	0	113
				Specialusis	Įdiegtos saugų eismą gerinančios ir aplinkosaugos priemonės geležinkeliuose	Skaičius	13	13
	ERPF	VVL regionas	RCO 45	Rekonstruotų ar modernizuotų kelių ilgis – TEN-T	Km	12,06	12,06	

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
3. Geriau sujungta Lietuva	3.1	SaF	Visa Lietuva	RCR 29	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	Tonos CO2 ekvivalentu per metus	27 707	2020	0	Įgyvendinami projektai	
				RCR 55	Naujai pastatytų, rekonstruotų, atnaujintų arba modernizuotų kelių naudotojų skaičius per metus	Keleiviai/metus	343 653 142	2020	362 094 913	Įgyvendinami projektai	
				RCR56	Dėl patobulintos kelių infrastruktūros sutaupyta laikas	Keleivių valandos/metus	4 102 330	2020	688 789	Įgyvendinami projektai	
				Specialusis	Krovinių vežimas intermodalinėmis jungtimis	Tonos/metus	212 230	2020	950 000	Infrastruktūros valdytojo ataskaita	
				Specialusis	Žuvusiųjų ir sužeistųjų geležinkelio pervažose skaičius	Skaičius	1	2020	0	Įgyvendinami projektai	
				Specialusis	Triukšmo prevencijos zonose gyvenančių gyventojų, veikiamų triukšmo, dalies sumažėjimas	Procentai	100	2020	69	Įgyvendinami projektai	
				Specialusis	Geležinkelių transporto keliamas pavojus visuomenei	Žūčių ir sunkių sužalojimų skaičius (vnt.) / traukinių nuvažiuoti kilometrai (km)	0,26	2020	0,20	Data from railway service operators	
				Specialusis	Žuvusiųjų TEN-T tinklo keliuose skaičius	Asmenys/metus	40	2019	25	Infrastruktūros valdytojo ataskaita	
		ERPF	VVL regionas	RCR 55	Naujai pastatytų, rekonstruotų, atnaujintų arba modernizuotų kelių naudotojų skaičius per metus	Keleiviai/metus	72 068 695	2020	75 762 612	Įgyvendinami projektai	
				RCR 56	Dėl patobulintos kelių infrastruktūros sutaupyta laikas	Keleivių valandos/metus	944 343	2020	205 030	Įgyvendinami projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	SaF	Visa Lietuva	3.1	091 - Rekonstruoti ar modernizuoti greitkeliai ir keliai – TEN-T pagrindinis tinklas	144 545 499,00
				092 - Rekonstruoti ar modernizuoti greitkeliai ir keliai – TEN-T visuotinis tinklas	53 406 724,00
				094 - Transporto skaitmeninimas: keliai	2 238 050,00
				100 - Rekonstruoti ar modernizuoti geležinkeliai – TEN-T pagrindinis tinklas	153 021 564,00
				104 - Transporto skaitmeninimas: geležinkeli	2 268 436,00
				108 - Daugiarūšis transportas (TEN-T)	3 500 000,00
	ERPF	VVL regionas		091 - Rekonstruoti ar modernizuoti greitkeliai ir keliai – TEN-T pagrindinis tinklas	40 845 339,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	SaF	Visa Lietuva	3.1	01 - Dotacija	358 980 273,00
	ERPF	VVL regionas			40 845 339,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	SaF	Visa Lietuva	3.1	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	358 980 339
	ERPF	VVL regionas			40 845 339

Konkretus uždavinys – 3.2. Kurti tvarų, atsparų klimato kaitai, pažangų, saugų ir įvairiarūšį nacionalinį, regiono ir vietos judumą, įskaitant geresnes galimybes naudotis (TEN-T) bei tarpvalstybinį judumą

Įgyvendinamos veiklos

Šio uždavinio investicijos prisideda prie darnaus, švaraus ir saugaus judumo užtikrinimo bei regioninio junglumo stiprinimo.

Susisiekimo sistema yra viena iš labiausiai integruotų į Europos rinką Lietuvos ūkio šakų, turinti labai didelę reikšmę šalies ekonomikai. Darnaus vystymosi tikslų rekomendacijose pažymima, kad siekiant tvaraus ir darnaus ekonomikos sektoriaus augimo bei žmonių gerovės didinimo, kuriama tarpvalstybinė ir regioninė susisiekimo infrastruktūra, turėtų užtikrinti ekonominių, socialinių, ekologinių ir kultūrinių aspektų sąveiką. Darnios, atsparios ir visuomenės poreikius atitinkančios transporto infrastruktūros kūrimas turi užtikrinti bazinių viešųjų paslaugų prieinamumą regionuose visoms socialinėms grupėms, būti pritaikyta prie klimato kaitos poveikio bei ypatingą dėmesį sutelkti siekiant mažinti ŠESD emisijas, taip užtikrinant klimato kaitos švelninimą.

Siekiant Europos modernios žaliosios ir įtraukiosios ekonomikos transformacijos, visoms sritims, taip pat ir transporto sektoriui, keliami pertvarkos uždaviniai, susiję su ekonomikos augimu atsietu nuo išteklių naudojimo bei nuliniu ŠESD emisijos efektu.

Šalies vidaus susisiekimo sistema yra vienas iš esminių veiksnių, lemiančių tvarų regionų centrų ekonomikos augimą ir turinčių didelę reikšmę Lietuvos ekonominei ir socialinei raidai. Darni susisiekimo infrastruktūra yra regioninės plėtros ir junglumo pagrindas, kuris didina gyventojų junglumą tarp miestų, mažina atokumą,

plečia bendradarbiavimą, sukuria patrauklias sąlygas pritraukti investicijas į šalies regionus, skatina vidinį turizmą, gerina verslo sąlygas, užtikrina laisvą prekių ir paslaugų judėjimą. Vis dėlto, kaip atskleidė LSPS ir transporto junglumo šalies viduje problematikos analizė NSPP, susisiekimasis su regionais šalyje yra nepakankamas. Dalis Lietuvos kaimo ar priemiestinių teritorijų gyventojų yra izoliuoti nuo didesnių darbo vietų kuriančių centrų. Siekiant geresnio miesto ir kaimo vietovių junglumo ir geografiškai subalansuotos regionų ekonominės plėtros, bus vystoma valstybinės reikšmės kelių infrastruktūra remiantis LSPS projektu iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais kelių ruožais, plėtojama susiekimo bėmutorėmis transporto priemonėmis infrastruktūra šalia valstybinės reikšmės kelių už miesto esančiose apgyvendintose teritorijose ar susisiekimui tarp jų, siekiant sukurti vientisą tarp miestinių kelionėms dviračiais ir kitomis priemonėmis tinkamą infrastruktūrą, kuri pratęstų miestuose, pagal DJP, vystomą bėmutorių transporto priemonių infrastruktūrą. Taip pat, siekiant nukreipti tranzitinius asmeninių ir krovininių automobilių srautus miestuose, mažinti užterštumą miestų centrinėse dalyse svarstoma įrengti trūkštamus aplinkkelius, bus plėtojama savivaldybių susisiekimui infrastruktūra, diegiamos intelektinės transporto sistemos ir inovatyvūs sprendimai. Didelis dėmesys bus skiriamas darnioms transporto sistemoms, sudarančioms tinkamas sąlygas taršos mažinimui. Siekiant pagerinti valstybinės ir vietinės reikšmės kelių techninius parametrus, keliai regionuose bus rekonstruojami užtikrinant eismo saugą, mažinant „juodųjų dėmių“ skaičių keliuose bei užkertant kelią naujų „juodųjų dėmių“ atsiradimui, taip siekiant „Vizija 0“ užsibrėžtų tikslų iki 2030 m. pasiekimo.

Įgyvendinant šį konkretų uždavinį, pagerinus šalies transporto tinklo infrastruktūros techninius parametrus ir diegiant saugaus eismo inžinerinę infrastruktūrą, tikimasi sutrumpinti keleivių kelionės ir krovininių transportavimo laiką, užtikrinti eismo saugą, transporto saugumą, sumažinti avaringumą ir taršą. Taip pat numatoma, kad šios investicijos prisidės prie spartesnės regionų ekonominės plėtros, naujų darbo vietų kūrimo, verslo diversifikavimo sąlygų sukūrimo, padidins gamybos produktyvumą ir ekonomikos konkurencingumą.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant sudaryti geresnes sąlygas miesto ir kaimo vietovių junglumui:

Tobulinti ir rekonstruoti valstybinės reikšmės kelius (regionų jungtis su TEN-T tinklu) remiantis LSPS projektu iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais kelių ruožais, gerinant jų techninius parametrus, didinti eismo saugą regioniniuose valstybinės bei vietinės reikšmės keliuose bei atitiktą aplinkosaugos reikalavimus, diegti intelektines transporto sistemas (ITS), užtikrinant tinkamus kelių techninius parametrus. Numatoma tęsti savivaldybių susisiekimui infrastruktūros tobulinimą, diegiant eismo saugumo priemones vietinės reikšmės keliuose.. Siekiant pagerinti valstybinės reikšmės kelių techninius parametrus, daugeliu atveju regionuose bus tobulinami ir rekonstruojami keliai, tuo pačiu užtikrinant eismo saugą (įrengiant eismo saugos priemones), mažinant „juodųjų dėmių“ skaičių keliuose, užkertant kelią naujų „juodųjų dėmių“ atsiradimui, eliminuojant vieno lygio kelių bei pėstiesiems skirtos infrastruktūros susikirtimus su geležinkeliu, bus diegiamos aplinkosaugos priemonės (triukšmo mažinimo priemonės, priemonės gyvūnų apsaugai). Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Plėtoti dviračių ir pėsčiųjų infrastruktūrą šalia valstybinės reikšmės kelių, prioritetą teikiant vientisų dviračių trasų įrengimui šalia valstybinės reikšmės kelių sujungiant jas su savivaldybių dviračių takais. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Pagrindinės tikslinės grupės

Mažiau išsivysčiusių regionų gyventojai, kuriems naudojantis tvaresne ir saugesne infrastruktūra bus padidintas prieinamumas prie ekonominių centrų bei viešųjų paslaugų.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Transporto infrastruktūra bus kuriama laikantis universalaus dizaino principų ir pritaikyta naudotis žmonėms su specialiaisiais poreikiais.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

VVL regionas

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Netaikoma

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Investicijos bus naudojamos viešajai infrastruktūrai sukurti, kuri negeneruoja pajamų, todėl numatomos subsidijos.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
3. Geriau sujungta Lietuva	3.2.	ERPF	VVL regionas	RCO 46	Rekonstruotų arba modernizuotų kelių ilgis – ne TEN-T	Km	15,23	60,67
				Specialusis	Įdiegtos saugų eismą gerinančios ir aplinkosaugos priemonės keliuose	Skaičius	3	14
				RCO58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Km	14,71	98,04

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekinys (2029 m.)
3. Geriau sujungta Lietuva	3.2.	ERPF	VVL regionas	RCO 46	Rekonstruotų arba modernizuotų kelių ilgis – ne TEN-T	Km	15,23	60,67
				Specialusis	Įdiegtos saugų eismą gerinančios ir aplinkosaugos priemonės keliuose	Skaičius	3	14
				RCO58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Km	14,71	98,04

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.2	083 - Dviračių infrastruktūra	25 000 000,00
				093 - Kiti rekonstruoti ar modernizuoti keliai (greitkeliai, nacionaliniai, regioniniai ar vietos keliai)	72 958 750,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.2	01 - Dotacija	97 958 750,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.2	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	97 958 750,00

4 PRIORITETAS. SOCIALIAI ATSAKINGESNĖ LIETUVA

Konkretus uždavinys – 4.1. Suteikti daugiau galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims, visų pirma jaunimui ir ilgalaikiams bedarbiams, taip pat neveikliems žmonėms, propaguoti savarankišką darbą ir socialinę ekonomiką

Igyvendinamos veiklos

Dėl pandemijos darbo rinka pradėjo smarkiai trauktis. 2020 m. liepos 1 d. bedarbių buvo 208 tūkst., t. y. beveik trečdaliu daugiau nei 2020 m. sausio 1 d. (151,5 tūkst.). Augant nedarbo lygiui, tikėtina, kad dėl kvalifikacijos bei gebėjimų neatitikimo darbo rinkos poreikiams ženkliai didės ir į darbo rinką sunkiau besintegruojančių asmenų (ilgalaikių bedarbių, jaunimo, vyresnio amžiaus asmenų, nekvalifikuotų asmenų, neįgaliųjų) nedarbas. Tokį didėjimą lemia ir diegiamos inovacijos, spartėjantys automatizacijos, robotizacijos ir skaitmenizacijos procesai. Nepakankamai užtikrinama saugi ir sveika darbo aplinka. Mažėjant vietinių žmogiškųjų išteklių pasiūlai, svarbus bus palankių sąlygų visiems darbingo amžiaus žmonėms įsitraukti į darbo rinką sukūrimas. Šiems pokyčiams būtina lankstesnė darbo rinka: dirbančių asmenų motyvacija ir gebėjimas prisitaikyti prie naujų sąlygų (žinių ekonomikos, skaitmenizavimo) ir darbdavių lankstumas. Įgyvendinant užimtumą skatinančias priemones, bus didinamos įsidarbinimo galimybės (specialias priemones skiriant labiausiai darbo rinkoje pažeidžiamiems asmenims), verslumas ir savarankiškas užimtumas (ypač socialinės pažeidžiamų asmenų grupėse), judumas, skatinamos karjeros planavimo ir konsultavimo priemonės, padedančios prisitaikyti prie darbo rinkos.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant suteikti daugiau galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims ar pažeidžiamiems darbuotojams išlikti darbo rinkoje, skatinti savarankišką darbą ir gerinti darbo sąlygas:

Didinti bedarbių galimybes įsidarbinti ar grįžti į darbo rinką: siekti optimalios darbo jėgos pasiūlos atitikties darbo rinkos poreikiams ir naujiems „Pramonė 4.0“ (didieji duomenys, dirbtinis intelektas, daiktų internetas, robotika ir pan.) iššūkiams per individualizuotas ADRP priemones, kompetencijų ir gebėjimų ugdymą, motyvacijos didinimą, sprendžiant struktūrinio nedarbo problemas (parama mokymuisi, parama judumui, remiamas įdarbinimas, parama darbo vietoms steigti, darbo rinkos paslaugos ir kitos bedarbių užimtumo gebėjimus ir galimybes didinančios priemonės ar paslaugos, atitinkančios tikslinių grupių poreikius; neformalus švietimas, suteikiantis bendruosius ir specialiuosius gebėjimus). Prioritetas teikiamas ribotas ir vidutines įsidarbinimo galimybes turintiems bedarbiams, o ypač nekvalifikuotiems asmenims, ilgalaikiams bedarbiams, vyresnio amžiaus asmenims, NEET jaunimui, migrantams. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti neįgaliųjų užimtumą: didinti (atkurti) neįgaliųjų profesinius gebėjimus, ugdyti bendruosius ir specialiuosius gebėjimus bei atliepti individualios pagalbos poreikius ir taip prisidėti prie neįgaliųjų skurdo ir atskirties mažinimo (pvz., profesinių gebėjimų įvertinimas, profesinis orientavimas ir konsultavimas, profesinių gebėjimų atkūrimas arba naujų ugdymas; atvejo vadyba, pagalba atliekant įsidarbinimo procedūras, lydimoji pagalba įsidarbinus, asmeninio ir darbo asistento paslaugos, techninės ir IT pagalbos priemonės, padedančios dalyvauti darbo rinkoje; kitos paslaugos ir priemonės, skatinančios neįgaliųjų užimtumą). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Didinti vyresnio amžiaus asmenų potencialą dalyvauti darbo rinkoje: kurti amžiui ir sėkmingam senėjimui palankias darbo vietas (diegti amžiui ir sėkmingam senėjimui palankių darbo vietų kūrimo programas ir priemones, ugdyti šiuolaikinei darbo vietai reikalingus bendruosius gebėjimus, formuoti pozityvų požiūrį į vyresnio amžiaus darbuotojus). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti savarankišką užimtumą ir darbo vietų kūrimą padedant jauniems verslams įsitvirtinti rinkoje: darbo užmokesčio išlaidų kompensavimas Verslumo skatinimo fondo paskolos gavėjams, mokymai, individualios konsultacijos ir kitos verslumą skatinančios priemonės. Prioritetas teikiamas socialiniam verslui ir tiems, kurie turi ribotas galimybes gauti finansavimą rinkos sąlygomis. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Vystyti socialinį dialogą, siekiant kurti kokybiškas darbo vietas ir didinti konkurencingumą: ugdyti darbdavių ir profesinių sąjungų kompetencijas ir gebėjimus; keisti darbdavių organizacijų ir valdžios institucijų požiūrį į socialinį dialogą ir jo svarbą; daugiau dėmesio skirti švietimui socialinio dialogo

klausimais; skatinti narystę profesinėse sąjungose ir kolektyvinių sutarčių sudarymą. Prioritetas teikiamas privačiam sektoriui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Kurti saugesnę ir geriau pritaikytą darbo aplinką: efektyvinti profesinės rizikos valdymą tobulinant profesinės rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) metodus, didinant profesinės rizikos vertinimo ir profesinės rizikos priežiūros kompetencijas, dalinantis gerąja patirtimi, vykdant aktyvią komunikaciją ir viešinimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Bedarbiai (prioritetas teikiamas ribotas ir vidutinės įsidarbinimo galimybes turintiems bedarbiams, ypač nekvalifikuotiems asmenims, ilgalaikiams bedarbiams, vyresnio amžiaus asmenims, NEET jaunimui, migrantams), neįgalūs suaugę asmenys, vyresnio amžiaus asmenys, darbdaviai ir jų organizacijos, darbuotojai ir jų organizacijos, Verslumo skatinimo fondo paskolos gavėjai ir jų darbuotojai, Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas veiklas siekiama didinti galimybes sėkmingai integruotis ir (ar) išsilaikyti darbo rinkoje asmenims, kurie patiria arba turi riziką patirti nelygybę, atskirtį ir diskriminavimą darbo rinkoje.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų socialinių paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpreregionių ar tarpvalstybinių veiksmų nenumatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu arba veiklomis, kurios negeneruoja pajamų

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.1.	ESF+	Sostinės regionas	EECO01	Bendras dalyvių skaičius	Asmenys	2 280	7 599
			VVL regionas	EECO01	Bendras dalyvių skaičius	Asmenys	13 952	46 507
			Sostinės regionas	EECO02	Bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius	Asmenys	2 280	7 599
			VVL regionas	EECO02	Bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius	Asmenys	13 952	46 507
			Sostinės regionas	EECO07	18-29 metų jaunuoliai	Asmenys	456	1 520

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
			VVL regionas	EECO07	18-29 metų jaunuoliai	Asmenys	2 790	9 301
			Sostinės regionas	EECO12	Dalyviai, turintys negalią	Asmenys	183	610
			VVL regionas	EECO12	Dalyviai, turintys negalią	Asmenys	1 525	5 082
			Sostinės regionas	EECO08	55 metų amžiaus ir vyresnių dalyvių skaičius	Asmenys	293	977
			VVL regionas	EECO08	55 metų amžiaus ir vyresnių dalyvių skaičius	Asmenys	1 265	4 215
			Sostinės regionas	Specialusis	Subsidijų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidoms kompensuoti gavę Verslumo skatinimo fondo paskolos gavėjai	Vienetai	22	74
			VVL regionas	Specialusis	Subsidijų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidoms kompensuoti gavę Verslumo skatinimo fondo paskolos gavėjai	Vienetai	96	319
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijos ir įmonės, dalyvavusios veiklose, skirtose vystyti socialinį dialogą	Vienetai	34	113
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijos ir įmonės, dalyvavusios veiklose, skirtose vystyti socialinį dialogą	Vienetai	168	559
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, skirtose didinti rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas	Asmenys	224	2 240
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, skirtose didinti rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas	Asmenys	550	5 500

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.1.	ESF+	Sostinės regionas	EECR03	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui įgyjantys kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	3 682	Projektų duomenys	
			VVL regionas	EECR03	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui įgyjantys kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	19 319	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	EECR04	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui dirbantys, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	3 615	Projektų duomenys	
			VVL regionas	EECR04	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui dirbantys, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	22 554	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	EECR05	Dalyviai, kurie per šešis mėnesius nuo dalyvavimo pabaigos pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	4 179	Projektų duomenys	
			VVL regionas	EECR05	Dalyviai, kurie per šešis mėnesius nuo dalyvavimo pabaigos pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	25 579	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Dalyviai, turintys negalią, kurie sėkmingai baigė profesinės reabilitacijos programas	Asmenys	0	2021	488	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Dalyviai, turintys negalią, kurie sėkmingai baigė profesinės reabilitacijos programas	Asmenys	0	2021	4 066	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	55 metų amžiaus ir vyresnių asmenų, kurie po dalyvavimo įgijo kompetencijas, dalis	Procentai	88,63	2020	90	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	55 metų amžiaus ir vyresnių asmenų, kurie po dalyvavimo įgijo kompetencijas, dalis	Procentai	88,63	2020	90	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Sėkmingai veikiančių subsidijas gavusių Verslumo skatinimo fondo paskolos gavėjų dalis	Procentai	0	2021	80	Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Sėkmingai veikiančių subsidijas gavusių Verslumo skatinimo fondo paskolos gavėjų dalis	Procentai	0	2021	80	Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
										Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijų ir įmonių, kuriose per šešis mėnesius po dalyvavimo veiklose, skirtose vystyti socialinį dialogą, pabaigos įvyko pokytis, dalis	Procentai	0	2021	30	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijų ir įmonių, kuriose per šešis mėnesius po dalyvavimo veiklose, skirtose vystyti socialinį dialogą, pabaigos įvyko pokytis, dalis	Procentai	0	2021	30	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo įgijo arba patobulino profesinės rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas, dalis	Procentai	0	2021	95	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo , įgijo arba patobulino profesinės rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas, dalis	Procentai	0	2021	95	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	134 - Priemonės, kuriomis gerinamos galimybės įsidarbinti	17 103 984,00
		VVL regionas			184 547 248,00
		Sostinės regionas		136 - Specialioji parama jaunimo užimtumui ir jaunimo socioekonominei integracijai	3 762 144,00
		VVL regionas			39 617 302,00
		Sostinės regionas		137 - Parama savarankiškam darbui ir verslo startuoliams	922 115,00
		VVL regionas			6 777 085,00
		Sostinės regionas		144 - Sveikos ir gerai pritaikytos darbo aplinkos priemonės, skirtos sveikatos sutrikimo rizikai mažinti, įskaitant fizinio aktyvumo skatinimą	490 000,00
		VVL regionas			1 075 250,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	01 - Dotacija	22 278 243,00
		VVL regionas			232 016 885,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	22 278 243,00
		VVL regionas			232 016 885,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	07 - Socialinių partnerių gebėjimų stiprinimas	159 000,00
		VVL regionas			1 341 000,00
		Sostinės regionas		09 - Netaikoma	3 308 523,00
		VVL regionas			32 589 377,00
		Sostinės regionas		10 - Europos semestre nustatytų problemų sprendimas	18 810 720,00
		VVL regionas			198 086 508,00

Konkretus uždavinys – 4.2. Didinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę ir rezultatyvumą**Įgyvendinamos veiklos**

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra didinti švietimo sistemos kokybę ir rezultatyvumą, prioritetą skiriant reikalingų švietimo specialistų pritraukimui ir vaikų dalyvavimo ankstyvojo ugdymo programose didinimui.

Vidutinis šalies mokytojų amžius siekia apie 50 metų. Siekti aukštesnių rezultatų ir pažangos yra sudėtinga, nes mokyklose trūksta pagalbos mokiniui specialistų. 2017 m. jokio pagalbos mokiniui specialisto nebuvo 9 % BU mokyklų, daugiau nei pusė šalies mokyklų (50,6 %) neturėjo psichologo, o specialiojo pedagogo ar

logopedo neturėjo 28,3 % mokyklų. Švietimo sistema susiduria su dideliais žmogiškųjų resursų iššūkiais, trukdančiais užtikrinti jos kokybę ir rezultatyvumą. 2020 m. pandemijos metu išryškėjo kokybiškos nuotolinio ugdymo užtikrinimo sunkumai, susiję su dalies mokytojų turimų kompetencijų nepakankamumu dirbti karantino sąlygomis, su skaitmeninio raštingumo gebėjimais.

Labai svarbus aspektas, nulemiantis mokinių pasiekimus, yra vaikų dalyvavimas ankstyvojo ugdymo programose. Nuo vaiko gimimo iki aštuonerių metų sparčiai formuojasi fiziniai, socialiniai, emociniai ir pažintiniai gebėjimai. Tiems, kurie nuo bendraamžių atsilieka jau ankstyvajame amžiuje, vėliau yra sunku juos pasivyti. Tarptautiniai tyrimai rodo, kad vaikų, dalyvaujančių kokybiškose ankstyvojo ugdymo programose, pasiekimai yra aukštesni. Vaikus įtraukus į institucinį ugdymą metais anksčiau ir jiems suteikus kokybišką ugdymą, būtų pradėta anksčiau valdyti regioniniai skirtumai, sustiprėtų vaikų pasirengimas pradiniam ugdymui. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu šioje srityje nebuvo vykdoma intervencijų ES lėšomis.

Mažai užsakoma tyrimų, skirtų bendrosios švietimo politikos krypties pagrindimui nustatyti, vyrauja į konkrečias siauros srities problemas nukreipti tyrimai. Tikimasi, kad edukacijos tyrimai padės modernizuoti mokymo programas, mokymo medžiagą ir prisidės prie įrodymais grindžiamos švietimo politikos. Kad būtų atliekami kokybiškesni edukacijos tyrimai ir švietimo sistemos dalyviai priimtų duomenimis grįstus sprendimus, reikia stiprinti edukologijos doktorantūros studijas, kurios didintų edukologijos doktorantūros absolventų skaičių. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu šioje srityje nebuvo vykdoma intervencijų ES lėšomis.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant didinti švietimo sistemos kokybę ir rezultatyvumą:

Pritraukti naujus švietimo specialistus ir sukurti pagalbos mokytojui ir mokiniui sistemą: skatinti mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, mokyklų vadovų ir kitų švietimo sistemai reikalingų įvairių sričių specialistų pritraukimą dirbti efektyviai veikiančiose mokyklose, tobulinti jų turimas ir suteikti naujas dalykines ir skaitmenines kompetencijas, skatinant nuolatinį mokymąsi ir mentorystę, skatinti švietimo įstaigų bendradarbiavimą ir gerosios praktikos sklaidą, gerinti pagalbos mokiniui sistemos veiksmingumą tokiu būdu ugdant kiekvieno vaiko kūrybiškumą, informatinį mąstymą, verslumą, finansinį ir skaitmeninį raštingumą ir kitus gebėjimus; pritaikyti ugdymo turinį ir metodikas kokybiško lankstaus / nuotolinio ugdymo vykdymui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti duomenimis ir moksliniais tyrimais grįstą švietimo sistemą: stiprinti edukacijos tyrimus ir jų taikymą, gerinti edukologijos doktorantūros studijų kokybę, kelti dėstytojų kvalifikaciją, pritraukti daugiau doktorantų; siekiant didinti švietimo sistemos kokybę ir rezultatyvumą vystyti švietimo sistemos kompetencijų centrus, įgalinančius priimti duomenimis grįstus sprendimus ir gilinti švietimo sistemos dalyvių analitines ir sprendimų priėmimo kompetencijas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Ankstinti privalomojo ugdymo pradžią, kad būtų užtikrintas spartesnis mokinių pasiekimų gerėjimas: sklandaus privalomojo ugdymo pradžios ankstinimo užtikrinimas, adaptuojant priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, turinį, metodus ir rekomendacijas atsižvelgiant į jaunesnį mokinių amžių, kelti pedagogų kvalifikaciją. Skatinti ankstesnę ir didesnę įtrauktį į ikimokyklinį ugdymą kaimo vietovėse, numatant kompleksines priemones, didinant visuomenės ir bendruomenių įsitraukimą bei vykdant tėvų švietimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Vykdamas numatytas veiklas siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Veiksmai, užtikrinantys lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principų skatinimą, bus integruoti į projektų atranką nustatant, kad projektai, aktyviai prisidedantys prie principų įgyvendinimo, įgyja papildomą prioritetą.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Veiksmai, užtikrinantys lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principų skatinimą, bus integruoti į projektų atranką nustatant, kad projektai, aktyviai prisidedantys prie principų įgyvendinimo, įgyja papildomą prioritetą.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų švietimo paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio

Tarpreregioniniai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpreregioninių ar tarpvalstybinių veiksmų nenumatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.2.	ESF+	Sostinės regionas	EEC011	Asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą (ISCED 5–8)	Asmenys	940	6 280
			VVL regionas	EEC011	Asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą (ISCED 5–8)	Asmenys	2 690	17 890
			Sostinės regionas	Specialusis	Atlikti edukaciniai tyrimai	Skaičius	1	10
			VVL regionas	Specialusis	Atlikti edukaciniai tyrimai	Skaičius	3	20
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, kurie dalyvavo veiklose, skirtose edukologijos krypties doktorantūrai	Asmenys	0	5
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, kurie dalyvavo veiklose, skirtose edukologijos krypties doktorantūrai	Asmenys	0	5
			Sostinės regionas	Specialusis	Tarptautinės švietimo ir ugdymo srities tyrimų programos ir / ar projektai, kuriuose dalyvavo tyrėjai	Asmenys	1	6
			VVL regionas	Specialusis	Tarptautinės švietimo ir ugdymo srities tyrimų programos ir / ar projektai, kuriuose dalyvavo tyrėjai	Asmenys	3	21

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis [200]	Pastabos [200]
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.2.	ESF+	Sostinės regionas	EECR03	Dalyviai, kurie baigę dalyvauti įgijo kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	5 350	Projektai	
			VVL regionas	EECR03	Dalyviai, kurie baigę dalyvauti įgijo kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	15 200	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Atliktų edukacinių tyrimų pagrindu parengtos publikacijos	Skaičius	0	2021	10	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Atliktų edukacinių tyrimų pagrindu parengtos publikacijos	Skaičius	0	2021	20	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose baigė doktorantūros studijas, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose baigė doktorantūros studijas, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Tarptautinėse švietimo ir ugdymo srities tyrimų programose ir / ar projektuose dalyvavusių tyrėjų, mokslinio tyrimo rezultatų ataskaitos	Skaičius	0	2021	6	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Tarptautinėse švietimo ir ugdymo srities tyrimų programose ir / ar projektuose dalyvavusių tyrėjų, mokslinio tyrimo rezultatų ataskaitos	Skaičius	0	2021	21	Projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	148 - Parama ikimokykliniam ugdymui ir priežiūrai (išskyrus infrastruktūrą)	658 000,00
		VVL regionas			2 876 400,00
		Sostinės regionas		149 - Parama pradiniam ir pagrindiniam ugdymui (išskyrus infrastruktūrą)	8 279 910,00
		VVL regionas			46 206 545,00
		Sostinės regionas		150 - Parama tretiniam mokslui (išskyrus infrastruktūrą)	3 784 598,00
		VVL regionas			16 291 052,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	01 – Dotacija	12 722 508,00
		VVL regionas			65 373 997,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	12 722 508,00
		VVL regionas			65 373 997,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	09 - Netaikoma	12 722 508,00
		VVL regionas			65 373 997,00

Konkretus uždavinys – 4.3. Didinti švietimo prieinamumą sudarant vienodas galimybes gauti kokybiškas ir įtraukias švietimo ir mokymo paslaugas

Igyvendinamos veiklos

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra didinti švietimo prieinamumą asmenims, patiriantiems atskirtį. Lietuvos švietimo sistemoje aktualiausi iššūkiai išlieka: 1) mokinių pasiekimų skirtumai susiję su SEK statusu ir gyvenamąja vietoje – dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme kaimo vietovėse žemas, žemiausius pasiekimus turinčių mokinių dalis nemažėja (gamtos moksluose didėja); 2) didelei daliai specialiosiose mokyklos besimokančių vaikų skiriamas mokymasis namuose, nes mokyklos nepasirengusios jų priimti; 3) komandinio darbo (pvz. kelių mokytojų kartu su pagalbos mokiniui specialistais ir kt. suderintas veikimas tuo pačiu metu toje pačioje klasėje) organizavimas bendros paskirties klasėje (grupėje), kai joje yra įvairių ugdymosi poreikių turintys mokiniai (pvz. gabūs, turintys didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių dėl fizinės ar intelekto negalios, dėl nepalankių artimosios aplinkos veiksnių, dėl kultūrinių, kalbinių skirtumų ir pan.); 4) įtraukiamųjų klasių (grupių) kūrimas vietoje šiuo metu esančių specialiųjų klasių; 5) švietimo pagalbos ir kitų paslaugų, esančių už mokyklos ribų, pasitelkimas kuriant tinkamas sąlygas bendrosios paskirties mokyklose ugdytis įvairių ugdymosi poreikių turintiems asmenims; 6) šiuo metu įgyvendinamos visos dienos mokyklos iniciatyvos savivaldybėse yra mažai susijusios su mokinių pasiekimų ir įtraukties didinimu ir yra orientuotos į priežiūros paslaugas; 7) nepakankama parama riboja mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių grupių dalyvavimą profesiniame mokyme ir gali tapti jų iškritimo iš švietimo sistemos priežastimi; 8) socialiai jautrių, socialinės atskirties ir mažai atstovaujamų studentų grupių

galimybės studijuoti ir baigti studijas yra ribotos. Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, prioritetas bus skiriamas veiksmams, kurie gerina asmenų, patiriančių atskirtį, įtrauktį suteikiant švietimo pagalbą, koordinuotai teikiamas paslaugas bei padidinant ikimokyklinio ugdymo (įskaitant ir vaiko garantiją) ir visos dienos mokyklos paslaugas asmenims, patiriantiems atskirtį. Didinant studijų prieinamumą dėmesys bus skiriamas nepakankamom studijavimo sąlygų, atitinkančių studentų specifinę situaciją, sudarymui, studijų sąlygų pritaikymui aukštesiose mokyklose, mažinant sunkumus bendraujant ir bendradarbiaujant su dėstytojais ir aukštųjų mokyklų administracijos darbuotojais. Gerinant mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių grupių profesinio mokymo prieinamumą būtinas neformaliojo ugdymo paslaugų užtikrinimas, švietimo pagalbos teikimas, mokinių aprūpinimas mokymo priemonėmis, profesinio mokymo įstaigų pedagogų, švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos tobulinimas, mokomosios medžiagos bendriesiems gebėjimams parengimas.

2014–2020 m. intervencijos buvo nukreiptos į ugdymo kokybės ir mokinių pasiekimų gerinimą bei anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių ir BU programos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimą. Tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygmeniu investicijų poveikis nėra pakankamas, todėl 2021–2027 m. laikotarpiu intervencijos planuojamos siekiant padidinti švietimo prieinamumą asmenims, patiriantiems atskirtį, suteikti švietimo pagalbą, užtikrinti vienodo starto galimybes švietime papildant dabartinio periodo veiklas.

2014–2020 m. socialiai jautrių, socialinės atskirties ir mažai atstovaujамų studentai turėjo galimybę gauti tikslingą išmoką, kurią panaudojo studijų prieinamumui ir šalino konkrečiai jiems iškilusias kliūtis. Ši veikla pasiteisino, todėl planuojama ją tęsti ir 2021–2027 m. laikotarpiu.

2014–2020 m. intervencijos pirmą kartą buvo nukreiptos į mokinių iš socialiai jautrių grupių profesinio mokymo prieinamumo gerinimą, aprūpinant juos mokymo priemonėmis ir darbo drabužiais, organizuojant mokymus profesinio mokymo įstaigų personalui. Akivaizdu, kad paskatų ir pagalbos sistemą mokiniams iš nepalankias sąlygas turinčių grupių profesinio mokymo įstaigose būtina plėsti ir tobulinti.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant didinti švietimo sistemos prieinamumą ir įtrauktį:

Pagerinti švietimo įtrauktį asmenims, patiriantiems atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, **suteikti švietimo pagalbą bei koordinuotai teikiamas paslaugas**: vaikams turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, nepalankiomis gyvenimo sąlygomis gyvenantiems vaikams, tautinių mažumų bendruomenių vaikams (romai ir kt.), grįžusiems ir atvykusiems iš užsienio ir kt. ir pasiekimų skirtumų regionuose mažinimas, teikiant ankstyvąją intervenciją, individualią ugdymo ir švietimo pagalbą bei koordinuotai teikiamas paslaugas įvairių ugdymo poreikių turintiems vaikams; lituanistinio švietimo paslaugų plėtojimas ir gerinimas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Didinti mokymosi ir švietimo pagalbos teikimą klasės (grupės) lygmeniu, sudarant tinkamas sąlygas įtraukties būdu ugdytis įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams: dviejų ar daugiau mokytojų veikla vienu metu toje pačioje klasėje (grupėje) kartu su švietimo pagalbos specialistais, kitais pagalbą mokiniui teikiančiais darbuotojais taikant univesalaus dizaino ugdyme principą; įtraukties modelių sukūrimas ir diegimas; mobilių ir nuotoliniu būdu teikiamų mokymosi ir švietimo pagalbos paslaugų organizavimas ir teikimas, kai klasėse (grupėse) įtraukties būdu ugdomi specialiųjų ugdymosi poreikių dėl išskirtinių gabumų, negalių, ar nepalankių socialinių aplinkos veiksnių, turintys mokiniai.

Užtikrinant vienodas starto švietime galimybes, padidinti ikimokyklinio ugdymo ir visos dienos mokyklos prieinamas paslaugas asmenims, patiriantiems atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį: ikimokyklinio ir visos dienos mokyklos ugdymo prieinamumo vaikams, patiriantiems atskirtį, gerinimas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Privalomo ikimokyklinio ugdymo užtikrinimas socialinę atskirtį patiriantiems vaikams (vaiko garantija). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Socialinės ir finansinės paskatos bei pagalba profesinio mokymo įstaigų mokiniams ir aukštųjų mokyklų studentams iš nepalankias sąlygas turinčių grupių. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Asmenys, patiriantys atskirtį (taip pat ir dėl negalios) ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti

socialinę atskirtį, ir dirbantys su šiais asmenimis, ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo mokymo įstaigų mokiniai, mokytojai, mokyklos bendruomenė, švietimo pagalbos specialistai, užsienio lietuviai, taip pat į Lietuvą atvykstantys/sugrįžantys asmenys ir dirbantys su šiais asmenimis pedagoginiai darbuotojai, kiti pagalbą mokiniui teikiantys asmenys, socialiai jautrių, socialinės atskirties ir mažai atstovaujamų grupių studentai, Lietuvos aukštųjų mokyklų darbuotojai, profesinio mokymo įstaigų mokiniai iš nepalankias sąlygas turinčių grupių.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą atskirtį patiriantiems žmonėms.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas ir Sostinės regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų švietimo paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Tarpregininiai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpregininių ar tarpvalstybinių veiksmų nėra numatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.3.	ESF	Sostinės regionas	EECO06	Jaunesnių nei 18 metų vaikų skaičius	Asmenys	188	1 214
			VVL regionas	EECO06	Jaunesnių nei 18 metų vaikų skaičius	Asmenys	1 111	7 490
			VVL regionas	EECO11	Asmenys, turintys tretinį išsilavinimą	Asmenys	970	6 580
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokiniai iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo prieinamumui gerinti	Asmenys	20	130
			VVL regionas	Specialusis	Mokiniai iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo prieinamumui gerinti	Asmenys	100	660
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ ar mažai atstovaujamų grupių studentai, kuriems buvo skirta	Asmenys	20	120

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
					tikslinė išmoka studijų prieinamumui gerinti			
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ ar mažai atstovaujamų grupių studentai, kuriems buvo skirta tikslinė išmoka studijų prieinamumui gerinti	Asmenys	90	590

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.3.	ESF	Sostinės regionas	Specialusis	Švietimo pagalbą ne trumpiau kaip 3 mėn. gavusių vaikų dalis	Procentas	0	2021	85	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Švietimo pagalbą ne trumpiau kaip 3 mėn. gavusių vaikų dalis	Procentas	0	2021	85	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, kurie yra privalomai ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programas ne trumpiau kaip 6 mėn., dalis	Procentas	0	2021	80	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, kurie yra privalomai ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programas ne trumpiau kaip 6 mėn., dalis	Procentas	0	2021	80	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo priemonėms gerinti, dalis	Procentas	0	2021	4	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo priemonėms gerinti, dalis	Procentas	0	2021	4	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ar mažai atstovaujamų grupių studentų, gavusių tikslinę išmoką studijų priemonėms gerinti, dalis	Procentas	0	2021	1,29	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ar mažai atstovaujamų grupių studentų, gavusių tikslinę išmoką studijų priemonėms gerinti, dalis	Procentas	0	2021	1,29	Projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	148 - Parama ikimokykliniam ugdymui ir priežiūrai (išskyrus infrastruktūrą)	4 910 062,00
		VVL regionas			58 509 916,00
		Sostinės regionas		149 - Parama pradiniam ir pagrindiniam ugdymui (išskyrus infrastruktūrą)	3 160 000,00
		VVL regionas			46 337 628,00
		Sostinės regionas		150 - Parama tretiniam mokslui (išskyrus infrastruktūrą)	1 323 938,00
		VVL regionas			11 166 041,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	01 - Dotacija	9 394 000,00
		VVL regionas			116 013 585,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	9 394 000,00
		VVL regionas			116 013 585,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	09 - Netaikoma	9 394 000,00
		VVL regionas			116 013 585,00

Konkretus uždavinys – 4.4. Skatinti lanksčias kompetencijų kėlimo, kvalifikacijos įgijimo ir persikvalifikavimo galimybes**Igyvendinamos veiklos**

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra prisidėti prie MVG rodiklių didinimo Lietuvoje, kuris šiuo metu žymiai atsilieka nuo ES vidurkio (2020 m. sudarė 5,9 %, o ES vidurkis – 10,9 %). Suaugusiųjų įsitraukimas į įvairias MVG formas yra nepakankamas, visuomenė, ypač regionuose, nėra susiformavusi teisingų nuostatų MVG srityje. Profesinio mokymo situacija ir tendencijos rodo, kad nėra pakankamai išnaudojamas profesinio mokymo sistemos potencialas sprendžiant įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties mažinimą. Nors susiduriama su darbo jėgos trūkumu, profesinis orientavimas nėra pasiekiamas visoms visuomenės grupėms. Susiduriama ir su nepakankamu mokymo paslaugų pritaikymu ateities poreikiams. Suaugusiųjų švietimo sistema neturi galimybių reaguoti į iššūkius, kylančius dėl senėjančios visuomenės ir dėl darbo rinkoje reikalingų įgūdžių pokyčių, susijusių su inovacijomis. Augantis aukštos kvalifikacijos dirbančiųjų poreikis kelia riziką žemos kvalifikacijos suaugusiųjų užimtumui. Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, bus įgyvendinamos į pokyčių orientuotos tikslinės intervencijos, prioritetą teikiant inovatyvaus ir asmeninio pasirinkimo galimybėmis grįšto MVG modelio įgyvendinimui. Taip pat numatoma integruoti žemos kvalifikacijos suaugusius asmenis, migrantus, pabėgėlius ir kt. į darbo rinką, tobulinti jų įgūdžius ir bendrąsias kompetencijas, prioritetą teikiant skaitmeninėms kompetencijoms. Intervencijos bus vykdomos atsižvelgiant į EBPO Įgūdžių strategijoje (*angl. Skills Strategy*) pateiktas rekomendacijas.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu MVG srityje investicijos buvo skirtos profesinio mokymo ir MVG IT ir registrų plėtrai, MVG sampratos populiarinimui, profesinio mokymo patrauklumo didinimui, o naujo periodo investicijos reikalingos vieningo MVG modelio kūrimui. Atnaujinamos MVG sistemos esmė – sudaryti sąlygas asmenims gauti naudingus kompetencijų tobulinimo pasiūlymus, pagrįstus kryptingu asmeniniu pasirinkimu, kuris remtųsi objektyvia informacija apie darbo rinką. Vienas iš numatomų atnaujintos MVG sistemos siekių – užtikrinti geresnę informacijos apie darbo rinkos poreikius perdavimą. Atsižvelgiant į akivaizdžias planuojamo MVG modelio ir darbo rinkos sąsajas, darbdaviai ir socialiniai-ekonominiai partneriai bus skatinami įsitraukti į MVG modelio kūrimo ir palaikymo veiklas. 2014–2020 m. laikotarpiu investicijos buvo skirtos formaliojo ir neformaliojo mokymosi galimybių plėtrai įvairioms besimokančiųjų grupėms (suaugusiesiems, nebaigusiems BU programos; mokytojams, siekianties įgyti aukštojo mokslo kvalifikaciją arba jos dalį; mokiniais iš socialiai jautrių grupių profesiniame mokyme ir pan.), o naujo laikotarpio investicijas tikslinga nukreipti į žemos kvalifikacijos susaugusiuosius tobulinant jų įgūdžius ir kompetencijas.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant didinti MVG ir pažeidžiamų grupių integraciją į darbo rinką:

Didinti dalyvavimą MVG: sukurti inovatyvų ir asmeninio pasirinkimo galimybėmis ir darbo rinkos poreikiais grįstą MVG modelį, apimančią įvairias profesinio orientavimo, mokymosi, kompetencijų ir kvalifikacijų pripažinimo galimybes besimokantiems, dirbantiems ir nedirbantiems asmenimis. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Integruoti žemos kvalifikacijos suaugusius asmenis, migrantus, pabėgėlius ir kt. pažeidžiamas grupes į darbo rinką: žemos kvalifikacijos suaugusiųjų (ypač vyresnio amžiaus žmonių) įgūdžių (darbinių ir ypač skaitmeninių) tobulinimas, visuomenės atsparumo netikrumui, kurį sąlygoja įvairūs globalūs svyravimai, didinimas (pvz., bendrųjų gebėjimų atnaujinimas, įgūdžių versliam karjeros planavimui ugdymas), gyventojų, ypač pažeidžiamų visuomenės grupių narių, perkeliamų gebėjimų ugdymas, siekiant padidinti žemos kvalifikacijos suaugusiųjų galimybes sėkmingiau integruotis į darbo rinką; BU sistemos atnaujinimas suaugusiesiems asmenims (migrantams ir kt.) – suaugusiesiems tinkamų mokymo(si) formų, įskaitant nuotolinį mokymą(si), konsultacijas, įvedimas ir t.t. Įgyvendinant šias veiklas prioritetas bus teikiamas skaitmeninių įgūdžių tobulinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Pagrindinės tikslinės grupės

Besimokantys, dirbantys ir nedirbantys asmenys (ne jaunesni negu 16 metų asmenys), pasinaudoję MVG modelio teikiamomis galimybėmis, žemos kvalifikacijos suaugusieji, migrantai, mokiniai, pasinaudoję ugdymo karjera paslaugomis.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą žemos kvalifikacijos asmenims. Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimo principų skatinimą, bus integruoti į projektų atranką nustatant, kad projektai, aktyviai prisidedantys prie principų įgyvendinimo, įgyja papildomą prioritetą.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų švietimo paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirenkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpreregioninių ar tarpvalstybinių veiksmų nėra numatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.4	ESF	VVL regionas	EECO01	Bendras dalyvių skaičius	Asmenys	265	1 770
			VVL regionas	EECO04	Neaktyvūs asmenys	Asmenys	265	1 770
			VVL regionas	EECO09	Asmenys, turintys pagrindinį arba žemesnį nei pagrindinis išsilavinimą	Asmenys	110	710
			VVL regionas	EECO10	Asmenys, turintys vidurinį arba profesinį (turint vidurinį) išsilavinimą	Asmenys	690	4 600
			VVL regionas	EECO15	Mažumos (įskaitant marginalizuotas bendruomenes, pavyzdžiui, romus)	Asmenys	110	710
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, kurie pasinaudojo mokymosi pasiūlymu, gautu per vieningą elektroninę sistemą	Asmenys	480	3 220
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, kurie pasinaudojo mokymosi pasiūlymu, gautu per vieningą elektroninę sistemą	Asmenys	1 460	9 760

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.4	ESF	Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie dalyvavę mokymuose įgijo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie dalyvavę mokymuose įgijo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.4	151 - Parama suaugusiųjų švietimui (išskyrus infrastruktūrą)	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.4	01 - Dotacija	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF	Sostinės regionas	4.4	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF	Sostinės regionas	4.4	09 - Netaikoma	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

Konkretus uždavinys – 4.5. Gerinti švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą kiekvienam paslaugas tobulinant infrastruktūrą***Igyvendinamos veiklos***

Šių intervencijų uždavinys yra didinti švietimo paslaugų prieinamumą atskirtų ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantiems vaikams, gerinant tam reikalingą infrastruktūrą, o taip pat BU mokyklas, profesines mokyklas ir PRC aprūpinti reikalingiausia infrastruktūra, siekiant atliepti „Pramonė 4.0“ ir kitus naujus darbo rinkos poreikius.

Pagal Neįgaliųjų teisių konvenciją valstybė turi užtikrinti, kad neįgalieji turėtų galimybę įgyti visiems tinkamą, kokybišką ir nemokamą išsilavinimą. Svarbu užtikrinti neįgaliesiems ugdymo įstaigų pasiekiamumą, ypač kaimo vietovėse. Ugdymo įstaigų pasiekiamumas aktualus ne tik neįgaliesiems, bet ir kitiems kaimiškųjų vietovių mokiniams, atsižvelgiant į optimizuojamą BU mokyklų tinklą. Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, numatoma investuoti į efektyviai veikiančių (t. y. turinčias nemažiau kaip 200 mokinių) mokyklų aplinkos pritaikymą įvairias fizines negalias turinčių vaikų, jų tėvų/globėjų, mokyklų personalo poreikiams. Taip pat toliau aprūpinant minėtas mokyklas transporto priemonėmis pritaikytomis neįgaliųjų mokinių pavėžėjimui. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu priemonių intervencijos buvo vykdomos vadovaujantis Statybų techniniais reikalavimais dėl horizontaliųjų kriterijų, tačiau konkrečios priemonės neįgaliųjų infrastruktūrai nebuvo skirtos. Pavėžėjimo paslaugos buvo teikiamos BU mokykloms, o 2021–2027 m. periodu numatyta aprūpinti transporto priemonėmis, pritaikytomis neįgaliųjų mokinių pavėžėjimui.

Kitas iššūkis – vaikų dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme, kuris yra vienas iš veiksnių, sudarančių prielaidas sėkmingai mokytis mokykloje. Ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių vaikų skaičius šalyje kasmet auga. Vaikų dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme mastas mieste ir kaime labai skiriasi. 2014–2020 m. poveikio vertinimas rodo, kad didžiausios investicijos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų pajėgumų plėtrai buvo skirtos Vilniaus (4,46 mln.) ir Klaipėdos (879 tūkst.) miestų savivaldybių

projektams.

Visos dienos mokyklų steigimas siejamas su geresniais mokymosi rezultatais, individualia mokymosi pažanga, socialine įtrauktimi ir lygiomis galimybėmis, formaliojo ir neformaliojo ugdymo derme bei integracija, mokyklos atsivėrimu bendruomenei. Visos dienos mokyklos vizija siejama su griežtų ribų tarp formaliojo ir neformaliojo ugdymo išnykimu, individualaus pasirinkimo galimybėmis, mokyklos erdvių bei mokymosi formų praplėtimu ir atsivėrimu kasdieniam gyvenimui. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu šioje srityje nebuvo vykdoma intervencijų ES lėšomis.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu švietimo pagalba yra nepakankama, numatoma regioniniu principu stiprinti švietimo pagalbos teikimą kuriant regioninius švietimo pagalbos metodinius konsultacinius centrus, kurie regionuose būtų steigiami specialiosios mokyklos/specialiojo ugdymo centro bazėje, apjungiant šiuo metu regione Pedagoginės psichologinės tarnybos/Švietimo pagalbos tarnybos ir mokykloje/centre turimus žmogiškuosius išteklius, pritaikant infrastruktūrą šių funkcijų vykdymui: individualių ugdymosi poreikių vertinimo, rekomendacijų mokykloms teikimo, mokyklų ir tėvų konsultavimo dėl mokinių, turinčių SUP ugdymo, aprūpinimo metodinėmis ir individualiomis mokymosi priemonėmis.

Lietuvos mokinių skaitymo gebėjimai, matematinis ir gamtamokslinis raštingumas yra statistiškai reikšmingai žemesni už EBPO vidurkį. Pasiekimų patikrinimo rezultatai labai skiriasi pagal gyvenamosios vietovės dydį. EBPO nurodė, kad Lietuvoje yra 20 % mokyklų, kuriose yra iki 50 mokinių, optimizavus mokyklas ir pasiekus, kad nebūtų mokyklų, kuriose yra mažiau nei 200 mokinių, mokinių pasiekimai būtų pagerinti 9 % ir būtų sutaupoma 9,9 mln. Eur. Atsižvelgiant į tai, investicijomis bus skatinama tolimesnė mokyklų konsolidacija, investuojant į tas mokyklas, kurios turi ne mažiau nei 200 mokinių (t. y. veikia efektyviai). Tik apie trečdalis BU mokyklų turi gamtos ir tikslųjų mokslų laboratorijas (miestuose tokių mokyklų dvigubai didesnė dalis, nei kaimuose), o ir dalis esamų laboratorijų yra pasenusios (nešiuolaikiškos). Tarptautinio EBPO tyrimo duomenys rodo, kad ugdymui skirtų skaitmeninių technologijų trūkumas ar netinkamumas trukdo mokykloje teikti kokybišką ugdymą. Lietuvos mokyklos yra prasčiau aprūpintos IKT nei vidutiniškai ES šalyse: gerai IKT aprūpintose mokyklose, kuriose interneto greitis daugiau kaip 100 Mbps, mokosi 39 % (ES vidurkis – 52 %) pagrindinio ir 53 % (ES vidurkis – 72 %) vidurinio ugdymo mokinių. Šios problemos dar labiau išryškėjo 2020 m. pandemijos krizės metu, kuomet buvo įvestas visuotinis nuotolinis ugdymas. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu investicijos buvo skirtos BU mokyklų ir neformaliojo švietimo įstaigų aprūpinimui priemonėmis, skirtomis gamtos ir technologinių mokslų mokymui, tačiau dėl nedidelės lėšų apimties (padidėjusios tik dėl COVID situacijos susidariusio IT priemonių poreikio), intervencijas tikslinga tęsti, aprūpinant efektyviai veikiančias BU mokyklas laboratorine įranga ir priemonėmis.

MVG rodiklio regioniniai skirtumai dieli. Šiuo uždaviniu bus įgyvendinamos tikslinės intervencijos, nukreiptos į siekį atliepti darbo rinkos poreikius ir regioninio balanso išlaikymą, aprūpinant praktiniam profesiniam mokymui regionuose reikalinga įranga ir priemonėmis, atsižvelgiant į EBPO Įgūdžių strategijoje (*angl. Skills Strategy*) pateiktas išvalgas. 2014–2020 m. laikotarpiu investicijos skirtos profesinio mokymo įstaigų ir sektoringų praktinio mokymo centrų infrastruktūrai bei įrangai, tačiau atliepiant minėtus iššūkius tikslinga tęsti intervencijas, nukreipiant lėšas tik į tikslinės įrangos ir priemonių įsigijimą regionuose. 2018 m. įsteigti PRC, kurių pagrindinis tikslas – stiprinti ir konsoliduoti pedagogų rengimo potencialą, plėtoti edukologijos mokslą. Siekiant, kad PRC veiktų efektyviai ir būtų stiprūs, reikia juos aprūpinti reikalingomis priemonėmis, įrengti laboratorijas, kad būtų galima kokybiškai ruošti ateities mokytojus.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant gerinti infrastruktūrą atskirtų patiriančiams vaikams bei siekiant gerinti mokyklų aprūpinimą infrastruktūra, reikalinga prisitaikymui prie naujų darbo rinkos poreikių:

Padidinti ugdymo paslaugų prieinamumą atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriančiams vaikams, infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems efektyviai veikiančiose mokyklose: universalus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių (pandusai, keltuvai, liftai, taktiliniai ir kiti sprendimai) įrengimas ugdymo įstaigose siekiant užtikrinti geresnį ugdymo paslaugų prieinamumą ir integraciją judėjimo ir kitas negalias turintiems asmenims; neįgaliųjų ir kitų mokinių pavėžėjimui iki ir iš ugdymo įstaigos lengvai pritaikomų transporto priemonių įsigijimas; ikimokyklinio ugdymo prieinamumo kaimo vietovių vaikams gerinimas kuriant ikimokyklinio ugdymo grupes, dėmesį skiriant ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose. Investuojant į bendrojo ugdymo mokyklų infrastruktūrą pagal šią veiklą, pirmenybė bus teikiama

mokykloms, kuriose mokosi ne mažiau kaip 200 mokinių.

Švietimo įstaigų aprūpinimas priemonėmis ir įranga, reikalinga vykdyti visos dienos mokyklos veiklas: ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio bei neformalaus ugdymo įstaigų visos dienos mokyklos erdvių sukūrimas ir plėtra. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Kompleksinių švietimo pagalbos paslaugų įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams plėtra, koncentruojant turimus išteklius ir pritaikant esamą infrastruktūrą bei aprūpinant trūkstama įranga. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Gerinti švietimo paslaugų kokybę aprūpinant efektyviai veikiančias BU mokyklas laboratorine įranga ir priemonėmis: šiuolaikiškų laboratorijų, skirtų gamtos ir tikslųjų mokslų bei kalbų mokymui įrengimas ir aprūpinimas reikalinga įranga ir priemonėmis valstybės ir savivaldybių mokyklose; mokyklų aprūpinimas įranga ir priemonėmis, būtinomis kokybiško lankstaus/nuotolinio ugdymo įgyvendinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose. Įgyvendinant šią veiklą bus investuojama tik į bendrojo ugdymo mokyklas, kuriose mokosi ne mažiau kaip 200 mokinių.

Profesinių mokyklų regionuose infrastruktūros gerinimas pritaikant naujiems iššūkiams: aprūpinti praktiniam profesiniam mokymui regionuose reikalinga įranga ir priemonėmis, susijusiomis su „Pramonė 4.0“, skaitmeninimu ir žaliaja transformacija, siekiant didinti dalyvavimą MVG. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Sukurti mokytojų rengimui ir edukologijos doktorantūros vykdymui reikalingą infrastruktūrą: išvystyti PRC ugdymo technologijų laboratorijas, ypatingą dėmesį skiriant pagalbos mokiniui specialistų rengimui (įrengti ir pritaikyti laboratorinę, kūrybinę, simuliacinę pedagoginę aplinką ir ugdymo priemones, nuotolinio mokymo plėtra). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai; MVG veiklose dalyvaujantys suaugusieji, mokytojai, studentai, kurie studijuoja pagal mokytojų rengimo studijų programas ir/ar aukštą ekonominę vertę kuriančias specialybes, dėstytojai, kurie dirba su mokytojų rengimo studijų programomis, edukologijos doktorantai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantiems vaikams bei pritaikyti mokymų paslaugas negalią turintiems vaikams. O taip pat užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą bus taikomi universalūs dizaino principai. Veiksmai, užtikrinantys lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principų skatinimą, bus integruoti į projektų atranką nustatant, kad projektai, aktyviai prisidedantys prie principų įgyvendinimo, įgyja papildomą prioritetą.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų švietimo paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinktų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpreregioninių ar tarpvalstybinių veiksmų nėra numatomi.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.5	ERPF	Sostinės regionas	RCO67	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas	Asmenys	0	19 430
			VVL regionas	RCO67	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas	Asmenys	0	123 455
			Sostinės regionas	Specialusis	Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius	Skaičius	0	600
			VVL regionas	Specialusis	Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius	Skaičius	0	1 540
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalūs dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims turintiems negalią	Skaičius	0	7
			VVL regionas	Specialusis	Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalūs dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims turintiems negalią	Skaičius	0	46
			Sostinės regionas	Specialusis	Švietimo įstaigos, kuriose sukurta visos dienos mokyklos veikloms vykdyti skirta infrastruktūra	Skaičius	0	24
			VVL regionas	Specialusis	Švietimo įstaigos, kuriose sukurta visos dienos mokyklos veikloms vykdyti skirta infrastruktūra	Skaičius	0	96
			Sostinės regionas	Specialusis	Išvystyti regioniniai švietimo pagalbos centrai	Skaičius	0	1
			VVL regionas	Specialusis	Išvystyti regioniniai švietimo pagalbos centrai	Skaičius	0	7
			Sostinės regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose įrengtos gamtos mokslų laboratorijos	Skaičius	0	30
			VVL regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose įrengtos gamtos mokslų laboratorijos	Skaičius	0	95
			Sostinės regionas	Specialusis	Aukštosios mokyklos, esančios pedagogų rengimo kompetencijų centru ar jo dalimi, kuriose sukurta / pritaikyta infrastruktūra	Skaičius	0	1
			VVL regionas	Specialusis	Aukštosios mokyklos, esančios pedagogų rengimo kompetencijų centru ar jo dalimi, kuriose sukurta /	Skaičius	0	2

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
					pritaikyta infrastruktūra			

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.5.	ERPF	Sostinės regionas	RCR71	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	16 670	Projektai	
			VVL regionas	RCR71	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	99 810	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalūs dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų	procentas	14,1	2021	16,7	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalūs dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų	procentas	8,6	2021	15,3	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokinių besinaudojančių sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra skaičius	Asmenys per metus	0	2021	960	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Mokinių besinaudojančių sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra skaičius	Asmenys per metus	0	2021	3 840	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių gamtos mokslų laboratorijas, dalis	procentas	43	2020	56	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių gamtos mokslų laboratorijas, dalis	procentas	43	2020	56	Projektai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Studentų, besinaudojančių sukurta/ pritaikyta pedagogų rengimo centrų ar edukologijos doktorantūrai reikalinga infrastruktūra, dalis	procentas	0	2021	70	Projektai	
			VVL regionas	Specialusis	Studentų, besinaudojančių sukurta/ pritaikyta pedagogų rengimo centrų ar edukologijos doktorantūrai reikalinga infrastruktūra, dalis	procentas	0	2021	70	Projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF+	Sostinės regionas	4.5	121 - Ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros infrastruktūra	2 855 619,00
		VVL regionas			24 066 771,00
		Sostinės regionas		122 - Pradinio ir pagrindinio ugdymo infrastruktūra	9 974 802,00
		VVL regionas			80 944 863,00
		Sostinės regionas		123 - Tretinio mokslo infrastruktūra	4 203 882,00
		VVL regionas			5 622 210,00
		VVL regionas		124 - Profesinio rengimo ir mokymo ir suaugusiųjų švietimo infrastruktūra	33 032 823,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF+	Sostinės regionas	4.5	01 - Dotacija	17 034 303,00
		VVL regionas			143 666 667,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.5	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	17 034 303,00
		VVL regionas			143 666 667,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.5	09 - Netaikoma	17 034 303,00
		VVL regionas			143 666 667,00

Konkretus uždavinys – 4.6. Kultūros vaidmens stiprinimas vystant ekonomiką, socialinę įtrauktį ir socialines inovacijas (ERPF)**Įgyvendinamos veiklos**

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra stiprinti ir efektyviai panaudoti kultūros indėlį į tvarią ir socialiai atsakingą ekonomiką ir užimtumą bei socialinę įtrauktį, didinant kultūros paslaugų įtraukumą ir tolygų prieinamumą, pritaikant visų, ypač pažeidžiamiausių, socialinių grupių poreikiams.

COVID-19 pandemija atskleidė platesnį kultūros vaidmenį valdant karantino (socialinės distancijos) situaciją, kuriant socialinės atskirties ir emocinio pažeidžiamumo prevencines sąlygas, kontroliuojant socialinių, ekonominių ir kitų netolygumų augimą. Krizės akivaizdoje išryškėjo kultūros svarba visuomenės gerovei ir emocinei sveikatai.

Kartu pandemija atskleidė kultūros srityje dirbančių asmenų pažeidžiamumą krizių metu. Atsižvelgiant į tai, kad kultūros srityje dirba santykinai daug jaunimo, taip pat dominuoja maži ir mikro verslai bei savarankiškai dirbantys asmenys, individualūs kūrėjai, šios grupės per Covid-19 pandemijos krizę nukentėjo labiausiai dėl priemonių, kurių buvo imtasi kovojant su pandemijos plitimu (daugiau kaip pusės Lietuvos privačiame ir NVO sektoriuje veikiančių kultūros ir kūrybinių industrijų (KKI) atstovų veikla karantino laikotarpiu buvo visiškai sustabdyta ir susidūrė su veiklos tęstinumo iššūkiais). Stiprinant KKI ir didinant jų atsparumą panašioms krizėms, būtų sprendžiami jautrių nedarbi visuomenės grupių užimtumo iššūkiai, skatinamas darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimas (lankstus darbo režimas, nuotolinis darbas).

2014–2020 m. laikotarpiu KKI sektorių pasiekusios investicijos buvo labai fragmentiškos ir tik stipriausios ir labiausiai išsivysčiusios KKI įmonės galėjo pasinaudoti 2014–2020 m. investicijomis. Remiantis 2014–2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų verslo finansavimo ex-ante vertinimo ataskaita, pagrindinė kliūtis

startuolių, besivystančių ir mažų įmonių plėtrai yra finansų stoka – 42 % Vertinimas taip pat nustatė, kad reikia specializuotų, konkretiems sektoriams skirtų akceleravimo programų, tokių kaip KKI sektoriui dedikuota speciali programa.

Pandeminė situacija itin sumažino kultūros paslaugų prieinamumą (dėl kultūros objektų priklausomybės nuo fizinio lankytojų srauto), ypač pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir išryškino galimybių pasinaudoti paslaugomis iššūkį nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ar turint tam tikrų apribojimų (amžiaus, negalios ir pan.). Tyrimas atskleidė, jog kultūros sričių prieinamumas mažėja su gyventojų amžiumi, o neįgalųjų įsitraukimui į kultūros veiklas labiausiai trukdo kultūros objektų infrastruktūros nepritaikymas ir individualizuotų, specialioms poreikiams pritaikytų kultūros paslaugų stoka.

Šiuos iššūkius padėtų spręsti saugus fizinis ir įtraukus skaitmeninis (virtualus) paslaugų prieinamumas. 2014–2020 m. laikotarpiu investicijos (įskaitant privačius finansavimo šaltinius) į kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų aktualizavimą buvo 3 kartus mažesnės nei 2014 m. nustatytas poreikis. Daugiau nei trečdalis visų kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų Lietuvoje valdo NVO ir privatūs subjektai, didžiausias poreikis investuoti lieka į šiuos objektus, taip pat į valstybei svarbius kultūros objektus ne Sostinės regione, pritaikant juos įvairių visuomenės grupių poreikiams.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant platesnio kultūros potencialo panaudojimo socialinių iššūkių sprendimui ir socialinio-ekonominio tvarumo stiprinimui, kartu didinant kultūros sektoriaus gyvybingumą ir atsparumą:

Skatinti Kultūros ir kūrybinių industrijų (KKI) indėlį į tvarią ir socialiai atsakingą ekonomiką: KKI plėtros veiklos, skirtos socialinių ir technologinių inovacijų skatinimui, jaunimo užimtumo, įsidarbinimo galimybių ir tvarių darbo vietų kūrimui. Veiklos nukreiptos į sąlygų sudarymą savarankiškai dirbantiems kūrėjams ir NVO, skatinant kurti socialines inovacijas ir socialinį verslą. KKI taip pat bus skatinamos kurti inovatyvius ir konkurencingus produktus ir paslaugas, visų pirma prisidedančias prie, bet neapsiribojančias skaitmeninės ir žiedinės ekonomikos plėtra, taikant inovatyvias technologijas (taip didinant jų atsparumą krizėms), naudojant įvairias verslo veiklos formas, prisitaikant prie besikeičiančių vartotojų poreikių ir ekonomikos sąlygų. KKI sektoriaus nefinansinės vystymo veiklos, tikslinės konsultacijos dėl verslo vystymo, veiklos sprendimų, įskaitant žiedinės ir skaitmeninės transformacijos, tiekimo grandinių, tarptautiškumo ir pan. Nefinansinės paramos priemonės ypač aktualios VVL regione siekiant užauginti KKI sektoriaus įmones, kur yra tik pirmosios KKI užuomazgos. Planuojamos taiklios skatinamojo poveikio subsidinės (dalinių subsidijų) priemonės ir finansinės priemonės KKI sektoriaus vystymui ir konkurencingumo (įskaitant startuolių vystymą) didinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Svarbiausių valstybei kultūros objektų modernizavimas siekiant paslaugų prieinamumo ir įtraukumo didinimo: svarbiausių kultūros infrastruktūros objektų modernizavimas ir įveiklinimas siekiant kultūros paslaugų prieinamumo ir galimybių pasinaudoti paslaugomis nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ar turint tam tikrų apribojimų (amžiaus, negalios ir pan.) didinimo. Atliepiant pandemijos metu išryškėjusią kultūros objektų priklausomybę nuo fizinio lankytojų srauto, planuojamos veiklos užtikrinant saugų fizinį prieinamumą bei skaitmeninių paslaugų įvairovę ir virtualų dalyvavimą kultūros veiklose. Kultūros paslaugų transformacija, orientuojantis į didesnę įvairovę, interaktyvumą, grįžtamąjį ryšį – abipusę komunikaciją tarp kultūros turinio ir lankytojo, suteikiant lankytojui galimybę reflektuoti ir (ar) keisti kultūros turinį, kompensuojant fizinio socialinio kontakto trūkumą, platesnį įtraukumą socialiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms.

Planuojama investuoti į VVL regione esančius valstybei svarbiausius objektus, kurie generuoja didžiausią socialinę-ekonominę vertę.

Privačių kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų pritaikymas įvairių socialinių grupių poreikiams: atnaujinti kultūros objektus lanksčiai pritaikant įvairių visuomenės grupių poreikiams - įvairioms tarpsektorinėms inovatyvioms socialinėms paslaugoms ir dalyvavimu kultūroje grįstoms socialinės įtraukties veikloms, išnaudojant paveldo ir kultūros objektų atnaujinimo potencialą vietos ekonominės plėtros didinimui, naujų veiklos sričių ir pajamų šaltinių, verslų ir darbo vietų kūrimui, darnaus turizmo vystymuisi. Investicijomis taip pat siekiama sukurti tvarų mechanizmą tolimesniam kultūros paveldo objektų aktualizavimui (finansinės priemonės ir į fondus grąžinamos lėšos, privačių lėšų pritraukimas).

Prioritetiškai bus investuojama į privačių subjektų, įskaitant NVO, valdomus kultūros objektus. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Smulkus ir vidutinis verslas, įskaitant ne pelno siekiančias organizacijas ir dirbančiuosius savarankiškai; kultūros, įskaitant paveldą, objektų lankytojai; kultūros ir paveldo objektų valdytojai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Smulkus ir vidutinis verslas, įskaitant ne pelno siekiančias organizacijas ir dirbančiuosius savarankiškai; kultūros, įskaitant paveldą, objektų lankytojai; kultūros ir paveldo objektų valdytojai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų kultūros paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpreregioniniai ar tarpvalstybiniai veiksmai nėra numatomi.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Šio uždavinio veiklai „Skatinti KKI indėlį į tvarią ir socialiai atsakingą ekonomiką“ planuojamos dalinės subsidijos dėl skatinamojo poveikio pobūdžio ir analizuojamos galimybės daliai veiklos taikyti finansines priemones.

Uždavinio veiklai „Svarbiausių valstybei kultūros objektų modernizavimas siekiant paslaugų prieinamumo ir įtraukumo didinimo“ planuojama subsidija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja grynąjį pajamų.

Uždavinio veiklai „Privačių kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų lankstus pritaikymas įvairių socialinių grupių poreikiams“ įgyvendinti planuojama naudoti dalines subsidijas ir pasiteisinusias 2014–2020 m. laikotarpiu įgyvendintas finansines priemones.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.6.	ERPF	Sostinės regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės	Įmonės	9	93
			VVL regionas	RCO 01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės	Įmonės	8	71
			Sostinės regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	1	12
			VVL regionas	RCO 02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	3	23
			Sostinės regionas	RCO 03	Paramą finansinėmis priemonėmis (FP) gavusios įmonės	Įmonės	1	8
			VVL regionas	RCO 03	Paramą finansinėmis priemonėmis (FP)	Įmonės	1	5

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
					gavusios įmonės			
			Sostinės regionas	RCO 04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	7	73
			VVL regionas	RCO 04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	4	43
			Sostinės regionas	RCO 77	Paramą gavę kultūros ir turizmo objektai	Kultūros ir turizmo objektai	0	1
			VVL regionas	RCO 77	Paramą gavę kultūros ir turizmo objektai	Kultūros ir turizmo objektai	0	47

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.6	ERPF	Sostinės regionas	RCR 02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	eurai	0	n/a	4 440 000	Projektai	
			VVL regionas	RCR 02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	eurai	0	n/a	3 864 706	Projektai	
			Sostinės regionas	RCR 77	Paramą gavusių kultūros ir turizmo objektų lankytojai	Lankytojai / metus	15 564	2019	26 650	Projektai	
			VVL regionas	RCR 77	Paramą gavusių kultūros ir turizmo objektų lankytojai	Lankytojai / metus	597 170	2019	1 302 696	Projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	025 - Inkubacija, parama atžalinėms ir atskirtosioms įmonėms bei startuoliams	10 100 000,00
		VVL regionas			20 900 000,00
		Sostinės regionas		166 - Kultūros paveldo ir kultūros paslaugų apsauga, plėtojimas ir skatinimas	500 000,00
		VVL regionas			68 500 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	01 - Dotacija	8 100 000,00
		VVL regionas			82 400 000,00
		Sostinės regionas		03 - Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	2 500 000,00
		VVL regionas			7 000 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	10 600 000,00
		VVL regionas			89 400 000,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	09 - Netaikoma	10 600 000,00
		VVL regionas			89 400 000,00

Konkretus uždavinys – 4.7. Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą**Įgyvendinamos veiklos**

Ypatingą skurdo ir socialinės atskirties riziką dažniausiai patiria sunkiai integruojami į darbo rinką arba joje ilgai neišsilaikantys asmenys. Šios grupės įprastai pasižymi problemų daugiamatiškumu, t. y. neturi socialinių įgūdžių arba jie yra nepakankami, yra diskriminuojami, neturi ar yra praradę kvalifikaciją, yra ilgą laiką nedalyvavę darbo rinkoje, grįžę iš įkalinimo įstaigų, turintys sveikatos problemų ir kt. Siekiant tvarios šių asmenų grupių integracijos į darbo rinką svarbu atkurti ir ugdyti jų motyvą, socialinius bei darbinus gebėjimus, todėl planuojama plėtoti socialinės integracijos paslaugas. Spręsti socialinės atskirties problemas gali padėti savanoriška veikla, todėl ši veikla bus plečiama. Kadangi moterų ir vyrų padėtis skiriasi daugelyje sričių, bus siekiama didesnės lygybės ir smurto artimoje aplinkoje mažėjimo šalinant seksizmo padarinius, didinant sąmoningumą, tarpusavio supratimą ir toleranciją, geriau informuojant visuomenę apie diskriminacijos apraiškas. Numatomos veiklos, skirtos skatinti vietos bendruomenių dalyvavimą sprendžiant aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant didinti socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir atskirtį patiriančių asmenų įtrauktį, aktyvų dalyvavimą ir lygias galimybes:

Užtikrinti pagalbą tiems, kuriems labiausiai jos reikia: socialinės integracijos, įskaitant kultūros edukaciją bei kūrybingumo skatinimą, paslaugos, kurios didina socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų socialinę integraciją ir šalina galimybių dalyvauti darbo rinkoje kliūtis; paslaugų grįžusiems iš įkalinimo įstaigų sistemos įgyvendinimas ir tobulinimas; darbo su jaunimu sistemos plėtra, siekiant didesnės jų integracijos; koordinuotos intervencinės pagalbos esantiems benamystėje vystymas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti moterų ir vyrų lygybę: žmogaus teisių padėties gerinimas ir seksizmo padarinių šalinimas per

visuomenės nuostatų keitimą ir lyčių lygybės aspekto integravimą vietos savivaldos lygiu, siekiant mažinti paplitusius stereotipus apie lytis; smurto artimoje aplinkoje mažinimas, užtikrinant tinkamą smurto prevenciją ir pagalbą nukentėjusiems nuo smurto. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Stiprinti ir plėtoti savanorystę: socialinės įtraukties skatinimas sudarant sąlygas įsitraukti į ilgalaikę, kompetencijas ugdančią savanorišką veiklą, kuriant ir įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti aktyvesnį vietos bendruomenių dalyvavimą: per vietos plėtros strategijų rengimą ir įgyvendinimą spręsti vietos bendruomenei aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas, t. y. taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiems ir socialinės rizikos asmenims, padėti socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams įsitraukti į visavertį visuomenės gyvenimą, asmenims iš pažeidžiamų grupių – įsitraukti į darbo rinką (įskaitant ėmimąsi savarankiško darbo, verslo) ir joje išsilaikyti. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų; romai; mažiau galimybių turintis jaunimas; apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys; smurtą patiriantys asmenys, savivaldos, verslo, NVO ir žiniasklaidos atstovai; visuomenė; nacionaliniame savanoriškos veiklos modelyje dalyvaujančios organizacijos ir asmenys.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Numatytos pirmoji ir antroji veiklos yra tiesiogiai skirtos skatinti vyrų ir moterų lygybę bei didinti socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir atskirtį patiriančių asmenų įtrauktį, aktyvų dalyvavimą ir lygias galimybes.

Vykdamas numatytą ketvirtąją veiklą užtikrinama, kad projekto veiklos ir rezultatai būtų prieinami skirtingų poreikių turintiems asmenims (pvz., projektų veiklos organizuojamos patalpose, prieinamose judėjimo, regos ar kitą negalią turintiems asmenims; vykdamas projektų veiklas prireikus užtikrinamas vertimas į gestų ar kitą kalbą), taip pat skatinama į veiklas kartu su tikslinėmis grupėmis įtraukti ir kitus bendruomenės narius, taip mažinant tikslinių grupių stigmatizavimą ir sudarant galimybę asmenims iš tikslinių grupių užmegzti artimesnius, draugiškus ryšius su bendruomenės nariais, kurie nėra tikslinės grupės bendruomenės nariai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų socialinių paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirenkamų uždavinių turinio.

Šio uždavinio veiklos, susijusios su BIVP, bus įgyvendinamos taikant integruoto teritorijų vystymo metodo BIVP formą tikslinėse teritorijose: funkcinėse miestų zonose, miestuose, kurie yra savivaldybių centrai ir (arba) kuriuose gyvena daugiau nei 6 tūkst. gyventojų, ir pirmiau nurodytų miestų apylinkėse. Socialinės rizikos ir pažeidžiamų grupių atskirties problemos yra aktualios tiek VVL, tiek Sostinės regionuose, todėl veikla, skirta BIVP metodo taikymui, bus įgyvendinama abiejuose regionuose.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įvertinus situaciją pasienio teritorijose numatoma, kad 2021–2027 m. ETBT programoms (t. y. Lietuvos ir Latvijos programai bei Lietuvos ir Lenkijos programai) įgyvendinti kartu su partneriais iš kaimyninių valstybių bus pasirinktas socialiai atsakingesnės Europos politikos tikslas. Siekiant ETBT tikslo programų ir paskutinės veiklos sinergijos, bus skatinamos šalies pasienyje veikiančios VVG rengiant vietos plėtros strategijas įvertinti veiksmus, planuojamus remti pagal ETBT tikslo programas.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekinys (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.7	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys	Asmenys	769	3 843
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys	Asmenys	2 693	13 463
			Sostinės regionas	Specialusis	Igyvendintos informacinės kampanijos, skirtos skatinti moterų ir vyrų lygybę bei gerinti apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje	Vienetai	0	2
			VVL regionas	Specialusis	Igyvendintos informacinės kampanijos, skirtos skatinti moterų ir vyrų lygybę bei gerinti apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje	Vienetai	0	3
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, suteikiančiose žinias ir (ar) gebėjimus vyrų ir moterų lygybės bei smurto artimoje aplinkoje srityse	Asmenys	176	882
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, suteikiančiuose žinias ir (ar) gebėjimus vyrų ir moterų lygybės bei smurto artimoje aplinkoje srityse	Asmenys	1 106	5 528
			Sostinės regionas	Specialusis	Savivaldybių administracijos, išbandžiusios naujus lyčių lygybės integravimo savivaldybėje būdus	Vienetai	0	1
			VVL regionas	Specialusis	Savivaldybių administracijos, išbandžiusios naujus lyčių lygybės integravimo savivaldybėje būdus	Vienetai	0	4
			Sostinės regionas	Specialusis	Sukurtas ir įgyvendinamas nacionalinis savanoriško veiklos modelis ¹⁰	Vienetai	0	1
			VVL regionas	Specialusis	Sukurtas ir įgyvendinamas nacionalinis savanoriško veiklos modelis	Vienetai	-	-
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, savanorišką veiklą vykdančys pagal	Asmenys	154	1 537

¹⁰ Planuojama sukurti vieną nacionalinį savanoriškos veiklos modelį, kuris apims Sostinės regioną bei VVL regioną.

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
					nacionalinį savanoriškos veiklos modelį			
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, savanorišką veiklą vykdančios pagal nacionalinį savanoriškos veiklos modelį	Asmenys	540	5 398
			VVL regionas	Specialusis	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	Projektai	0	650
			Sostinės regionas	Specialusis	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	Projektai	0	131

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.7	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, kurie po dalyvavimo pradėjo savanoriauti, mokytis, ieškoti darbo arba dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	13	2020	30	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, kurie po dalyvavimo pradėjo savanoriauti, mokytis, ieškoti darbo arba dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	13	2020	30	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, kurie teigia, kad paslaugos padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	60	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, kurie teigia, kad gaunamos paslaugos padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	60	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose, skatinančiose moterų ir vyrų lygybę bei apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje, įgijo kompetencijų, dalis	Procentai	0	2021	85	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose, skatinančiuose moterų ir vyrų lygybę bei apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje, įgijo kompetencijų, dalis	Procentai	0	2021	85	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Savivaldybių administracijos, teigiančios, kad nauji lyčių lygybės integravimo būdai pasiteisino	Vienetai	0	2021	1	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Savivaldybių administracijos, teigiančios, kad nauji lyčių lygybės integravimo būdai pasiteisino	Vienetai	0	2021	2	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, sėkmingai baigusiu dalyvauti savanoriškoje veikloje pagal nacionalinį savanoriškos veiklos modelį, dalis	Procentai	0	2020	30	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, sėkmingai baigusiu dalyvauti savanoriškoje veikloje pagal nacionalinį savanoriškos veiklos modelį, dalis	Procentai	0	2020	30	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	BIVP projektų veiklų dalyviai, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje	Procentai	0	2020	40	Tyrimo ataskaitos	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
			Sostinės regionas	Specialusis	BIVP projektų veiklų dalyviai, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje	Procentai	0	2020	40	Tyrimo ataskaitos	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	152 - Priemonės, kuriomis skatinamos lygios galimybės ir aktyvus dalyvavimas visuomenėje	3 125 600,00
		VVL regionas			25 831 333,00
		Sostinės regionas		153 - Būdai integruoti palankių sąlygų neturinčius asmenis ir grąžinti juos į darbo rinką	5 571 583,00
		VVL regionas			33 186 252,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	01 - Dotacija	6 212 377,75
		VVL regionas			89 374 504,10

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	22 - Salos ir pakrančių vietovės	656 113,00
		VVL regionas			15 539 049,00
		Sostinės regionas		23 - Retai apgyvendintos vietovės	1 807 698,00
		VVL regionas			5 240 637,00
		Sostinės regionas		33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	6 233 372,00
		VVL regionas			38 237 899,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	05 - Nediskriminavimas	296 318,00
		VVL regionas			1 969 282,00
		Sostinės regionas		08 - Pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimų stiprinimas	365 471,00
		VVL regionas			3 082 365,00
		Sostinės regionas		09 - Netaikoma	5 571 583,00
		VVL regionas			33 186 252,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF	Sostinės regionas	4.7	01 - Orientavimasis į lyčių aspektą	296 282,00
		VVL regionas			1 969 282,00
		Sostinės regionas		03 - Neutralumas lyties požiūriu	8 400 865,00
		VVL regionas			57 048 303,00

Konkretus uždavinys – 4.8. Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškų ir tvarių paslaugų; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, siekti, kad būtų socialinės apsaugos galimybių

Igyvendinamos veiklos

Socialinių paslaugų prieinamumas bei kokybė Lietuvoje išlieka nepakankami, todėl reikia stiprinti paslaugų ir pagalbos sistemą didinant paslaugų aprėptį ir kokybę.

Integruotas ir bendruomenines paslaugas (neįskaitant bendrųjų socialinių paslaugų) senatvės pensijos amžiaus asmenims ir asmenims su negalia 2018 m. gavo 6,9 % visų senatvės pensijos amžiaus asmenų ir

asmenų su negalia. Siekiama, kad šis rodiklis 2030 m. siektų 12 % Perėjimas nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų išlieka iššūkiu vidutiniu laikotarpiu. Reikia įgyvendinti asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, institucinės globos pertvarką, plėtoti nestacionarias ir bendruomenines paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams, jaunuoliams.

Vaiko teisių užtikrinimas ir apsauga Lietuvoje yra prioritetinis klausimas. Nors šioje srityje įgyvendinta nemažai iniciatyvų, aktuali išlieka vaikų skurdo, vaikų socialinės atskirties problema. Vaikų, kuriems gresia skurdo ir (ar) socialinės atskirties rizika, dalis Lietuvoje sudaro 26,5 % (Eurostat, 2019 m.) ir viršija ES27 vidurkį (22,2 %). Skurdo atžvilgiu vienos pažeidžiamiausių grupių Lietuvoje yra asmenys su vaikais, daugiavaikės šeimos, vaikus auginantys vieniši tėvai, neįgalieji. O socialinės atskirties rizika gresia ir tiems vaikams, kurių materialinė padėtis gali būti patenkinama ar net labai gera, bet kurie negali aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime ir džiaugtis visomis savo teisėmis dėl pvz., įtraukios aplinkos stokos, prevencinių veiklų, užkertančių kelią didesnėms rizikoms, stokos. Atsižvelgiant į tai, svarbu plėtoti ir stiprinti sistemine pagalbą vaikams ir šeimoms, kuri padėtų užtikrinti tinkamą visų vaikų visų teisių įgyvendinimą, kurtų palankią aplinką tiek vaikui, tiek šeimai aktyviai įsitraukti į visuomenės gyvenimą, mažintų skurdo bei socialinės atskirties riziką.

Alkoholio, kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimas ir priklausomybių paplitimas yra opi Lietuvos problema (Lietuva yra viena iš lyderių pagal alkoholio suvartojimą), todėl reikia gerinti psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugų prieinamumą. Ypač trūksta paslaugų nuo psichoaktyviųjų medžiagų priklausomiems vaikams bei asmenims, auginantiems vaikus.

Numatoma vystyti socialinės srities viešųjų paslaugų pasidalijimo su nevyriausybinėms ir bendruomeninėms organizacijoms modelį ir taip prisidėti prie socialinės ekonomikos plėtos.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant didinti socialinių paslaugų kokybę, įvairovę ir prieinamumą, ir taip siekiant užtikrinti asmens, šeimos, bendruomenės socialinę gerovę:

Užtikrinti perėjimą nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų: kurti, teikti ir plėtoti nestacionarias ir bendruomenines paslaugas: apgyvendinimo su parama (apsaugotas būstas, savarankiško (grupinio) gyvenimo namai), dienos užimtumo, konsultacinės pagalbos šeimai, asmeninio asistento, atvejo koordinavimo, pagalbos priimant sprendimus, socialinių dirbtuvių ir kt. paslaugas asmenims, turintiems intelekto ir (ar) psichikos negalią; apsaugoto būsto sulaukusiems pilnametystės jauniems asmenims, kuriems buvo teikta socialinė globa institucijoje, ir kurie neina mokytis, paslauga; palydėjimo, pagalbos, konsultavimo ir kitos paslaugos netekusiems tėvų globos vaikams ir jaunuoliams, bei vaikų globos ir įvaikinimo šeimoje skatinimas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Vystyti kompleksines paslaugas šeimoms: saugios, sveikos ir darnios aplinkos kūrimas vystant paslaugas, skirtas padėti šeimoms įveikti sunkumus ir krizes, didinti tėvų sąmoningumą, ugdyti gebėjimus tinkamai auklėti vaikus, sudaryti geresnes sąlygas derinti šeiminius ir darbo įsipareigojimus, bei kitas šeimų gyvenimo kokybę didinančias paslaugas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Paslaugų pažeidžiamų vaikų grupėms prieinamumo didinimas įgyvendinant Vaikų garantiją: kompleksiskai ir individualizuotai teikiamos paslaugos vaikams su negalia, vaikams, kurie dėl savo sveikatos būklės ar raidos sutrikimų turi specialiųjų poreikių, bei jų šeimos nariams; neformalios priežiūros ir savivalbos skatinimas; kitos pažeidžiamų vaikų poreikius atitinkančios nestacionarios ir bendruomeninės paslaugos. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Vykdyti nuo psichoaktyvių medžiagų priklausomų asmenų psichosocialinę reabilitaciją ir reintegraciją: reabilitacijos ir reintegracijos veiklose ypatingas dėmesys skiriamas paslaugų prieinamumo vaikams ar asmenims, auginantiems vaikus, didinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Vystyti socialinės srities viešųjų paslaugų pasidalijimo su nevyriausybinėms ir bendruomeninėms organizacijoms modelį: modelio vystymas, prisidedant prie Lietuvos socialinės ekonomikos skatinimo. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, ir jų šeimos (globėjai, rūpintojai); vaikai ir jauni

asmenys, netekę tėvų globos; šeimos; asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis bei jų artimieji; pažeidžiami vaikai ir jų šeimos (globėjai, rūpintojai); nuo psichoaktyvių medžiagų priklausomi asmenys; paslaugas teikiančios ir administruojančios organizacijos (įstaigos); paslaugas teikiantys ir (ar) administruojantys darbuotojai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas prisidedama prie Institucinės globos pertvarkos. Pertvarka įgyvendinama siekiant skatinti ir užtikrinti visų neįgaliųjų visapusišką ir lygiateisį naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniam orumui, kaip nustatyta Neįgaliųjų teisių konvencijoje. Tiesiogiai lygybės ir nediskriminavimo dėl negalios, amžiaus, socialinės padėties principas bus įgyvendinamas per veiklas, skirtas plėtoti nestacionarias, bendruomenines paslaugas asmenims, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis ir kurie negali pasirūpinti savimi. Be to, dalis paslaugų suteiks galimybę įsidarbinti ir padidinti namų ūkio pajamas asmenims, kurie prižiūri savimi pasirūpinti negalinčius šeimos narius, sugrįžti į darbo rinką ir gauti pajamas asmenims iš specifinių socialinės rizikos grupių (pvz., priklausomybių turintiems asmenims).

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų socialinių paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpregionių ar tarpvalstybinių veiksmų nenumatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.8.	ESF	Sostinės regionas	Specialusis	Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenys, gavę bendruomenines paslaugas	Asmenys	184	614
			VVL regionas	Specialusis	Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenys, gavę bendruomenines paslaugas	Asmenys	913	3 044
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, gavę kompleksines paslaugas šeimai	Asmenys	3 464	11 545
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, gavę kompleksines paslaugas šeimai	Asmenys	19 043	63 478
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, gavę bendruomenines paslaugas, susijusias	Asmenys	274	912

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
					su Vaikų garantijos įgyvendinimu			
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, gavę bendruomenines paslaugas, susijusias su Vaikų garantijos įgyvendinimu	Asmenys	1 358	4 527
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę psichosocialinės reabilitacijos ir (ar) reintegracijos veikloje	Asmenys	69	231
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę psichosocialinės reabilitacijos ir (ar) reintegracijos veikloje	Asmenys	554	1 848
			Sostinės regionas	Specialusis	Savivaldybės, dalyvavusios veiklose, skatinančiose NVO ir bendruomeninių organizacijų įtraukimą į socialinės srities paslaugų teikimą	Vienetai	2	6
			VVL regionas	Specialusis	Savivaldybės, dalyvavusios veiklose, skatinančiose NVO ir bendruomeninių organizacijų įtraukimą į socialinės srities paslaugų teikimą	Vienetai	9	46

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.8.	ESF	Sostinės regionas		Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			VVL regionas		Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas		Asmenų, kurie teigia, kad kompleksinės paslaugos šeimai padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	75	Apklauso duomenys	
			VVL regionas		Asmenų, kurie teigia, kad kompleksinės paslaugos šeimai padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	75	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas		Asmenų, palankiai vertinančių bendruomeninių paslaugų, susijusių su Vaiko garantijos įgyvendinimu, kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			VVL regionas		Asmenų, palankiai vertinančių bendruomeninių paslaugų, susijusių su Vaiko garantijos įgyvendinimu, kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas		Asmenų, kurie po dalyvavimo pradėjo mokytis, ieškoti darbo, pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	45	2020	45	Projektų duomenys	
			VVL regionas		Asmenų, kurie po dalyvavimo pradėjo mokytis, ieškoti darbo, pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	45	2020	45	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas		Savivaldybės, kuriose įvyko teigiamas pokytis įtraukiant nevyriausybinės ir bendruomeninės organizacijas į socialinės srities viešųjų paslaugų teikimą	Vienetai	0	2021	2	Apklauso duomenys	
			VVL regionas		Savivaldybės, kuriose įvyko teigiamas pokytis įtraukiant nevyriausybinės ir bendruomeninės organizacijas į socialinės srities viešųjų paslaugų teikimą	Vienetai.	0	2021	14	Apklauso duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	158 - Priemonės, kuriomis gerinamos lygios galimybės laiku naudotis kokybiškomis, tvariomis ir įperkamos paslaugomis	17 594 877,00
		VVL regionas			157 720 252,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	01 - Dotacija	17 594 877,00
		VVL regionas			157 720 252,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	17 594 877,00
		VVL regionas			157 720 252,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	06 - Vaikų skurdo problemos sprendimas	6 386 538,00
		VVL regionas			53 863 822,00
		Sostinės regionas		08 - Pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimų stiprinimas	115 200,00
		VVL regionas			1 501 440,00
		Sostinės regionas		09 - Netaikoma	11 093 139,00
		VVL regionas			102 354 990,00

Konkretus uždavinys – 4.9. Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą (ERPF)

Įgyvendinamos veiklos

Mažinant socialinę atskirtį, toliau išlieka poreikis plėtoti socialines paslaugas, pagrindinę investicijų dalį skiriant bendruomenėje teikiamų paslaugų plėtrai, užtikrinant institucinės globos pertvarkos įgyvendinimą. Šios investicijos papildys ESF lėšomis numatomas finansuoti paslaugas. Kartu svarbu diegti socialines inovacijas, užtikrinti žmogaus teisių standartus, skatinti socialinį aktyvumą, kad būtų atliepti įvairių socialinių grupių iššūkiai ir poreikiai. Bus įgyvendinamos integruotos priemonės, skirtos socialinei ir ekonominei marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integracijai.

Apie 10 tūkst. gyventojų laukia socialinio būsto nuo 3 iki 12 metų, priklausomai nuo savivaldybės. Didžiausias poreikis išlieka gausioms šeimoms (šeimos, auginančioms tris ir daugiau vaikų) bei neįgaliems asmenims, nes šioms tikslinėms grupėms tinkamo būsto rinkoje pasiūlos nėra arba ji nepakankama.

Siekiant didinti skurdo, socialinės atskirties problemų sprendimo efektyvumą, numatyta skatinti socialinio verslo kūrimąsi, plėtrą. Svarbu į šių problemų sprendimą įtraukti vietos bendruomenes, todėl bus taikomas BIVP metodas.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant gerinti galimybes apsirūpinti būstu ir stiprinti socialines paslaugas:

Plėtoti socialinį būstą: socialinio būsto plėtojimas, siekiant įgyvendinti vaiko / šeimos teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas ir taip didinti nepalankias sąlygas turinčių asmenų, ypač neįgalųjų ir gausių šeimų, integraciją, bei, atsižvelgiant į bendruosius darnaus vystymosi principus, siekti užtikrinti galimybę naudotis įsidarbinimo, sveikatos priežiūros, švietimo, vaikų priežiūros, socialinėmis, kultūros ir kitomis asmenims (šeimoms) reikalingomis paslaugomis. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti ir modernizuoti paslaugų, reikalingų įgyvendinti institucinės globos pertvarką, infrastruktūrą: socialinių paslaugų infrastruktūros, reikalingos pereiti nuo asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų, plėtra savivaldybėse ir vietos bendruomenėse tikslinės grupės asmenims, įskaitant ir gyvenančius namuose (pvz., pereinamojo tipo paslaugų bei nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūra; grupinio ir savarankiško gyvenimo namai; apsaugotas būstas; skaitmeninės, technologinės, inžinerinės ir kitos paslaugų infrastruktūros inovacijos, leidžiančios pagerinti tikslinių grupių asmenų savarankiškumą ir gyvenimo kokybę; įstaigų, teikiančių specializuotas stacionarias slaugos ir globos paslaugas asmenims, kuriems reikalinga intensyvi ir specializuota slaugos ir socialinės globos pagalba, infrastruktūra). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti ir modernizuoti nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą, siekiant didinti gyventojų socialinę gerovę: nestacionarių, bendruomeninių paslaugų infrastruktūros modernizavimas ir plėtra socialinę riziką patiriantiems ir socialiai pažeidžiamiems asmenims bei asmenims, kuriems nustatyti socialinių paslaugų poreikiai (išskyrus intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčius asmenis) (pvz., krizių ir specializuotos pagalbos centrai (pvz., vaikams / šeimoms; nusikaltimų aukoms); dienos centrai (pvz., asmenims su kompleksine negalia, senyvo amžiaus asmenims); nakvynės namai benamiams; psichologinės ir socialinės rehabilitacijos centrai (pvz., priklausomoms mamoms su vaikais); psichosocialinės pagalbos įstaigos/savarankiško gyvenimo namai (adaptacijos namai) asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų ir/ar grįžusiems iš įkalinimo įstaigų; atviri jaunimo centrai ir atviros jaunimo erdvės, teikiančios paslaugas mažiau galimybių turintiems jaunuoliams ir kita infrastruktūra, skirta bendruomeninių paslaugų teikimui, prioritetą teikiant NVO paslaugų infrastruktūrai). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties problemas: socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimasis ir plėtra, per vietos plėtros strategijas remiant reikalingos įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimą, testavimą, rinkodaros priemonių kūrimą ir taikymą ir kt. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Užtikrinti BIVP metodo taikymą: parama vietos plėtros strategijų rengimui, valdymui, stebėsenai, vertinimui ir aktyviam taikymui ir VVG atstovų kompetencijų stiprinimui (įskaitant VVG tinklaveiką ir bendradarbiavimą su valdžios institucijomis bei partneriais). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gausios šeimos; neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai); socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benami, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.); asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis; nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai; nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas veiklas numatoma skatinti kurti ir diegti tokius produktus ir paslaugas, kurie būtų pritaikyti įvairių bendruomenės grupių poreikiams (įskaitant negalią turinčius ar valstybinės kalbos nemokančius asmenis).

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų socialinių paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Šio uždavinio ketvirta ir penkta veiklos bus įgyvendinamos taikant integruoto teritorijų vystymo metodo BIVP formą tikslinėse teritorijose: funkcinėse miestų zonose, miestuose, kurie yra savivaldybių centrai ir (arba) kuriuose gyvena daugiau nei 6 tūkst. gyventojų, ir pirmiau nurodytų miestų apylinkėse. Pažeidžiamų grupių atskirties problemos yra aktualios tiek VVL, tiek Sostinės regionuose, todėl veiklos, skirtos BIVP metodo taikymui, bus įgyvendinamos abiejuose regionuose.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpregionių ar tarpvalstybinių veiksmų nenumatoma.

Siekiant ETBT tikslo programų ir šio uždavinio trečiosios veiklos sinergijos, bus skatinamos šalies pasienyje veikiančios VVG rengiant vietos plėtros strategijas įvertinti veiksmus, planuojamus pagal ETBT tikslo programas.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.9.	ERPF	Sostinės regionas	RCO65	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	Asmenys	0	593
			VVL regionas	RCO65	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	Asmenys	0	2 371
			Sostinės regionas	Specialusis	Paslaugų asmenims, turintiems intelekto ir (ar) psichikos negalią, vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Vienetai	0	1 458
			VVL regionas	Specialusis	Paslaugų asmenims, turintiems intelekto ir (ar) psichikos negalią, vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Vienetai	0	6 883
			Sostinės regionas	Specialusis	Paslaugų socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Vienetai	0	1 071

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
			VVL regionas	Specialusis	Paslaugų socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirti) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Vienetai	0	2 756
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai)	skaičius	0	26
			VVL regionas	Specialusis	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai)	skaičius	0	129
			Sostinės regionas	RCO80	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos, kurioms suteikta parama	strategijos	0	9
			VVL regionas	RCO80	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos, kurioms suteikta parama	strategijos	0	47

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.9.	ERPF	Sostinės regionas	RCR67	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	Asmenys	0	2021	593	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCRR67	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	Asmenys	0	2021	2 371	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys	0	2020	1 001	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys	0	2020	4 725	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gyvenančių stacionariose socialinės globos įstaigose, mažėjimas	Asmenys	971	2019	320	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gyvenančių stacionariose socialinės globos įstaigose, mažėjimas	Asmenys	5 296	2019	1 747	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys	0	2020	1 815	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys	0	2020	4 681	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	(Per BIVP projektus paremto socialinio verslo sukurtų darbo vietų skaičius	Asmenys	0	2021	26	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	(Per BIVP projektus paremto socialinio verslo sukurtų darbo vietų skaičius	Asmenys	0	2021	131	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant BIVP strategijas	Suinteresuotosios šalys	42	2020	144	Tyrimo ataskaita	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
			VVL regionas	Specialusis	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant BIVP strategijas	Suinteresuotosios šalys	373	2020	752	Tyrimo ataskaita	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	126 - Būstų infrastruktūra (kitiems asmenims nei migrantai, pabėgėliai ir asmenys, kuriems suteikta tarptautinė apsauga arba kurie prašo suteikti tarptautinę apsaugą)	9 400 131,00
		VVL regionas			63 920 891,00
		Sostinės regionas		127 - Kita socialinė infrastruktūra, kuria prisidedama prie socialinės įtraukties bendruomenėje	18 083 550,00
		VVL regionas			123 798 420,00
		Sostinės regionas		152 - Priemonės, kuriomis skatinamos lygios galimybės ir aktyvus dalyvavimas visuomenėje	1 937 176,00
		VVL regionas			16 338 065,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	01 - Dotacija	27 483 681,00
		VVL regionas			187 719 311,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	22 - Salos ir pakrančių vietovės	532 416,00
		VVL regionas			12 255 373,00
		Sostinės regionas		23 - Retai apgyvendintos vietovės	1 404 760,00
		VVL regionas			4 082 692,00
		Sostinės regionas		33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	27 483 681,00
		VVL regionas			187 719 311,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	09 - Netaikoma	27 483 681,00
		VVL regionas			187 719 311,00

Konkretus uždavinys – 4.10 Gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, rezultatyvumą ir tvarumą

Įgyvendinamos veiklos

Numatoma pagrindines investicijas nukreipti sveikatos priežiūros sistemos paslaugų prieinamumui, kokybei gerinti. Šiuo atžvilgiu itin svarbu gerinti paslaugų kokybę investuojant į visuomenės sveikatos ir pirminę sveikatos priežiūrą, kuri yra svarbi siekiant sustiprinti ligų prevenciją ir padėti žmonėms aktyviau valdyti savo sveikatą. Taip pat investicijos planuojamos į integruotų slaugos ir socialinių paslaugų plėtrą bei tikslinių grupių asmenų ir sveikatos specialistų skaitmeninio sveikatos raštingumo didinimą.

Toliau išlieka svarbios investicijos, skirtos skatinti sveikatos tausojimą ir stiprinimą, ugdyti sveikatos raštingumą, didinti gydymo priemonių veiksmingumą ir rezultatus bei didinti lėtinių ligų ir sunkių traumų valdymo efektyvumą skatinant inovatyvių paslaugų teikimo modelių, susietų su pasiektais rezultatais,

diegimą.

Planuojama daugiau dėmesio skirti sveikatos ir socialinių skirtumų mažinimui tarp vaikų, užtikrinant galimybę naudotis kokybiškais sveikatos priežiūros paslaugomis.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant gerinti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugų kokybę, prieinamumą, veiksmingumą bei sumažinti regioninius sveikatos priežiūros skirtumus:

Skatinti prevencines priemones, stiprinančias visuomenės sveikatą bei psichologinę gerovę ir atsparumą: integruoto visuomenės sveikatos priežiūros modelio, inovatyvių visuomenės sveikatos paslaugų sukūrimas ir įdiegimas (mobilių ir nuotolinių sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo modelių sukūrimas ir įdiegimas), rizikos sveikatai veiksnių, lemiančių lėtinių neinfekcinių, užkrečiamųjų ligų, profesinių ligų plitimą bei naujai atsirandančių grėsmių ir iššūkių valdymo gerinimas, sveikatos raštingumo, visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo ir kokybės tikslinėms grupėms (ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms, įskaitant vaikus bei pagyvenusius asmenis) didinimas.

Preveninės priemonės apimtų sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimą, bandomųjų projektų, naujų iniciatyvų diegimą, skaitmeninių ir inovatyvių priemonių ir bendruomeninių iniciatyvų, skirtų stiprinti neformalųjį sveikatos švietimą ir ankstyvųjų intervencijų taikymą, diegimui. Numatoma skatinti dalyvavimą prevencinėse programose, gerinti programų kokybę ir organizavimą.

Ypač didelį dėmesį planuojama skirti vaikų sveikatos stiprinimui, teikiant šiuolaikiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas bei įgyvendinant prevencines programas.

Taip pat įgyvendinant prevencines priemones numatoma didinti psichikos sveikatos stiprinimo, priklausomybės ligų ir savižudybių prevencijos paslaugų prieinamumą ir skatinti įvairias iniciatyvas vaikų ir jaunimo, vyresnio ir darbingo amžiaus žmonių tikslinėse grupėse.

Įgyvendinant Vaiko garantijos iniciatyvas numatoma stiprinti psichosocialinę negalią turinčių vaikų ir jų šeimos narių ar globėjų psichikos sveikatą ir psichologinę gerovę finansuojant mokslo įrodymais grįstą psichologinių ir (ar) psichoterapinių paslaugų vaikui iki 18 metų amžiaus teikimą nuo raidos sutrikimo ar psichosocialinės negalios nustatymo momento bei psichosocialinių ir (ar) psichoterapinių paslaugų vaiko artimiesiems teikimą, taip pat specialistų kvalifikacijos tobulinimą.

Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL ir Sostinės regionuose.

Stiprinti pirminę sveikatos priežiūrą: numatoma didinti pirminės sveikatos priežiūros (PSP) komandos teikiamų paslaugų spektrą finansuojant PSP komandos narių kompetencijų stiprinimą, orientuojantis į darbą komandoje, integruotų paslaugų teikimą. Stiprinant užkrečiamų ligų valdymą numatoma didelį dėmesį skirti infekcijų kontrolės komandų formavimui, specialistų kvalifikacijos tobulinimui ir perkvalifikavimui. Toliau tęsiama skatinamoji socialinė parama rizikos grupėms ambulatorinio tuberkuliozės gydymo metu. Taip pat parama bus teikiama pacientų bei jų artimųjų žinių ir įgūdžių stiprinimo priemonėms, ypač susijusioms su savarankišku lėtinių ligų valdymu, PSP įstaigų vertinimo sistemos tobulinimui ir gerų darbo rezultatų siekimui, jų stebėsenai, siekiant įvertinti pasiektų rezultatų naudą, paciento kelio PSP grandyje modelio diegimui integruojant visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas (paslaugų teikimo algoritmų, metodikų parengimas, diegimas, specialistų mokymai). Prioritetas teikiamas nuotolinių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų diegimui bei plėtojimui (sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimas/perkvalifikavimas, metodinių dokumentų parengimas, nacionalinio visą parą veikiančio ūmių būklių sveikatos priežiūros pagalbos centro bandomoji veikla ir pan.). Numatoma didelį dėmesį skirti naujų inovatyvių PSP veiklos ir efektyvių paslaugų teikimo modelių sukūrimui, išbandymui, diegimui (apimant reikalingų specialistų kvalifikacijos tobulinimą/perkvalifikavimą, diagnostikos ir gydymo standartų, algoritmų ir kitų metodinių dokumentų parengimą ir įdiegimą, pacientų sveikatos raštingumo veiklas ir kt.) ir jau esamų – plėtojimui: gerinant keliomis lėtinėmis ligomis sergančių pacientų priežiūrą, plečiant odontologinę pagalbą neįgaliems ir turintiems specialių poreikių pacientams, stiprinant tęstinę ir integruotą psichikos sveikatos priežiūrą (taikant atvejo vadybą, diegiant inovatyvius modelius ir teikiant paslaugas bendruomenėje). Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL regione.

Užtikrinti kokybiškos specializuotos asmens sveikatos priežiūros prieinamumą ir atitikimą pacientų poreikiams: numatoma pagal naują paslaugų teikimo modelį, pagrįstą regioniniu bendradarbiavimu pertvarkyti GMP paslaugų teikimo organizavimą, savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigose (ASPI) diegiant efektyvias skubiosios medicinos pagalbos paslaugas, užtikrinant prieinamas ambulatorines

specializuotas, paslaugas, optimizuojant savivaldybių ASPĮ teikiamų aktyvaus stacionarinio gydymo paslaugų asortimentą. Taip pat planuojama skatinti inovatyvių paslaugų teikimo modelių sukūrimą ir įdiegimą, esamų paslaugų teikimo modelių tobulinimą (paslaugų teikimo „žaliųjų koridorių“ principu modelis; pagal atrankinės patikros ir ankstyvosios diagnostikos programas teikiamų paslaugų organizavimo modelis, kt.). Numatoma finansuoti bandomųjų paslaugų teikimo ir apmokėjimo modelių, susietų su pasiektais rezultatais, sukūrimą, išbandymą, įdiegimą. Prioritetas bus teikiamas sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimui pagal nacionaliniu lygiu suformuotą kvalifikacijos tobulinimo krepšelį, trūkstamų specialybių reikiamos kvalifikacijos įgijimo plėtojimui, diagnostikos ir gydymo standartų, valdymo metodinių dokumentų parengimui ir įdiegimui, tikslinių asmenų grupių sveikatos raštingumo didinimui, pacientų įgalinimo veikloms, arčiau bendruomenės teikiamų paslaugų prieinamumo didinimui. Didelį dėmesį numatomą skirti specialistų kvalifikacijos tobulinimui, teikiant nuotolineis gydytojų / slaugytojų tarpusavio konsultacijas. Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL regione.

Plėtoti ilgalaikės priežiūros sistemą: numatoma finansuoti specialistų, teikiančių ilgalaikės priežiūros paslaugas stacionarinėje ir ambulatorinėje grandyse, kompetencijų bei kvalifikacijos įgijimą (slaugytojai, slaugytojų padėjėjai, socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo padėjėjai / ilgalaikės priežiūros asistentai). Investicijos bus nukreiptos metodologinio centro, skirto savanorių ir neformalių pagalbos ilgalaikės priežiūros srityje tiekėjų kompetencijų ugdymui, sukūrimui. Taip pat bus finansuojamas tikslinių ilgalaikės priežiūros paslaugų diegimas (ypač dimensijos ir Alzheimerio ligų srityse) ir plėtojimas savivaldybių lygmens ASPĮ bei integralios pagalbos paslaugų užtikrinimas asmenims, kurie negali pasirūpinti savimi (senyvo amžiaus ir darbingo amžiaus neįgalių asmenų socialinė globa ir slauga namuose; neįgalių vaikų socialinė globa ir slauga namuose (įtraukiant ir vaikų ugdymą); šeimos narių konsultavimas (pagalba prižiūrint patiems)). Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL ir Sostinės regionuose.

Užtikrinti sveikatos specialistų pasiūlą: investuoti į specialistų rengimą (įskaitant studentų pritraukimą į studijas, profesinę praktiką, studijų procesą ir kt.), siekiant pritraukti specialistus darbui sveikatos sistemos prioritetinėse investavimo srityse; įgyvendinti paskatų sveikatos priežiūros specialistams priemones, sukuriant ir įdiegiant sveikatos priežiūros specialistų įgalinimo, pritraukimo ir išlaikymo ASPĮ modelį, sukurti ir įdiegti sveikatos priežiūros specialistų dalijimosi/nukreipimo tinklų modelį, skirtą spręsti specialistų trumpalaikius ir ilgalaikius trūkumus regionų lygmeniu, sukurti ir įdiegti inovatyvių paslaugų teikimo modelius, kai skirtingų sveikatos priežiūros specialistų kompetencijos yra integruojamos ir pritaikomos prie konkrečių paslaugų poreikio, besikeičiančių technologijų ar sveikatos sistemos iššūkių (*angl. Task shifting*). Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL regione.

Pagrindinės tikslinės grupės

Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; neįgalūs asmenys, senyvo amžiaus asmenys; vaikai; jaunimas; rizikos sveikatai veiksniais patiriantys asmenys; asmenys, priskiriami pagrindinių lėtinių neinfekcinių ligų didelės rizikos grupėms; asmenys, sergantys daugybinėmis lėtinėmis ligomis; asmenys, kuriems nustatytas ilgalaikės priežiūros poreikis; asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistai ir kiti sveikatos priežiūros srityje dirbantys specialistai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamt veiklas, bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų sveikatos priežiūros paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirenkamų uždavinių turinio.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpregionių ar tarpvalstybinių veiksmų nenumatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.10.	ESF	Sostinės regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenys dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	Asmenys	2 500	25 000
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenys dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	Asmenys	13 600	136 000
			Sostinės regionas	Specialusis produkto rodiklis	Specialistai dalyvavę kvalifikacijos tobulinimo / perkvalifikavimo veiklose	Asmenys	320	1 600
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Specialistai dalyvavę kvalifikacijos tobulinimo / perkvalifikavimo veiklose	Asmenys	3 032	34 460
			Sostinės regionas	Specialusis produkto rodiklis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų ar jų šeimos narių / globėjų, gavusių paslaugas, skaičius	Asmenys	75	750
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų ar jų šeimos narių / globėjų, gavusių paslaugas, skaičius	Asmenys	225	2 250
			Sostinės regionas	EECO18	Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų ar valstybinių institucijų skaičius	Skaičius	0	27
			VVL regionas	EECO18	Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų ar valstybinių institucijų skaičius	Skaičius	18	351
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenų, kurie dalyvavo veiklose, skirtose savarankiškam lėtinės ligos valdymui, skaičius	Asmenys	5 000	25 000
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Tikslinių grupių asmenų, gavusių naujas ar patobulintas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas, skaičius	Asmenys	1 050	10 500
			Sostinės regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenys, gavę integralios pagalbos paslaugas	Asmenys	293	975
VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenys, gavę integralios pagalbos paslaugas	Asmenys	1 615	5 382			

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenys, gavę ilgalaikės priežiūros paslaugas	Asmenys	0	6 000
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmens sveikatos priežiūros įstaigos, įgyvendinusios sveikatos priežiūros specialistų įgalinimo, pritraukimo ir išlaikymo bandomuosius projektus	Skaičius	5	104
			VVL regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenys, dalyvavę kvalifikacijos įgijimo veiklose	Skaičius	24	240
			Sostinės regionas	Specialusis produkto rodiklis	Asmenys dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	Asmenys	2 500	25 000

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.10.	ESF	Sostinės regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Asmenų po dalyvavimo veiklose, pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Duomenys iš projektų	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Asmenų po dalyvavimo veiklose, pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Duomenys iš projektų	
			Sostinės regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Specialistų, po dalyvavimo veiklose įgijusių / patobulinusių kvalifikaciją, dalis	Procentas	0	2021	90	Duomenys iš projektų	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Specialistų, po dalyvavimo veiklose įgijusių / patobulinusių kvalifikaciją, dalis	Procentas	0	2021	90	Duomenys iš projektų	
			Sostinės regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų šeimos narių / globėjų pasitenkinimas gautomis paslaugomis	Procentas	0	2021	40	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų šeimos narių / globėjų pasitenkinimas gautomis paslaugomis	Procentas	0	2021	40	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	Procentas	0	2021	80	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	Procentas	0	2021	80	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Asmenų, teigusių, kad pagerėjo jų gyvenimo kokybė po dalyvavimo veiklose, skirtose savarankiškam lėtinės ligos valdymui, dalis	Procentas	0	2021	70	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Tikslinių grupių asmenų, kurių gyvenimo kokybė pagerėjo gavus naujas ar patobulintas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas, dalis	Procentas	0	2021	25	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Pacientų pasitenkinimas gautomis paslaugomis	Procentas	0	2021	70	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Ilgalaikės priežiūros paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentas	0	2021	80	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Integralios pagalbos paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentas	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Integralios pagalbos paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentas	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Sveikatos priežiūros specialistai, kurie po dalyvavimo veiklose, mažiausiai dvejus metus dirbo sveikatos priežiūros įstaigose	Procentas	0	2021	80	Duomenys iš projektų	
			VVL regionas	Specialusis rezultato rodiklis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo kvalifikaciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Duomenys iš projektų	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.10	160 - Priemonės, kuriomis gerinamas sveikatos priežiūros sistemų prieinamumas, efektyvumas ir atsparumas (išskyrus infrastruktūrą)	5 127 982,00
		VVL regionas			122 143 331,00
		Sostinės regionas		161 - Priemonės, kuriomis gerinamos galimybės naudotis ilgalaikės priežiūros paslaugomis (išskyrus infrastruktūrą)	3 368 100,00
		VVL regionas			67 323 410,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.10	01 - Dotacija	8 496 082,00
		VVL regionas			189 466 741,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF	Sostinės regionas	4.10	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	8 496 082,00
		VVL regionas			189 466 741,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.10	06 - Vaikų skurdo problemos sprendimas	1 787 500,00
		VVL regionas			9 116 250,00
		Sostinės regionas		10 - Europos semestre nustatytų problemų sprendimas	3 340 482,00
		VVL regionas			148 727 081,00
		Sostinės regionas		09 - Netaikoma	3 368 100,00
		VVL regionas			31 623 410,00

Konkretus uždavinys – 4.11. Užtikrinant vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis plėtojant infrastruktūrą, įskaitant pirminę sveikatos priežiūrą

Įgyvendinamos veiklos

Investicijas numatoma skirti sveikatos sistemos kokybei, prieinamumui ir efektyvumui gerinti, kad ji geriau reaguotų į dažnesnių lėtinių sveikatos sutrikimų, visuomenės senėjimo ir sveikatos netolygumų iššūkius. Itin svarbu stiprinti PSP grandį (įskaitant psichikos sveikatą), teikiančią visapusišką, tęstinę ir koordinuotą priežiūrą, ir kuri yra labai svarbi gerinant ligų prevenciją. Siekiant sumažinti išvengiamų hospitalizacijų lygį numatoma kuo daugiau sveikatos priežiūros problemų išspręsti PSP grandyje tęsiant investicijas į PSP.

Mažinant regioninius sveikatos priežiūros prieinamumo ir sveikatos rezultatų skirtumus numatoma plėtoti ekonomiškai efektyvesnes ambulatorines ir dienos stacionaro diagnostikos ir gydymo paslaugas užtikrinant regionų gyventojų poreikius. Senėjant visuomenei didėja ilgalaikės priežiūros poreikiai. Programa remia sveikatos priežiūros paslaugų ir socialinių paslaugų integravimą bei plėtrą. Skaitmeninės sveikatos sprendimai, kurie sudarytų prielaidas individualizuotai sveikatos priežiūrai, efektyviam sveikatos sistemos

resursų valdymui, nėra pakankamai išvystyti, todėl toliau bus diegiami reikalingi skaitmeniniai sveikatos sprendimai. Investicijas į infrastruktūrą paslaugų, kurių tolesnė plėtra tiesiogiai susijusi su ligoninių teikiamų stacionariųjų aktyviojo gydymo paslaugų apimčių mažinimu bei paslaugų konsolidavimu, numatoma pradėti tik patvirtinus asmens sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo veiksmų planą, pagrįstą regioniniu bendradarbiavimo modeliu, siekiant didinti savivaldybių ir regionų ligoninėse teikiamų paslaugų kokybę, saugą ir efektyvumą, tinkamai pritaikyti infrastruktūrą pagal pasikeitusį paslaugų profilį bei tinkamai išnaudoti turimus žmogiškuosius resursus. Tai investicijos į savivaldybių lygmens ASPĮ teikiamų bazinių paslaugų infrastruktūros modernizavimą ir į ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui reikalingos infrastruktūros sukūrimą. Taip pat numatoma finansuoti socialinių paslaugų įstaigų senyvo amžiaus asmenims infrastruktūros bendruomenėje sukūrimą bei modernizavimą.

Užtikrinant regioniniu bendradarbiavimo modeliu pagrįsto ASPĮ tinklo veiklą ir jo pritaikymą ekstremaliosioms situacijoms numatoma investicijas taip pat nukreipti į GMP paslaugų organizavimo ir valdymo pertvarką pagal patvirtintą GMP paslaugų teikimui organizuoti reikalingos infrastruktūros modernizavimo planą. GMP teks didesnis krūvis užtikrinant pacientų, ypač gyvenančių regionuose, kuriems reikalinga skubi stacionarinė priežiūra, transportavimą į šią priežiūrą teikiančias ligonines, tarp jų ir pacientų su ūmiais būklėmis – į specializuotus centrus.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant pagerinti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros kokybę, prieinamumą, veiksmingumą bei sumažinti regioninius sveikatos priežiūros skirtumus:

Sustiprinti pirminę sveikatos priežiūrą: tęsiant 2014–2020 m. ES investicijų laikotarpio investicijas į PSP numatoma finansuoti infrastruktūrą, reikalingą PSP komandų teikiamų paslaugų plėtrai bei paslaugų kokybei ir veiksmingumui gerinti, taip pat ambulatorinių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų plėtrai. Prioritetas skiriamas telekomunikacijų technologijų priemonių ir skaitmeninių sprendimų diegimui siekiant plėtoti nuotolines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas bei užtikrinti tolygų šių paslaugų prieinamumą. Didinant pirminės ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą po šeimos gydytojo komandos darbo valandų bei mažinant pacientų, vykstančių į stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų skubiosios medicinos pagalbos skyrius dėl medicinos pagalbos, srautus, numatoma finansuoti nacionalinio visą parą veikiančio ūmių būklių sveikatos priežiūros pagalbos centro infrastruktūros sukūrimą. Taip pat planuojama finansuoti infrastruktūrą, reikalingą PSP ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų integravimui, 2014-2020 m. ES investicijų laikotarpiu išbandytų modelių, skirtų pagerinti neįgalųjų ir poliligotų pacientų priežiūrą, pritaikymui bei diegimui nacionaliniu mastu bei naujų inovatyvių ir efektyvių PSP veiklos modelių, ypač skirtų vaikų sveikatos priežiūrai gerinti, bandymui bei įdiegimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Modernizuoti GMP paslaugas: pereinant nuo fragmentuoto link centralizuotai valdomo GMP tinklo, numatoma finansuoti GMP paslaugų teikimui organizuoti reikalingos infrastruktūros modernizavimą / plėtrą: GMP automobilių su reikiama įranga įsigijimą, GMP brigadų patalpų modernizavimą, skaitmeninių sprendimų diegimą (elektroninio formato GMP pagalbos teikimo protokolų paketo integravimas, diagnostinių duomenų perdavimo infrastruktūros sukūrimas ir įdiegimas ir kt.) ir kt. Taip pat išliekant ekstremalių situacijų, ypač masinių epidemijų, grėsmėms numatomos investicijos į būtiną GMP infrastruktūrą, kad užtikrinti tolygų, nenutrūkstamą ir efektyvų sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ekstremalių sveikatai situacijų metu. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Užtikrinti kokybiškos specializuotos asmens sveikatos priežiūros prieinamumą ir atitikimą pacientų poreikiams: numatoma finansuoti ASPĮ paslaugų, organizuojamų pagal naują paslaugų teikimo modelį, paremtą regioniniu bendradarbiavimu, infrastruktūros modernizavimą. Parama skiriama savivaldybių lygmens ASPĮ skubiosios medicinos pagalbos skyrių, reanimacijos ir (ar) intensyvios terapijos modernizavimui, naujų, efektyvesnių skubiosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo modelių diegimo infrastruktūrai (skaitmeniniai sprendimai paslaugų kokybės rodiklių rinkimui, analizavimui, stebėsenai, laboratorinės įrangos tyrimams atlikti įsigijimas ir kt.). Planuojama savivaldybių ASPĮ plėtoti psichikos sveikatos priežiūros dienos stacionaro, psichosocialinės reabilitacijos, ambulatorinių specializuotų, dienos stacionaro, dienos / ambulatorinės chirurgijos paslaugų infrastruktūrą bei savivaldybės lygiu teikiamų stacionariųjų paslaugų, atitinkančių pertvarkos kriterijus, infrastruktūrą ir pritaikyti savivaldybių lygmens ASPĮ infrastruktūrą darbui ekstremalių situacijų ir krizių metu, diegti paslaugų teikimo procesų skaitmenizavimą. Taip pat planuojama investuoti į integruotos sveikatos priežiūros paslaugų (onkologijos, kardiologijos, neurologijos ir kitose srityse) teikimo modelių infrastruktūros tobulinimą, kad savivaldybių

gyventojai laiku gautų aukščiausio lygio, geros kokybės sveikatos priežiūros paslaugas. Didelį dėmesį numatoma skirti integruotų sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, nuotolinių konsultacijų skaitmeninių sprendimų infrastruktūros sukūrimui ar modernizavimui. Planuojama diegti integruotų paslaugų teikimo skaitmeninius sprendinius, skirtus veiklos procesų skaitmenizavimui ir analizės galimybių užtikrinimui, leidžiančius vertinti tam tikra liga ar sveikatos sutrikimu sergančiam pacientui teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo, paslaugų kokybės bei efektyvumo rodiklius. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti ilgalaikės priežiūros paslaugų sistemą: įgyvendinant ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo reformą numatoma savivaldybių lygmens ASPĮ plėtoti stacionarines slaugos paslaugas žmonėms, sergantiems Alzheimeriu, senatvine demencija, bei paliatyviosios pagalbos paslaugas, taip pat plėtoti ir modernizuoti socialinių paslaugų įstaigų senyvo amžiaus asmenims infrastruktūrą bendruomenėje (savarankiško gyvenimo namų, globos namų infrastruktūros plėtra; globos namų ir bendruomeninių paslaugų aplinkos pritaikymas Alzheimeriu, senatvine demencija sergantiems asmenims, negalią turintiems asmenims; skaitmeninės, technologinės, inžinerinės ir kitos paslaugų infrastruktūros inovacijos, leidžiančios pagerinti tikslinių grupių savarankiškumą ir gyvenimo kokybę). Vykdamas ilgalaikės priežiūros paslaugoms teikti reikalingos infrastruktūros pritaikymo ir modernizavimo veiksmų planą kiekvienos savivaldybės ir regiono lygmenimis numatomos investicijos į būtinus infrastruktūrinius pokyčius, kurie apimtų šias paslaugas teikiančių įstaigų patalpų įrengimą, transporto priemonių, skirtų pacientų lankymui namuose, įsigijimą, inovatyvių technologijų diegimą ir plėtrą, mobilios įrangos įsigijimą, techninės pagalbos priemonių įsigijimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Pagrindinės tikslinės grupės

Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; neįgalūs asmenys, senyvo amžiaus asmenys; vaikai; jaunimas; asmenys ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistai ir kiti sveikatos priežiūros srityje dirbantys specialistai; asmenys, kuriems nustatytas ilgalaikės priežiūros poreikis; asmenys, priskiriami pagrindinių lėtinių neinfekcinių ligų didelės rizikos grupėms; asmenys, sergantys daugybinėmis lėtinėmis ligomis.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas veiklas, apimančias infrastruktūros plėtojimą ar modernizavimą, bus reikalaujama ją pritaikyti pagal universalaus dizaino principus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų sveikatos priežiūros paslaugų plėtros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirenkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpregionių ar tarpvalstybinių veiksmų nenumatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.11.	ERPF	Sostinės regionas	Specialusis	Pirminės sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	98 000	494 000
			VVL regionas	Specialusis	Pirminės sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	315 000	1 575 000
			Sostinės regionas	Specialusis	GMP paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	158 000	790 000
			VVL regionas	Specialusis	GMP paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	400 000	2 000 000
			Sostinės regionas	Specialusis	Paramą gavusios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, pritaikiusios paslaugų teikimą pagal regioninio bendradarbiavimo modelį	Skaičius	4	19
			VVL regionas	Specialusis	Paramą gavusios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, pritaikiusios paslaugų teikimą pagal regioninio bendradarbiavimo modelį	Skaičius	12	59
			Sostinės regionas	Specialusis	Ilgalaikės priežiūros paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	0	33 600
			VVL regionas	Specialusis	Ilgalaikės priežiūros paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	0	78 400
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Skaičius	0	591
			VVL regionas	Specialusis	Socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Skaičius	0	3 069

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.11.	ERPF	Sostinės regionas	Specialusis	Išvengiamų hospitalizacijų, tenkančių tūkstančiui gyventojų, skaičius	Vienetai	25,1	2019	16	Higienos institutas	
			VVL regionas	Specialusis	Išvengiamų hospitalizacijų, tenkančių tūkstančiui gyventojų, skaičius	Vienetai	34,8	2019	16	Higienos institutas	
			Sostinės regionas	Specialusis	GMP skubių įvykdytų iškvietimų paslaugos suteiktos per 15 min. (mieste), 25 min. (kaime), dalis	Procentas	91,4 ir 81,6	2019	95 ir 90	Valstybinė ligonių kasa	
			VVL regionas	Specialusis	GMP skubių įvykdytų iškvietimų paslaugos suteiktos per 15 min. (mieste), 25 min. (kaime), dalis	Procentas	91,4 ir 81,6	2019	95 ir 90	Valstybinė ligonių kasa	
			Sostinės regionas	Specialusis	Pacientų, gaunančių ilgalaikės priežiūros paslaugas vieno langelio principu, dalis	Procentas	0	2021	50	Apklausa duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Pacientų, gaunančių ilgalaikės priežiūros paslaugas vieno langelio principu, dalis	Procentas	0	2021	50	Apklausa duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Senyvo amžiaus asmenų, gavusių socialines paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenų skaičius per metus	0	2021	745	Duomenys iš projektų	
			VVL regionas	Specialusis	Senyvo amžiaus asmenų, gavusių socialines paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenų skaičius per metus	0	2021	3 863	Duomenys iš projektų	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.11	128 - Sveikatos infrastruktūra	39 401 033,00
		VVL regionas			217 712 704,00
		Sostinės regionas		127 - Kita socialinė infrastruktūra, kuria prisidedama prie socialinės įtraukties bendruomenėje	4 583 556,00
		VVL regionas			40 402 955,00

5 lentelė 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.11	01 - Dotacija	43 984 589,00
		VVL regionas			258 115 659,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.11	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	43 984 589,00
		VVL regionas			258 115 659,00

7 lentelė 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.11	09 - Netaikoma	43 984 589,00
		VVL regionas			258 115 659,00

5 PRIORITETAS. PILIEČIAMS ARTIMESNĖ EUROPA

Konkretus uždavinys – 5.1. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą miestų teritorijose.

Įgyvendinamos veiklos

Įgyvendinant uždavinį investuojama į tvarią ir individualizuotą 10-ies miestų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Utenos, Telsių, Marijampolės ir Tauragės) plėtrą, 3-jų didžiausių miestų atveju – apimant ir jų priemiesčius.

2014–2019 m. Lietuvoje santykinis gyventojų skaičiaus mažėjimas tebėra vienas didžiausių ES (nuo 2,9 mln. 2014 m. iki 2,7 mln. 2020 m.), arba 5 %. 9-iems iš 10 miestų ši problema tampa itin aštri dėl to, kad šių miestų gyventojų skaičius mažėja (apie -3 % nuo 2014 m.), tuo tarpu darbo vietų skaičius ir atitinkamai į miestą kasdien atvykstančių gyventojų skaičius auga (apie 8 % nuo 2014 m.), didėja disbalansas tarp paslaugų vartotojų poreikių ir miesto galimybių užtikrinti paslaugų teikimui būtiną socialinę infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius.

Triukšmo, taršos ar gyvenamosios aplinkos saugumo užtikrinimo problemas lemia gyventojų tankumas, drieka, darbo ir paslaugų vietų koncentracija ir ekonominė specializacija, todėl šios problemos koncentruojasi miestų teritorijose (su jomis susiduria tik apie 13% kaimo vietovių gyventojų, tuo tarpu atskiruose miestuose, pvz. Klaipėdoje – 51%, Kaune – 37%).

NPP rengimo metu atlikta teritorinių netolygumų analizė parodė stiprų tiesioginį ryšį tarp ekonominės veiklos koncentracijos mieste ir regiono ekonominio augimo ir atitinkamai poreikį stiprinti miestus kaip regionų ekonominius centrus. Ekonominių, verslo sąlygų gerinimo poreikį ypač akcentuoja 7 mažiau ekonomiškai išvystytų miestų (kuriuose sukuriama pridėtinė vertė nesiekia šalies vidurkio) strategijos. Visais atvejais šie miestai planuoja investuoti į verslui svarbios infrastruktūros plėtrą, siekdami pritraukti investicijas ir kurti naujas darbo vietas.

Įgyvendinant uždavinį svarbu suderinti miestų institucijų savarankiškumo, piliečių įtraukimo ir regioninio bendradarbiavimo principus:

- teritorijos, kurioje yra miestas, savivaldybė yra tiesiogiai atsakinga už sprendimų priėmimą, miesto plėtros strategijos rengimą ir rezultatus. Be to, savivaldybės lygiu, užtikrinamas piliečių įsitraukimo ir dalyvavimo procesas, kaip tai numatyta Vietos savivaldos įstatyme.
- miesto plėtros strategija į regiono plėtros planą integruojama kaip atskira struktūrinė dalis, kuriai nustatomi konkretūs rezultatai ir veiksmai, suderinti su miesto bendruomene, kaip nustatyta Vietos savivaldos įstatyme. Regiono plėtros plane sprendžiamos miesto problemos susiejamos su regiono tikslais, funkcinų zonų savivaldybių bendrais veiksmais, finansuojamais pagal ESFIP 5.2 uždavinį, ir kitomis ITI veiklomis, nustatomi objektyvūs ir nediskriminuojantys projektų atrankos kriterijai.

5.1 uždavinio investicijomis remiami tvarios miestų plėtros veiksmai įgyvendinami kaip ITI, sudarytų iš 2, 4, 5 ir 8 prioritetų¹¹ investicijų, dalis, siekiant šių bendrų tikslų:

- **viešųjų paslaugų prieinamumo ir tvarios aplinkos užtikrinimo miestuose**, kartu pasinaudojant ESFIP 4 prioriteto investicijomis, skirtomis švietimo, sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų plėtrai, ESFIP 2 prioriteto investicijomis, skirtomis žaliajai infrastruktūrai ir miestų aplinkos būklės gerinimui, šio prioriteto 5.2 uždavinio investicijomis, skatinančiomis bendrą savivaldybių veiklą teikiant viešąsias paslaugas, ESFIP 8 specialaus prioriteto investicijomis į darnų judumą, mažinant ŠESD išmetimus.
- **7-ių atsiliekančių regionų centrų investicinio potencialo panaudojimo ir naujų ekonominės veiklos sričių plėtros**, kartu pasinaudojant ESFIP 8 specialaus prioriteto investicijomis į darnų judumą, kurios be joms keliamo pirminio tikslo – mažinti ŠESD išmetimus, efektyviai prisideda ir

¹¹ Apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant plėtros programas ir priklauso nuo atitinkamų uždavinių turinio (kuris keičiasi).

prie darbo vietų pasiekiamumo bei investicijų pritraukimo, derinant 5.1 uždavinio investicijas su 8 specialaus prioriteto investicijomis pagal DJMP.

Uždavinio tikslams pasiekti, bus siekiama pasinaudoti ir kitų finansavimo šaltinių galimybėmis, įskaitant ESFIP 4 prioriteto 4.1 uždavinio investicijas, skirtas didinti bedarbių galimybes įsidarbinti ar grįžti į darbo rinką ir 4.4 uždavinio investicijas, skirtas didinti dalyvavimą MVG, ESFIP 1 prioriteto 1.3 uždavinio investicijos į naujas darbo vietas kuriančias MVĮ, EGADP, TPF ir EK tiesiogiai finansuojamas programas ir instrumentus.

Gebėjimų stiprinimui bus pasitelkiama Regioninės plėtros įstatyme nustatyto kompetencijų tinklo pagalba, Struktūrinių reformų paramos programos bei 2014–2020 m. Veiksmų programos investicijos RPT ir savivaldybių gebėjimų (įskaitant žmogiškųjų, finansinių išteklių valdymo, strateginio planavimo) gerinimui, regionų tvarios plėtros planavimo ir įgyvendinimo efektyvumo didinimui, ir ekspertinė pagalba teritorinių strategijų rengimui pagal šio uždavinio veiklas.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant panaudoti ir kurti naujų miestų potencialą:

Viešųjų paslaugų prieinamumo ir tvarios aplinkos užtikrinimas miestuose, pritaikant miestų teritorijas žaliųjų miestų erdvių plėtrai, būsto, kultūros, švietimo, sveikatos paslaugų pasiūlos didinimui ir kitai socialinei ir (ar) bendruomenių veiklai, pasitelkiant investicijas, apimančias:

- jau urbanizuotų teritorijų pritaikymą daugiataksliam naudojimui, jų atgaivinimą ir konversiją (įskaitant tvarkomų teritorijų privažiavimui reikalingos susisiekimo infrastruktūros įrengimą ir (ar) modernizavimą, viešosios infrastruktūros pritaikymą neįgaliesiems), viešųjų paslaugų infrastruktūros racionalų panaudojimą ir trūkstamos ikimokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, PSP, socialinių paslaugų infrastruktūros plėtrą ar modernizavimą tankiai gyvenamose (>1500 gyv./km²) teritorijose (įskaitant kultūros paveldo objektų pritaikymą viešųjų paslaugų teikimui);
- sumanaus miesto (angl. „Smart city“) technologijų diegimą efektyviam viešųjų paslaugų ir infrastruktūros valdymui, taip pat pasinaudojant EGADP pagalba sukurtais technologiniais sprendimais ir užtikrinant sąveikumą su ESFIP 1-ojo prioriteto investicijomis nacionaliniu lygiu kuriamomis sistemomis;
- kūrybinės vietokūros (angl. „placemaking“) iniciatyvas, bendradarbiavimą ir tinklaveiką su NVO, VVG, MTEPI, KKI institucijomis, kurių pagalba siekiama nustatyti konkretaus miesto bendruomenei efektyviausius infrastruktūros valdymo sprendimus ar sukurti inovatyvius viešųjų paslaugų modelius.

Šiomis investicijomis siekiama išnaudoti gerai išvystytą miestų socialinės ir inžinerinės infrastruktūros tinklą, taip telkiant investicijas, viešąsias paslaugas ir darbo vietas ir išvengiant urbanizacijos ir ekonominės veiklos koncentracijos neigiamų padarinių. Veiklos vykdomos VVL regiono Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių, Šiaulių, Panevėžio, Utenos miestuose, Kauno ir Klaipėdos miestuose ir jų priemiesčiuose ir Sostinės regiono Vilniaus mieste ir jo priemiesčiuose.

7-ųjų atsiliekančių regionų centrų investicinio potencialo panaudojimas ir naujų ekonominių veiklų plėtra. Skatinamas miestų viešosios infrastruktūros panaudojimas investicijų pritraukimui ir naujų darbo vietų kūrimui pasitelkiant investicijas, apimančias:

- miestų pramoninių ir (ar) komercinių teritorijų išvystymo netolygumų (investicijoms tinkamų sklypų, privažiavimui reikalingos susisiekimo infrastruktūros, gamybinių pastatų, inžinerinių tinklų ir inžinerinių statinių tiesiogiai naudojamų ekonominei veiklai) trūkumų pašalinimą, priemonės mažinančias neigiamą ekonominės veiklos poveikį aplinkai šiose teritorijose (triukšmą, oro, vandens taršą);
- inovatyvių socialinės, kūrybinės ekonomikos ir bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvų plėtrą (pvz., įrengiant gamybines, maisto, kūrybinių industrijų bendradarbystės erdves viešuosiuose pastatuose).

Šių veiklų investicijomis siekiama paskatinti miestų ekonomiką, pritraukti investicijas, kurti darbo vietas, didinti esamos infrastruktūros efektyvumą ir taip šalinti ekonominių ir socialinių netolygumų problemų priežastis regionuose. Veiklos vykdomos VVL regiono Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių, Šiaulių, Panevėžio, Utenos miestuose.

Ekspertinė pagalba teritorinių strategijų rengimui ir įgyvendinimui. Veiklos vykdomos VVL ir

Sostinės regionuose, papildant kitas pagal uždavinį įgyvendinamas veikas.

Pagrindinės tikslinės grupės

7-ių atsiliekančių miestų MVĮ, 10-ies miestų (regionų centrų) gyventojai, RPT ir jų partneriai, savivaldybės ir kitos viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos, viešąsias paslaugas teikiančios NVO.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Investuojant į infrastruktūrą, kuriant naujus ar tobulinant esamus produktus bus laikomasi universalus dizaino principo.

Siekiant optimalaus paslaugų prieinamumo žmonėms su negalia, moterims ir vyrams, skirtingoms socialinėms ir amžiaus (ypač atskirtį patiriančioms) grupėms, visas tikslines grupes atstovaujančioms organizacijoms bus sudaromos vienodos galimybės įgyvendinti veiklas, prisidedančias prie tvarios miestų plėtros ir naudotis pritaikyta infrastruktūra ir inovatyviais viešųjų paslaugų prieinamumo sprendimais.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Veiksmai bus įgyvendinami 10-ies regionų administraciniuose centruose, kuriuose yra didžiausia regionų gyventojų, darbo vietų ir viešųjų paslaugų koncentracija, 3 jų didžiausių miestų atveju apimant ir šių miestų priemiestines teritorijas.

Įgyvendinant šį uždavinį taikomas ITI mechanizmas, derinant miestų plėtros investicijas su kitų ESFIP prioritetų investicijomis teritoriniu ir teminiu principu.

Tvarios miestų plėtros veiksmai planuojami ir įgyvendinami remiantis miestų savivaldybių patvirtintomis plėtros strategijomis, taip pat atsižvelgiant į DJMP. Miesto ir priemiesčio savivaldybės atranka veiksmus, skirtus tvariai miestų plėtrai vadovaudamosi ERPF-SaF reglamento 11 str. nuostatomis. Miesto plėtros strategija, suderinus su miesto bendruomene ir pritarus savivaldybės tarybai (-oms), integruojama į konkretaus regiono plėtros planą, kuris rengiamas vadovaujantis BNR 29 straipsnyje nustatytais teritorinei strategijai taikomais reikalavimais, pateikiant:

- miesto plėtros poreikių ir potencialo analizę.
- integruoto požiūrio aprašymą.
- partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant planą aprašymą.
- remiamų veiksmų sąrašą.

Į tvarios miestų plėtros sprendimų planavimą įtraukiami teritorijos gyventojai, kaip tai numatyta Vietos savivaldos įstatyme.

10-ies miestų plėtros strategijos bus integruotos į 10 regionų plėtros planų.

Miestų plėtros veiksams regiono plėtros plane nustatomi objektyvūs atrankos kriterijai, užtikrinantys lygybę ir nediskriminavimą, geriausią atitiktį siekiamam pokyčiui ir sinergiją su funkcinių zonų savivaldybių bendrais veiksmais finansuojamais pagal ESFIP 5.2 uždavinį ir kitomis ITI veiklomis.

Tarpreregioniniai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Siekiant ES BJRS tikslo „Padidinti regiono gerovę“ įgyvendinimo, skatinimas regionų bendradarbiavimas siekiant BJRS tikslų. Šalių siekis būti klestinčiu ir augančiu regionu pasauliniu mastu didins regiono konkurencinį pranašumą, o dalijimasis gerąja praktika bei sutelktomis pastangomis sprendžiant regionui aktualias problemas, užtikrins darnų regiono vystymąsi bei pažangą. Siekiant ES BJRS tikslo „Sujungti regioną“ sudaromos sąlygos plėtoti bendras sistemas (transporto, informacijos, kt.), sustiprinti regiono konkurencingumą ir gyvenimo kokybę regione.

Žmonių ir institucijų bendradarbiavimas yra svarbiausias **bendradarbiavimo per sieną programų** elementas. Kadangi didžioji dalis inovatyvios pramonės, mokslo ir švietimo įstaigų yra sutelktos regionų centruose, šių miestų bendradarbiavimas ir konkurencija per sieną (su Rygos, Suvalkų, Balstogės ir kitais miestais) gali būti pagrindinis visų pasienio regionų plėtros variklis pritraukiant investicijas, kuriant

inovacijas ir skatinant „žaliąjį augimą“.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Planuojama taikyti subsidiją, nes investicijos numatytos į viešąją infrastruktūrą ir paslaugas, kurios negeneruoja grynujų pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
5. Piliiečiams artimesnė Europa	5.1.	ERPF	Sostinės regionas	RCO 74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmuo	0	610 322
			VVL regionas	RCO 74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmuo	0	874 186
			Sostinės regionas	RCO 75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	vnt.	1	1
			VVL regionas	RCO 75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	vnt.	9	9
			Sostinės regionas	RCO 76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	vnt.	0	4
			VVL regionas	RCO 76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	vnt.	0	22
			Sostinės regionas	RCO 112	Socialiniai ir ekonominiai partneriai, NVO, dalyvavę rengiant ir įgyvendinant integruotas teritorinės plėtros strategijas	Atstovo dalyvavimas	6	6
			VVL regionas	RCO 112	Socialiniai ir ekonominiai partneriai, NVO, dalyvavę rengiant ir įgyvendinant integruotas teritorinės plėtros strategijas	Atstovo dalyvavimas	54	54
			VVL regionas	RCO 04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonė	0	1 959
			Sostinės regionas	RCO 36	Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais	Ha	0	44
			VVL regionas	RCO 36	Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais	Ha	0	155
			Sostinės regionas	RCO 38	Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas	Ha	0	17
			VVL regionas	RCO 38	Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas	Ha	0	62
			Sostinės regionas	RCO 114	Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų vietovėse	m ²	0	873 537
VVL regionas	RCO 114	Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų vietovėse	m ²	0	3 093 538			

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
			Sostinės regionas	RCO 14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	viešoji institucija	0	1
			VVL regionas	RCO 14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	viešoji institucija	0	9

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
5	5.1	ERPF	VVL regionas	RCR 01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	Darbo vieta	0	2020	10 264	Projektų ataskaitos	
			Sostinės regionas	RCR 52	Rekultivuota žemė, naudojama žaliams plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai	Ha	0	2020	17	Projektų ataskaitos	
			VVL regionas	RCR 52	Rekultivuota žemė, naudojama žaliams plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai	Ha	0	2020	62	Projektų ataskaitos	
			Sostinės regionas	RCR 95	Gyventojai, galintys naudotis nauja arba patobulinta žaliaja infrastruktūra	Asmuo	0	2020	282 182	Projektų ataskaitos, LSD, CORINE	
			VVL regionas	RCR 95	Gyventojai, galintys naudotis nauja arba patobulinta žaliaja infrastruktūra	Asmuo	0	2020	269 284	Projektų ataskaitos, LSD, CORINE	
			Sostinės regionas	Nacionalinis rodiklis	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	Vartotojai per metus	0	2020	2 433 468	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	Nacionalinis rodiklis	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	Vartotojai per metus	0	2020	11 490 487	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			Sostinės regionas	Nacionalinis rodiklis	Viešojo sektoriaus institucijų, socialinių ir ekonominių partnerių, NVO, dalyvavusių rengiant ir įgyvendinant integruotus teritorinės plėtros projektus, kurie naudojami šių projektų metu sukurtais veiklos tobulinimo įrankiais, skaičius praėjus 6 mėnesiams po projektų pabaigos	Organizacija	0	2020	10	Projektų ataskaitos, viešųjų institucijų duomenų bazės, Ex-post tyrimas	
			VVL regionas	Nacionalinis rodiklis	Viešojo sektoriaus institucijų, socialinių ir ekonominių partnerių, NVO, dalyvavusių rengiant ir įgyvendinant integruotus teritorinės plėtros projektus, kurie naudojami šių projektų	Organizacija	0	2020	72	Projektų ataskaitos, viešųjų institucijų	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
					metu sukurtais veiklos tobulinimo įrankiais, skaičius praėjus 6 mėnesiams po projektų pabaigos					duomenų bazės, Ex-post tyrimas	
			Sostinės regionas	RCR 11	Naujų ir patobulintų viešųjų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Vartotojai per metus	0	2020	518 774	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	RCR 11	Naujų ir patobulintų viešųjų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Vartotojai per metus	0	2020	743 058	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.1	169 - Teritorinio vystymo iniciatyvos, įskaitant teritorinių strategijų rengimą	29 627 476,00
		VVL regionas			237 824 354,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.1	01 - Dotacija	29 627 476,00
		VVL regionas			237 824 354,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.1	02 - Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	29 627 476,00
		VVL regionas			237 824 354,00

Konkretus uždavinys – 5.1. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose.

Įgyvendinamos veiklos

Įgyvendinant uždavinį siekiama padidinti teritorinę sanglaudą, užtikrinant į vietovę orientuotą požiūrį, ypač daug dėmesio skiriant žmonių, gyvenančių santykinai izoliuotose ir retai apgyvendintose vietose, gyvenimo kokybei: ekonominei gerovei, paslaugų prieinamumui, prisitaikymui prie demografinių tendencijų.

Atskirties problemos ypač pasireiškia regionuose, kuriuose susideda įvairūs nepalankūs veiksniai (žemas užimtumas ir pajamos, viešųjų paslaugų trūkumas, atokios, sunkiai pasiekiamos teritorijos). Teritorijos pasiekiamumas koreliuoja su socialinėmis problemomis – kai gyventojų kelionės į darbo vietas yra trumpesnės, didesnė dalis gyventojų turi galimybę naudotis viešuoju transportu, kelių būklė yra geresnė – skurdo ir socialinės rizikos rodiklis atitinkamai mažėja ($R^2=63\%$), statistiškai reikšmingas ryšys taip pat yra tarp ekonominių, skurdo, užimtumo, ikimokyklinio ugdymo prieinamumo ir moksleivių pasiekimų rodiklių (priežasties-pasekmės ryšys abipusis) bei sveikatos rodiklių (ryšys tiesioginis).

Įgyvendinant uždavinį svarbu užtikrinti regioninį bendradarbiavimą sprendžiant kompleksines problemas, todėl regiono plėtros planas yra laikomas ITI teritorine strategija, kuri įgyvendinama regiono mastu ir apima funkcines zonas, kuriose siekiama kelioms savivaldybėms (ar regionams) bendrų tikslų. Rengiama 10 regionų plėtros planų, skirtų koordinuoti funkcinį zonų plėtrą.

Laikantis principo „iš apačios“ atsakomybė už ITI teritorinių strategijų rengimą ir įgyvendinimą deleguojama savivaldybėms ir RPT pagal atitinkamą teritorinį lygį:

- vietos lygiu: savivaldybės yra tiesiogiai atsakingos už sprendimų priėmimą ir ITI teritorinės strategijos rezultatus savo teritorijoje, bendruomenės įtraukimą.
- regioniniu lygiu: priimant sprendimus dėl regiono plėtros plano remiamasi savivaldybių tarybų sprendimais, suderinami atskirų savivaldybių interesai, socialinių ir ekonominių partnerių įtraukimas užtikrinamas per RPT partnerių grupę, priimamas bendras sprendimas dėl teritorijų plėtros, geriausiai

atitinkantis vietos poreikius ir potencialą.

5.2 uždavinio investicijomis remiami funkcinė zonų tvarios plėtros veiksmai įgyvendinami kaip ITI, sudarytų iš 4, 5 ir 8 prioritetų¹² investicijų, dalis, siekiant šių bendrų tikslų:

1. **Socialinės atskirties ir skurdo mažinimo, įskaitant galimybę naudotis viešosiomis paslaugomis,** kartu pasinaudojant ESFIP 4 prioriteto investicijomis, skirtomis švietimo, sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų plėtrai, šio prioriteto 5.1 uždavinio investicijomis tvariai miestų plėtrai ir ESFIP 8 specialaus prioriteto investicijomis į darnų judumą, mažinant ŠESD išmetimus.
2. **Sąlygų privačių investicijų pritraukimui ir darbo vietų kūrimui sudarymo, išnaudojant specifinius, konkreitiems regionams būdingus išteklius,** kartu pasinaudojant ESFIP 8 specialaus prioriteto investicijomis į darnų judumą, kurios be joms keliamo pirminio tikslo – ŠESD mažinimo, efektyviai prisideda ir prie darbo vietų pasiekiamumo bei investicijų pritraukimo, derinant 5.2 uždavinio investicijas su 8 specialaus prioriteto investicijomis pagal DJMP.

Uždavinio tikslams pasiekti, bus siekiama pasinaudoti ir kitų finansavimo šaltinių galimybėmis, įskaitant ESFIP 4 prioriteto 4.1 uždavinio investicijas, skirtas didinti bedarbių galimybes įsidarbinti ar grįžti į darbo rinką ir 4.4 uždavinio investicijas, skirtas didinti dalyvavimą MVG, ESFIP 1 prioriteto 1.3 uždavinio investicijas į naujas darbo vietas kuriančias MVĮ, EGADP, TPF ir EK tiesiogiai finansuojamas programas ir instrumentus.

Gebėjimų stiprinimui bus pasitelkiama ir Regioninės plėtros įstatyme nustatyto kompetencijų centro pagalba, Struktūrinių reformų paramos programos bei 2014-2020 m. Veiksmų programos investicijos įsteigtų RPT ir savivaldybių gebėjimų (įskaitant žmogiškųjų, finansinių išteklių valdymo, strateginio planavimo) gerinimui, regionų tvarios plėtros planavimo ir įgyvendinimo efektyvumo didinimui, ir ekspertinė pagalba teritorinių strategijų rengimui pagal šio uždavinio veiklas.

Investicijų turinys ir apimtis konkrečių regionų funkcinė zonų teritorijoms nustatoma pagal teritorijoje sprendžiamų problemos mastą, su problemų sprendimu susijusias išankstines sąlygas, taip pat atsižvelgiant į LRBP sprendinius. Regiono problemų priežastis ir jų sprendimo būdus nustatys RPT.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant mažinti regioninius netolygumus išnaudojant vietos potencialą:

viešųjų paslaugų prieinamumo užtikrinimas funkcinėse zonose. Investicijomis skatinamos iniciatyvos, kuriomis kompleksiskai sprendžiamos paslaugų prieinamumo ir išteklių naudojimo efektyvumo problemos ir didinamas viešųjų paslaugų sistemų tvarumas. Skatinama savivaldybių ir kitų viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų bendra veikla, užtikrinant gyventojams viešąsias paslaugas, pasitelkiant investicijas, apimančias:

- funkcinė zonų savivaldybių viešųjų paslaugų infrastruktūros optimizavimą, modernizavimą ir sumanaus miesto (angl. „*Smart city*“) technologijų diegimą efektyviam paslaugų ir infrastruktūros valdymui, kai ši infrastruktūra ar technologijos skirtos bendrai kelių savivaldybių ar regiono mastu organizuojamoms paslaugoms. Veiklos bus vykdomos pasitelkiant EGADP pagalba sukurtus technologinius sprendinius ir užtikrinant sąveikumą su ESFIP 1-ojo prioriteto investicijomis nacionaliniu lygiu kuriamomis sistemomis;
- mobilioms paslaugoms teikti ar gyventojų pavėžėjimui užtikrinti reikalingų transporto priemonių (išskyrus viešojo transporto, GMP priemones ir „geltonuosius autobusiukus“) ir (ar) įrangos įsigijimą, taip pat užtikrinant šių priemonių pritaikymą neįgalųjų poreikiams;
- funkcinėi zonai efektyviausių infrastruktūros valdymo sprendimų ir inovatyvių viešųjų paslaugų modelių kūrimą per bendradarbiavimą ir tinklaveiką su NVO, VVG, MTEPI, KKI institucijomis.

Veiklos įgyvendinamos VVL ir Sostinės regionų funkcinėse zonose, išskyrus regionų centrus ir 3-jų didžiausių miestų priemiestčius. Tuo atveju, kai investuojama į savivaldybių bendrai su regiono centru ar priemiestine savivaldybe vykdomas veiklas, regiono centre ar priemiestyje vykdomi veiksmai finansuojami pagal 5.1 uždavinį, atskyrimui taikant pro-rata principą.

Sąlygų privačių investicijų pritraukimui ir darbo vietų kūrimui sudarymas, išnaudojant specifinius, konkreitiems regionams būdingus išteklius, pasitelkiant investicijas, apimančias:

¹² Apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant plėtros programas ir priklauso nuo atitinkamų uždavinių turinio (kuris keičiasi).

- funkcinį zonų centrų (išskyrus 10 regionų centrų) pramoninių ir (ar) komercinių teritorijų išvystymo trūkumų pašalinimą (investicijoms tinkamų sklypų, privažiavimui reikalingos susisiekimo infrastruktūros, gamybinių pastatų, inžinerinių tinklų ir inžinerinių statinių tiesiogiai naudojamų ekonominei veiklai) ir priemonės šiose teritorijose mažinančias neigiamą ekonominės veiklos poveikį aplinkai (triukšmą, oro, vandens taršą);
- inovatyvias socialinės, kūrybinės ekonomikos ir bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvas (pvz., įrengiant gamybines, maisto, kūrybinių industrijų bendradarbystės erdves viešuosiuose pastatuose);
- infrastruktūros pritaikymą ir įrangos įsigijimą su regioninės specializacijos kryptimis susijusiam neformaliajam švietimui;
- mažos apimties turizmo infrastruktūros (pvz. pažintinių takų, mažosios architektūros elementų) įveiklinimą, modernizavimą ar sukūrimą, pritaikant gamtos ir kultūros paveldo objektus lankymui (įskaitant pritaikymą neįgalųjų poreikiams).

Veiklos įgyvendinamos funkcinėse zonose, išskyrus regionų centrus ir 3-jų didžiausių miestų priemiesčius, prioritetas teikiamas veikloms, prisidedančioms prie S3 įgyvendinimo.

Ekspertinė pagalba teritorinių strategijų rengimui ir įgyvendinimui. *Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose, papildant kitas pagal uždavinį įgyvendinamas veiklas.*

Pagrindinės tikslinės grupės

Funkcinių zonų MVI (išskyrus veikiančias regionų centruose), funkcinį zonų gyventojai, RPT ir jų partneriai, savivaldybės ir kitos viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos, viešąsias paslaugas funkcinėse zonose teikiančios NVO.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Investuojant į infrastruktūrą, kuriant naujus ar tobulinant esamus produktus bus laikomasi universalaus dizaino principo.

Siekiant optimalaus paslaugų prieinamumo žmonėms su negalia, moterims ir vyrams, skirtingoms socialinėms ir amžiaus (ypač atskirtį patiriančioms) grupėms, visas tikslines grupes atstovaujančioms organizacijoms bus sudaromos vienodos galimybės įgyvendinti veiklas diegiant reagavimo į poreikį paslaugas, mobiliąsias paslaugas, kitus efektyvumą didinančius viešųjų paslaugų modelius, įskaitant inovatyvius šių paslaugų prieinamumo sprendimus

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Veiksmai bus įgyvendinami funkcinėse zonose, kurių teritorija nustatoma savivaldybių tarybų iniciatyva ir regiono plėtros tarybos sprendimu, siekiant bendrai spręsti teritorinės plėtros problemas ir remiantis visais šiais kriterijais:

a) faktiškai egzistuojančiais funkciniais ryšiais ir teritorijos vientisumu. Įvertinama remiantis gyventojų grupių teritorinio pasiskirstymo ir judėjimo srautų kiekybine analize, savivaldybių socio-ekonomine analize, identifikuojant su centrais susijusias teritorijas (regione ar už regiono ribų), kurių gyventojai naudojasi atitinkamame centre esančiomis darbo vietomis ir paslaugomis;

b) bendromis problemų priežastimis. Įvertinama remiantis konkrečios teritorijos vidinių netolygumų analize, identifikuojant spręstinas teritorijos vidinių netolygumų problemas ir jų priežastis;

c) savivaldybių ir regiono plėtros tarybos(-ų) susitarimu (memorandumu) dėl bendrų tikslų įgyvendinimo funkcinėje zonoje.

10 miestų (regionų centrų), kuriuose įgyvendinami tvarios miestų plėtros veiksmai, kartu laikomi ir atitinkamų funkcinį zonų centrais (investicijos į juos planuojamos pagal ESFIP 5.1 uždavinį). RPT gali nustatyti funkcinis zonas, kurių centras(-ai) nėra regiono centras ir (ar) daugiau kaip vieną centrą (regiono centrą ir papildomą centrą (-us), turinčias funkcinis zonas, jeigu tai reikalinga regiono plėtros uždaviniams įgyvendinti. Išskiriant papildomus funkcinį zonų centrus, taikomi šie kriterijai (prioriteto tvarka):

a) darbo vietų potencialas (prioritetą teikiamas didesnę darbo vietų koncentraciją turintiems centrams);

b) diversifikacija (prioritetas teikiamas centrums, kurių ekonominės veiklos pobūdis (specializacija) ir (ar) teikiamos viešosios paslaugos skiriasi nuo teikiamų regiono centre, todėl jų vystymas gali padidinti darbo vietų ir paslaugų įvairovę regione);

c) periferiškumas (prioritetas teikiamas toliau nuo regiono centro esantiems centrums, kurių švytuoklinės migracijos zonos mažai persidengia su regiono centro funkcinė zona, t.y. – nekonkuruojama dėl tų pačių darbuotojų ar gyventojų grupių).

Įgyvendinant šį uždavinį taikomas ITI mechanizmas, derinant investicijas su kitų ESFIP prioritetų intervencijomis teritoriniu ir teminiu principu.

Į funkcinę zonų plėtros sprendimų planavimą įtraukiami funkcinę zoną sudarančių savivaldybių gyventojai, kaip tai numatyta Vietos savivaldos įstatyme.

Funkcinėje zonoje numatomi įgyvendinti bendri savivaldybių veiksmai, suderinus su atitinkamų savivaldybių bendruomenėmis ir pritarus savivaldybių taryboms, integruojami į regionų plėtros planus, kurie rengiami vadovaujantis BNR 29 straipsnyje nustatytais teritorinei strategijai taikomais reikalavimais, pateikiant:

- nustatytą funkcinės zonos teritoriją ir struktūrą (centrus ir su jais susisietas teritorijas)
- poreikių ir potencialo analizę.
- integruoto požiūrio aprašymą.
- partnerių dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant planą aprašymą.
- remiamų veiksmų sąrašą.

Regiono plėtros planą rengia RPT ir savivaldybės, vadovaudamosi savivaldybių tarybų sprendimais, kartu su socialiniais ir ekonominiais partneriais. Regiono plėtros planą tvirtina RPT kolegija, sudaryta iš savivaldybių merų ir tarybų deleguotų narių.

Numatoma, kad bus suformuota ne mažiau kaip 10 funkcinę zonų, kuriose savivaldybių įgyvendinami bendri veiksmai bus integruoti į 10 regionų plėtros planų.

Regiono plėtros plane funkcinėse zonose įgyvendinamiems veiksams nustatomi objektyvūs atrankos kriterijai, užtikrinantys lygybę ir nediskriminavimą bei geriausią atitiktį siekiamam pokyčiui ir sinergiją su tvarios miestų plėtros veiksmais finansuojamais pagal ESFIP 5.1 uždavinį ir kitais per ITI įgyvendinamais veiksmais.

Tarpregininiai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Siekiant ES BJRS tikslo „Padidinti regiono gerovę“ įgyvendinimo skatinimas regionų bendradarbiavimas siekiant BJRS tikslų. Šalių siekis būti klestinčiu ir augančiu regionu pasauliniu mastu didins regiono konkurencinį pranašumą, o dalijimasis gerąja praktika bei sutelktomis pastangomis sprendžiant regionui aktualias problemas, užtikrins darnų regiono vystymąsi bei pažangą. Siekiant ES BJRS tikslo „Sujungti regioną“ sudaromos sąlygos plėtoti bendras sistemas transporto, informacijos, kt.), sustiprinti regiono konkurencingumą ir gyvenimo kokybę regione.

Pasienio teritorijos yra gana homogeniškos sprendžiamų problemų aspektu, joms būdingi bendri bruožai, tokie kaip mažas gyventojų tankumas, gyventojų skaičiaus mažėjimas, senėjimas, miestų susitraukimas, aukštas nedarbas, mažas ekonominis aktyvumas, mažesnis viešųjų paslaugų prieinamumas ir neefektyvi transporto sistema, todėl investuojant pagal **bendradarbiavimo per sieną programas**, šiose teritorijose siekiama stiprinti funkcinis (darbuotojų pritraukimo ir kokybiškų paslaugų teikimo) ryšius.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Planuojama taikyti subsidiją, nes investicijos numatytos į viešąją infrastruktūrą ir paslaugas, kurios negeneruoja grynujų pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
5. Piliiečiams artimesnė Europa	5.1.	ERPF	Sostinės regionas	RCO 74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmuo	0	219 437
			VVL regionas	RCO 74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmuo	0	1 091 230
			Sostinės regionas	RCO 75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	vnt.	1	1
			VVL regionas	RCO 75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	vnt.	9	9
			Sostinės regionas	RCO 76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	vnt.	0	4
			VVL regionas	RCO 76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	vnt.	0	22
			Sostinės regionas	RCO 112	Socialiniai ir ekonominiai partneriai, NVO, dalyvavę rengiant ir įgyvendinant integruotas teritorinės plėtros strategijas	Atstovo dalyvavimas	6	6
			VVL regionas	RCO 112	Socialiniai ir ekonominiai partneriai, NVO, dalyvavę rengiant ir įgyvendinant integruotas teritorinės plėtros strategijas	Atstovo dalyvavimas	54	54
			Sostinės regionas	RCO 04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonė	0	489
			VVL regionas	RCO 04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonė	0	1 684
			Sostinės regionas	RCO 36	Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais	Ha	0	13
			VVL regionas	RCO 36	Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais	Ha	0	44
			Sostinės regionas	RCO 38	Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas	Ha	0	5
			VVL regionas	RCO 38	Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas	Ha	0	18
			Sostinės regionas	RCO 114	Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų vietovėse	m ²	0	257 580
			VVL regionas	RCO 114	Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų vietovėse	m ²	0	886 769
			Sostinės regionas	RCO 14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	Viešosios institucijos	0	8
			VVL regionas	RCO 14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	Viešosios institucijos	0	52

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
5.	5.2	ERPF	Sostinės regionas	RCR 01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	darbo vieta	0	2020	2 564	Projektų ataskaitos	
			VVL regionas	RCR 01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	darbo vieta	0	2020	8 826	Projektų ataskaitos	
			Sostinės regionas	RCR 52	Gyventojai, galintys naudotis nauja arba patobulinta žaliaja infrastruktūra	Asmuo	0	2020	11 323	Projektų ataskaitos, LSD, CORINE	
			VVL regionas	RCR 52	Gyventojai, galintys naudotis nauja arba patobulinta žaliaja infrastruktūra	Asmuo	0	2020	39 514	Projektų ataskaitos, LSD, CORINE	
			Sostinės regionas	RCR 95	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	vartotojai per metus	0	2020	5 022 901	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	RCR 95	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	vartotojai per metus	0	2020	29 643 949	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			Sostinės regionas	Nacionalinis rodiklis	Viešojo sektoriaus institucijų, socialinių ir ekonominių partnerių, NVO, dalyvavusių rengiant ir įgyvendinant integruotus teritorinės plėtros projektus, kurie naudojami šių projektų metu sukurtais veiklos tobulinimo įrankiais, skaičius praėjus 6 mėnesiams po projektų pabaigos	Organizacijos	0	2020	15	Projektų ataskaitos, viešųjų institucijų duomenų bazės, tyrimas	
			VVL regionas	Nacionalinis rodiklis	Viešojo sektoriaus institucijų, socialinių ir ekonominių partnerių, NVO, dalyvavusių rengiant ir įgyvendinant integruotus teritorinės plėtros projektus, kurie naudojami šių projektų metu sukurtais veiklos tobulinimo įrankiais, skaičius praėjus 6 mėnesiams po projektų pabaigos	Organizacijos	0	2020	115	Projektų ataskaitos, viešųjų institucijų duomenų bazės, tyrimas	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
			Sostinės regionas	Nacionalinis rodiklis	Naujų ir patobulintų viešųjų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Vartotojai per metus	0	2020	186 521	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	Nacionalinis rodiklis	Naujų ir patobulintų viešųjų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Vartotojai per metus	0	2020	927 546	Projektų ataskaitos, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.2	169 - Teritorinio vystymo iniciatyvos, įskaitant teritorinių strategijų rengimą	34 945 041,00
		VVL regionas			306 777 818,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.2	01 – Dotacija	34 945 041,00
		VVL regionas			306 777 818,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.2	08 - Kitų rūšių tikslinės teritorijos	34 945 041,00
		VVL regionas			306 777 818,00

6. SPECIALUS PRIORITETAS. INOVATYVŪS SPRENDIMAI

Konkretus uždavinys – 6.1. Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškų ir tvarių paslaugų; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, siekti, kad būtų socialinės apsaugos galimybių

Igyvendinamos veiklos

Augantys socialiniai gyventojų poreikiai, paslaugų prieinamumo, įvairovės ir kokybės skirtumai bei nauji iššūkiai skatina ieškoti novatoriškų ir veiksmingesnių problemų priežasčių identifikavimui ir jų atliepimui.

Šiuo metu socialinių paslaugų sistema yra menkai orientuota į asmens (šeimos) ar bendruomenės socialinių problemų sprendimą. Jaučiamas didelis poreikis bendruomenėje teikiamoms paslaugoms, asmenims, iš dalies netekusiems savarankiškumo ir be specialistų pagalbos negalintiems išspręsti jiems iškilusių problemų. Žemas socialinių paslaugų prieinamumas ir ribota įvairovė, ypač pažeidžiamų grupių asmenims menkai atliepia individualius asmenų (šeimos) poreikius socialinėms paslaugoms. Todėl yra reikalinga didinti socialinių paslaugų suderinamumą ir atitikimą asmens (šeimos) poreikiams, paslaugų tiekėjams suteikiant reikalingas kompetencijas bei įgyvendinant socialinės priežiūros paslaugų akreditavimą.

Paslaugų kokybės standartų diegimas ir taikymas socialinių paslaugų srityje yra vis dar pakankamai nauja sfera Lietuvoje. Nors socialines paslaugas teikiančios organizacijos pradėjo diegti EQUASS kokybės sertifikata, tačiau kol kas jį įsidiogė nedidelė organizacijų dalis. Be to, socialiniai partneriai identifikuoja poreikį diegti paslaugų standartus ir bendruomeninėse socialinių paslaugų įstaigose. Siekiant garantuoti kokybiškas paslaugas, reikalinga skatinti paslaugų teikėjus gerinti paslaugų kokybę ir nuolatos tobulėti bei mokytis, planuojama tęsti sertifikato palaikymą bei diegimą, o esant poreikiui, kurti nacionalinį kokybės standartą socialinių paslaugų srityje.

Įsisenėjusios socialinės problemos bei kintanti visuomenė viešajam sektoriui kelia naujus iššūkius, kurie skatina ieškoti kūrybingų, individualizuotų ar nedidelėms grupėms pritaikomų sprendimų bei derinti tradicines socialinės politikos priemones ir socialines inovacijas. Socialinių ir viešojo sektoriaus inovacijų vaidmuo bei svarba nuolat auga, todėl yra būtina sudaryti sąlygas socialinių inovacijų – naujų idėjų, susijusių su produktais, paslaugomis, praktika ir modeliais – išbandymui, kurios geriau atlieptų socialinius gyventojų poreikius, didintų jautrių visuomenės grupių gyvenimo kokybę ir į socialinių problemų sprendimą aktyviau įtrauktų viešąjį, nevyriausybinį ir privatų sektorius.

Veiklų pavyzdžiai, siekiant **spręsti įsisenėjusias socialines problemas bei kylančius naujus iššūkius**: socialinių paslaugų orientacijos į asmens (šeimos) individualius poreikius didinimas bus vykdomas paslaugų teikėjams suteikiant reikalingas kompetencijas ir įgyvendinant socialinės priežiūros paslaugų akreditavimą; paslaugų standartų diegimas ir taikymas; socialinių inovacijų, prisidedančių prie socialinių iššūkių sprendimo, visuomenės sveikatinimo, jaunimo švietimo, užimtumo didinimo, socialinės atskirties mažinimo ir kitose srityse, įskaitant investavimą į socialinį poveikį, išbandymas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose

Pagrindinės tikslinės grupės

Paslaugų gavėjai bei jų artimieji; paslaugas vystančios, teikiančios ir administruojančios organizacijos (įstaigos); paslaugas teikiantys ir (ar) administruojantys darbuotojai; socialiniai partneriai

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas veiklas siekiama didinti gyvenimo kokybę gerinančių viešųjų paslaugų prieinamumą, įvairovę ir kokybę, kad būtų atliepti individualūs asmens, šeimos, visuomenės grupių ir bendruomenės poreikiai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Tarpreregioniniai ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes juos atlikti esant poreikiui, tačiau kol kas tarpreregioninių ar tarpvalstybinių veiksmų nėra numatoma.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas (dalį lėšų skiriant socialinio poveikio investicijoms įgyvendinti), nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
6. Inovatyvūs sprendimai	6.1	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę kompetencijos ir (ar) kvalifikacijos tobulinimo veiklose	Asmenys	94	313
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę kompetencijos ir (ar) kvalifikacijos tobulinimo veiklose	Asmenys	911	3 035
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijos, dalyvavusios socialinių paslaugų kokybės standarto diegimo ir palaikymo veiklose	Vienetai	14	48
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijos, dalyvavusios socialinių paslaugų kokybės standarto diegimo ir palaikymo veiklose	Vienetai	77	255
			Sostinės regionas	Specialusis	Gautų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas skaičius	Vienetai	0	8
			VVL regionas	Specialusis	Gautų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas skaičius	Vienetai	0	72

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekinys (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
6. Inovatyvūs sprendimai	6.1	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo ir (ar) patobulino kompetenciją ir (ar) kvalifikaciją, dalis	Procentai	0	2021	90	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo ir (ar) patobulino kompetenciją ir (ar) kvalifikaciją, dalis	Procentai	0	2021	90	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijų, įsidięgusių socialinių paslaugų kokybės standartą ir sėkmingai pabaigusių dalyvavimą socialinių paslaugų kokybės standarto palaikymo veikloje, dalis	Procentai	77	2020	80	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijų, įsidięgusių socialinių paslaugų kokybės standartą ir sėkmingai pabaigusių dalyvavimą socialinių paslaugų kokybės standarto palaikymo veikloje, dalis	Procentai	77	2020	80	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Patvirtintų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas dalis	Procentai	0	2021	25	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Patvirtintų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas dalis	Procentai	0	2021	25	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	162 - Priemonės, kuriomis modernizuojamos socialinės apsaugos sistemos, įskaitant galimybių naudotis socialinės apsaugos paslaugomis skatinimą	5 436 071,00
		VVL regionas			45 847 619,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	01 - Dotacija	5 436 071,00
		VVL regionas			45 847 619,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	5 436 071,00
		VVL regionas			45 847 619,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF	Sostinės regionas	6.1	09 - Netaikoma	5 436 071,00
		VVL regionas			45 847 619,00

7 SPECIALUS PRIORITETAS.

Konkretus uždavinys – 7.1. Gerinti skaitmeninį junglumą

Igyvendinamos veiklos

Šio uždavinio investicijos prisidės prie skaitmeninės atskirties mažinimo ir naujų skaitmeninių technologijų diegimo. Sparti technologinė pažanga ir elektroninių ryšių paslaugų gavėjų, taip pat ir vartotojų, poreikis aukštos kokybės ryšio paslaugoms, sąlygoja naujų, pažangių tinklų diegimą bei esamų, elektroninių ryšių tinklų tolygią teritorinę plėtrą. Visuotinai pripažįstama, kad elektroninių ryšių sektorius yra pamatinis visos skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės sektorius. Pagal Europos gigabitinės visuomenės viziją itin aukšto pralaidumo tinklų prieinamumas ir pateikimas rinkai sudaro sąlygas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje plačiai naudoti produktus, paslaugas ir prietaikus, kurie tiesiogiai sąlygoja Lietuvos ekonomikos augimą.

2020 m. COVID-19 pandemijos sukelta krizė atskleidė poreikį dar sparčiau diegti skaitmeninimo sprendimus versle ir viešajame sektoriuje, nes gebėjimas integruoti skaitmenines technologijas kasdieninėse praktikose yra sėkmės garantas. Tad skaitmeninė transformacija Lietuvai, neturinčiai išskatintu kuru paremtu konkurencinio pranašumo, leistų įsilieti į konkurencingiausių ekonomikų sąrašą. Strategiškai išnaudojamas skaitmeninių technologijų teikiamų galimybių potencialas galėtų tapti šalies ekonomikos varikliu ateityje ir padėti transformuoti viešąjį sektorių.

Remiantis EK komunikatu dėl gigabitinės visuomenės, iki 2025 m. siekiama padidinti Europos konkurencingumą, vystant 5G tinklus visų miestų teritorijose ir visose didžiausiose sausumos transporto magistralėse, užtikrinti, kad visuose namų ūkiuose būtų prieinamas interneto ryšys ne mažesne kaip 100 Mbps sparta, būtų užtikrintas gigabitinis junglumas visiems pagrindiniams socialinės ir ekonominės pažangos varikliams, tokiems kaip mokyklos, didieji transporto mazgai ir pagrindiniai viešųjų paslaugų teikėjai, taip pat skaitmeninei veiklai imlioms įmonėms. Taryba rekomenduoja pirmiausiai investicijas sutelkti į labai didelio pajėgumo plačiajuosčio ryšio aprėptį ir skverbti, todėl numatoma investuoti į pažangių ir konkurencingų technologijų plėtros skatinimą.

Lietuva, siekdama sudaryti palankias investicines ir teisinės sąlygas minėtiems strateginiams tikslams pasiekti, planuoja taikyti tiek reguliacines, tiek finansines priemones.

Pirmiausia, atsižvelgusi į poreikį paspartinti bevielio ryšio tinklų, tokių kaip 5G, plėtrą, Vyriausybė 2020 m. birželio 3 d patvirtino 5G plėtros gaires, kuriose ne tik nustatė tikslus, iki kada turi būti 5G ryšiu padengti miestai ir kitos teritorijos, tačiau ir numatė įgyvendinti rinkinį teisinių priemonių (tokių kaip: infrastruktūros įrengimą lengvinančių; dėl radijo dažnių paskyrimo; dėl elektromagnetinio lauko normų didinimo ir kt.), kurios paskatins tinklų diegimą ir plėtrą.

Antra, numatoma siekti pasinaudoti CEF2 finansine priemone 5G tarptautinių transporto koridorių projektui įgyvendinti. Šiuo tikslu kartu su kitomis Baltijos šalimis ir Lenkija yra pasirašyti memorandumai dėl bendradarbiavimo, tarpvalstybinė darbo grupė yra parengusi veiksmų planą, kurio pagalba koordinuotai siekiama dalyvauti CEF2 kvietimuose finansavimui 5G koridorių projektui gauti.

Galiausiai, nepaisant prieš tai išvardytų reguliacinių priemonių ir galimų finansinių paskatų iš CEF2, remiantis įvykdyto skaitmeninio junglumo gerinimo vertinimo duomenimis ir baltųjų dėmių žemėlapiu, nustatyta, kad Lietuvoje nepakankamai (netolygiai) išvystyta itin didelio pralaidumo elektroninių ryšių infrastruktūra, technologiškai pažangios elektroninių ryšių paslaugos prieinamos ne visoje šalies teritorijoje, todėl valstybės finansinė intervencija yra būtina. Preliminariai skaičiuojama, kad šiuo metu tik apie 68 % Lietuvos namų ūkių yra padengti 100 Mbps arba spartesniu ryšiu. Taip pat išryškėjo poreikis ir toliau nuosekliai taikyti finansinę paramą visiems Lietuvos regionams. Pvz., Vilniaus regione lieka 100 Mbps ryšiu 136,8 tūkst. nepadengtų namų ūkių iš 343 tūkst. Lietuvoje; Vilniaus regione fiksuoto 100 Mbps ryšiu yra padengta tik 60,1 %, tuo tarpu kai bendrai Lietuvoje - 67,8 %

Aukščiau paminėto investicijų vertinimo pagrindu, kuriame nustatytos baltosios teritorijos įvertinus ne tik privačių operatorių esamą ir planuojamą įrengti infrastruktūrą, bet ir jau įgyvendintų ir šiuo metu įgyvendinamų viešosiomis lėšomis finansuotų projektų (RAIN, PRIP) infrastruktūros padengimą, bus parengtas ir patvirtintas atnaujintas Nacionalinis plačiajuosčio ryšio planas, kuriame be kitų priemonių, bus numatytos investicijos į itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklų plėtrą (šviesolaidinių linijų ir

(arba) 5G tinklų diegimui reikalingų bokštų statybą).

Veiklų pavyzdžiai, siekiant užtikrinti tolygią itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklų plėtrą vietovėse, kuriose ryšio tinklų diegimas nėra ekonomiškai naudingas ir sumažinti ryšio paslaugų prieinamumo skirtumus tarp miesto ir kaimo vietovių:

Plėtoti itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus, atitinkančius kibernetinio ir fizinio saugumo reikalavimus pagal atliktą investicinių poreikių analizę identifiukuotuose „baltosiose dėmėse“, prioritetą teikiant vietovėse, kuriose tinklų diegimas nėra ekonomiškai naudingas, kad užtikrintų tolygią elektroninių ryšių tinklų plėtrą, neiškraipant konkurencijos (vietovėse, kuriose šios infrastruktūros plėtros ir paslaugų teikimo negali užtikrinti rinkos dalyviai). Didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklų plėtojimą numatoma įgyvendinti VVL ir Sostinės regione.

Pagrindinės tikslinės grupės

Ryšio tinklų skaitmeninę atskirtį patiriantys gyventojai ir įmonės.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Plėtojant itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus bus užtikrinamas priėjimas prie ryšio tinklų skaitmeninę atskirtį patiriantiems gyventojams.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Plėtoti itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus, neiškraipant konkurencijos (vietovėse, kuriose šios infrastruktūros plėtros ir paslaugų teikimo negali užtikrinti rinkos dalyviai), numatoma Lietuvos teritorijoje, todėl tarpvalstybinis koordinavimas nenumatomas.

Pažymėtina, kad 5G tarptautinių transporto koridorių projektas planuojamas įgyvendinti aplikuojuojant į CEF2 lėšas (tarpvalstybiniai susitarimai jau sudaryti su Lenkija, Latvija ir Estija).

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Numatoma naudoti subsidijas, nes ryšio operatoriai elektroninių ryšių tinklus savo lėšomis pirmiausia diegia miestuose ir vietovėse, kuriose elektroninių ryšių paslaugų naudojimas ir atsiperkamumas yra didžiausias, tačiau vietovėse, kuriose tinklų diegimas nėra ekonomiškai naudingas, siekiant užtikrinti tolygią elektroninių ryšių tinklų plėtrą, atsiranda valstybės finansinės intervencijos poreikis, nes tokios investicijos nėra atsiperkančios.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
7.	7.1.	ERPF	VVL regionas	RCO 41	Papildomi būstai, turintys itin didelio pralaidumo plačiajuosčių priegai	Būstai	3 131	15 656

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
			Sostinės regionas	RCO 41	Papildomi būstai, turintys itin didelio pralaidumo plačiajuostę prieigą	Būstai	263	1 314
			VVL regionas	RCO 42	Papildomos įmonės, turinčios itin didelio pralaidumo plačiajuostę prieigą	Įmonės	1563	7 815
			Sostinės regionas	RCO 42	Papildomos įmonės, turinčios itin didelio pralaidumo plačiajuostę prieigą	Įmonės	130	652

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siekiny (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
7.	7.1.	ERPF	VVL regionas	RCR 53	Būstai, turintys plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Būstai	0	2020	12 525	Įgyvendinami projektai	
			Sostinės regionas	RCR 53	Būstai, turintys plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Būstai	0	2020	1 051	Įgyvendinami projektai	
			VVL regionas	RCR 54	Įmonės, turinčios plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Įmonės	0	2020	6 252	Įgyvendinami projektai	
			Sostinės regionas	RCR 54	Įmonės, turinčios plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Įmonės	0	2020	522	Įgyvendinami projektai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
7.	ERPF	Sostinės regionas	7.1	032 - IRT: itin didelio pajėgumo plačiajuosčio ryšio tinklas (pagrindinis / tranzitinis tinklas)	588 200,00
		VVL regionas			11 908 130,00
		Sostinės regionas		034 - IRT: itin didelio pajėgumo plačiajuosčio ryšio tinklas (prieigos / vietinė linija, kurios efektyvumas lygus optinių skaidulinių kabelių įrenginių iki paskirstymo taško aptarnaujamojoje vietoje privačiuose namuose ir verslo patalpose efektyvumui)	291 200,00
		VVL regionas			5 960 260,00
		Sostinės regionas		035 - IRT: itin didelio pajėgumo plačiajuosčio ryšio tinklas (prieigos / vietinė linija, kurios efektyvumas lygus optinių skaidulinių kabelių įrenginių iki bazinės stoties, skirtos pažangiam belaidžiam ryšiui užtikrinti, efektyvumui)	290 500,00
		VVL regionas			5 961 710,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
7.	ERPF	Sostinės regionas	7.1	01 - Dotacija	1 169 900,00
		VVL regionas			23 830 100,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
7.	ERPF	Sostinės regionas	7.1	33 - Nesiorientuojant į teritoriškumą	1 169 900,00
		VVL regionas			23 830 100,00

8 SPECIALUS PRIORITETAS.

Konkretus uždavinys – 8.1. Skatinti darnų įvairiarūšį judumą miestuose

Igyvendinamos veiklos

Šis prioritetas prisideda prie darnaus, įvairiarūšio, sveiko ir saugaus vietos judumo. Darnaus vystymosi tikslų rekomendacijomis atkreipiamas dėmesys, jog du trečdaliai Lietuvos gyventojų gyvena miestuose ir šis skaičius nuolat auga. Siekiant užtikrinti darnų miestų augimą būtina drastiškai keisti gyventojų miestuose įpročius, kuriant visoms visuomenės grupėms tinkamas sveiko ir darnaus judumo sistemas, sprendžiant su didėjančia miestų drieka susijusias judumo problemas miestų funkcinėse zonose. Lietuva turi imtis skubių veiksmų mažinant ŠESD, plėsti viešojo transporto sistemą bei didinti jos švarių transporto priemonių dalį, gerinti šaligatvių kokybę bei dviračių takų sistemos vientisumą.

Laikantis Europos žaliojo kurso politikos krypties didinti transporto ekologiškumą, plėtoti švaresnį, pigesnį ir sveikesnį privatų ir viešąjį transportą, Programos lėšomis bus sprendžiamos išmetamų teršalų kiekio, bevarikio transporto infrastruktūros integracijos, spūsčių miestuose mažinimo, saugumo didinimo, viešojo transporto patrauklumo, ekologiškumo bei prieinamumo didinimo problemos. Viešasis transportas nepatrauklus dėl jo eksploatacinių parametru – greičio, nepakankamų efektyvių miesto eismo valdymo priemonių, autobusų juostų, intelektinių transporto (eismo valdymo) sistemų, kurios yra būtinos didinant viešojo transporto konkurencingumą. Siekiant viešąjį transportą padaryti patrauklų keleiviams, kartu su numatomomis Programos lėšomis numatoma diegti darnaus judumo priemonėmis, kurios skatintų atsisakyti asmeninių automobilių kelionėms miestuose, numatoma atnaujinti viešojo transporto priemonių parką ekologiškomis transporto priemonėmis, taip mažinant oro taršą ir skatinant alternatyvaus kuro naudojimą.

Skatinant gyventojus naudotis viešuoju transportu, už Programos ribų numatoma reformuoti tarpmiestinio susisiekimo sistemą, užtikrinant patogų susisiekimą tarp regionų centrų, sąsają su vietinio susisiekimo sistema (tolimojo susisiekimo autobusais maršrutus suderinti su traukinių maršrutais, t. y. suderinti skirtingas susisiekimo rūšis, kad kelionės būtų patogesnės); persvarstyti tolimojo susisiekimo esamą tinklą ir jį optimizuoti (parengti maršrutų žemėlapi ir (ar) planą), taip pat atlikti teisinių ir techninių sprendimų, reikalingų bendrai mobilumo platformai Lietuvoje sukurti, alternatyvų analizę, vykdyti plačią socialinę sklaidą ir visuomenės informavimą.

Atsižvelgiant į besikeičiančias demografines tendencijas (senėjančią visuomenę, gyventojų miestuose didėjimą) transporto sistema bus formuojama taip, kad ji prisitaikytų prie besikeičiančių sąlygų ir mobilaus judumo poreikių, būtų prieinama visoms socialinėms grupėms ir atitiktų jų specialiuosius poreikius, užtikrintų saugumą, nedidinant ŠESD ir kitų aplinkos taršos emisijų.

Nepaisant iki šiol įdiegtos alternatyvių degalų papildymo/įkrovimo infrastruktūros, tinklas yra nepakankamas ir neatliepia Lietuvos elektromobilių plėtros masto ir planų, jog, pvz. iki 2030 m. šalyje būtų įrengta ne mažiau kaip 60 tūkst. elektromobilių įkrovimo prieigų, iš kurių 6 tūkst. būtų viešosios. Šiuo atžvilgiu, Programos lėšomis bus siekiama ir toliau skatinti alternatyvių degalų papildymo/įkrovimo prieigų tinklą, siekiant sukurti palankesnes sąlygas ir paskatas naudotis mažiau taršiomis arba neutraliomis aplinkai transporto priemonėmis.

Programos lėšomis planuojama sukurti ir taikyti naujus judumo modelius bei sujungti inžinerinius, informacinių technologijų, ryšio priemonių, srautų valdymo, duomenų apdorojimo ir kitus sprendinius. Siekiant sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingas dėmesys bus skiriamas oro kokybei bei triukšmo taršos mažinimui, miestuose bus plečiama žalioji infrastruktūra, skatinamos švarios ir darnios transporto priemonės, formuojamos mažos taršos zonos.

Viena iš pagrindinių eismo spūsčių miestuose susidarymo priežasčių – neišvystytos miestų funkcinės zonos. Tai lemia kryptingus gyventojų susisiekimo srautus iš gyvenamųjų mikrorajonų į komercinius, pramoninius ar kitas zonas, kuriose identifikuojama didelė koncentracija kuriamų darbo vietų, prekybos centrų ir ugdymo įstaigų. Darnus funkcinų zonų vystymas leidžia užtikrinti vietos gyventojų poreikius ir taip mažina nebūtinus susisiekimo keliones į kitus mikrorajonus. Nesant galimybės plėtoti lokalių centrų, ar užtikrinti visų gyventojų poreikius tenkinančių paslaugų – kuriama alternatyvaus susisiekimo viešuoju transportu, dviračiais ar pėsčiomis infrastruktūra, leidžianti kasdienėms kelionėms pasirinkti alternatyvų susisiekimą ir tokiu būdu

mažinti eismo spūstis mieste.

Siekiant padaryti miestus įtraukiančius, saugius, atsparius ir tvarius bus įgyvendinamos integruotos visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo priemonės, kurios formuos visuomenės elgseną ir keis jos įpročius. Visuomenė bus šviečiama apie žmogaus neigiamą poveikį aplinkai bei to pasekmes visuomenės sveikatai ir skatinama kuo daugiau rinktis aplinkai draugiškus ir darnius judumo būdus, pirmenybę teikiant be motorinėms, netaršioms transporto priemonėms, kelionėms pėsčiomis bei viešajam transportui.

Regioniniu aspektu, darnaus judumo veiklos teoriškai turėtų būti aktualiausias didžiausiam Lietuvos miestui – Vilniui, esančiam Sostinės regione. Tačiau demografinės ir urbanistinės tendencijos rodo, jog VVL miestai taip pat susiduria su urbanizacijos keliamais socialiniais, aplinkosauginiais, sveikatos ir ekonominiais iššūkiais. Aktyvios vidinės gyventojų migracijos, įskaitant turizmą, tendencijos suponuoja prielaidą, jog yra svarbu visoje Lietuvoje tolygiai vystyti darnų judumą, jog būtų suformuotas progresyvus ir horizontalus požiūris į judėjimą Lietuvoje, užkertant kelią problemoms ateityje. Šiuo atžvilgiu, pagal naująją strateginio valdymo metodiką rengiamoje Regionų plėtros programoje diferencijuojant siekiamus rodiklius pagal regionus, atlikus problemų teritorinės sklaidos ir teritorinių netolygumų priežasčių analizę bus užtikrinta subalansuota ir horizontali regionų plėtra, sprendžiant konkrečiam regionui būdingas problemas.

Įgyvendinant 2014–2020 metais parengtus darnaus judumo miestuose planus, naujajame Programos laikotarpyje bus tęsiamas 2014–2020 m. laikotarpiu pradėtas darnaus judumo priemonių diegimas. Darnaus judumo priemonės pagal parengtus darnaus judumo planus, užtikrins miestuose visų transporto rūšių integraciją ir subalansuotą judumo sistemų plėtrą, apimančią šias sritis: alternatyviųjų degalų įkrovimo/papildymo infrastruktūros plėtrą, viešojo transporto naudojimo skatinimą, bevariklio transporto integraciją, eismo organizavimo tobulinimą ir judumo valdymą, transporto sistemos visuotinumą ir žmonių turinčių specialiųjų poreikių įtrauktį, intelektines transporto sistemas. Numatyti kompleksiniais darnaus judumo sprendimai prisidės prie išmetamo ŠESD kiekio transporto sektoriuje mažinimo.

Pavyzdinės veiklos, siekiant mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai:

Įgyvendinti 18 Lietuvos didžiųjų miestų ir kurortų DJMP, kurių parengimas buvo finansuotas ES 2014–2020 m. laikotarpio lėšomis, numatytas darnaus judumo priemonės: prioritetas įgyvendinant DJMP bus skiriamas darnaus judumo priemonėms, kurių įgyvendinimas tiesiogiai prisidės prie ŠESD kiekio mažinimo transporto sektoriuje, įgyvendinti.

Programos lėšomis numatomas viešosios alternatyviųjų degalų įkrovimo/papildymo infrastruktūros vystymas. Prie integralaus ir sistemiško alternatyviųjų degalų įkrovimo/papildymo infrastruktūros vystymo visoje likusioje Lietuvoje prisidės EGADP investicijos.

Bus investuojama į viešojo transporto priemonių parko atnaujinimą, įsigyjant alternatyviais degalais varomas viešojo transporto priemones, taip pat sudarant galimybę įrengti alternatyviųjų degalų infrastruktūros stacionarias stoteles autobusų parkų teritorijose. Prioritetas bus teikiamas įsigyjant nulinės emisijos transporto priemones. Prie integralaus ir sistemiško viešojo transporto priemonių patrauklumo ir ekologiškumo vystymo likusioje Lietuvos dalyje vietiniam ir tarp miestiniam susiekimui prisidės EGADP investicijos.

Skatinant bevariklio transporto integraciją, Programos lėšomis numatoma dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra. Siekiant didinti ne tik vietas, bet ir tarp miestinę bevariklio transporto integraciją, Programos 3 prioriteto investicijomis numatoma dviračių infrastruktūros plėtra šalia valstybinės reikšmės kelių.

Numatoma įgyvendinti kitas DJMP numatytas priemones, kurios taip pat prisidės prie ŠESD kiekio mažinimo, pvz. viešojo transporto prieinamumo ir naudojimosi didinimo priemonės (A juostų plėtra, prioritetinių viešojo transporto eismo valdymo sistemų diegimas sankryžose, transporto priemonių su vidaus degimo varikliu patekimo į nustatytas miestų zonas ribojimas, multimodalinių aikštelių įrengimas, priemonės eismo spūstų mažinimui ir kt. Įgyvendinant darnaus judumo priemones pagal parengtus DJMP, bus siekiama užtikrinti visų transporto rūšių integraciją ir subalansuotą judumo sistemų plėtrą, apimančią šias sritis: viešąjį transportą, be motorinį transportą, eismo saugą ir saugumą, modalinį pasiskirstymą, eismo organizavimo valdymą, transporto sistemos visuotinumą ir žmonių turinčių specialiųjų poreikių įtrauktį, aplinką mažiau teršiantį transportą, intelektines transporto sistemas. Skatinant gyventojus naudotis be motorines ir viešojo transporto priemones, numatoma vykdyti plačią socialinę sklaidą, visuomenės informavimą, gyventojų

kelionių vykdymo įpročių formavimą.

Pagrindinės tikslinės grupės

18 DJMP iš ES 2014–2020 m. laikotarpio lėšų rengusių savivaldybių gyventojai ir mieste besilankantys asmenys gaus naudą dėl įdiegtų darnaus judumo priemonių.

AEI naudojančių vietinio susisiekimo viešojo transporto priemonių naudotojai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Kuriama transporto infrastruktūra ar įsigijamos transporto priemonės bus pritaikytos naudotis žmonėms su specialiaisiais poreikiais

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva, VVL regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir funkcinių zonų plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su ESFIP 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų **darnaus judumo miestuose** srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinktų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Netaikoma

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Planuojama naudoti subsidijas, nes bus investuojama į viešąją infrastruktūrą, kuri negeneruoja pajamų.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
8.	8.1.	ERPF	VVL regionas	RCO 57	Viešajam transportui skirti ekologiški riedmenys	Keleiviai	5 121	51 210
				Specialusis	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės	Skaičius	3	31
				RCO 59	Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo / įkrovimo punktai)	degalų papildymo / įkrovimo punktai	133	1 331
				RCO 58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Kilometrai	41	203
8	8.1	SaF	Visa Lietuva	RCO 57	Viešajam transportui skirti ekologiški riedmenys	Keleiviai	531	5 310
				Specialusis	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės	Skaičius	0	4
				RCO 59	Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo / įkrovimo punktai)	degalų papildymo / įkrovimo punktai	72	717
				RCO 58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai	Kilometrai	12	59

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
					suteikta parama			

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siekiny (2029 m.)
8	8.1.	ERPF	VVL regionas	RCO 57	Viešajam transportui skirti ekologiški riedmenys	Keleiviai	5 121	51 210
				Specialusis	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės	Skaičius	3	31
				RCO 59	Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo / įkrovimo punktai)	degalų papildymo / įkrovimo punktai)	133	1 331
				RCO 58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Kilometrai	41	203
8	8.1	SaF	Visa Lietuva	RCO 57	Viešajam transportui skirti ekologiški riedmenys	Keleiviai	531	5 310
				Specialusis	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės	Skaičius	0	4
				RCO 59	Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo / įkrovimo punktai)	degalų papildymo / įkrovimo punktai)	72	717
				RCO 58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Kilometrai	12	59

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
8	ERPF	VVL regionas	8.1	081 - Švaraus miesto transporto infrastruktūra	50 515 204,00
				082 - Švaraus miesto transporto riedmenys	145 000 000,00
				083 - Dviračių infrastruktūra	77 500 000,00
				086 - Alternatyviųjų degalų infrastruktūra	19 550 000,00
	SaF	Visa Lietuva		081 - Švaraus miesto transporto infrastruktūra	6 000 000,00
				082 - Švaraus miesto transporto riedmenys	15 000 000,00
				083 - Dviračių infrastruktūra	22 500 000,00
				086 - Alternatyviųjų degalų infrastruktūra	6 500 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
8	ERPF	VVL regionas	8.1	01 - Dotacija	292 565 204,00
	SaF	Visa Lietuva			50 000 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
8	ERPF	VVL regionas	8.1	02 - Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	292 565 204,00
	SaF	Visa Lietuva			50 000 000,00

3. FINANSAVIMO PLANAS

3.1 Perkėlimai ir įnašai

1. lentelė. Lėšų perkėlimas tarp ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo arba į kitą fondą ar fondus (suskirstymas pagal metus)

Perkėlimai iš		Perkėlimai į		Suskirstymas pagal metus							
Fondas	Regiono kategorija	Fondas	Regiono kategorija (kai aktualu)	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Iš viso
Sanglaudos fondas	Netaikoma	ERPF	VVL regionas	21 986 145	22 715 393	23 444 840	24 294 235	25 124 117	25 947 926	26 731 310	170 243 967

2. lentelė. Lėšų perkėlimas tarp ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo arba į kitą fondą ar fondus (suvestinė)

	ERPF
	VVL regionas
Sanglaudos fondas	170 243 967

Pagrindimas. ERPF ir Sanglaudos fondo reglamento 4 str. numato, kad valstybės narės turi skirti bent 25 % savo ERPF 1 politikos tikslui ir bent 30 % – 2 politikos tikslui. Todėl siekdami išlaikyti šį reglamento reikalavimą, ypač 2 politikos tikslui, bei atsižvelgiant į paskutinius reglamento pakeitimus, kad jeigu darnaus judumo veiklos būtų finansuojamos iš ERPF, tai 50 proc. šių lėšų prisidėtų prie teminės koncentracijos 2 politikos tikslui, turime 20 proc. Sanglaudos fondo lėšų perkelti į ERPF.

3.2 Teisingos pertvarkos fondas: asignavimas programoje ir perkėlimai

3. lentelė. TPF asignavimas programai pagal TPF reglamento 3 straipsnį prieš perkėlimus

TPF prioritetas	273 259 262
Iš viso	273 259 262

3.3 Finansiniai asignavimai pagal metus

4. lentelė. Finansiniai asignavimai pagal metus

Fondas	Regiono kategorija	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.		2027 m.		Iš viso
							Fiksuota suma	Lanksti suma	Fiksuota suma	Lanksti suma	
ERPF	Sostinės regionas	62 674 096	64 675 302	66 678 948	68 998 999	71 263 552	36 756 014	36 756 014	37 822 562	37 822 562	483 448 049
	VVL regionas	407 684 360	420 970 564	434 267 252	449 705 522	464 789 984	239 884 504	239 884 504	247 005 590	247 005 590	3 151 197 870
Iš viso		470 358 456	485 645 866	500 946 200	518 704 521	536 053 536	276 640 519	276 640 519	284 828 152	284 828 152	3 634 645 919
ESF+	Sostinės regionas	15 292 225	14 859 277	14 126 310	13 438 252	12 838 354	6 143 910	6 143 910	5 928 301	5 928 301	94 698 841
	VVL regionas	125 201 417	130 409 164	129 342 725	135 572 341	141 594 227	73 766 062	73 766 062	76 249 373	76 249 373	962 150 746
Iš viso		140 493 642	145 268 441	143 469 035	149 010 593	154 432 581	79 909 973	79 909 973	82 177 675	82 177 675	1 056 849 587
TPF	MF	16 094 764	16 416 660	16 744 993	17 079 893	17 421 491	8 884 960	8 884 960	9 062 660	9 062 660	119 653 040
TPF	NGEU	29 996 528	61 192 918	62 416 776	0	0	0	0	0	0	153 606 222
Iš viso		46 091 292	77 609 578	79 161 769	17 079 893	17 421 491	8 884 960	8 884 960	9 062 660	9 062 660	273 259 262
Sanglaudos fondas	Visa Lietuva	161 231 734	166 579 550	171 928 825	178 157 726	184 243 528	95 142 394	95 142 394	98 014 804	98 014 804	1 248 455 758
IŠ VISO		818 175 124	875 103 435	895 505 829	862 952 733	892 151 136	460 577 845	460 577 845	474 083 289	474 083 289	6 213 210 525

3.4 Visi finansiniai asignavimai pagal fondus ir nacionalinis bendras finansavimas¹³

5. lentelė. Visi finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis bendras finansavimas

Politikos tikslo Nr.	Prioritetas	Sąjungos paramos (visų tinkamų finansuoti išlaidų arba viešojo įnašo) apskaičiavimo pagrindas	Fondas	Regiono kategorija	Sąjungos įnašas	Sąjungos įnašo suskirstymas				Nacionalinis įnašas	Preliminarus nacionalinio įnašo suskirstymas		Iš viso	Bendro finansavimo norma
						Sąjungos įnašas		Lankstumo suma			viešasis	privatus		
						be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį	be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį ^{***}					
						a=b+c+i+j	b	c	i		j	d=e+f		
1.	1. Pažangesnė Lietuva	iš viso	ERPF	Sostinės regionas	221 321 253	180 628 098	6 551 278	32 946 912	1 194 966	221 321 253	49 172 095	172 149 158	442 642 507	50%
			ERPF	VVL regionas	740 945 066	604 535 824	21 926 170	110 476 164	4 006 908	130 755 012	4 576 426	126 178 586	871 700 077	85%
2.	2. Žalesnė Lietuva	iš viso	ERPF	Sostinės regionas	89 295 536	72 877 243	2 643 216	13 292 949	482 128	89 295 536	80 678 524	8 617 012	178 591 072	50%
			ERPF	VVL regionas	653 733 356	533 379 938	19 345 386	97 472 751	3 535 281	115 364 710	4 478 941	110 885 769	769 098 066	85%
			SaF	-	828 988 811	683 211 981	17 518 256	125 052 110	3 206 464	146 292 143	30 356 875	115 935 268	975 280 954	85%
3.	3. Geriau sujungta Lietuva	iš viso	ERPF	VVL regionas	143 838 434	117 357 535	4 256 491	21 446 554	777 854	25 383 253	22 443 872	2 939 381	169 221 687	85%
			SaF	-	368 184 896	303 439 960	7 780 512	55 540 313	1 424 111	64 973 805	35 833 053	29 140 752	433 158 701	85%
4.	4. Socialiai atsakinga Lietuva	viešasis	ERPF	Sostinės regionas	104 704 403	85 452 964	3 099 330	15 586 785	565 324	104 704 403	104 704 403	0	209 408 806	50%
			ERPF	VVL regionas	720 455 650	587 818 544	21 319 844	107 421 158	3 896 104	127 139 232	127 139 232	0	847 594 882	85%
		iš viso	ESF+	Sostinės regionas	89 036 267	74 578 484	3 107 437	10 896 333	454 014	89 036 267	89 036 267	0	178 072 534	50%
			ESF+	VVL regionas	914 392 810	740 950 692	30 872 945	136 866 406	5 702 767	161 363 437	161 363 437	0	1 075 756 247	85%
5.	5. Piliečiams artimesnė Lietuva	viešasis	ERPF	Sostinės regionas	66 914 525	54 611 309	1 980 721	9 961 208	361 287	66 914 525	66 914 525	0	133 829 051	50%
			ERPF	VVL regionas	564 354 582	460 455 948	16 700 475	84 146 224	3 051 936	99 591 985	99 591 985	0	663 946 567	85%
4.	6.	iš viso	ESF+	Sostinės	5 662 574	4 743 081	197 628	692 991	28 875	298 030	298 030	0	5 960 604	95%

¹³ Prieš 2025 m. atliekamą ERPF, ESF+ ir SF laikotarpio vidurio peržiūrą, finansiniai asignavimai tik 2021–2025 m. laikotarpiu.

Politikos tikslo Nr.	Prioritetas	Sjungos paramos (visų tinkamų finansuoti išlaidų arba viešojo įnašo) apskaičiavimo pagrindas	Fondas	Regiono kategorija	Sjungos įnašas	Sjungos įnašo suskirstymas				Nacionalinis įnašas	Preliminarus nacionalinio įnašo suskirstymas		Iš viso	Bendro finansavimo norma	
						Sjungos įnašas		Lankstumo suma			viešasis	privatus			
						be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį	be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį**						
						a=b+c+i+j	b	c	i		j	d=e+f			e
	Inovatyvūs sprendimai			regionas											
			ESF+	VVL regionas	47 757 936	38 699 206	1 612 467	7 148 413	297 851	2 513 576	2 513 576	0	50 271 512	95%	
1.	7. Skaitmeninė infrastruktūra	viešasis	ERPF	Sostinės regionas	1 212 332	989 427	35 886	180 473	6 546	1 212 332	1 212 332	0	2 424 663	50%	
			ERPF	VVL regionas	24 694 404	20 148 123	730 761	3 681 977	133 543	4 357 836	4 357 836	0	29 052 240	85%	
2.	8. Darnus judumas	viešasis	ERPF	VVL regionas	303 176 377	247 361 093	8 971 646	45 204 111	1 639 527	53 501 714	53 501 714	0	356 678 091	85%	
			SaF	-	51 282 051	42 264 155	1 083 696	7 735 845	198 355	9 049 774	9 049 774	0	60 331 825	85%	
	9. Teisingos pertvarkos		MFF		119 653 040	97 637 204	4 068 217	17 229 715	717 905	21 115 242	21 115 242	0	140 768 282	85%	
			NGEU		153 606 222	147 461 973	6 144 249	0	0	0	0	0	0	153 606 222	100%
			Iš viso		273 259 262	245 099 177	10 212 466	17 229 715	717 905	21 115 242	21 115 242	0	294 374 504	93%	
Iš viso iš ERPF				Sostinės regionas	483 448 049	394 559 041	14 310 432	71 968 326	2 610 250	483 448 049	302 681 879	180 766 170	966 896 099	50%	
Iš viso iš ERPF				VVL regionas	3 151 197 870	2 571 057 004	93 250 772	469 848 940	17 041 153	556 093 742	316 090 006	240 003 736	3 707 291 612	85%	
Iš viso iš ESF+				Sostinės regionas	94 698 841	79 321 564	3 305 065	11 589 323	482 888	89 334 297	89 334 297	0	184 033 138	51,46%	
Iš viso iš ESF+				VVL regionas	962 150 746	779 649 898	32 485 412	144 014 818	6 000 617	163 877 013	163 877 013	0	1 126 027 759	85,45%	
Iš viso iš TPF					273 259 262	245 099 177	10 212 466	17 229 715	717 905	21 115 242	21 115 242	0	294 374 504		
Iš viso SF					1 248 455 758	1 028 916 096	25 298 768	188 328 268	4 828 930	220 315 722	75 239 702	145 076 020	1 468 771 480	85%	
Bendra suma					6 213 210 526	5 098 602 780	178 862 915	902 979 390	31 681 744	1 534 184 065	968 338 139	565 845 926	7 747 394 591	80,20%	

4. PROGRAMOS INSTITUCIJOS

Programos institucijos	Institucijos pavadinimas	Kontaktinis asmuo	E. paštas
Vadovaujančioji institucija	Finansų ministerija	Rūta Dapkutė-Stankevičienė	ruta.dapkute@finmin.lt
Audito institucija	Finansų ministerija	Rolandas Pauža	rolandas.pauza@finmin.lt
Komisijos išmokas gaunantis subjektas	Finansų ministerija	Audrius Želionis	audrius.zelionis@finmin.lt
Kai taikytina, subjektas ar subjektai, kurie gauna Komisijos išmokas tais atvejais, kai teikiama techninė parama pagal 36 straipsnio 5 dalį	Finansų ministerija	Audrius Želionis	audrius.zelionis@finmin.lt

5. PARTNERYSTĖ

Partnerystė yra vienas svarbiausių ES sanglaudos politikos įgyvendinimo principų, kuriam skiriamas ypatingas dėmesys tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu.

Planuojant, įgyvendinant, stebint ir vertinant Programos įgyvendinimą, partnerystė grindžiama šiais principais:

- **Atvirumo** – gali dalyvauti visų institucijų lygių ar visuomenės grupių atstovai;
- **Įtraukimo** – partneriai įtraukiami į visus Programos įgyvendinimo etapus;
- **Skaidrumo** – partneriams pateikiama visa reikalinga informacija;
- **Efektyvumo** – partneriai į Programos įgyvendinimą įtraukiami pagal savo kompetencijas, laiku, jiems tinkamomis formomis ir dėl esminių klausimų;
- **Tarpusavio atsakomybės** – partnerystė grindžiama abipusiu pasitikėjimu ir įsipareigojimu maksimaliai efektyvaus ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo.

Partnerystės principas, kitaip nei kiti horizontalūs principai, nėra sukoncentruotas į tam tikrų tematinę iššūkių sukeltų problemų sprendimą. Tai veikiau yra būdas pasiekti geresnio Programos įgyvendinimo proceso ir rezultatų trijuose lygmenyse:

- **Sisteminiu lygiu** praskaidrina ir palengvina sprendimų priėmimo procesą; sustiprina institucijų administracinius gebėjimus, tarpinstitucinį koordinavimą ir bendradarbiavimą.
- **Programiniu lygiu** padidina Programos efektyvumą, stebėseną ir vertinimą; programų įgyvendinimo etape atsiranda galimybė greičiau priimti kokybiškus sprendimus.
- **Projektų lygiu** išlaiko tęstinį projektų aktualumą, sąsajas su nacionalinėmis ir ES politikomis, formuoja formalius ir neformalius tinklus informacijos apsaiketimui, įdeda daugiau pastangų dėl projektų sėkmės.

Partnerystės principo įgyvendinimas organizuojamas vadovaujantis 2014 m. sausio 7 d. Europos Komisijos deleguotojo reglamentu (ES) Nr. 240/2014 „Dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso“ per visą Programos ciklą, t. y. rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant Programą.

Remiantis Europos partnerystės elgesio kodo nuostatomis ir įgyvendinant partnerystės principą buvo priimtos Atsakomybės ir funkcijų pasiskirstymo tarp institucijų taisyklės, kuriomis yra įtvirtinamas partnerių įtraukimas į visus Programos etapus.

Siekiant kuo geresnio ir efektyvesnio valdžios institucijų ir partnerių bendradarbiavimo bei partnerystės principo įgyvendinimo, buvo sudarytos mokymų programos „Partnerių dalyvavimo galimybės ES investicijų administravimo procese“ ir adaptuotos skirtingoms tikslinėms grupėms: NVO, verslui ir profsąjungoms, savivaldybėms. Šiuose mokymuose 2018–2019 m. dalyvavo apie 150 partnerių.

2019 m. atliktas 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos (toliau – Veiksmų programa) tarpinis vertimas nagrinėjo kaip laikomasi partnerystės principo įgyvendinant šią programą ir nustatė, kad principas buvo taikomas iš dalies efektyviai, tačiau reikia tam tikrų palaikymo ir aktyvinimo priemonių.

Pradedant planuoti naujojo laikotarpio ES fondų investicijas, partneriai, sudaryti iš regionų ir vietos lygmens miestų ir kitų viešojo sektoriaus institucijų, ekonominių ir socialinių partnerių bei atitinkamų įstaigų, atstovaujančių pilietinei visuomenei, aplinkos apsaugos srities partnerių ir subjektų, atsakingų už socialinės įtraukties, pagrindinių teisių, neįgaliųjų teisių, lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą, mokslo ir universitetų atstovai (toliau – partneriai), buvo įtraukti į parengiamuosius programavimo darbus. 2018 m. buvo atliktas *Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m.* vertinimas, kuriuo buvo siekiama optimizuoti valstybės intervencijas, siekiant tvaraus visuomenės gyvenimo kokybės užtikrinimo vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. Vadovaujančioji institucija, siekdama sustiprinti partnerių vaidmenį, planuojant ir panaudojant ES investicijas, įtraukė juos į 14 parengiamųjų susitikimų ir į 16 apibendrintų diskusijų kiekvienai ūkio sričiai. Juose buvo tariamasi dėl būsimų investicinių prioritetų ir kryptių bei dėl valstybės intervencijų optimizavimo svarbiausiose viešosios politikos srityse.

Rengiantis 2021–2027 m. programavimo laikotarpiui, partnerių suinteresuotumas dalyvauti pasirengimo ir įgyvendinimo procese didėjo. Partnerių įtraukimo principui ir informacijos sklaidai užtikrinti buvo sukurtas naujas internetinis puslapis, skirtas 2021–2027 m. pasirengimui <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/>.

Ministerijos, planuodamos naujas investavimo kryptis ir prieš pateikdamos jas vadovaujančiai institucijai, buvo įpareigosotos organizuoti aptarimus su savo srities partneriais. Visų 2019 m. susitikimų medžiaga sukelta internetiniame puslapyje <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/2021-2027-m-es-fondu-investavimo-krypciu-aptarimai-su-partneriais/>.

Įvertinus tai, kad Veiksmų programos įgyvendinime ir naujai kuriamos Programos rengime dalyvauja tie patys partneriai, buvo nutarta nekurti naujos Programos rengimo komisijos, taip nedidinant administracinės naštos. Naujos programos investicinės kryptys pagal viešosios politikos sritis buvo pristatomos partneriams specialiuose Veiksmų programos stebėsenos komiteto posėdžiuose. 2019 m. buvo pristatyti ir aptarti visi 5 naujos Programos prioritetai.

2020 m. pasikeitus situacijai dėl karantino sukeltų apribojimų, planuotos apskritojo stalo diskusijos su partneriais, rugpjūčio – rugsėjo mėn. buvo organizuotos nuotoliniu būdu: įvyko 10 teminių diskusijų. Tuo pačiu metu platformoje e. pilietis buvo organizuotos ir rašytinės tikslinės konsultacijos (visuomenės apklausa).

Viešosiose diskusijose iš viso dalyvavo apie 200 skirtingų institucijų atstovų, ekspertų, suinteresuotų šalių atstovų. Daugiausiai siūlymų pateikta didžiausią uždavinių skaičių turintiems prioritetams: „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ (118 siūlymų) ir „Žalesnė Lietuva“ (65 siūlymai). Siekiant taiklesnio ir tvaresnio investicijų planavimo ir jų suderinamumo viešųjų diskusijų metu išsakytos pastabos ir siūlymai įvertintos ministerijų bei ekspertų ir pagal juos atitinkamai tobulinami Programos prioritetų aprašymai.

Minėtus pasiūlymus pagal jų pobūdį galima suskirstyti į 2 grupes: tai horizontalieji komentarai, taikytini visai programai ir jos investicijoms bei konkretūs pasiūlymai tam tikrose srityse. Partneriai, ekspertai ir visuomenės atstovai siūlo daugiau dėmesio skirti investicijų tvarumui, jų gražai ir užtikrinimo tolygumui, uždavinyje veiklas formuoti per vieningą sisteminių požiūrį, priemones prioritetizuoti pagal jų efektyvumą. Būtina taikyti universalus dizaino principus ir gerinti infrastruktūros kokybę, didinti paslaugų sąveikumą. Įgyvendinant veiklas siūloma plačiau pasitelkti BIVP, VVG, NVO ir pilietines organizacijas, plėtoti savanorystę. Atkreipiamas dėmesys į visuomenės švietimo, administracinių gebėjimų stiprinimo, kompetencijų ugdymo, ministerijų glaudaus bendradarbiavimo, partnerių įtraukimo, tinkamos komunikacijos ir koordinavimo, aiškaus atsakomybių pasidalijimo svarbą. Pateikti pasiūlymai veiklų aprašymų tikslinimo, koregavimo, detalizavimo bei programos įgyvendinimo aspektais.

Viešųjų diskusijų dalyvių nuomone, mokslo ir verslo pasitikėjimas bei bendradarbiavimas yra būtina sąlyga siekiant proveržio MTEP srityje. Pabrėžta ekonomikos atsparumui skirtų priemonių svarba. Socialiniai ir ekonominiai partneriai per inovatyvius technologinius sprendimus yra motyvuoti siekti energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančios energijos naudojimo. Vis didesnę dėmesį skiriant klimato kaitos klausimams, siūloma nustatyti daugiau reguliacinių (ribojimo) priemonių ir jas derinti su investicinėmis, kad būtų gerinama gyvenamosios aplinkos kokybė bei mažinama miestų ir regionų tarša. Planuojant investicijas vandens telkinių būklės gerinimui, siūlyta jas derinti su kitų finansavimo šaltinių

(pvz., EUŽFKP) priemonėmis. Žiedinės ekonomikos srityje partneriai atkreipė dėmesį, jog per daug dėmesio skiriama atliekoms, ir per mažai ekonomikai. Junglumą gerinti padėtų magistralinių šviesolaidžių tinklų plėtra, skirtingų transporto rūšių integravimas. Socialinės apsaugos srityje rekomenduota nesusitelkti tik į fizinio darbo vietų saugumo užtikrinimą, taip pat rekomenduojama gerinti teisinę bazę socialiniams verslui. Švietimo srityje pabrėžta socialinių kompetencijų, holistinio švietimo svarba. Sveikatos srities intervencijas socialiniai partneriai siūlo derinti su intervencijomis kitose viešosios politikos srityse, siekiant skatinti sveikatos srities inovacijas, diegti daugiau skaitmeninių sprendimų, plėtoti telemediciną. Socialiniai partneriai regioninių intervencijų srityje baiminasi, kad nebūtų koncentruojamasi tik į potencialą turinčius regionus, nes investicijų koncentravimas gali sukelti socialines, paslaugų neprieinamumo, ekologines ir kt. problemas. Viešosiose diskusijose pageidauta platesnio regioninių intervencijų ir administravimo modelio pristatymo Regionų plėtros tarybose.

Po visuomenės apklausos ir diskusijų su partneriais parengti susitikimų apibendrinimai ir pateiktos konkrečios rekomendacijos atitinkamiems programos prioritetams. Visa informacija apie iniciatyvos rezultatus paskelbta ES investicijų tinklapyje: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/2021-2027-m-es-fondu-investavimo-krypciu-aptarimai-su-partneriais/10-teminiu-diskusiju-ir-visuomenes-apklausa-del-2021-2027-m-es-fondu-investavimo-krypciu>

Partnerystei skatinimui ateityje numatoma įgyvendinti šias vadovaujančiosios institucijos iniciatyvas:

- Nuolat bus papildoma ES investicijos tinklapyje <https://www.esinvesticijos.lt/> įdiegta partneriams skirta atskira skiltis, kurioje talpinama jiems aktuali informacija (metodinės gairės, informacija apie renginius, teisės aktų projektai pastaboms);
- Bus stiprinami partnerių administraciniai gebėjimai;
- Bus sudaryta galimybė partneriams patiems inicijuoti ir organizuoti susirinkimus, diskusijas ir posėdžius, prisidėsiančius prie geresnio Programos įgyvendinimo, juos apmokant iš techninės paramos lėšų.

Tikimasi, kad šios iniciatyvos padės užtikrinti glaudesnį bendradarbiavimą su partneriais.

6. KOMUNIKACIJA IR MATOMUMAS

Komunikavimą naudojant kryptingai, daugelis siekiamų finansavimo tikslų lengviau pasiekiami, palankiau vertinami ir užtikrina maksimalius rezultatus bei kryptingą jų poveikį.

Stiprinant komunikacijos vaidmenį sprendžiant finansavimo krypčių problemas išskiriamos dvi komunikacijos veiklų įgyvendinimo kryptys: **matomumo ir skaidrumo didinimo, ir investicijų poveikio stiprinimo.**

Tikslas: užtikrinti ES fondų investicijų matomumą ir skaidrumą, ir prisidėti prie numatytų socialinių ir ekonominių pokyčių įgyvendinimo Lietuvoje.

Uždaviniai: potencialiems pareiškėjams teikti tikslią, išsamią ir aktualią informaciją apie galimybes pasinaudoti ESI fondų lėšomis; stiprinti projektų vykdytojų kompetenciją, susijusią su komunikacijos veiklų planavimu ir įgyvendinimu; teikti pagalbą projektų vykdytojams dėl jų vykdomų projektų viešinimo; informuoti visuomenę apie ES investicijomis Lietuvoje sprendžiamas problemas, vykdomas pagrindines veiklas ir ES pridėtinę vertę; skatinti tikslinių grupių nuomonės ir elgsenos pokyčius, reikalingus siekiant veiksmų programoje nustatytų politikos tikslų.

Tikslinė auditorija:

- **visuomenė**, kuri yra pagrindinis ES fondų investicijų naudos gavėjas;
- **socialiniai ir ekonominiai partneriai**, kurie yra suinteresuoti ES fondų tikslų ir rezultatų pasiekimu;
- **pareiškėjai**, kuriems svarbu tinkamai būti informuotiems ir užtikrintiems dėl galimybės paraiškas pateikti be trikdžių ir dalyvauti skaidriame atrankos procese;
- **paramos gavėjai**, kuriems svarbu žinoti visus projektų įgyvendinimo procesus ir reikalavimus;
- **žiniasklaida, nuomonę formuojantys vieši asmenys bei atitinkamų sričių ekspertai**, kurių įžvalgos ir patarimai naudingi tiek informuojant tiek ir aktyviau įtraukiant visuomenę.

Komunikavimo kanalai. Komunikacijos priemonių ir kanalų parinkimas priklauso nuo konkrečios komunikacijos kampanijos tikslo ir tikslinės auditorijos. Vykdamas komunikacijos veiklas siektina kuo plačiau bendradarbiauti su ES informacijos tinklais, „Europe Direct“ centrais, Jaunimo Europos komanda, įtraukti mokyklas, švietimo ir mokslinių tyrimų institucijas.

Pagrindiniai komunikacijos priemonių kanalai: **tradiciniai** (renginiai, naujienų portalai, fiziniai stendai, televizija ir radijas) ir **skaitmeniniai** (internetiniai tinklalapiai, el. paštas, socialinės medijos).

Pagrindinis informacijos sklaidos kanalas – centralizuotas ES investicijų tinklalapis – skirtas nuolatos talpinti informaciją, susijusią su Programa, o socialinės medijos naudojamos kaip palaikomasis kanalas skleidžiantis „dabar aktualias“ žinutes. Atsižvelgiant į Lietuvos gyventojų įpročius labiausiai naudotini Facebook ir Instagram socialinių medijų kanalai, tačiau pagal komunikavimo specifiką gali būti naudojami ir kiti.

Dirbant su visomis socialinės medijos platformomis, reikėtų nuosekliai naudoti su ES investicijų politika susijusias grotąžymes, jas papildant Lietuvos komunikacijos siekius atspindinčiomis grotąžymėmis.

Komunikacijos ir matomumo veiklos administravimui paskiriamas Programos komunikacijos pareigūnas.

Biudžetas: ne mažiau kaip 0,3 % viso ES fondų finansavimo.

Vertinimo ir stebėsenos rodikliai. Įgyvendinant komunikacijos kampanijas taikomi proceso, produkto ir rezultato rodikliai. Visose komunikacijos kampanijose gali būti nustatyti proceso rodikliai. ES investicijų poveikio stiprinimo komunikacijoje papildomai nustatomi poveikio rodikliai, atspindintys siekiamą tikslinės grupės nuomonės ar elgsenos pokytį.

Lentelė. ES fondų matomumo, skaidrumo ir komunikacijos stebėsenos rodiklių rinkinys.

Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė	Pradinės reikšmės metai	Siektina reikšmė (2030)	Šaltinis
Produkto rodiklis					
Įgyvendintos horizontalios matomumo, skaidrumo ir komunikacijos kampanijos	skaičius	-	2021	25	Metinio komunikacijos plano įgyvendinimo ataskaita
Rezultato rodikliai					
Potencialių pareiškėjų, žinančių centralizuotą ES investicijų tinklalapį kaip pagrindinį informacijos apie ES investicijas Lietuvoje šaltinį, dalis	proc.	55	2019	60	Potencialių pareiškėjų nuomonės tyrimas
Projektų vykdytojų, kuriems pakanka informacijos kaip tinkamai įgyvendinti projektą, dalis	proc.	81	2019	83	Projektų vykdytojų nuomonės tyrimas
Gyventojų, girdėjusių apie ES teikiamą finansinę paramą regionams ir miestams, dalis	proc.	61	2019	65	Eurobarometro tyrimas „Piliečių žinojimas ir supratimas apie ES regioninę politiką“
Gyventojų, kurie asmeniškai pajuto ES investicijų naudą, dalis	proc.	36*	2019	55*	Visuomenės nuomonės tyrimas
Gyventojų pritariančių, kad ES investicijos prisideda prie teigiamų gyvenimo kokybės pokyčių Lietuvoje, dalis	proc.	76	2019	79	Visuomenės nuomonės tyrimas

* skaičiuojama „pajutau“ atsakymą